

T.C
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

POSTMODERN PLANLAMANIN BİR YANSIMASI
OLARAK KAPILI- GÜVENLİKLİ SİTELER VE KONYA
ÖRNEĞİNDE BİR ARAŞTIRMA

Duygu YAKIŞAN
YÜKSEK LİSANS TEZİ
ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA ANABİLİM DALI
Konya, 2008

T.C
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**POSTMODERN PLANLAMANIN BİR YANSIMASI OLARAK KAPILI-GÜVENLİKLİ SİTELER VE
KONYA ÖRNEĞİNDE BİR ARAŞTIRMA**

Duygu YAKIŞAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ
ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA ANABİLİM DALI

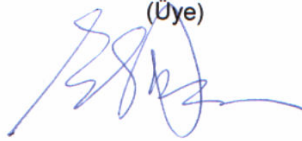
Konya / 2008

Bu tez 01.07.2008 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği / oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

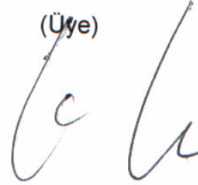
Prof.Dr.Erdoğan YAŞLICA
(Danışman)

Yrd. Doç. Dr. Rahmi ERDEM
(Üye)

Yrd. Doç. Dr. Oğuz ÖZBEK
(Üye)

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

POSTMODERN PLANLAMANNIN BİR YANSIMASI OLARAK KAPILI- GÜVENLİKLİ SİTELER VE KONYA ÖRNEĞİNDE BİR ARAŞTIRMA

Duygu YAKIŞAN

Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü

Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı

Danışman: Prof.Dr. Erdoğan YAŞLICA

2008, 222 Sayfa

Jüri: Prof. Dr. Erdoğan YAŞLICA
Yrd. Doç. Dr. Rahmi ERDEM
Yrd. Doç. Dr. Oğuz ÖZBEK

Yaşanılan zamana göre yeni yerleşim biçimleri değişim göstermektedir. Yükselen tasarım eğilimlerinden güvenli- kapalı siteler postmodernizmin yansıması, yeni kentleşme hareketinin bir açılımı olarak düşünülmektedir. Bu kapalı siteler Dünya’da ve Türkiye’nin büyük metropoliten alanlarında görülmektedir. Bu çalışmada, kapalı sitelerin literatürdeki yeri, yarattığı etkileri, Dünya’daki ve Türkiye’deki örnekleri incelenmektedir. Bu kapsamda Konya’nın farklı ilçelerinde rasgele seçilmiş; Beyzade ve Mavi Palmiye Sitelerinde anket çalışması yapılmıştır. Kapalı sitelerde yaşamayı tercih sebeplerini, site içindeki yaşamlarını ölçmeye yönelik sorular sorulmuştur. Anket çalışması değerlendirilerek literatürle saha araştırmasının tutarlılığı ölçülmüştür. Literatürdeki kapalı sitelerde yaşamayı tercih edenler; “ Beyaz yakalı, orta-üst ve üst sınıf mensubu, yüksek eğitilmiş, aile odaklı, mahremiyete önem veren kişilerdir ” tanımıyla uyum göstermektedir.

Akademisyenlerin kapalı sitelere karşı bakış açılarının belirtilmesi, kapalı site yaklaşımının postmodern planlama ilkeleriyle tutarlılığı, kente etkileri ve geleceğe yönelik plan yapılırken dikkat edilmesi gerekenlerin açıklanması ile sonuçlandırılmıştır.

Anahtar kelimeler: kapalı siteler, postmodern planlama, yeni kentleşme, mekânsal ayrışma, güvenli- kapalı siteler

ABSTRACT

MS Thesis

THE GUARD-GATED CONDOMINIUMS WHICH ARE A REFLECTION OF POSTMODERN PLANNING AND A SURVEY IN KONYA SAMPLE

Duygu YAKIŞAN

Selçuk University

Graduate School of Natural and Applied Sciences

Department of Urban and Regional Planning

Supervisor : Prof.Dr. Erdoğan YAŞLICA

2008, 222 Page

Jury: Prof. Dr. Erdoğan YAŞLICA

Asist. Prof. Dr. Rahmi ERDEM

Asist. Prof. Dr. Oğuz ÖZBEK

New residential models indicates lots of variations according to the age guard-gated communities which are rising design tendencies are thought the reflection of postmodernism and as an expansion of new urbanism movement such gated communities are seen in the world and also in Turkey's metropolitan areas. In this study, the significance of gated communities in literature, its effects, its samples in Turkey and World are examined to this extent, in Konya's different districts in Beyzade and Mavi Palmiye Communities which are chosen haphazardly, this study survey is done. Questions which are inclined to measure for the reasons of preference of dwelling in gated communities and their daily-life in the community are questioned with the evaluation of survey study, the consistency of fieldwork with literature is measured in the literature, the people who prefer living in the gated communities overlaps with the meaning of white collar employee, middle-upper and upper class belonging, high educated, family centered, the people who give importance to privacy.

This study concluded with the implication of academics views approaches to gated communities with the principles of postmodern planning, its effect to city and with the explanation of the things which are necessary for future planning.

Key words: gated communities, postmodern planning, new urbanism, spatial segregation, security communities

ÖNSÖZ

Kapılı siteler günümüzde yükselen tasarım eğilimlerindendir. Kapılı-güvenlikli sitelerin, yerleşimsel kutuplaşmayla birlikte sosyal dokuya, toplumsallaşma olgusuna da etkileri vardır. Mekânsal ve toplumsal ayrışmadaki dengelere vurgu yapması; mimarlık, şehircilik, sosyoloji disiplinleriyle ilintili tartışmaya açık bir konu olma özelliğini güçlendirmektedir. Bu çerçevede tartışma yankılarının sürdüğü güncel bir konu irdelenmeye çalışılmıştır.

Bu çalışma boyunca, tezin oluşumu ve gelişmesinde desteğini esirgemeyerek eleştirileriyle olumlu katkıda bulunan danışmanım Sayın Prof. Dr. Erdoğan YAŞLICA' ya teşekkürlerimi sunarım. Tezin anket çalışması sırasında her türlü yardımı ve desteği içtenlikle sunan Beyzade Sitesi ve Mavi Palmiye Sitesi yöneticilerine teşekkürler ederim.

Tez çalışması boyunca maddi ve manevi her türlü desteği hiçbir zaman esirgemeyen aileme sonsuz teşekkürler.

Duygu YAKIŞAN
2008

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	v
GRAFİKLER LİSTESİ:	viii
HARİTALAR LİSTESİ	xi
RESİMLER LİSTESİ	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiii
TABLolar LİSTESİ	xiv
1. GİRİŞ	- 1 -
1.1. Sorunun Tanımlanması	- 6 -
1.2. Çalışmanın Konusu ve Kapsamı	- 9 -
1.3. Çalışmanın Amacı	- 10 -
1.4. Kaynak Araştırması	- 10 -
1.5. Çalışmanın Materyal ve Metodu	- 12 -
2. KAPALI SİTELERİN KAVRAMSAL YAKLAŞIMLAR	- 13 -
2.1. Kapalılığın Gelişim Süreci	- 13 -
2.1.1. Kapalı alanların başlangıcı	- 13 -
2.1.2. İngiltere'deki sur sistemi	- 15 -
2.1.3. Erken Amerika kapalı alanları	- 15 -
2.1.4. Geç yirminci yüzyıl kapılı siteleri	- 16 -
2.2. Kapalı Sitelerin Tanımı	- 19 -
2.3. Kapılı Sitelerin Donatıları	- 22 -
2.4. Kapılı Yerleşmelerin Evrensel Olgusu	- 23 -
2.5. Kapalı Sitelerin Ortaya Çıkışlarından Doğan Tartışmalı Özellikleri	- 25 -
2.5.1. Ayrım ve şehirlerdeki inziva yerleri (sosyal dışlanma)	- 25 -
2.5.1.1. Seçkinciliğin önemi	- 28 -
2.5.2. Kapalı yerleşimlerde geçirgenlik - hareket kolaylığı	- 28 -
2.5.3. Mekânların ayrışması (kentsel bölünme ve parçalanma)	- 29 -
2.5.4. Toplumsallaşma duygusu	- 31 -
2.5.5. Güvenlik ve koruma	- 32 -
2.5.6. Suçun yer değişimi	- 33 -
2.5.7. Kamusal mekânlar için bireysel haklar	- 33 -
2.5.8. Kentsel planlama ve yönetim	- 34 -
2.5.8.1. Kentsel alanların bakımı	- 34 -
2.5.8.2. Yerel yönetimlerin ve ikamet edenlerin derneklerinin rolleri	- 35 -
2.5.9. Finansal yarar	- 36 -
2.5.9.1. Vergi kesintisi ya da vergi indirimi	- 37 -
2.5.9.2. Mülkiyet değerleri	- 38 -
2.5.10. Rekabet avantajı	- 39 -
2.6. Kapılı Sitelere Taşınma Nedenleri	- 39 -
3. DÜNYA'DAN VE TÜRKİYE'DEN KAPALI SİTE ÖRNEKLERİ	- 44 -
3.1. Dünyadan Örnekler	- 44 -
3.1.1. Arjantin	- 44 -

3.1.2. Avustralya	- 45 -
3.1.3. Çin	- 48 -
3.1.4 Meksika	- 51 -
3.1.5. Birleşik Krallık (Britanya Adası)	- 51 -
3.1.6 Amerika Birleşik Devletleri	- 54 -
3.1.7. Güney Afrika.....	- 56 -
3.1.7.1. Güney Afrika'daki kapalı mahallelerin tanımı	- 58 -
3.1.7.2. Güney Afrika Hükümetince uygulanan, Avrupalıların başkalarından ayrılması sistemi şehri (the apartheid city)	- 59 -
3.1.7.3. Korumalı kent örnekleri	- 66 -
3.1.8.Diğer ülkelerdeki kapılı siteler.....	- 69 -
3.1.9. Türkiye örnekleri.....	- 70 -
3.1.9.1 Ankara örneği.....	- 72 -
3.1.9.2. İstanbul örnekleri	- 74 -
3.1.9.3. İzmir örneği.....	- 82 -
4. ALAN ARAŞTIRMASI: KONYA ÖRNEĞİ.....	- 85 -
4.1.Şefkat Evleri.....	- 86 -
4.2. Güvenlikli Beyzade Sitesi	- 87 -
4.2.1.Beyzade sitesi demografik yapı analizi.....	- 91 -
4.2.2.Beyzade sitesi toplumsal statü göstergeleri, Beyzade sitesine taşınma tercihinin oluşturan nedenler	- 97 -
4.2.3.Beyzade sitesi kent ile ilişkiler.....	- 113 -
4.2.4. Beyzade sitesi site içi ilişkiler	- 117 -
4.2.5 Site ile ilgili görüşler	- 125 -
4.2.6.Beyzade sitesinde yapılan araştırmanın değerlendirilmesi	- 135 -
4.3. Mavi Palmiye Sitesi	- 137 -
4.3.1. Mavi Palmiye sitesi demografik yapı analizi	- 140 -
4.3.2. Mavi Palmiye sitesi toplumsal statü göstergeleri, Mavi Palmiye sitesine taşınma tercihinin oluşturan nedenler	- 145 -
4.3.3. Mavi Palmiye sitesi kent ile ilişkiler.....	- 162 -
4.3.4. Mavi Palmiye sitesi site içi ilişkiler	- 166 -
4.3.5 Site ile ilgili görüşler	- 173 -
4.3.6. Mavi Palmiye sitesinde yapılan araştırmanın değerlendirilmesi	- 182 -
5: TARTIŞMA-SONUÇ-ÖNERİLER	- 185 -
5.1 TARTIŞMA	- 185 -
5.2 SONUÇ	- 194 -
5.3.ÖNERİLER	- 197 -
6.KAYNAKLAR	- 199 -
EK: 1 – Sitelerde kullanılan anket formu.....	- 203 -

GRAFİKLER LİSTESİ:

Grafik: 4.2.1.1 Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin cinsiyet dağılımı	- 92 -
Grafik: 4.2.1.2 Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin yaş dağılımı	- 93 -
Grafik: 4.2.1.3 Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin hane reisine yakınlığına göre dağılımı	- 94 -
Grafik: 4.2.1.4 Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin öğrenim durumuna göre dağılımı	- 95 -
Grafik: 4.2.1.5 Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin meslek durumuna göre dağılımı	- 97 -
Grafik: 4.2.2.1. Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma tarihine göre dağılımı	- 98 -
Grafik: 4.2.2.2. Beyzade Sitesinde Yaşayan Bireylerin Nereden Taşındıklarına Göre Dağılımı	- 99 -
Grafik: 4.2.2.3a. Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan saygın muhit olmasının önemine göre dağılımı	- 100 -
Grafik: 4.2.2.3b. Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan çevrenin temiz, bakımlı, düzenli olmasının önemine göre dağılımı	- 101 -
Grafik: 4.2.2.3c Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan güvenli olmasının önemine göre dağılımı	- 102 -
Grafik: 4.2.2.3d. Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan komşuluk ilişkilerinin olmasının önemine göre dağılımı	- 103 -
Grafik: 4.2.2.3e Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan tanıdık ve akrabaların olmasının önemine göre dağılımı	- 104 -
Grafik: 4.2.2.4. Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin siteden ayrılma düşüncesine göre dağılımı	- 105 -
Grafik: 4.2.2.5. Beyzade sitesi konutların sahiplilik durumunun dağılımı	- 106 -
Grafik: 4.2.2.6 Beyzade sitesi yazlık ev sahipliği durumunun dağılımı	- 107 -
Grafik: 4.2.2.7. Beyzade sitesindeki yaşayan hane reisi eşinin ulaşım araçları kullanımının dağılımı	- 109 -
Grafik: 4.2.2.8. Beyzade sitesindeki yaşayan çocukların ulaşım araçları kullanımının dağılımı	- 110 -
Grafik: 4.2.2.9 Beyzade sitesindeki yaşayan hane reisinin çalıştığı yerlerin dağılımı	- 111 -
Grafik: 4.2.2.10. Beyzade sitesindeki yaşayan hane reisinin eşinin çalıştığı yerlerin dağılımı	- 112 -
Grafik: 4.2.2.11 Beyzade sitesindeki yaşayan çocuklarının çalıştığı yerlerin dağılımı	- 113 -
Grafik: 4.2.3.1 Beyzade sitesindeki yaşayanların boş zamanlarında nerede geçirdiklerinin gösterildiği dağılımı	- 114 -
Grafik: 4.2.3.2 Beyzade sitesindeki yaşayanların bireylerin en yakın arkadaşlarının oturduğu yerlerin dağılımı	- 115 -
Grafik: 4.2.3.3. Beyzade sitesi çevre mahallelerinden çalışanların varlığı	- 116 -
Grafik: 4.2.3.4. Beyzade sitesi çevre mahallelerden site içinde çalışanların iş dağılımı	- 117 -
Grafik: 4.2.4.1 Beyzade sitesi içinde komşularla ilişki düzeyleri dağılımı	- 118 -
Grafik: 4.2.4.2. Beyzade sitesi içinde komşularla görüşme sıklığının dağılımı ..	- 119 -
Grafik: 4.2.4.3 Beyzade sitesi içindeki ortak aktivitelere katılımın varlığı	- 120 -

Grafik: 4.2.4.4 Beyzade sitesi içindeki ortak aktivitelere katılımın sıklığının dağılımı	- 121 -
Grafik: 4.2.4.5 Beyzade sitesi içindeki yönetimde rol alma	- 122 -
Grafik: 4.2.4.6 Beyzade sitesi içindeki alınan belediye hizmetlerinin dağılımı .	- 123 -
Grafik: 4.2.4.7 Beyzade sitesi içindeki önemli sorunların dağılımı.....	- 124 -
Grafik: 4.2.5.1 Beyzade sitesinde yaşamaktan memnuniyet sebebinin dağılımı	- 126 -
Grafik: 4.2.5.2 Beyzade sitesinde kendini güvende hissetme durumu	- 127 -
Grafik: 4.2.5.3 Beyzade sitesinde alışveriş merkezinin kullanım sıklığının durumu	- 129 -
Grafik: 4.2.5.4 Beyzade sitesinde park kullanım sıklığının durumu	- 130 -
Grafik: 4.2.5.5 Beyzade sitesi içindeki çocuk bahçesinin kullanım sıklığının durumu	- 131 -
Grafik: 4.2.5.6. Beyzade sitesi içindeki oturma alanının kullanım sıklığının durumu	- 133 -
Grafik: 4.2.5.7. Beyzade sitesi içindeki spor alanının kullanım sıklığının durumu	- 134 -
Grafik: 4.3.1.1 Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin cinsiyet dağılımı	- 140 -
Grafik: 4.3.1.2 Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin yaş dağılımı.....	- 141 -
Grafik:4.3.1.3 Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin hane reisine yakınlığına göre dağılımı	- 142 -
Grafik: 4.3.1.4 Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin öğrenim durumuna göre dağılımı	- 143 -
Grafik: 4.3.1.5 Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin meslek durumuna göre dağılımı	- 145 -
Grafik: 4.3.2.1. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma tarihine göre dağılımı	- 146 -
Grafik: 4.3.2.2. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin nereden taşındıklarına göre dağılımı	- 147 -
Grafik: 4.3.2.3a. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan saygın muhit olmasının önemine göre dağılımı	- 148 -
Grafik: 4.3.2.3b Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan çevrenin temiz, bakımlı, düzenli olmasının önemine göre dağılımı	- 149 -
Grafik: 4.3.2.3c Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan güvenli olmasının önemine göre dağılımı.....	- 150 -
Grafik: 4.3.2.3d. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan komşuluk ilişkilerinin olmasının önemine göre dağılımı.....	- 151 -
Grafik: 4.3.2.3e Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan tanıdık ve akrabaların olmasının önemine göre dağılımı	- 152 -
Grafik:4.3.2.4. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin siteden ayrılma düşüncesine göre dağılımı.....	- 153 -
Grafik: 4.3.2.5. Mavi Palmiye sitesi konutların sahiplilik durumunun dağılımı	- 154 -
Grafik: 4.3.2.6 Mavi Palmiye sitesi yazlık ev sahipliliği durumunun dağılımı ..	- 155 -
Grafik: 4.3.2.7 Mavi Palmiye sitesindeki yaşayan bireylerin otomobil sahipliliğinin dağılımı	- 156 -
Grafik: 4.3.2.8 Mavi Palmiye sitesindeki yaşayan hane reisi ulaşım araçları kullanımının dağılımı	- 157 -
Grafik: 4.3.2.9. Mavi Palmiye sitesindeki yaşayan hane reisi eşinin ulaşım araçları kullanımının dağılımı	- 158 -

Grafik: 4.3.2.10. Mavi Palmiye sitesindeki yaşayan çocukların ulaşım araçları kullanımının dağılımı	- 159 -
Grafik: 4.3.2.11 Mavi Palmiye sitesindeki yaşayan hane reisinin çalıştığı yerlerin dağılımı	- 160 -
Grafik: 4.3.2.12. Mavi Palmiye sitesindeki yaşayan hane reisinin eşinin çalıştığı yerlerin dağılımı	- 161 -
Grafik: 4.3.2.13 Mavi Palmiye sitesindeki yaşayan çocuklarının çalıştığı yerlerin dağılımı	- 162 -
Grafik: 4.3.3.1 Mavi Palmiye sitesindeki yaşayanların boş zamanlarında nerede geçirdiklerinin gösterildiği dağılımı.....	- 163 -
Grafik: 4.3.3.2 Mavi Palmiye sitesindeki yaşayanların bireylerin en yakın arkadaşlarının oturduğu yerlerin dağılımı.....	- 164 -
Grafik: 4.3.3.3. Mavi Palmiye sitesi çevre mahallelerinden çalışanların varlığı -	165 -
Grafik: 4.3.3.4. Mavi Palmiye sitesi çevre mahallelerden site içinde çalışanların iş dağılımı	- 166 -
Grafik: 4.3.4.1 Mavi Palmiye sitesi içinde komşularla ilişki düzeyleri dağılımı -	167 -
Grafik: 4.3.4.2. Mavi Palmiye sitesi içinde komşularla görüşme sıklığının dağılımı	- 168 -
Grafik: 4.3.4.3 Mavi Palmiye sitesi içindeki ortak aktivitelere katılımın varlığı -	169 -
Grafik: 4.3.4.4 Mavi Palmiye sitesi içindeki ortak aktivitelere katılımın sıklığının dağılımı	- 170 -
Grafik: 4.3.4.5 Mavi Palmiye sitesi içindeki yönetimde rol alma	- 171 -
Grafik: 4.3.4.6 Mavi Palmiye sitesi içindeki alınan belediye hizmetlerinin dağılımı	- 172 -
Grafik: 4.3.4.7 Mavi Palmiye sitesi içindeki önemli sorunların dağılımı.....	- 173 -
Grafik: 4.3.5.1 Mavi Palmiye sitesinde yaşamaktan memnuniyet durumunun dağılımı	- 174 -
Grafik: 4.3.5.2 Mavi Palmiye sitesinde yaşamaktan memnuniyet sebebinin dağılımı	- 175 -
Grafik: 4.3.5.3 Mavi Palmiye sitesinde park kullanım sıklığının durumu.....	- 177 -
Grafik: 4.3.5.4 Mavi Palmiye sitesi içindeki çocuk bahçesinin kullanım sıklığının durumu	- 178 -
Grafik: 4.3.5.5. Mavi Palmiye sitesi içindeki oturma alanının kullanım sıklığının durumu	- 180 -
Grafik: 4.3.5.6 Mavi Palmiye sitesi içindeki spor alanının kullanım sıklığının durumu	- 182 -

HARİTALAR LİSTESİ

Harita: 3.1: Villa Belde sitesi, İstanbul	- 76 -
Harita: 3.2: Gökdeniz sitesi, İstanbul	- 77 -
Harita: 4.1: Beyzade Sitesi	- 87 -
Harita: 4.2 Mavi Palmiye sitesi	- 138 -

RESİMLER LİSTESİ

Resim 3.1: Torgutas country kulübü, Arjantin, ...	- 45 -
Resim 3.2: Avustralya, Sanctuary Cove	- 47 -
Resim 3.3: Hope Island, Sanctuary Cove, ...	- 48 -
Resim 3.4: Çin, Beijing, Riverside Garden,.....	- 50 -
Resim 3.5: New Caledonian Wharf, Londra, İngiltere.....	- 53 -
Resim 3.6: Laguna Woods kapılı yerleşmesi, Amerika, Güney Kaliforniya.....	- 56 -
Resim 3.7: Alphaville, San Paulo, Güney Afrika	- 68 -
Resim 3.8: Alphaville, San Paulo, Güney Afrika	- 68 -
Resim 3.9: Ankara Angora evleri	- 73 -
Resim 3.10: Ankara Angora evleri	- 73 -
Resim 3.11 Ankara Angora evleri.....	- 74 -
Resim 3.12: Bahçeşehir, İstanbul.....	- 79 -
Resim:3.13 Bahçeşehir, İstanbul.....	- 79 -
Resim 3.14: Bahçeşehir, İstanbul.....	- 80 -
Resim 3.15: Beykoz konakları	- 81 -
Resim 3.16. Çandarlı'daki wide planet projesi.	- 84 -
Resim 4.1: Beyzade sitesi	- 90 -
Resim 4.2 Beyzade sitesi.....	- 90 -
Resim 4.3: Beyzade sitesi	- 91 -
Resim 4.4: Mavi Palmiye sitesi.....	- 138 -

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil: 3.1: Avustralya dinlenme yerleri, yerleşim bölgeleri gösterimi	- 46 -
Şekil: 3.2: Avustralya, Sanctuary Cove fonksiyon şeması	- 47 -
Şekil:3.3: Çin, Beijing'deki kulüp sistemindeki kulüp tarzında kapılı sitelerin fonksiyon şeması.....	- 50 -
Şekil:3.4: Bow Quarter kapılı sitelerin gösterildiği fonksiyon şeması Londra, İngiltere	- 53 -
Şekil: 3.5: Laguna Woods kapılı yerleşmesi, Amerika, Güney Kaliforniya.....	- 55 -
Şekil: 3.6: Güney Afrika gelişim modeli	- 61 -
Şekil: 3.7: Nordelta, Buenos Aires, Güney Afrika.....	- 67 -
Şekil: 3.8: Haritada Peru Lima'daki kapalı sitelerin yerleri belirtilmektedir.....	- 69 -
Şekil: 3.9: Urla Otive Park evleri vaziyet planı	- 83 -
Şekil: 4.1: Beyzade sitesi vaziyet planı.....	- 88 -
Şekil: 4.2. Mavi Palmiye güvenli sitesi vaziyet planı.....	- 139 -

TABLolar LİSTESİ

Tablo: 4.2.1.1 Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin cinsiyet dağılımı	- 92 -
Tablo: 4.2.1.2 Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin yaş dağılımı	- 93 -
Tablo:4.2.1.3.Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin hane reisine yakınlık dağılımı.....	- 94 -
Tablo: 4.2.1.4. Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin öğrenim durumuna göre dağılımı	- 95 -
Tablo: 4.2.1.5. Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin meslek durumuna göre dağılımı	- 96 -
Tablo: 4.2.2.1. Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma tarihine göre dağılımı	- 98 -
Tablo: 4.2.2.2. Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin nereden taşındıklarına göre dağılımı	- 98 -
Tablo: 4.2.2.3a. Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan saygın muhit olmasının önemine göre dağılımı	- 100 -
Tablo: 4.2.2.3b. Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan çevrenin temiz, bakımlı, düzenli olmasının önemine göre dağılımı	- 101 -
Tablo: 4.2.2.3c Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan güvenli olmasının önemine göre dağılımı	- 102 -
Tablo: 4.2.2.3d. Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan komşuluk ilişkilerinin olmasının önemine göre dağılımı	- 103 -
Tablo: 4.2.2.3e. Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan tanıdık ve akrabaların olmasının önemine göre dağılımı.....	- 104 -
Tablo: 4.2.2.4. Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin siteden ayrılma düşüncesine göre dağılımı	- 105 -
Tablo: 4.2.2.5. Beyzade sitesi konutların sahiplilik durumunun dağılımı	- 106 -
Tablo: 4.2.2.6. Beyzade sitesi yazlık ev sahipliliği durumunun dağılımı	- 106 -
Tablo: 4.2.2.7 Beyzade sitesindeki yaşayan bireylerin otomobil sahipliliğinin dağılımı	- 107 -
Tablo: 4.2.2.8. Beyzade sitesindeki özel garaj sahipliliğinin dağılımı	- 107 -
Tablo:4.2.2.9 Beyzade sitesindeki yaşayan hane reisi ulaşım araçları kullanımının dağılımı	- 108 -
Tablo: 4.2.2.10 Beyzade sitesindeki yaşayan hane reisi eşinin ulaşım araçları kullanımının dağılımı	- 108 -
Tablo: 4.2.2.11. Beyzade sitesindeki yaşayan çocukların ulaşım araçları kullanımının dağılımı	- 109 -
Tablo: 4.2.2.12. Beyzade sitesindeki yaşayan hane reisinin çalıştığı yerlerin dağılımı	- 110 -
Tablo: 4.2.2.13. Beyzade sitesindeki yaşayan hane reisinin eşinin çalıştığı yerlerin dağılımı	- 111 -
Tablo: 4.2.2.14.Beyzade sitesindeki yaşayan çocuklarının çalıştığı yerlerin dağılımı	- 112 -
Tablo:4.2.3.1 Beyzade sitesindeki yaşayanların boş zamanlarında nerede geçirdiklerinin gösterildiği dağılımı.....	- 114 -
Tablo: 4.2.3.2 Beyzade sitesindeki yaşayanların bireylerin en yakın arkadaşlarının oturduğu yerlerin dağılımı	- 115 -
Tablo: 4.2.3.3 Beyzade sitesi çevre mahallelerinden çalışanların varlığı.....	- 116 -

Tablo: 4.2.3.4. Beyzade sitesi çevre mahallelerden site içinde çalışanların iş dağılımı	- 117 -
Tablo: 4.2.4.1. Beyzade sitesi içinde komşularla ilişki düzeyleri dağılımı.....	- 118 -
Tablo: 4.2.4.2 Beyzade sitesi içinde komşularla görüşme sıklığının dağılımı....	- 119 -
Tablo: 4.2.4.3 Beyzade sitesi içindeki ortak aktivitelere katılımın varlığı	- 120 -
Tablo: 4.2.4.4 Beyzade sitesi içindeki ortak aktivitelere katılımın sıklığının dağılımı	- 121 -
Tablo: 4.2.4.5 Beyzade sitesi içindeki yönetimde rol alma	- 122 -
Tablo: 4.2.4.6 Beyzade sitesi içindeki alınan belediye hizmetlerinin dağılımı ..	- 123 -
Tablo: 4.2.4.7 Beyzade sitesi içindeki önemli sorunların dağılımı.....	- 124 -
Tablo: 4.2.5.1 Beyzade sitesinde yaşamaktan memnuniyet durumunun dağılımı-	125 -
Tablo: 4.2.5.2 Beyzade sitesinde yaşamaktan memnuniyet sebebinin dağılımı .	- 126 -
Tablo: 4.2.5.3 Beyzade sitesinde kendini güvende hissetme durumu.....	- 127 -
Tablo: 4.2.5.4 Beyzade sitesinde alışveriş merkezi varlığı durumu	- 128 -
Tablo: 4.2.5.5 Beyzade sitesinde alışveriş merkezinin kullanım sıklığının durumu	- 128 -
Tablo: 4.2.5.6. Beyzade sitesinde park varlığı durumu.....	- 129 -
Tablo: 4.2.5.7. Beyzade sitesinde park kullanım sıklığının durumu.....	- 130 -
Tablo: 4.2.5.8. Beyzade sitesinde çocuk bahçesi varlığı durumu	- 131 -
Tablo: 4.2.5.9 Beyzade sitesi içindeki çocuk bahçesinin kullanım sıklığının durumu	- 131 -
Tablo: 4.2.5.10 Beyzade sitesinde oturma alanı varlığı durumu.....	- 132 -
Tablo: 4.2.5.11. Beyzade sitesi içindeki oturma alanının kullanım sıklığının durumu	- 132 -
Tablo: 4.2.5.12 Beyzade sitesinde sinema varlığı durumu	- 133 -
Tablo: 4.2.5.13. Beyzade sitesinde havuz varlığı durumu	- 133 -
Tablo: 4.2.5.14. Beyzade sitesinde spor alanları varlığı durumu.....	- 134 -
Tablo: 4.2.5.15. Beyzade sitesi içindeki spor alanının kullanım sıklığının durumu.....	- 134 -
Tablo: 4.3.1.1 Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin cinsiyet dağılımı.....	- 140 -
Tablo: 4.3.1.2 Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin yaş dağılımı.....	- 141 -
Tablo: 4.3.1.3. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin hane reisine yakınlık dağılımı	- 142 -
Tablo: 4.3.1.4. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin öğrenim durumuna göre dağılımı	- 143 -
Tablo: 4.3.1.5. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin meslek durumuna göre dağılımı	- 144 -
Tablo: 4.3.2.1. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma tarihine göre dağılımı	- 146 -
Tablo: 4.3.2.2. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin nereden taşındıklarına göre dağılımı	- 146 -
Tablo: 4.3.2.3a. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan saygın muhit olmasının önemine göre dağılımı	- 148 -
Tablo: 4.3.2.3b. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan çevrenin temiz, bakımlı, düzenli olmasının önemine göre dağılımı	- 149 -
Tablo: 4.3.2.3c Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan güvenli olmasının önemine göre dağılımı	- 150 -

Tablo: 4.3.2.3d. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan komşuluk ilişkilerinin olmasının önemine göre dağılımı.....	- 151 -
Tablo: 4.3.2.3e. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan tanıdık ve akrabaların olmasının önemine göre dağılımı.....	- 152 -
Tablo: 4.3.2.4. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin siteden ayrılma düşüncesine göre dağılımı.....	- 153 -
Tablo: 4.3.2.5. Mavi Palmiye sitesi konutların sahiplilik durumunun dağılımı ..	- 154 -
Tablo: 4.3.2.6. Mavi Palmiye sitesi yazlık ev sahipliliği durumunun dağılımı ..	- 154 -
Tablo: 4.3.2.7 Mavi Palmiye sitesindeki yaşayan bireylerin otomobil sahipliliğinin dağılımı	- 155 -
Tablo: 4.3.2.8. Mavi Palmiye sitesindeki özel garaj sahipliliğinin dağılımı.....	- 156 -
Tablo: 4.3.2.9 Mavi Palmiye sitesindeki yaşayan hane reisi ulaşım araçları kullanımının dağılımı	- 157 -
Tablo: 4.3.2.10 Mavi Palmiye sitesindeki yaşayan hane reisi eşinin ulaşım araçları kullanımının dağılımı	- 158 -
Tablo: 4.3.2.11. Mavi Palmiye sitesindeki yaşayan çocukların ulaşım araçları kullanımının dağılımı	- 159 -
Tablo: 4.3.2.12. Mavi Palmiye sitesindeki yaşayan hane reisinin çalıştığı yerlerin dağılımı	- 160 -
Tablo: 4.3.2.13. Mavi Palmiye sitesindeki yaşayan hane reisinin eşinin çalıştığı yerlerin dağılımı	- 161 -
Tablo: 4.3.2.14. Mavi Palmiye sitesindeki yaşayan çocuklarının çalıştığı yerlerin dağılımı	- 162 -
Tablo: 4.3.3.1 Mavi Palmiye sitesindeki yaşayanların boş zamanlarında nerede geçirdiklerinin gösterildiği dağılımı.....	- 163 -
Tablo: 4.3.3.2 Mavi Palmiye sitesindeki yaşayanların bireylerin en yakın arkadaşlarının oturduğu yerlerin dağılımı.....	- 164 -
Tablo: 4.3.3.3 Mavi Palmiye sitesi çevre mahallelerinden çalışanların varlığı ..	- 165 -
Tablo: 4.3.3.4. Mavi Palmiye sitesi çevre mahallelerden site içinde çalışanların iş dağılımı	- 166 -
Tablo: 4.3.4.1. Mavi Palmiye sitesi içinde komşularla ilişki düzeyleri dağılımı ..	- 167 -
Tablo: 4.3.4.2 Mavi Palmiye sitesi içinde komşularla görüşme sıklığının dağılımı	- 168 -
Tablo: 4.3.4.3 Mavi Palmiye sitesi içindeki ortak aktivitelere katılımın varlığı ..	- 169 -
Tablo: 4.3.4.4 Mavi Palmiye sitesi içindeki ortak aktivitelere katılımın sıklığının dağılımı	- 170 -
Tablo: 4.3.4.5 Mavi Palmiye sitesi içindeki yönetimde rol alma	- 171 -
Tablo: 4.3.4.6 Mavi Palmiye sitesi içindeki alınan belediye hizmetlerinin dağılımı	- 172 -
Tablo: 4.3.4.7 Mavi Palmiye sitesi içindeki önemli sorunların dağılımı	- 173 -
Tablo: 4.3.5.1 Mavi Palmiye sitesinde yaşamaktan memnuniyet durumunun dağılımı	- 174 -
Tablo: 4.3.5.2 Mavi Palmiye sitesinde yaşamaktan memnuniyet sebebinin dağılımı	- 175 -
Tablo: 4.2.5.3 Mavi Palmiye Sitesinde Kendini Güvende Hissetme Durumu....	- 176 -
Tablo: 4.3.5.4. Mavi Palmiye sitesinde park varlığı durumu.....	- 176 -
Tablo: 4.3.5.5. Mavi Palmiye sitesinde park kullanım sıklığının durumu.....	- 177 -
Tablo: 4.3.5.6. Mavi Palmiye sitesinde çocuk bahçesi varlığı durumu	- 178 -

Tablo: 4.3.5.7 Mavi Palmiye sitesi içindeki çocuk bahçesinin kullanım sıklığının durumu	- 178 -
Tablo: 4.3.5.8 Mavi Palmiye sitesinde oturma alanı varlığı durumu.....	- 179 -
Tablo: 4.3.5.9. Mavi Palmiye sitesi içindeki oturma alanının kullanım sıklığının durumu	- 179 -
Tablo: 4.3.5.10 Mavi Palmiye sitesinde sinema varlığı durumu.....	- 180 -
Tablo: 4.3.5.11. Mavi Palmiye sitesinde havuz varlığı durumu	- 180 -
Tablo: 4.3.5.12. Mavi Palmiye sitesinde alışveriş merkezi varlığı durumu.....	- 181 -
Tablo: 4.3.5.13. Mavi Palmiye sitesinde spor alanları varlığı durumu.....	- 181 -
Tablo: 4.3.5.14. Mavi Palmiye sitesi içindeki spor alanının kullanım sıklığının durumu	- 181 -
Tablo:5.1: Amerika Birleşik Devletleri; kapılı siteler, Latin Amerika; “comunidades cerradas” Çin’de mahalle kapılılığının karşılaştırılması	- 191 -

1. GİRİŞ

Geçmişte insanlar göçebe bir hayat sürmüş iken, zamanla toprağı ekip-biçmeye başlamıştır. Bu gelişme, bir yere bağımlı yaşamayı; ilk yerleşik hayata geçişi, ilk yerleşmelerin başlamasına zemin oluşturmuştur. İlkel dönemde korunmak için kullanılan doğal barınakların, mağaraların ve ağaç kovuklarının yerini barınma ihtiyacının getirdikleriyle sazdan barakalar, zamanla toprak damlı taş binalar, etrafı surlarla çevrili kaleler ve daha sonra modern kentler almıştır. Değişen zamanla artan nüfus, çevre koşulları (iklim, bitki örtüsü, topografya, kentin konumu vb...), kültürel yapıdaki farklılıklar, yerleşmelerin birbirlerinden farklı aşamalar geçirmesine neden olmuştur. Kentlerin mekânsal yapısı (yerleşmelerin büyüklükleri, nitelikleri, değişik arazi kullanışların mekânda yayılmaları vb...), o ülkenin ve de bölgenin sosyo-ekonomik yapısı ile yakından ilgilidir. Çünkü sosyo-ekonomik yapıdaki bu değişimler hemen mekâna yansımaktadır. Bir ülkede meydana gelen değişimler diğer ülkelere de yayılmaktadır. Tüm dünya ülkelerinde dengeleri değiştiren onsekizinci yüzyılda yaşanan Endüstri Devrimi ile üretimde makineleşmeye geçilmiş; dünya üzerindeki ülkelerin kent yapılarında değişimler meydana gelmiştir. Endüstri Devrimi sonrası “kentleşme” hareketi sanayileşmenin getirisi olarak ortaya çıkmıştır. Sanayi devriminden sonra ortaya çıkan kentsel sorunlar, nüfus-yoğunluk artışı, görsel ve hava kirliliği, sağlıksız mahalleler, kent merkezindeki bozulmalar aydınların harekete geçmesine neden olmuştur. Bazı aydın ve mimarlar yeni bir kent kavramı aramışlardır. Bunların içinde Tony Garnier, 1917, Endüstri Kenti; Le Corbusier 1920, Lineer Kent; Sir Patrick Abercrombie, 1920, Tarak Kent; Ebenezer Howard, 1922, Bahçeşehir vb... gibi kent modelleri en önemlilerindendir. II. Dünya Savaşında Avrupa kentleri bombalanmış harap olmuştur. Bu kentlerin onarımları ve konut sorununun çözümleri ise modern mimarinin önemli eserleri olmuştur. Daha sonra 1970’lilerde modernizmin yerini modernizme tepki olarak doğan Post-Modernizm almıştır.

Postmodern terimi ilk olarak edebiyat eleştirilerinde olmak üzere 1950’lerde ortaya atılmıştır ve 1970’lilerde postmodern mimari diye nitelenen yeni bir tarz ortaya çıkmıştır. Ancak; sanat alanındaki bu niteleme ve oluşumların yaygınlık

kazanması 1960 sonlarında gerçekleşmiştir, buna yönelik gelişmeler sanat alanından toplumun diğer alanlarına ve sosyal teorilere doğru yayılmıştır. Bununla birlikte, bu değişim ve dönüşüm tek bir şekilde nitelenmeyip, değişik şekillerde ele alınmaktadır. En genel çerçevede dönüşüm, post-fordizm ve postmodern toplum olarak adlandırılmaktadır. Post-fordizm yaklaşımı, toplumun yapısal dönüşümünü ve bu değişimin sosyal sonuçlarını ele alırken postmodern toplum yaklaşımçıları zihinsel ve düşünsel olgulara daha çok vurgu yapmakta, toplumun temelinde bir kırılma olduğunu işaret etmektedirler. Postmodern dönemin kültürünün tümüyle tüketime dayalı olduğu ve kitle kültürü mantığı üstüne oturduğu söylenebilmektedir (Kahraman 2002). Post-fordizmin sürekliliğinin sağlanması amacıyla, Postmodern tüketim tarzı yaratılmıştır. Kentte üretim yapılması; kentin tüketim yapılabilecek bir alan olmasını sağlamaktadır. New York, Londra, Paris gibi merkezlerde, sanayi bölgelerinin büyük kentler dışına sürülmeye başlamasının da desteğiyle, eski sosyal konutlar büyük bir sevinçle yıkılmaya başlanmıştır. Kendiliğinden oluşmuş “kenar mahalleler” bu sorunu kendi içinde eritiyordu. Hem kent estetiği, hem de insan hayatı bakımından ele alındığında oldukça sert eleştirileri hak eden bu anlayış “postmodern mimari”nin doğuşunu besledi (Çubukçu 2001). 1970’lerden bu yana hemen hemen eş zamanlı ortaya çıkan birbirini tamamlayan, destekleyen toplumsal değişimler, dönüşümler postmodern planlamanın oluşmasına ve onunla bütünleşen kentsel tasarımın yeniden canlanmasına neden olmuştur. Postmodern planlama sanayi devriminden sonraki modern planlamanın yarattığı tekdüze ve kimliksiz kentlere tepki olarak doğmuştur. Modern planlamanın aracı olan “arazi kullanım planlamasını” yönlendiren ilkelere (akılcılık, bilimsellik ve bilimsel yönetim) başkaldırıdır. Bu akım mekânın özerk olduğu, estetik amaç ve ilkelerle biçimlendiği bu biçimlenmenin toplumsal amaçlarla ilintili olmadığı varsayımına dayanmaktadır. Küreselleşme batı toplumunda yaşanan demografik dönüşüm ve bunların kent üzerindeki etkileri de postmodern planlamanın biçimlenmesine katkıda bulunmuştur. Postmodern planlamanın planlama süreci, ilkeleri ve kurumsal yapısı doğal olarak modern planlamadan farklı kuramsal çerçeve içermektedir (Aydemir 2004). Postmodern planlama ve kentsel tasarım kendi içinde pek çok alt açılımlar gösterir. Yeni rasyonalizm ve yeni klasisizm özellikle kıta Avrupa’ında yeni gelenekselcilik, yeni kentleşme, bağlamcılık, tarihsel eklektisizm; kapılı /güvenlikli siteler gibi hareketler ise özellikle ABD ve İngiltere de

ilk örneklerini vermiş ve diğer ülkelerdeki planlama ve kentsel tasarım çalışmalarını etkilemiştir (Aydemir 2004). Postmodern mimar ve kent tasarımcıları, yeni klasisizmciler canlılığa ve güzel endüstriyel öncesi formlara geri dönüşü savunurlar. Ingersol'dan alıntı yapan Velibeyoğlu (1999) yeni tarihselliğin yeni tarzını endüstriyel öncesi formlar ve mekânlar endüstriyel sonrası yaşam tarzına yakışmayacağını söyler ve eleştirir. Şüphesiz ki kentleşme için araştırma tarihsel ekletizmle temellenmektedir; bu da çağdaş içeriği göz ardı ettiği zaman belki de yanlış yönlendirmektedir. Diğer açıdan tarihselciler ve modernistler arasında az da olsa bir fark vardır. Rowe ve Cotter çalışmalarında kolaj kenti yeni ve eski, geçmiş ve şimdiki zaman arasındaki uyumu önermektedir. (Velibeyoğlu 1999) 1993'te başlayan yeni kentleşme hareketinin uygulama aşamasında; şehir plancıları, mimarları, çevrecileri, ekonomistleri, trafik mühendisleri, sosyologlarını, arazi geliştiricilerini de yer alır. Basite indirgediğimizde yeni kentleşme fiziki tasarımda görünür. Yeni kentleşmede yeni kelimesinin çeşitli görüşleri vardır. Önceki çağlardaki kentsel planlama prensiplerini uygulamaya; çeşitlilik, sokak hayatı, insan ölçeğini uygulamaya teşebbüs eder. Yirmibirinci yüzyıldaki uydukenti banliyö olarak uygular. Aynı zamanda geleneksel kentsel çevre ile büyük ölçekli modern teknoloji ve endüstri gerçeğinin arasındaki açık olarak ortada olan zıtlığı çözmeye; geleneksel kentleşmeyi güncelleyerek modern yaşam tarzına ve karmaşık yükselen ekonomiye ayak uydurmaya teşebbüs eder. Yeni kentleşmenin dernek tüzüğünde özellikle prensibi olan üç iç içe girmiş ölçeği yapılandırır. Bölge, mahalle ve bina. Ama en önemlisi; öne sürülen bu üç ölçek iç içedir ve birbirine muhtaçtır. Bunun mahalle ölçeği prensipleri kentsel tasarım felsefesine gider tekrardan karma kullanım yürüme mesafesindeki çevreye dayanır. Tasarımın prensibi sokak ölçeğinde binalardan rekreasyon alanlarında devamlılığı arar. Yayalar için yeniden kurulan kamusal mekânları içerir. Yeni kentleşmenin mahalle ve şehir ölçeğinde çalıştığı en iyi bilinen özelliğidir. Çağdaş kent planlarındaki tek kullanıma yönelik bölgelemeden daha çok dernek tüzüğü üç ana eleman yapılanmasını amaçlar. Mahalle (komşuluk, neighbour), bölge (mahalle, district), koridorlar (corridor); modern ticaret ve perakendecilik ölçeğinden kaçınmaktadır. Basitçe yerleşimlerinden dolayı özel kullanım alanları ve koridor (doğal geçiş) tamamlayıcıları sağlamaktadır ve bütün ve yürüme mesafesinde mahalleler basit kentsel doku bağlantısını sağlar. Mahallelerin

fiziksel kuruluşu çoğu kez yürüme mesafesi ile tanımlanmaktadır. Yeni şehircilik akımının teorisyenleri, Duany ve Plater- Zyberk (2003) ortaya attıkları mekânsal ve toplumsal örgütlenmenin temeli olarak üç fiziksel öge tanımlamışlardır: mahalle, bölge ve koridor. Bu düzene göre mahallenin mekânsal örgütlenmesindeki temel ilkeler şu şekilde tanımlanmıştır:

1. Mahallenin bir merkezi ve sınırı vardır,
2. Mahallenin optimum büyüklüğü merkezden çevreye çeyrek mildir,
3. Mahalle aktivitelerin dengeli bir karışımına sahiptir: konut, alışveriş, çalışma, öğretim, ibadet ve rekreasyon,
4. Mahalle, yapı alanları ile trafiği, sokakları birbirine bağlayan ağ içinde yapılandırır,
5. Mahalle, kamu alanlarına öncelik ve kamu binalarına uygun konumlar sağlar (Duany ve Plater-Zyberk, 2003: 209).

Yeni Şehircilik akımındaki bu temel ilkelere göre mahalle, kendine yeterli bir sosyal ve mekânsal organizasyon olarak tanımlanmaktadır. Sosyal olarak temel servislerin bulunabildiği, bireysel yeniden üretime ve gelişime imkân sağlayan, sosyal ilişkilerin gelişmesi için gereken mekânsal kurguya sahip bir temel birim olarak ele alınmaktadır. Mahallenin optimum büyüklüğü olarak tanımlanan alan, yürüme mesafesi ile belirlenen ve kişinin kendi başına deneyimleyebileceği bir alanı tanımlar. Bu tanımlı alan, bir merkezinin ve sınırının olması ile bilişsel kavramaya imkân verirken, aidiyetin gelişimine de imkân verir. Konut alanlarının içinde yer alan çalışma, öğretim, ibadet, rekreasyon gibi temel işlevler, kendine yeterli bir yaşam alanı oluşmasını sağlar. Mahalle, ulaşım akslarına ve noktalarına kolay erişimle bağlanır; böylece başarılı bir kentsel yaşam için anahtar sayılan kentsel çeşitliliği ve kolay erişimi sağlarken dışarıya kapalı mekânsal ve fiziksel kurgu engellenmiş olur. Kamu binalarına tanınan öncelik ile toplumsal eşitliğe katkıda bulunmuş olur. Yeni şehirciliğin tanımladığı bu ilkeler, sosyal çeşitlilik, erişim, kişisel ihtiyaçların tanımlı ve belli bir yer içinde karşılanmasına hizmet eder. Bunu yaparken, dışarıya kapalı bir mekânsal kurgu yerine, ana ulaşım arterlerine kolay erişilebilirliğin sağlandığı,

dolayısıyla erişilebilirliği kuvvetli bir yapılanma öngörür. Yeni şehircilik akımı gelenekselcilik, büyük kenti dışlama, yalnızca banliyöye hizmet etme açılarından eleştirilmiş olsa da, mahalle birimini yeniden yorumlarken kullandığı ilkeler açısından dikkate değerdir. Bu, kentsel tasarım stratejilerini özetlemekte; insan ölçeğini kuvvetlendirmekte aynı zamanda çağdaş gereklilikleri de birleştirmektedir. İşleri büro parklarından izole etmeye ihtiyaç yoktur ama duyarlı kentsel tasarıma davet etmek için karma arazi kullanımlı mahallesi bütünleştirilmelidir (Leccese, McCormick 2000). Yeni kentleşme hareketinin üzerinde durulmasının nedeni; kapılı sitelerin postmodernizmin yansıması olan bu akımın mantığından oluşmaya başladığı düşünülmektedir.

1.1. Sorunun Tanımlanması

Kentsel düzenlemede bir araç olan kentsel tasarım; yerel ölçekte, kent ölçeğinde üç boyutlu konular, kentsel biçim ve beşeri özelliklerle ilgilenmektedir. Kentsel tasarım bir tekniko-artistik disiplin olarak postmodernizmin de bir açılımıdır. Postmodernizm tasarımın içeriğinde parçacıl ve mahalle ünitesi bulunmaktadır. Bununla bağıntılı olarak günümüzde mahalle ünitesi bazlı planlama anlayışı, ekolojik kaynakları ve çevresel sağlık konularını fazlasıyla önemsemektedir. Doğal çevre, insan algısı ve yapılaşmış çevre formu arasındaki karşılıklı ilişkiye bakıldığında; doğal çevrenin kentler üzerindeki etkileri ve kentlerin doğal çevre üzerindeki etkilerinin sınırları içinde, insan davranışlarının yapılaşmış çevre formunu yarattığı görülmektedir. Tüm bu karşılıklı etkileşim süreci kentsel çevresel tarihi oluşturmaktadır. Komşuluk ünitesi planlamasının kentsel çevresel tarihi; planlama bilgi tabanını oluşturma, ekolojik kaynakları kullanarak alana daha güçlü anlam kazandırma (sense of place) ve o alanın geleceği için üretilecek yeni fikirlere kıvılcım olma açılarından çok önemlidir (Kellogg 2002'den aktaran Yönet ve Yirmibeşoğlu 2005). Bütün bunlardan yola çıkılarak tez konusu olarak: Postmodernizm ve bunun kent planlamasına yansması; bu etkileşimin eklektik ve tekniko-artistik bileşiminin sonucu olan planlama ve mimari disiplinleri arasında kalan kentsel tasarıma etkilerini ortaya koyabilmektir. Postmodernizmle beraber tasarımda; birçok ülkede yeni kentleşme hareketiyle ön plana çıkan; karma arazi kullanım yapısına sahip, parçacıl, mahalle üniteli tasarımının benimsenmesiyle eski mahalle sistemine dönüş gözükmeştir. Bunun zamana uygun modeli olan güvenli kapılı sitelerin oluşumu gözlenmektedir. Konya'da mevcut olan bu güvenli kapılı sitelerden ikisinde anket yapılarak; geçmişteki geceleri kapıları kapanan, kendilerini dışarıdan soyutlayan yaşam tarzıyla bu dönemin modern sitelerinin ortak ve ayrılan noktaları bulunmaya çalışılacaktır. Geçmişte Yahudiler dışlandığı için toplumdan gettolaşarak soyutlanmıştır. Bu durum günümüzde de postmodernizmin getirdiği zengin-yoksul arasındaki kutuplaşmanın sonucu olarak tekrardan ortaya mı çıkmaktadır?

Aşağıda sıralanan postmodern planlama bakış açısı göz önünde bulundurulduğunda; postmodern planlamanın yansması kabul edilen kapılı siteler,

bu ilkelerle paralellik mi göstermektedirler yoksa ilkelere ters mi düşmektedir?
Sorularına cevap aranacaktır.

Postmodern planlama ilkeleri

- Postmodernistlerin sloganı “Form, finansı takip eder”. "Form Follows Finance".
Bu eğilim yapılı çevrenin fiziki kalitesini arttırmaya fırsat vermektedir.
- Yerel yönetim ve toplum güçlüdür.(tabandan tavana yaklaşımı)
- İkili kodlamayı, rengi, süsü onaylar. İddialı kırmızı, sarı vb... renkleri kullanır.
- Az katlı binalar, meydanlar, kent sokaklarına geri dönüşü tartışır.
- Tarz olarak eklettiktir. Çeşitli tarihi zaman dilimlerinden alıntılar alır, kenti tarihi ve mekânsal süreklilik olarak görürler. Sebep üzerinde vurgu düzen, geometri, çeşitlilik ve farklar yaratmayı reddeder.
- Sosyal konuları ütopya olarak görmektedir
- Kent, her türlü bütünlüğünden koparılmış, parça parça algılanır. Bu parçalar bir bütünün parçaları değil. Kendi başlarına anlamları olan birimlerdir. Kent parçalarını birbirine bağlayıcı mantık da aranmaz.
- Postmodernizm, kenti bir anlamda sokakta yürüyen kentli insanların gözüyle görür.
- Plancı, toplumsal katılımı düzenleyicidir; Aktörler (ilgi grupları arasında) bir aracıdır.
- Demokratik temsiliyetin bir aracı olarak her ölçekte kentsel kararlara katılım vazgeçilemez gerekliliktir.
- Belediye bir işletmedir. Sloganı: “Başarıya Yatırım”
- Belediye kamu/resmi girişimcisi gibi davranır.
- Denetimde "kentsel etki analizi" önemlidir. Kent toplumu heterojendir dolayısıyla birden fazla kamu yararı vardır. Kavram katılımcı ve uzlaşmacı bir yaklaşımla anlamlandırılabilir.
- Toplumsal ve doğal çeşitlilik korunmalı, beslenmelidir.
- Kentsel arazi aynı zamanda ekolojik bir kaynaktır.
- Kentsel işlevlerin esnek biçimde bir aradalığı aranır. Barınma, ekonomik ve sosyal etkinlikler kentsel mekânda yatayda ve düşeyde karışır. Karma arazi kullanımını savunur.

- İmar kuralları, norm ve standartlar gevşetilir. Proje bağlamında ilgili tarafların uzlaşmasıyla ile netleşir.
- Konuya odaklı projeler dizisidir. Dinamik tüketici ve ticari beklentilerle (pazar mekanizması) ile yönlendirilir. Projelerin kent ile ilişkisi eklektiktir. Kent görünümü (townscape) parçacı/eklemeli (patch-work) bir biçimde oluşur.
- Kentin geleceği toplumdaki gelecek tepkilerle belirlenir. (reaktif/interaktif) çeşitliliği ve mutlu tesadüfleri kabul eder.
- Planlama toplumsal temelli eylem.
- Rasyonellik çeşitlidir. Tekniğe dayalı rasyonellik yerine aklıseline/pratik akla dayanan uzlaşmacı (communicative) rasyonellik aranır. (Aydemir 2004; Madanipour 1996; Velibeyoğlu 1999; Yorumlayan: Yakışan, 2007).

1.2. Çalışmanın Konusu ve Kapsamı

Yaşanılan zamana göre konut piyasasında ortaya çıkan yeni yerleşim biçimleri değişim göstermektedir. Bu değişimin yansımaları; Dünya’da ve Türkiye’nin büyük şehirlerinde de görülmektedir. Postmodernizmin, küreselleşmenin tüketim ve reklâm mantığı çerçevesinde pazarlanarak karşımıza çıkan ‘korumalı siteler’, ‘güvenlikli siteler’, temelde kendilerinden seçkinlik, dışarıya kapalılık, alternatif yaşam tarzı ve özelleştirilmiş altyapı ve hizmetleri ile söz ettirmektedir. Yaygınlaşan değişen ölçeklerde inşa edilen, üst-orta ve üst sınıflara hitap eden ve sunulan hizmetler açısından farklılıklar göstermektedirler.

Kurtuluş (2005) ‘Korumalı siteler’, ‘güvenlikli siteler’ üzerine yapılan çalışmaların hala çok sınırlı, deneye dayalı, etnografik araştırmaların ise neredeyse yok denecek kadar az olduğunu belirtmektedir. Bunun bir nedeni olarak da, bu yerleşimlerin hem tasarım hem de yönetsel olarak dışarıya kapalı ‘özelleştirilmiş kamusal alanlar’ olarak kurgulanmalarını, izinsiz girişlerin yasak olmasının bu mekânı araştırmacıların erişimine sınırlamasını vermiştir. Bir diğer neden olarak da, görece olarak sınırlı sayıda olan bu yerleşim yerlerinin kenti dönüştürmedeki rolünün küçümsenmesi ya da öneminin tam olarak algılanamaması olduğu vurgulanmıştır. Kamusal aktörler tarafından alt gelir grupları için tasarlanan yerleşim yerleri için de kullanılması, kentsel mekânların birbirine kapalı, mekânsal geçişlerin akıcılığını yitirdiği, sınıfsal ve kültürel olarak bölünmüş, kendi içinde homojen ama bir bütün olarak parçalanmış sosyal adacıklara dönüşümünün hızlanmasını sağlamaktadır.

Kapalı sitelerin hem bir yatırım, hem de bir yaşam tarzı söylevleriyle “tuzak alışveriş” şeklinde pazarlanmasında; tüketimin arttırılması amacıyla reklâm sektörü de bu doğrultuda gelişim göstererek rol oynamaktadır. Bu yaşam tarzı kurgusu içinde “mahalle” vurgusu ile bir yandan nostaljik çağrışımlar yüklenirken, diğer yandan bir sosyal ve mekansal örgütlenme biçimi olarak sunulmaktadır. Yeni yaşam tarzı arayışlarına bağlı olarak topluluk oluşturma ve bu kapsamda komşuluk biriminin tartışılması, tezin oturacağı bir diğer önemli ayağı olan postmodern kent planlama ilkelerine ve yeni kentleşme akımının planlama anlayışını oluşturmaktadır. Bu tez aynı zamanda kapılaşmanın kentsel politikalar ve toplumsal, sosyal yapı üzerindeki

gelecek etkilerinin düşünülmesini vurgulamaktadır. Kapılı siteler, yerleşimsel ayrıma ve bunun da ötesinde sosyal dokudaki ayrışmadaki dengelere dikkati çekmektedir.

1.3. Çalışmanın Amacı

Postmodern planlama içerisinde de yer alan sürdürülebilirlik söylemi günümüzde de çok kullanılmaktadır. Karma arazi kullanım ekolojik yaklaşımla ilişkilidir. Yaya dostu tasarım (canlılık ve yaşanabilirlikle vurgulanmaktadır ve kentsel tasarım (tarihi korumacılıkla, çevrecilikle) sürdürülebilir (Velibeyoğlu,1999). Bu anlayışı benimseyerek yapıldığı düşünülen kapalı yerleşmelerin sayısı hızla artmaktadır. İstanbul'da da bu tarz doğayla iç içe; kapalı güvenli site uygulamalarında hızlı artış gözükmemektedir. Yanlış uygulamalar tepki de çekmektedir. Bu tarz gelişimler hakkında bilgi edinilerek güncel bir konu incelenmeye çalışılacaktır

1.4. Kaynak Araştırması

Araştırmamızı yönlendiren ve çalışmamıza ışık tutan birçok kaynak incelenmiştir. Bunlardan en önemlileri aşağıda belirtilmiştir.

Aydemir ve diğerleri, 2004, “Kentsel Alanların Planlanması ve Tasarımı”, kitabında, Madanipour (1996), “Design Of Urban Space An Inquiry Into A Socio-Spatial Process” isimli kitabında, Velibeyoğlu, (1999) “Urban Design in the Postmodern Context” makalesinde kentsel tasarımın doğuşu, kentsel tasarımın kaynağı, kentsel tasarımın önemi, postmodern kentleşmede kentsel tasarım, postmodern kentleşmenin konuları, kentsel tasarıma karşı kentsel planlama konuları bahçeşehir, komşuluk ünitesi, yeni kentleşme hakkında bilgi verilmektedir.

Kurtuluş, H. 2005, İstanbulda Kentsel Ayrışma kitabında yer alan “Bir ‘Ütopya’ Olarak Bahçeşehir”, “İstanbul’da Kapalı Yerleşmeler Beykoz Konakları Örneği”, çalışmalarında; İstanbul’daki değişen ölçeklerde inşa edilen, üst-orta ve üst sınıflara hitap eden ve temelde kendilerini seçkinlik, dışarı kapalılık, alternatif yaşam tarzı ve özelleştirilmiş altyapı ve hizmetler üzerinden pazarlayan ‘korunmalı siteler’,

kapalı siteler hakkında bilgi verilmiştir. Yeni elit kentsel mekânlarına dair değil, yeni elitlerin yaşam tarzları ve zihniyetlerine dair de önemli sosyolojik bulgular sunmaktadır.

Landman, K., 2000, An Overview Of Enclosed Neighbourhoods In South Afrika Pretoria: CSIR ve Gated Communities: An International Review, Pretoria: CSIR, 2000 baskılı çalışmasında; Güney Afrika'daki kapalı yerleşmeler kavramı, çeşitleri, bu sistemin getirdikleri hakkında bilgi verirken kapalılık teriminin tarihsel sürecinden de bahsedilmiştir.

Firidin Özgür E., 2006 “Sosyal ve Mekansal Ayrışma Çerçevesinde Yeni Konutlaşma Eğilimleri: Kapalı Siteler İstanbul – Çekmeköy Örneği” adlı doktora tezinde; sosyal ve mekansal ayrışma, komşuluk birimi kavramlarını kapalı sitelerle ilişkilendirmiştir. İstanbul’da yapılan anketle örnek çalışmalarla kavramsal tutarlılık incelenmiştir. Bulgular ve yorumlar belirtilmiştir.

Blakely, E.J., and M.G. Snyder 1997, Fortress America, Gated Communities In The United States Washington; Blakely, E.J., And M.G. Snyder. 1997b “Putting Up The Gates”; Blakely, E.J., And M.G. Snyder 1998. "Separate Places: Crime And Security In Gated Communities." In: M. Felson And R.B. Peiser (Eds.), Reducing Crime Through Real Estate Development And Management; Blakely, E. J.; Synder, M. G. 1999, Fortress America: Gated Communities In The United States; Blakely, E. J.; Synder, M. G. 2003, “Bölündükçe Yıkılıyor: Birleşik Devletlerde Kapalı ve Duvarlı Yerleşmeler”, Arredamento Mimarlık, Kapalı Siteler, 2003/07-08, s.62-67 adı geçen çalışmalar; kapalı sitelerin tanımını, kapalılığın tarihsel süreci, kapalı sitelerin çeşitleri, kapalı sitelerde güvenlik ve suç korkusunun önemi, güvenlikle beraber prestij, trafik, suç korkusu korkusunun oluşumlardaki etkisinden; bu tarz yerleşimlerin toplumsal ve mekansal dokudaki ayrışmalara etkilerini belirttiği için en önemli kaynaklardan olmuşlardır.

1.5. Çalışmanın Materyal ve Metodu

Bu çalışma sırasında materyalleri;

- Konuya ilişkin yerli-yabancı yazılı kaynaklar
- Konuya ilişkin yerli-yabancı internet kaynakları
- Seçilen alanlarda yapılan anket çalışmaları oluşturmuştur.

Bu çalışmada izlenen yöntem üç aşamadan oluşmaktadır. Öncelikle konuyla doğrudan ve dolaylı olarak ilişkili yurt içi ve yurt dışında yapılmış tez, seminer, kitap, makaleler, internet ortamında yapılan araştırmalar incelenecektir. Konut tercihlerindeki değişim nedenlerinin ve sonuçlarının ele alınması, konut alanlarında orta ve üst gelir gruplarının davranış biçimi olarak kapalı sitelerin oluşum süreçlerinin, nedenlerinin, sonuçları irdelenecek; bu yapılan çalışma tezin ana çerçevesini oluşturacaktır. İkinci aşamada dünyadan kapalı site örnekleri ve Türkiye’den İstanbul’da, Ankara’da, İzmir’de daha önceden yapılan alan çalışması örnekleri verilecektir. Konya örneğinde alan çalışması yapılacaktır. Alan çalışmasında amaç, Konya’daki iki kapalı site örneğinde, tezin ana soruları olarak belirlenmiş sorulara yanıt aranmasıdır. Burada kapılı sitede yaşama nedenleri, kapılı site seçimindeki etkenler, site içindeki yaşam, kentin geri kalanı ile ilişkiler ve buraya yerleşenlerin daha önce kentin hangi kesiminde ikamet ettikleri araştırılacaktır. Alan araştırmasından sonra kuramsal yapı ile saha çalışmasıyla elde edilen verilerin tutarlılığı ölçülecektir. Böylece bazı açılardan yurt dışı örnekleri ile karşılaştırma imkânı da doğmuş olacaktır. Üçüncü aşama ise kentsel planlama ve kentsel tasarım disiplinleri açısından, kapalı sitelerin kentle bütünleşme ve ayrışma dinamikleri bağlamında sonuçlar ve öneriler ortaya koyarak, geleceğe yönelik olarak şehircilik ve kentsel tasarım disiplinleri açısından konuya yaklaşımlar üzerinden bir genel değerlendirmenin yapılması şeklinde bir kurgu kurulmuştur.

2. KAPALI SİTELERİN KAVRAMSAL YAKLAŞIMLAR

2.1. Kapalılığın Gelişim Süreci

2.1.1. Kapalı alanların başlangıcı

İlk şehir medeniyetlerinin kurulduğu Mezopotamya bölgesinde eski çağlara ait çok tanrılı dini inanışının benimsendiği dini-toplumsal yaşama göre her birey belli bir tapınağa ve o tapınağın tanrısına bağlı olarak yaşadığı onun için çalıştığı bilinmektedir. Bu yaşam biçimi şehir yerleşim modellerine fiziki dokuya “duvarla çevrili geniş tapınak alanlarının ötesinde, küçük türbe ve tapınakların bulunduğu dizi mahalleler şeklinde yansımıştır. Küçük tapınaklar çevresinde aynı inanca sahip insanların oluşturduğu mahalleler topluluğunda “din adamları, görevliler, bahçıvanlar, zanaatkârlar, taşçılar, tacirler ve köleler” yer almaktaydı. Şehirlerin ortaya çıkışıyla birlikte mekânda insanların inançlarına göre, kendiliğinden meydana gelen bu biçimleniş doğal mahalle olarak tanımlanabilir (Adala 1989).

Kapılı ya da duvarlı şehir fikri yeni değildir. En erken kapılı site formu Romalılar tarafından yaklaşık M.Ö 300 İngiltere’de inşa edilmiştir. Roma karargâhı *castrum romanum* şeklindedir. Askerlerin aileleri de buraya yerleşmişlerdir. Bu aileler, malikânenin etrafında toplanmışlar; duvarlar, diğer savunma sistemleri inşa edilmiştir. Duvarlar, yerleşimlerin etrafını sarmaktadır. Hem dışarıdan gelecek istilacılara hem de hiçbir zaman malikânenin efendisine dönemeyecek yerel köylülere karşı da koruma amaçlıydı. Böylece kaleler de harici istilacılara ya da iç savaş bölünmelerine karşı koruma görevi yapmıştır (Blakely ve Snyder 1997). Bu savunmanın kapalı alanların gelişiminde, Ortaçağın duvarlı kentlerinin çok önemli yeri bulunmaktadır. Kentleşme sürecinde, bu siteler Roma İmparatorluğunun yıkılmasından sonra yok olmuştur. Onuncu ve onbirinci yüzyıllarda yeniden canlanmıştır. Ortaçağ kentlerinin bileşenleri normal olarak duvarlar, kuleler ve kapılar; yollar, yollarla ilişkili dolaşma mekânları; pazar alanları; kiliseler ve büyük öbekler şeklinde kamusal kent binaları, ilişkili özel bahçe mekânlarıdır. Savunma

duvarları genellikle dairesel formda inşa edilir, sahil kenarı ya da ırmakların denize döküldüğü yerler tercih edilir ve böylelikle yarım daire formunda da görülebileceği bilinmektedir. Dairesel biçim, daha çok maliyet kapsamaktadır. Kent duvarları yapısı, kuleler, kapılar, her zaman en masraflı yapılardır. En az duvar yapılarında bile binanın verilen alanını ve açık alanları kapsayacak şekilde dairesel kapalılık gereklidir. Savaş sırasında ortaçağ kentlerini çevreleyen surlar savunma amacını yerine getirmektedir. Barış zamanında da sınır oluşturmaktaydı, paralı yol girişi kullanımıyla vergilerin alındığı yerler olarak kullanılırdı. Surların dışında tüccarlar sabah kapılar açılana kadar beklerdi. İçerideki açık alanlarda ticaret yapmak için kullanışlıdır. Yerleşmeler surların dışında olduğu zaman nüfusu çok büyümeye elverişlidir, kent yöneticileri bu nüfusu da içine alacak ek sur yapımını göz önünde bulundurmaya zorlanırlardı. Kapılar aynı zamanda çok önemlilerdi ve ortaçağ kentlerinin savunmasında savunmasız elemanlardır. Bu nedenle sadece kentten geçen ırmak tarafındaki kapının açık olmasına izin verilmekteydi. Surlarla çevrili bu kentlerin en önemli özellikleri surlar kentin ya da kasabanın tamamını kapatmaktaydı bundan dolayı hizmeti artırır ve birlik duygusunu vurgulardı.

Ortaçağ boyunca İslam dünyasında yaşanan toplumsal olaylar, mezhep çatışmaları sonucu mahalleler kapalı hücreler görünümünü aldı.

“Şehir her biri birbirinden bağımsız özerk küçük hücrelerin bir araya gelmesinden oluşmuştur.” (Adala 1989)

Selçuklu dönemi Anadolu şehirlerindeki yerleşik halkın genellikle etnik ve dinsel yapıya göre duvarlarla çevrelenmiş ayrı mahallelerde yerleşik oldukları çeşitli kaynaklarda belirlenmiştir.(Adala 1989)

2.1.2. İngiltere'deki sur sistemi

Morris (1994) 1300'lülerde İngiltere'deki her kent korunurdu; ama kırk büyük kent ve şehirlerin üçü özellikle korunurdu. Bunun için İngiltere'de sur sistemi ve sınıf bölünmeleri derin olarak yerleşmiştir. Başarılı Kral Henry I., Richard II. ve Charles II. Londra'nın kulelerine; kendilerine isyan eden soylu ve tehlikeli köylülerden korumak için sahip çıkmışlardır. Londra'da onyedinci yüzyıla kadar polis güçleri yoktur. Bu yüzden birçok insan kendilerini korumak için şehirleri kuvvetlendirmişlerdir. Bu miras halen İngiltere kentbiçiminde surlu manastırlar, malikâneler ve şatolarda görülmektedir (aktaran Blakely ve Snyder 1997).

2.1.3. Erken Amerika kapalı alanları

Surlarla çevrili ve kapılı siteler, en erken Karayip'de İspanya'da tahkim edilmiş kentlerle yeni dünyada da inşa edilmiştir. Bununla beraber ondokuzuncu yüzyılın sonlarına gelmeden ilk kuramsal yerleşik kapılı siteler görülmüştür. Amerika'daki bu kapılı siteler sıradan halktan çıkarak kendilerini zengin olarak gösteren hırsız işadamlarının dönemine uzanır. Erken kapılı site, dikenli tellerle ve kapıların arkasında olan Newyork'tan bir saatlik tren yolculuğuyla ulaşılan 1885'de inşa edilen Tuxedo Park'tır. Tuxedo Park, ağaçlı göl görüntüsüyle tasarlanmış, görkemli giriş kapısı bulunmaktadır (Blakely ve Snyder 1997). Aynı zamanda özel kapılı sokaklar St Louis'te de inşa edilmiştir ve tüm diğer şehirlerde de zenginler içindir. Yirminci yüzyıl esnasında kapılı yerleşmeler Doğu sahil insanları ve Hollywood aristokratları tarafından inşa edilmiştir. Bu kapılı alanlar bununla beraber bu günkü gördüğümüz kapılı parsellenmelerden farklıdır (Blakely ve Snyder 1998). Bu kapılı siteler sıradan olmayan insanlar için özel yerlerde ve çok zenginler için ayrılmıştır.

2.1.4. Geç yirminci yüzyıl kapılı siteleri

Genelde A.B.D’ deki kapılı siteler emekliler için master plan gelişmeleri dönemine yani geç 1960’lılar-1970’lilere kadar uzanır. Amerikalıların kapıların arkasında mahremiyet ve inzivayı buldukları ilk yerler olan siteler, *leisure world* boş zaman dünyası yani (rekreasyonel dünya) gibidir. Kapılar sonra dinlenme yerlerine ve Country Club topluluklarına ve sonra orta sınıf alt bölünmelere de sıçramıştır. 1980’lerde kapılı sitelerde çoğalma görülmüş onların etrafında birincil olarak zenginlik, saygınlık ve boş zamanlar için golf kortları tasarlanmıştır. Bu, aynı zamanda kapılı sitelerin ortaya çıkışını işaret etmektedir. Bu siteler, toplumun artan şiddetli suçla meşgul olduğundan; daha çok dışarıdaki korkudan dolayı inşa edilmiştir. Geç 1980’lilere kadar kapılar, ülkenin birçok yerinde yaygın olmaya başlamıştır (Blakely ve Snyder 1997). Kapılı siteler diğer ülkelerde de örneğin Kanada’da artmaktadır. Çok miktarda kuvvetlendirilmiş yabancı ırka ait yerleşme bölgesi ‘enclaves’ bulunmaktadır. Örneğin Brezilya’da özellikle Rio De Janeiro, Sao Paulo; Şile’de ve Rusya’da özellikle Moskova’da bulunmaktadır. Zorbalıkta artış, güvensizlik ve korkular Sao Paulo’daki kentin kentgörünümünü, insanların günlük hareketlerini ve toplu taşıma araçlarını kullanım alışkanlıklarını değiştirmiştir. Suç ve zorbalık insanların kamusal mekânları ve sokakları kullanımından vazgeçirmektedir. Sokaklar çocukların oynadıkları komşuların toplandıkları ve az sıklıkla tüm insanlar için gezinme yeridir. Artarak yüksek gelirli grupların yaşadığı, çalıştığı, alışveriş yaptıkları ve boş zamanlarını geçirdikleri zorunlu olarak kuvvetlendirdikleri yabancı ırka ait yerleşme bölgeler, uzun zamandır, evsizlere ve sokak çocuklarına terk edilen sokaklar ve kamusal mekânlar şeklinde kullanılmamaktadırlar Benzer gelişmeler dünya çapında birçok kentte de vardır. Orta ve yüksek gelir gruplar özel araçlarıyla deneyimli güvenlik sistemleri olan apartman kompleksleri, alışveriş merkezleri, büro kompleksleri arasında seyahat yaparlar ve özel güvenli otoparkları vardır. Bu nedenle sokaklarda belki çok gezmeye ya da hiç gezmeye gerek yoktur. Aynı zamanda açık alanları da kullanmaya gerek kalmamaktadır (Habitat: Global Report on Human Settlements 1996). Los Angeles’de özellikle şehir merkezi ve kentin iç alanlarında bu tarz yaşam çok görülmektedir. Kapalı yerleşmeler tarafından akla getirilen imajın altında yatan,

ideolojik prensipler ve kentsel modellerdir. Bunlar yeniden tekrar edilerek büyük ya da küçük konut yerleşmelerde, tipik olarak orta ve üst sınıfların duvar ya da çitlerle çevrenmesi amaçlanmıştır. Bu tasarımlar seçkinler içindir; geliştirilmiş elektronik kontrollü güvenlik sistemleri, polis denetimi, kulüp evleri, bol miktarda yeşil mekânları ve spor yerleri bazen golf kortları içermektedir. Lüks kapalı konutlar genellikle mimari ve kentsel tasarım olarak az yoğunluk ve az katlı konutlanmayla temellenmiştir ama aynı zamanda yüksek katlı formatı da oluşturabilir. Swanky Kule, kale kent içinde yüksek çevresel değerleriyle alanlarda kendini tanıtır. Aynı zamanda banliyölerde örneğin Santa Fe Meksika'da ve sahil alanlarında örneğin Dubai'deki, Palm Island (Palmiye Adaları); Florida'daki Miami gibi... Bu eğilimler çeşitli faktörlerin birleşimi olmasının sonucudur. Örneğin büyüyen güvensizlik ve kamusal alanların dejenerasyonu bu sebeplere rağmen; örneğin dışlanma arzusu ve de yüksek sosyal statünün garantisi (gerçek olsun ya da algılanan olsun) de rol oynamaktadır (Landman 2000).

Bu etkileşim bu yaşanan süreç Türkiye'de gözükmemektedir; şehir plancılara ve toplumbilimcilere göre, şehrin getto öbekleri haline gelmesine ve bu mekânsal ayrışma, toplumsal ayrışmaya da sebep olmaktadır. Getto kelimesinin anlamına dikkat çekilecek olursa; geleneksel kültüre ya da dine uyumlu olarak, gönüllü ya da gönülsüz, zorla ya da yumuşak inzivaya çekilmiş biçimde, belirli ırk ya da etnik altyapısına sahip bir grup insanın yaşadığı bir alandır. Bu kelime tarihsel olarak İtalya'daki Yahudilerin yaşaması gereken Venedik gettolarına özellikle atıfta bulunur. Yahudilerin yaşaması gereken yerler daha sonra diğer şehirlerin mahallelerinde de uygulanmıştır. Bunu karşılayan Alman terimi *Judengasse*'dir (Wikipedia). *Jude*=Yahudi, *gasse*=dar sokak anlamına gelen sözcüklerin birleşimiyle Yahudi sokağı anlamına gelir (Yaşlıca); Fas'lı Arapların gettoları 'Mellah' olarak adlandırılır. Bu terim Nazi Gettolarından referans alarak İkinci Dünya Savaşı sırasında tüm dünyada popüler hale gelmiştir Getto terimi şimdilerde başına yoksul kelimesi konulan kentsel alanlar için kullanılan sıfattır. Amerika'da yirminci yüzyıl sonlarında İspanyol göçmenlerin yerleştiği *Barrio* diye adlandırılan kentsel mahalleler gettolarla karşılaştırılabilir. Çünkü birçok göçmen, yaşam biçimini olarak, kültürel açıdan izole edilmiş yabancı ırka ait yerleşme bölgesini ve diğer kendi gruplarıyla birleşmeyi seçmiştir. 'Barrio' Birleşik Amerika devletlerinde,

kentlerdeki İspanyolca konuşan grupların oturduğu mahalle anlamındadır. Getto yoksullukla ya da yoksullukla anılmayan insan tiplerinin yoğunlaşmış coğrafi alanlarını sembolik olarak belirtmek için de kullanılır (örneğin gay getto) ya da coğrafi olmayan kategorilerdir. Amerika’da bazı insanlar ve Avrupa, getto terimini sevmemektedir. Bunun ırkçılık, seçicilik ve kültürel armonik yapısındaki duyarsızlık olduğuna inanmaktadır. Bu tarz kelimelerin çalışan sınıfı, etnik toplum olarak göz önünde bulundurarak genelleştirdiği ya da aşağıladığı düşünülmektedir. Bu alanlar yerleşim olarak dış dünyasından izole edilmektedir (www.wikipedia.org).

Bu bağlamda düşünüldüğünde İstanbul’da ve sonra diğer büyük şehirlerde, kentin içinde ya da dışında; ama kentten bağımsız bu ‘gönüllü getto’ların, bir statü sembolü olması, sakinlerine konuttan çok imaj hizmetinde bulunması ve ilişkilerinde referans teşkil etmesi geçen on yıl içinde gelişen toplumsal bir olguydu. İstanbul’da Kemer Country, Acarkent, Beykoz Konakları, Alkent 2000, Zekeriya köy Evleri, Bahçeşehir, Ataşehir ve Soyak Sitesi bu anlamda sınıfsal imajlarını oluşturmuş gettolardır. Yoğun güvenlik önlemlerinin alındığı ve kamuya kapalı bu yerleşme alanları, beklenen imajı sakinlerine yeterince sağlamış olduğu düşünülen bu tarz siteler İngilizce isimlerle popülerliği sürmektedir. Özenti, saygınlık, reklâm postmodern tüketiminin getirisi; yabancı isimler kullanılması bunun yansımasıdır. Mashattan, Pelican Hill, Narcity, Incity, Ataköy Park Evleri, Greenium, Uphill Court, Almond Hill, Olimpiyakent, Terrace Fulya vb bunların arasında en çok tutulan, en çok satılanlar... Henüz inşaatına bile başlanmadan satılmış oluyor. Uzmanlar bu lüks gettoları tercihte, imaj kadar deprem korkusu ve güvenlik tehdidinin de etkili olduğunu belirtiyor (Eren, Dolmacı 2006).

2.2. Kapalı Sitelerin Tanımı

Kapılı siteler; her ne kadar “*gated communities*” şeklinde uluslar arası olarak tanımlansa da; İspanyolca konuşulan ülkelerde “*barrios cerrados*”, “*fraccionamientos cerrados*” ya da “*urbanizaciones privadas*” olarak adlandırılır, Portekiz’de; “*condominios fechados*” olarak ve İngiltere’de ise “*walled communities*” ve “*enclosed neighbourhoods*” olarak kullanılmaktadır. Kentsel modellerin ve kültürel ortamın çeşitliliğinin olduğu kentsel mekânlarda içine dâhil edildiği için bunları ifade edebilecek standart bir yeni kelime yoktur (Barajas 2006).

Modern biçimin içinde kapılı siteler, zaman zaman çevresi duvar ve çitlerle çevrili ama her zaman yaya, bisiklet, otomobil girişlerinin kontrol edildiği yerleşim alanları biçimleridir. Kapılı siteler genellikle küçük yerleşim sokakları ve çeşitli donatılar içerir. Küçük sitelerde bunlar sadece park ya da diğer kamusal ortak alan olabilir. Büyük sitelerde belki sakinleri için günlük faaliyetlerinin de yapılacağı faaliyetler içermektedir. Kapılı siteler ortak ilgi gelişimidir ama amacı olan sitelerden farklıdır. Bazı kapılı siteler genellikle güvenli kapılı siteler olarak adlandırılır. Özel güvenlik koruma personelleriyle korunmaktadır. Bu siteler çoğunlukla yüksek değer özelliklerine sahip evlerden oluşur. Bazı kapılı siteler ise emekliler için hazırlanmıştır.

Kapılı siteler kontrollü yaşamak, huzurlu ve güvenli yaşama düzenini ararken çoğunlukla çözüm olmaya da başlamıştır. Ama tam olarak kavram olarak kapılı sitelerden ne anlaşılmaktadır? Blakely ve Snyder (1998) Kapılı sitelerin tanımını şöyle yapmaktadır:

“Normalde kamusal olan mekânların özelleştirildiği ve erişimin sınırlandırıldığı yerleşim alanlarıdır”

Açıklamaya devam ederlerken biçim olarak çitle ya da duvarlarla çevrelenmiş ve güvenli girişlerle erişimi fiziki bariyerlerle sağlanmaktadır. Bu yeni konut gelişimini içermektedir ya da eski yerleşim alanlarına çit veya barikatlarla teknolojik uyarlanması yapılmıştır. Buna ek olarak kapılı siteler, daha önceki dönemde tüm vatandaşlarca erişebilir ve herkese açık olan tüm donatılara; sokaklara, yaya yollarına, parklara, açık alanlara, oyun alanlarına kamusal erişimi yasaklamaktadır (Blakely ve Snyder 1998).

Kapılı yerleşmeler son yıllarda hızla artmaya başlamıştır ve özellikle Amerika’da yaygın bir fenomen olmuştur. Aynı zamanda yalnızca zenginlikle sınırlı değildir. Birçok orta sınıf ailelerde yaşam tarzı olarak seçilmesi de artmaktadır. Araştırmalar belirlenmiştir ki ihtiyaçların çeşidine, güvenliğin ölçüsüne, mahremiyete ve rekreasyonel ihtiyaçların çeşidine örneğin golf kortları, yüzme havuzları, parklara göre kapılı yerleşmelerin tipleri belirlenmektedir (Landman 2000). Firidin, Deniz’e (2006) göre; kapalı siteleri, özellikle servis ve finans sektöründe çalışan; orta ve üst gelir grubundan eğitilmiş ailelerin tercih ettikleri görülmektedir. Bu siteler aile yaşamına odaklı olarak tasarlanmakta, kişisel gelişime yönelik olarak içerdiği aktivitelerin, aile yaşamı ile örtüşmesine dikkat edilmektedir. Kapılı sitelerin ortak ekonomi model tipleri:

- Yaşam Tarzları, Kent Kulüpleri, Emekli Dinlenme Geliştiricileri
- Prestij Statü Göstergesi Kapılar
- İkincil bölge Siteleri, kurtarılmış bölgeler (Suç ve Trafik İçin Kapılar)

Blakely ve Snyder’a göre (1999) kapılı siteler üç önemli çeşide ayrılmaktadır. Her ne kadar ilk ikisinde seçkincilik daha çok dikkati çekse de, ayrı tutma güdüsü çok kez aktiftir, buna ek olarak tüm kapılar seçkin mekânları işaret etmezler, bazıları sadece suçla birlikte ciddi problemleri engellemek ve kontrol etmeye teşebbüs etmek içindir.

1. Yaşam tarzı olan siteler; örneğin kapsamlı rekreasyonel donatıları temeli üzerine oluşturulmuş kent kulüpleri ve emekliler için inziva gelişmeler, güvenliğin yanı sıra içerdikleri belli boş zaman geçirme ve kültürel aktivitelerle belli yaşam tarzını simgeledikleri için bu şekilde adlandırılırlar. Emekli olmadan önce yazları geçirmek için kullanılan boş zaman değerlendirme olanakları ile donatılmış olan kapalı siteleri en eski örnekleridir. Blakely ve Snyder bu siteleri de üç türe ayırmışlardır: emekli toplulukları, golf ve boş zaman olanakları sunan topluluklar ve banliyö yeni kenti. Bunların her biri, hitap ettikleri kitleye göre farklı boş zaman olanaklarını barındırmakta oldukları belirtilmiştir.
2. Prestijli siteler; daha çok üst gelir grubunun ve süper zenginlerin yaşadığı, prestij simgesi olan kapalı siteler olarak belirtilir. "Elit gruplarda ortak değerler, ekonomik sınıf ve statüye dayalıdır". Yazarlar elit siteleri de gelir grubuna göre üç alt bölüme ayırmışlardır: İlki, zengin ve ünlülerin yerleştiği alanlar, bunlar gelir sıralamasında en üstte yer alırlar. İkincisi, en üst yüzde beşe giren zenginlerin yerleştiği alanlar ve üçüncüsü, orta sınıf için kurulan dışlayıcı yerleşmeler şeklindedir.
3. Kapalı sitelerin üçüncü türü ise tümüyle güvenliğe dayalı olarak kurulmuş olan ikincil bölge siteleri kurtarılmış bölgeler ya da güvenlik bölgeleri diye adlandırdıkları yerlerdir. Bunlar genellikle kent içi alanlarda belli sokak girişlerinin bariyerlerle kapatılması ile çevrilen ve kapatılan konut bloklarıdır. Daha çok sakinlerin tercihindan dolayı kendi kendilerine trafiği ve suç kontrol etmeye çalışmak için kendi komşuluklarına kapılar ya da çitler eklemesidir. Bu üçüncü tür, Amerika'da ve Güney Afrika'da yerel yönetimlerden alınan izinler çerçevesinde oluşturulabilmektedir. Güvenlik bölgelerindeki farklı durum, burada yaşayanların kendi mahallelerinde ya da etraftaki mahallelerden yayılan korku, suç ve trafiğin baskısını hissederek kapılar ve barikatlar kurma yoluyla kendi alanlarındaki denetimi ele alabileceğini düşünmeleridir. Bu durumda mahalle bir tüketim metası olmaktan öte; hem ortak bir alan, hem de ortak kader anlamlarını kazandığı belirtilmektedir (Blakely ve Snyder, 1999).

2.3. Kapılı Sitelerin Donatıları

Kapılı sitelerdeki donatıların kullanışı, bir yerin içerdiği faktörlere dayanmaktadır ki bunlarda; demografik birleşimi ve toplumun yapısına vb...dır. Eğer alt kurumlar, uzmanlaşmış kurumlara dayanmaktaysa uzmanlaşmış birleşimler belki birçok donatı sağlayacaktır. Genel olarak geniş birlikler, daha çok donatı faaliyeti sağlamaktadır. Faaliyetler konut türüne de dayanmaktadır. Örneğin tek aile sitelerinde belki ortak havuz alanı olmayacaktır; belki bireysel kullanıcılar, kendilerine ait havuzlarının olmasını isteyecektir ama kat sahipleri belki de kendilerine ait olmayan havuz tercih edecektir. Bu durumlarda sitede yaşayacak kişilerin profili incelenerek kapılı sitelerin içereceği donatılar oluşturulmaktadır.

Genelde içermesi tercih edilen donatılar:

- Havuz ya da havuzlar
- Topluluk merkezi ya da kulüp evi
- Golf kort ya da kortları
- Marina (yat limanı-iskele)
- Oyun alanları, çocuk oyun alanları, park
- Egzersiz alanları, “*fitness center*”
- Spor alanları
- Masaj alanı ya da alanları
- Sauna ya da saunalar
- Özel otopark

2.4. Kapılı Yerleşmelerin Evrensel Olgusu

Dünyanın birçok yerinde konut alıcılarının, kapılı siteleri tercih ettiği görülmektedir. Kapılı sitelerde yaşadıklarını ve bu tarz siteleri arttırılmış güvenlikle içine girilemez olduğu için tercih etmektedirler. Duvarlar genellikle bir insanın tırmanabileceği kadar alçaktır. Yayalar genellikle açık olan yaya kapıları anlamında yapılan kapılardan geçiş yapabilirler. Brezilya’da kapılı sitelerin geniş biçimi olan sitelere “*condomínio fechado*” kapalı konut mülkiyeti olarak adlandırılmaktadır. Üst gelir sınıfın arzusunun amacıdır. Kendi enerjisini sağlaması, sağlık, güvenlik korumaları gibi kendine ait altyapı sisteminin olduğu küçük bir şehir gibi yerlerdir. Bu tarz sitelerin amacı yaşayanları dışarıdaki zorbalıklardan korumaktır. Aynı felsefe kapalı binalarda da görülmektedir ve birçok alışveriş merkezlerine park içinde ya da garajı içinde erişilebilmektedir. Arjantin de bu siteler “*barrios privados*” kapalı mahalleler olarak adlandırılır ve zenginliğin sembolü olarak tanımlanmaktadır. Buna rağmen şüpheli sosyal prestij (çoğu orta ve orta üst sınıfa hizmet eder kapılı sitelerin sakinleri züppe ve yeni zenginler içindir) (Low 2001). Genellikle kapalı sitelerde sadece konut bulunmaktadır. Bazı büyük olanlarında örneğin Nor Delta da kendi hastanesi, okulu ve alışveriş merkezleri ve daha fazlası bulunmaktadır.

İrk ayrımı sonrasında Güney Afrika’daki artan zorbalıklı suçlara karşılık olarak mantar gibi kapalı siteler çoğalmıştır. Güney Afrika’ da güvenli siteleri genellikle korumalı köy (geniş ölçekte özel gelişme alanları) ya da kapalı mahallelerdir. Bazı yeni mahalleler izole edilmiş gezinti yolları ve diğer gerekli donatılarının (örneğin hastane, vb...) olduğu tamamen mükemmel güvenlik içeren olarak gelişmiştir. Güvenli köylerin gelişmesinde genel tarz olarak geniş araziye sahip olmak gerekir. Giriş bölgesi yüksek duvarlarla çevrelenir daha sonra yollar ve diğer altyapı eklenmektedir (www.wikipedia.org).

Çin’in güneyinde de bu tarz siteler popülerdir. İnci nehri delta bölgesinde (Pearl River Delta Region).

Suudi Arabistan da kapılı sitelerin var oluşu petrolün bulunmasından beri batıların ve ailelerini barındırmak amacıyla ortaya çıkmıştır.1990lıların sonlarına doğru tehdidin artmasıyla genellikle batılılara ve Amerikalılara has kapılar

silahlanmaya başladı ve tüm araçlar aranmaya başlandı. Kapılanmaya Batılıları hedef alan bu alanların yakınlarındaki terörist saldırılarından sonra dikkat edilmektedir.

English Turn, Barkley Estates ve Oakland Plantation aynı türden insanların yaşadığı bu yerleşmelerin lüks evleri altı tane 30X48 cm'lik tuğla duvar ve demir çitlerle çevrilmiştir. Elektronik kapılar ve 24 saat güvenlik korumaları çevreyi korumaktadır. Sokaklar temiz, kent görünümü güzeldir. Harper's Ferry gelişmesi demir parmaklıklarla çevrilidir. Korunan üç girişli elektronik kapıları geçebilmek için kodlanmış kartlara ihtiyaç bulunmaktadır. (www.wikipedia.org).

Fortress America: Gated Communities in the United States'in ortak yazarı aynı zamanda Newyork'taki New School Üniversitesi Milano Graduate School'un Dekanı olan Ed Blakely'in (2003) belirttiğine göre: "Bu kapılı siteler orta sınıfa da sıçramaktadır. Kaliforniya'da yapılan yeni konutların %40'ı duvarlar arkasındadır". Bu parsellemelerin çoğu Palm Beach Country'le onaylanmıştır, beş yıl içinde kapatılmıştır. Nüfus sayımı bürosu tarafından yapılan 2001 yılı Amerikan konutlandırma araştırmasının analizi sonucunda; örneklenen 62,000 aile, 119 milyon aileyi temsil etmektedir.

Yukarıdaki verilere bakılınca bu kapalı sitelerin tüm dünyada yaygın olarak yer seçtiği görülmektedir.

2.5. Kapalı Sitelerin Ortaya Çıkışlarından Doğan Tartışmalı Özellikleri

Kapılı yerleşmeler postmodernizmin birçok karakterini paylaşmaktadır:

- Kentsel hizmetlerin özelleştirilmesi
- Kamusal faydanın kontrolünün kaldırılması
- Bireyci uygulamalar
- Seçici sosyalleşme
- Doğru kentsel geleneğini (kamu yararlı plan) kabul etmeme
- Özel otomobilin kullanımı vurgulanmaktadır (Barajas 2006).

Kapılı yerleşmelerin varlığının mutlak iması, suç korkusunun artışı, sosyal dışlamayı, kentsel parçalanmayı ve ayrılmayı; kentsel yönetim ve ayrıcalıklı azınlıklar için finansal fayda terimindeki problemlerle etkilemek için potansiyel oluşturmak, kentsel fikir yaratımı ve dramatik açıdan tasarımıdır (Landman 2000b).

2.5.1. Ayrım ve şehirlerdeki inziva yerleri (sosyal dışlanma)

Şehirlerde korunan bölgeler çeşitlilik göstererek; örneğin çetelerin “*gang*”, “*turf*” (Amerika Birleşik Devletlerinde bir çetenin sahip çıktığı kentin bir bölümü olarak argoda kullanılır), bölgeleri olarak, etnik grupların alanları, soylulaştırılmış komşuluklar ve dini önemi olan alanlar, yenilerde seçkinlik için güç sağlamak kapılı siteler, yerleşilebilir alanlardaki önceki formların değişik biçimi olarak vardır. Şehirlerin aşılanamazlıkları ve sosyal farklılıkların temellendirdiği anahtar özellikleriyle (genellikle gelir ya da etnik yapı) yerleşim alanları karakterize edilir. Bu da “Good City” İyi Şehir’de Bridge ve Watson’un 2000’de belirttiği “Açık, kentsel, demokratik olanakların görüldüğü” görüşüyle zıtlaşmaktadır. Graham ve Marvin’e (2001) göre her ne kadar yakın geçmişteki kentsel formla ilgili yorumlar altyapı sistemi ve iletişimle de olsa, küreselleşen kentsel çevre içinde yüksek gelir gruplarına fazla hareket kolaylığı sağlamak için birbirine bağlı mekânsal inziva alanları tanımlanmaktadır. Korunan yerleşmeler ve özel yollarla bağlanan çalışma mekânları, özel alışveriş sokakları, yaya yolları, kapalı devre televizyon sistemleri

“CCTV” ve zenginler için serbest hareketlere izin verilerek ulaşımaya yeni ayrılmış mekânları yaratan bir takım süreçler, yolun altındaki altyapı şebekesinin bile ayrı ayrı sunulmuş olmasıyla, bu yolla kentin fiziki dokusunun ve sosyal parçalanmayı desteklemeye yardım etmesini tartışmaktadır (aktaran Atkinson ve Flint’e 2004).

Atkinson ve Flint’e (2004) göre bu da “splintering urbanism” ayrılmış kentleşme görünüşünü tartışmaktadır. Bu değişimleri Birleşik Krallıkta sayısı artarak ortaya çıkan kapılı siteler üzerine yararlı açıdan değerlendirilmektedirler. Kenti, kapılı sitelerin mekânsal ayrılmaları; kentte yabancı ırka ait yerleşme bölgelerine çekilen belirli gruplardan daha basit olarak yönlendirdiği vurgulamaktadır. Yaptıkları çalışmanın özünde kapılı siteleri, istenmeyen sosyal iletişimin olduğu, yollarla bağlanmış sosyal ağları olan; rekreasyon, okul, çalışma alanı ve birleştirilmiş sığınak olarak ifade etmektedir. Bu mekânsal ayrımcılık az ya da çok olsa da; bunun ayrımı sosyal iletişimden farklı sosyal grupların ayrımıdır. Auge (1995) örnek olarak adı bilinmeyen işadamlarının evinden büyük basit bir bina şeklindeki havaalanına hareketini oradan da birbirine benzer havaalanı ve kendi kentinde bulunan otele benzer başka şehirde otele gitmesini göz önünde bulundurarak; sokaklar, kent kimliğinin hayati görüşü olması gerekir iddiasına yenilmektedir (aktaran Atkinson ve Flint 2004). Bu da küreselleşmenin birbirine benzer şehir kalıpları, bina kalıpları oluşturmasının sonucudur.

Birçoğu kapılı yerleşmeler, aynı zamanda istikrarın aldatıcı görünüşünü ve kontrolünü sağlamaktadır. Suçu ve trafiği kontrol etmek istemektedirler. Yabancılarından, parçalanmalardan ve tecavüzden muaf olmak istemektedirler (Blakely ve Snyder 1997). Kısaca, yatırım ve mahremiyetlerini korumak istemektedirler. Kapılı yerleşmelerde ikamet edenlerden bazıları, kendi yerleşmelerinin dışındaki hayatla bağlantılarını halen sürdürmeye çalıştıklarına işaret etmektedir. Bazıları bile bile yoksulları dışlamaya teşebbüs etmediklerini ileri sürmüştür. Örneğin San Antinio’nun Maximum Management kaynaklarının yöneticisi ve San Antonia’daki kapılı yerleşmeler çalışmasında katkıda bulunan Mcgee, kapıların zenginlerin kendilerini yoksullardan ayırmak için yaptıkları bir girişim olmadığına inanmaktadır. Bununla birlikte bir sosyal konu olmadığını tartışır ve daha pahalı konutlarla ilişkili olduğunu düşünmektedir. Ona göre herkes bir

konutta daha güvende olmak ister ve duvarlar, kapılar bu amaca hizmet için vardır (Budd 1996 aktaran Landman 2000b)

Blakely ve Snyder (1998) çalışmasında belirttiği gibi Texas Plano'daki kent hizmetleri kentindeki kapılılarda ikamet edenlerin davranışlarını özetleyen sözleri;

“Kendi sorumluluklarımı koruma altına alıyorum. Burada güvendeyim, güvenli kapıya sahibim; aidatlarımı ödüyorum ve sokağım için sorumluluklarım var bununla birlikte kamu yararı için sorumluluklarım yok çünkü yalnızca kendimi koruyorum.” (Landman 2000b)

Bu da sosyal inziva tutumunu ve bu nedenle sosyal dışlanmayı ortaya çıkarır. Blakely ve Snyder (1998) kapılar ve duvarlarla, yalnızca arzu edilmeyen yeni ev sahiplerini dışlamış olmamakla birlikte; aynı zamanda tesadüfen yoldan geçen ve mahalleden başka yere gidenleri de dışlamakta olduklarını belirtmektedir. Bu da parçalanma eğiliminin daha genel parçası olarak görülmektedir ve sosyal ilişki ve bağlantının azalmasıyla sonuçlanmaktadır. Kapıların yararı birincil önemlilikte değildir ama avantajı var ise küçük ve dikkatli seçilmiş grup olmaktadır. Eğer mutlak terk edilmiş ve kentin özgürlüğü için eski bir fikir ise mahallede akşam karanlığında bir gezi yapmak isteyenler devriye gezen silahlı koruma görevliler tarafından ölüm tehdidiyle çabucak işaret gönderisiyle karşılaşırsa nasıl yalnızca kavramsal olarak algılanabilir” (Davis 1992:175).

2.5.1.1.Seçkinciliğin önemi

Blakely ve Snyder'e (1997 b) göre sosyal dışlama düşüncesi ve parçalanma diğer bir konuyu seçkinciliğin önemini ortaya çıkarmaktadır. Kapılı yerleşmeler övülmüş özel mekânların niteliğinin tasvir edilmesi için ya da kamusal mekânların özelleştirilmesi için potansiyel oluşturulmuştur. Uzun dönem etkilerinde ya da tepkilerinde kentsel gelecek için problem oluşturabilmektedir. Bu konu bununla beraber detaylandırılarak kentsel planlama ve yönetim başlığı altında tartışılmalıdır. Kapılı yerleşmeler, diğer komşuluk alanları ya da büyük kentlerdeki birtakım yerleşme masraflarını etkilemekte başarılıdır. Şehir ve banliyöler arasındaki büyüyen ayırım, bununla birlikte zengin ve yoksul, bedeli olan izolasyonu destekleyen, dışlanmanın empoze edildiği aynı zamanda başkalarının bundan faydalandığı yeni durum yaratılmaktadır. Buna rağmen bölünme çizgileri net olarak zenginlikten değildir; bu durum tüm kentsel çevredeki bölünmeyi ve parçalanmayı yaşamayı etkilemektedir (Landman 2000b).

2.5.2.Kapalı yerleşimlerde geçirgenlik - hareket kolaylığı

Atkinson ve Flint (2004) çalışmalarında; özellikle genel nüfusu dışlama ve kapılı yerleşmeler çevresinde gezi zamanının artması ve önceden kamusal olan mekânların özelleşmesine yönelterek, kapılılaşma ve duvarla sınırlanmayla geçirgenliği kaybetmesini tanımlamaktadır. Yapılan çalışmada elde edilen veriler göstermektedir ki; Politika üretici, "CPRE" Kırsal İngiltere'yi Koruma Derneği, kapılı yerleşmelerin, yerleşmeye uygun yeşil alan üzerindeki baskıyı azaltabileceğini tartışmaktadır: "sosyal dışlanma ve gerilim besbelli dezavantajdır. Aynı zamanda kapılı yerleşmeler geçirgenliği önlediği için kentsel biçim, ulaşımı çok problemlidir ve birçok nedenden dolayı kapılı yerleşmelere karşı olmaktadırlar. Güya sürdürülebilirliği destekleyen kapılı yerleşmeler heterojen topluma katkıda bulunmamaktadır. Sosyal gerilimi arttırmaktadır ve kentsel alanda geçirgenliğe (hareket kolaylığına) karşı rol oynamaktadırlar. Bizim düşüncemize göre kapılı yerleşmeler yükselen tasarımda katkıda bulunmamaktadır, önemli geniş hedefleri

karşılıyarak örneğin doğal kaynakları koruyan yeni gelişmelerdeki çevresel standartlarda sürdürülebilir toplumlar yaratarak ve yüksek kalitede kamusal alanlara katkıda bulunabilir.” Politika üretici CPRE Kırsal İngiltere’yi Koruma Derneği, yalnızca kapılı yerleşmeler, toplumsal sürdürülebilirliği tehdit eden bina biçimleri olarak belirtilmiyor aynı zamanda uyumsuz mimari bozukluk olarak algılanmaktadır. Yerleşmeler, yerel alanlarında sosyal ya da fiziki olarak yeterli derecede bütünleşik değildir. Yerel ikamet edenler dernek başkanının sözleriyle “ kapıların arkasındaki diğerleridir.” Ayrılmış dünya izole edilmiş yerleşmeler ya da sosyal adalar algısı cevap verenler tarafından belirtilmiştir ki kapılı yerleşmelerde ikamet edenlerin yerel dükkânları ya da eğlence alanlarını kullanmaması yaygınlaşmıştır. Diğer cevaplayanlar belirli sayıdaki kapılı yerleşmelerde ikamet edenlerin azınlığı yerel dükkânları kullanır ve bir gelişmede birçok ikamet edenlerin birkaçı belirtmiştir ki kamusal konut yanındaki mahalle yerleşmeleri tarafından kullanılmaktadır. Kapılı yerleşmesi sakinin belirttiği gibi insanlar işe gidiyorlar ve akşam eve geliyorlar ve komşularıyla ya da dışardan birileriyle iletişim kuramamaktadırlar (Atkinson ve Flint 2004).

2.5.3.Mekânların ayrışması (kentsel bölünme ve parçalanma)

Kapılı yerleşmelerin belirleyici özelliği olan iki görüş açısı belirtilmeye çalışılmıştır. Birincisi güçlü negatif sembolü görüştür. Suç korkusuyla ve geleceğin kent distopya (bir toplum otoriter totaliter bir devlet modeli, ya da benzer bir başka baskıcı sistem altında olan) imajı değişmektedir ve kamusal sosyal ilişkilerle bağlantılıdır. İkinci görüş; kapılı yerleşmeler, kentsel politika zaman aşımına uğrayana kadar büyüyerek gelişmeye devam edecektir. Karma-kullanımla temellenen sürdürülebilirliği teşvik ederek, sosyal ilişkileri desteklemeye tolerans göstererek, politik bağlanmayla kamusal mekânları ve çevreyi yeniden canlandırmaya arabuluculuk yapacaktır. Politika düzenleyenler, yerleşmelerin ayrışmasını ve homojenliği problem olarak algılasa; orta ve yüksek gelir grubunun, kendi gettolarıyla yer değişimlerini görmemezlikten gelerek tanımlamak zordur. Ayrılmanın dinamikleri olarak kabul edilirse bağımsızlık belki daha sonra araştırma ve analiz gerektiren engelleyici sosyal problem olarak görünebilir. Kapılı yerleşmeler

ya da kapalı komşulukların amacı, belirli ayrılmış alanlara erişimi sınırlandırmak ve yasaklamaktır. Erişimi, ya çit ya da özel alanın duvarla çevrili şekilde sınırlandırılmış, yollara engel ya da barikatlar yerleştirilmiştir. Bunlar yerleşim alanının etrafını çevreleyerek özellikli alanı fiziksel olarak ayırmaktadır. Aynı zamanda bölgelere ayırmakta ya da kentsel doku içindeki gizlenmiş erişimi engelli ya da kısıtlı alanları yaratmaktadır. Buna ek olarak yolcuları motorlu ve yayaları daha uzun ve çok zaman kaybına uğratan alternatif yol bulmak için zorlamaktadır. Kapılı yerleşmeler, bununla birlikte yalnızca insanların günlük aktivite modellerini etkilememektedir aynı zamanda kentsel biçimi ve fonksiyonlarını da etkilemektedir. Blakely ve Snyder'in (1997) Amerika'daki kapılı yerleşmeler üzerine olan çalışmasında parçalanmanın güçlü bir kanıtını bulmuşlardır. Onlara göre metropoliten alanlar artarak mekânsal olarak parçalanmış ve sınıf, ırk, arazi değeri olarak ayrılmış hale gelmiştir. Bu bir eski modeldir ve gelenektir yalnızca yeni bir biçimde uygulanmaktadır. Onlara göre kapılı yerleşmeler, 10 yıllık banliyö tasarımının ve kamusal arazi kullanımının torunlarıdır. Bununla birlikte orijinal banliyöler çok yoğun ve çeşitli olmaya başlamış iken suçun, vandalizmin ve çöküşün işaretlerini göstermektedir. İnsanlar ideal güvenliğin ve güçlü korumaların adres gösterildiği yeni modeller aramaktadır. Kapılı yerleşmelerde işte tam bunlar olmaktadır. Suçun duvarların dışında olması, mahallede daha iyi kontrolün olması ve mülkiyet değerlerinde istikrarı sağlamaktır. Ama sosyal uzaklığın bununla birlikte fiziki ayırım ve ayrılma artışını da etkilemektedir. Bu durum banliyölerin sosyal ayırım ve fiziki duvarlarla toplumu küçük parçalara bölünmesini pekiştirmektedir. Şehirlerde kapılar ve barikatlar bazen "cul-de-sacization" terimiyle adlandırılır. Bu terim var olan kentsel ızgara sokak sisteminin, banliyölere kapatılması ile birlikte kontrol ve mahremiyetin faydalarının eklenmesiyle yaratılan tasarım hedefinin yansımasıdır (Blakely ve Snyder 1998).

2.5.4.Toplumsallaşma duygusu

Bugünün bilinmeyen dünyasında bazen birçok insan kapalılığı istemektedir, kapıların arkasında özel sokaklar daha açık, cana yakın ve bağlı toplumu içeren olarak yönlendirilmektedir. Kapılı sitelerin destekçilerinin tartışmalarına göre; komşuluklarda yaşayanları buralara yerleştirmeye izin vermek, sınırlarını korumak ve bölgelerine kontrollü erişim, kapılı site yaşayanlarının güçlü topluluklar için hayati olan kimlik duygusunu geliştirecektir (Blakely ve Snyder 1997). Kapıların arkasındaki insanların aynı sosyo-ekonomik grubun bir parçası olarak, aynı ilgi alanları olduğu ve hatta aynı değerlerinin aynı olduğu algısı vardır. Bu görüş birçok geliştirici tarafından paylaşılmaktadır. Dallas'ta lüks kapılı sitelerin önemli geliştiricileri belirttiğine göre:

“Birinci konu, model olarak insanlar toplumsallaşma duygusunu istemektedir. Bence bu kapıların ne olduğuyla ilgisinden, güvenlikten daha fazlasıdır. Güvenlik bunun bir parçasıdır ama ana şey ‘Benim büyük şehrimde küçük kasaba atmosferi istemek. Benim geçmişteki görgülü, tahsilli çevremle benzer insanlarla arkadaş olduğum bir toplumun parçası olmayı istemek ’” (Curt Wellwood’tan alıntı yapan Blakely ve Snyder 1998).

Bazı toplumlarda kapılı alanlar toplumsallaşma duygusuna katkıda bulunmaktadır. Amerika çapında Blakely ve Snyder tarafından yürütülen bir araştırmaya göre %64’ünün belirttiğine göre gelişme alanlarını arkadaşça; % 8’i komşuluklarını dostça tanımlamaktadır (Blakely ve Snyder 1997). Soru sonra toplumsallaşma duygusunu yaratmak için hangi derecedeki sosyalleşmenin gerekliliğini doğurmaktadır. Arkadaşça olması yeterli mi yoksa dostça mı olması gerekmektedir? Cevap verenlerin % 28’i komşularını duvarlar ve kapıların varlığına rağmen ilişkilerini mesafeli ve gayri resmi olarak belirtmektedir. Çitler ve kapılar güçlü toplumsallaşma duygusunun otomatik olarak yapılanmasına yardımcı olamamaktadır. Açıkça toplum yalnızca fiziksel olarak yaratılamaz. Bazı durumlarda kapılar ve çitler toplumsallaşma duygusunu cesaretlendirebilir.

Cantor (1998) Amerika'daki Fort Collins'in şehirlerindeki kapılı siteler toplumsallaşma duygusuna engel olmasıyla yasaklanmaktadır. Santa Fe'de benzer tutumu almaktadır. Bu ayrışma, toplumsal duyguyu zayıflatmaktadır; karışıklığın artmasına ve ikamet edenleri gerilime yönlendirmektedir. Bununla beraber, bu tarz yerleşmelerin burada yaşayan komşuların arasındaki güvenin azalıp artmasına etkisi tartışılabilir. Güven birçok sosyolog tarafından komşuluk ve yardımseverliği güçlendirmek için en önemli ana bileşen olarak görmektedir, bu duygu diğerini aramaktadır. Bu aynı zamanda güvende hissetme ve korku faktörüne değinmektedir (aktaran Landman 2000b).

2.5.5 Güvenlik ve koruma

Blakely ve Synder (1997) belirttiği üzere; Amerika'daki suçun kurbanı olma korkusu birinin kendi komşularında ya da evlerinde olduğu zaman koruma tedbirleri almaya yöneltmiştir. Genel algı; suç daha rastlantısal olmaya başlamıştır, tüm yabancılar tehlikeli ve hiçbir yer güvenli değildir. Birçoğu için kapılı yerleşmeler en azından bu korkudan psikolojik kurtuluşu sağlamaktadır. Bazı durumlarda polis sebep olarak tam tersini işaret etmektedir kapılar suçu engellememektedir.

Fort Lauderdale Police Department tarafından yapılan çalışmaya göre; Florida şehrinde barikatla engellenmiş yerleşmeler açık yerleşmelerden daha güvenli değildir. Suçlular kolayca güvenli kapıları geçmekte ve sokakları kuşatmaktadır. Bazı yerlerde ikamet edenler başarısızlık olan barikatları kaldırmaktadır. Chris Mcgoey (1999) güvenlik uzmanı kapılı yerleşmelerin güvenlik üzerine söz vermediğini belirterek uyarmaktadır. Kapılar ve çitler güvenlik, koruma, mahremiyet algısını sağlamaktadır; ama kapıların, çitlerin etkililiği mülkiyetin doğasına dayanmaktadır. Kapılı yerleşmeler, bütün suçları engelleyebildiklerini iddia etmemektedir. Kapılar ve çitler yalnızca suçla savaşmada yönetici, yardımcı araçlar özelliğindedir ama daha çok araç bu işi yapmaya gerektirmektedir. Suçu azaltsın ya da azaltmasın; kapılı yerleşmeler ikamet edenleri güvende hissetmesini sağlamaktadır ama bu durum her zaman mıdır? Kapılı yerleşmeler her zaman suç korkusundan özgürlüğü sağlamakta mıdır? Kapılı yerleşmeler korkularını kuvvetlendirmektedir. Dennis Judd'tan alıntı yaparak belirtilmiştir ki “ Yeni duvarlı

yerleşmeler tuzağa düşürerek sürekli ve tekrarlayarak ikamet edenlere duvarlarının arkasındaki dünya tehlikelidir korkusunu aşılacaktır” (aktaran Blakely ve Snyder 1997)

2.5.6.Suçun yer değişimi

Kapalı siteler de özellikle suç konusunda, kendi kapılarını kapatarak, suçu dışarıda bırakmaya çalışmakta, ancak suçu ortadan kaldıracak organizasyonlara gitmemektedirler. Birçok insan, suçun yer değişiminin komşuluk alanlarındaki negatif etkilerine dikkat çekmektedir. A.B.D. Illinois'teki üst gelir grupları kapalı yerleşmelerinde ikamet edenlerle yapılan konuşmalarda hepsi kapıların “kötü adamların başka yerlere gitmesi için ikna edici olduğu konusunda” aynı fikirdedir. Bir mahallenin faaliyeti bununla beraber bir komşuluğun kendisinden daha geniş alana dâhil etmektedir. Kapılı alanlar birçok komşuluk alanlarının yaşam stillerini de aynı zamanda genelde kentsel dokuyu da etkilemektedir. Atlanta'da 1995'de hırsızlar kapılı siteleri hedeflemişlerdi. Yakalanmadan önce en az doksan evden bir milyon dolarlık mücevher, nakit para, gümüş çalmışlardır. Duvarlar ve kapılar suçu önlememektedir (Nasser aktaran Landman 2000b)

2.5.7 Kamusal mekânlar için bireysel haklar

Steven Lagerfeld'in (1998) sözleriyle, kapılı yerleşmelerin ana kriteri ve daha açık ve bütünleşmiş kentsel çevre ve özgürce erişilebilir kamusal mekânın savunucusu olarak:

“ Kapılar çoğu zaman tekrarlanması yeterli olan açıklık ruhuna, demokratik topluma ters düşen mesaj yollamaktadır.”

Kamusal hizmetler ne zaman özelleşirse ve ne zaman toplumsal sorumluluklar kapıda durdurulursa fonksiyon ve demokrasi düşüncesi tehdit altındadır. Kapılar ve bariyerler insanları ayırır aynı zamanda birbirlerini anlama potansiyellerini azaltarak ve yapacak hiç ortak ve kolektif amaç olmamasını sağlamaktadır (Blakely ve Snyder 1997b).

2.5.8. Kentsel planlama ve yönetim

Kapılı yerleşmelerin etkileri geniş kentsel çevreyedir. Bu terim kentsel planlama ve yönetim terimlerinde de görülmektedir. Bunlar hizmet konusunu, yolların doğasını, genel kentsel koruma, kamusal güvenliğin fonksiyonunu ve özel ev sahipliğini, derneklerin rolünü ortaya atmaktadır (Landman 2000b).

2.5.8.1. Kentsel alanların bakımı

Kapılı yerleşmeler koruma konusuna da değinmektedir. Buna da bağlı olarak tüm konu, kamusala karşı özel mekân olmaktadır. Normal koşullarda yerel otorite ya da yönetimin sorumlulukları kentsel alandaki yolların bakımı, kalitesini arttırmak ve sokak lambaları vb... Kapalı sokaklar, kamusal mekânda kalıyorsa onlara erişim yasal olarak yasaklanmadıysa bu durumda yönetim halen yol bakımı vb... hizmetlerden sorumludur. Bu da bu alanlara hem bakım personelinin ve hem araçlarının erişimi açısından problemlere yol açmaktadır. Teksas'ta kamusal politikalara göre mahalle sakinleri, eğer mahallelerindeki sokakları, yaya yolları ve parklarını özelleştirmeye razı iseler mahallelerini kapılı yapmaya izin vermektedir. Kamusal temsilcilerinin uzun süre kamusal erişimi yoksa mahalle tüm onarımlardan vb... hizmetlerden sorumludur. Buna ek olarak mahallenin aktif ev sahipleri derneği olması gerekmektedir. Bu dernek, sokakların vb... mekânların mülkiyetini üstlenecektir. Ana tema, bir mahallenin bu tür onarımları nasıl mükemmel ve adanıklı sürdürebileceğini görülmesidir. Kapılı yerleşmeler Teksas'ta nispeten yeni bir olaydır ve kapıların kullanışı yaygın olarak artmaya başlamıştır. (Evan 2000 aktaran Landman 2000b) Özel ve kamusal arasındaki çizgi belirsizdir ve yasal karışma tartışmalara açıktır. Baskı altında olan Amerika'daki yerel yönetimli bir düzine şehir, kentsel problemlerle bunalmıştır, özel destekli "Business-Improvement-District" (BİDS) belirttiğine göre: Belediye, yönetim görevlerinin birçoğunu üstlenmektedir (Lagerfeld 1998). Kentsel yenileme ve iyileştirme terimleri için bu pozitif bir basamak olacaktır. Ama uzun dönemde bu kuruluşlar vergi azaltması talebine başlarsa ne olacaktır? Kapıcı ya da güvenlikçisi olan apartman binalarından farklıdır. Kapılı yerleşmeler insanları kamusal alan olan örneğin yaya yolları ve

sokaklardan dışlamaktadır (Blakely ve Snyder 1997b). Kapılı yerleşme fenomeni, özel-kamusal mekân tartışmalarının yeniden canlanmasına katkıda bulunur.

Webster 'e göre (1999) bu tartışma çeşitli vurgularla yeryüzüne çıkmıştır:

“Vatandaşların yararı ve hizmetinin temin edilmesinde kamusala karşı özel; planlamaya karşı piyasa; verimliliğe karşı hizmet dağılımında eşitlik; özel mekânlara karşı paylaşımlı mekânlar; yerel mahalle bağlılığa karşı parçalı, sosyal bağlılık; çok küçük seviyede yönetime karşı belediye yönetimi; oybirliğiyle yönetime karşı zorla yönetim”.

Bu bağlamda, kapılı yerleşmeler kamusal mekânları özelleştirme ve yerel yönetimlerin geleneksel rollerini ikamet edenlerin kuruluşlarına çeviren mekanizması haline gelebilir (Landman 2000b).

2.5.8.2. Yerel yönetimlerin ve ikamet edenlerin derneklerinin rolleri

Birçok durumda yerel yönetimlerin geleneksel rolleri, sürekli olarak büyüyen özel küçük yönetimler biçimleriyle tehdit edilmektedir. Özel konut yerleşimleri örneğin ev sahipleri birliği, perakende satış yerleşmeleri (eğlence kompleksi içeren) ve sanayi yerleşmeleri (sanayi parkları içeren) hepsi özel belediye yönetimi biçimine girmektedir. Bunların hepsi vatandaş yararı (koruma, temizlik, çevresel gelişme, vb...) özel olarak zorla toplanan birkaç çeşit ödeneklerle sağlanır. Özel bireyler anlaşma düzenlemelerini seçerek, hiçbir yerde tahminen daha iyisi elde edilmemiş belediyesel ihtiyaçlarının sağlanmasını garanti ettiğini göstermektedirler. Birçok durumda ikamet edenlerin kapılı yerleşmelerin müşterisi olması durumunu, belediyeye ait ihtiyaçları için özel sağlayıcılarla anlaşma yapmayı yerel yönetimle yapmaya tercih ettikleri belirtilmiştir (Webster 1999). Postmodernizmin sloganı olan ama kentsel gelişmede ‘Bırakın Yapsınlar’ ‘Laissez-Faire’ tutumunu ima etmektedir.)

Reville ve Wilson (1999) şu konuda dikkat çekmektedir: Geleneksel şehir mahallelerinde daha güçlü, iyi organize olmuş gruplar kendi kaynaklarını kullanarak kent hayatını herkes için geliştirirler. Eğer suç bir konuysa bu gruplar, endişelerini polis merkezlerine, polis memurlarına ve kamusal mahkemelere bildirirler.

Değişiklikler toplumun tamamındaki yararı arttırır. Bununla birlikte onlara göre mahallelerin özelleştirilmesi, kapılı yerleşmeler olarak meydana gelir bu da bu ideallerini engeller. Bu tür sitede yaşayan vatandaşla yapılan konuşma sonucunda burada yaşayanların bakış açısı olarak verilen söylemden, problemler ve konular içeriden mi ya da dışarıdan mı ortaya çıkmaktadır. Bu açıdan ikamet edenler kendi mahalleleri için telaşlanarak şehrin geri kalanından ayrılacak ve dışlanacaktır. Kapılı yerleşmeler, ikamet edenlerin güçlü dernekleriyle potansiyel güçlü özel yönetimler kurmaya devam etmektedir. Böylece geleneksel duyarlılıkta yerel yönetimin varlığını tehdit edilebilecektir. Kapılı yerleşmelerin en önemli özelliği kapıları değildir ama ona gerekli olan idari sistemin altını çizmektedir. Kapılı yerleşmeler kendilerini yöneten ev sahiplerinin derneğiyle yönetilmektedir (Landman 2000b). Bu gelişmelerin çoğunda ortak alanlar özelleştirilmiştir. Her mülkiyet sahipleri, kapıların içerdiği sokakların, yaya yollarının ve diğer ortak faaliyetlerin yasal paylaşımcısı olarak tüm ev sahibi arkadaşlarıyla paylaşmaktadır. Seçilmiş kurul bu ortak mülkiyetleri kontrol eder, bakımını yapar ve her ev sözleşme, koşullar ve sınırlamalarla kurula gelebilir (Blakely ve Snyder 1997). Özel ev sahipleri derneğinin koruma altında bir yerleşmede yaşamak ek bedeller gerektirmektedir. İkamet edenlerin büyük miktarda; örneğin dernek aidatları, buna ek olarak yerel vergileri ödemesi gerekmektedir ve aynı zamanda bu derneklerin şiddetli düzenleyicilerden dolayı özgürlüklerinden feragat etmeleri lazımdır (Lagerfeld 1998). Sonuçları problemli olabilir. Bu kuruluş ne harekete geçirse de ne de talep etmese de kendi kontrol yapısını sorgulamaya başlayabilir. Böylece yerel vergileri ödemeyi reddedebilirler.

2.5.9 Finansal yarar

Kapılı yerleşmeler birçok insan için seçenek olarak sürdürmektedir. Onlar için yararları olabilecek dezavantajlardan daha ağır basmaktadır ve bu faydalardan birisi finansal yarar olarak sürekli bahsedilir.

2.5.9.1. Vergi kesintisi ya da vergi indirimi

Birinci görüş, kapılı yerleşmelerdeki ev sahiplerine finansal yarar olabilecek vergi kesintisi ya da vergi indirimiyle ilişkili olduğu görüşüyle ilgilenir. Kapılı yerleşmelerin birçok ev sahibi birliği, hoş giden vergi iyileştirmesiyle derneklerin ücretleri; ev sahiplerinin çöp toplama, yolların bakımı, rekreasyonel faaliyetler ve diğer donatılar için ödenmesi için çalışır. Bazıları yerel vergiler için direnmektedir ve yerel vergilerden indirim yapmak için kulis yapmaktadırlar, yerel hizmetlerden yerleşenlerinin faydalanmadığını ve bunlar için vergi verdiklerini tartışmaktadır. Diğerleri ücretlerin devlet ve federal gelir vergilerinde aynı sebepten dolayı yerel vergilerde de indirim yapmayı araştırmaktadır (Lagerfeld 1998, Blakely ve Snyder 1997). Teksas, Yeni Jersey, Maryland ve Missouri’de örneğin ev sahipleri derneğinin kendi kendine sağlanan hizmetler için yerel vergilerde ayarlanmalara izin verilmiştir.(Landman 2000b)

2.5.9.2. Mülkiyet değerleri

Kapılı yerleşmelerin sakinlerinin finansal yararlarıyla ilgilenen bir görüşün tüm konusu mülkiyet değerleri etrafındadır. Bazı yandaşları güçlü olarak kapılı alanların koruyuculuğunu ve bu alandaki mülkiyet değerlerini arttırmasını savunmaktadır. Örneğin A.B.D., Durham'ın mütaahitlerinden biri açıkça ortaya koymuştur:

“Ben kapılarla hiçbir şey yapmadım, seçkinciliği düşünmedim. Konutların fiyatlarıyla yapmak zorundaydım”(Scher Zaiger 1998 aktaran Landman 2000b).

Artan mülkiyet değerleri kapalı siteler için istenen pazarın bir parçasıdır. Buna zıt olarak diğerleri farklı düşünmektedir. Bununla birlikte Blakely ve Snyder (1997) mahalle üzerindeki daha çok kontrol daha fazla kararlı mülkiyet değeri anlamını farz ettiğine dikkati çekmektedir. Amerika'daki kapılı yerleşmeler çalışmasında, kapılı yerleşmelerin kapılı olmayan yerleşmelerden değerlerini daha çok koruduklarına ya da fiyat primine ait bir harekete dair hiçbir ipucu bulamamıştır. Bununla birlikte bazı uç örneklerde kapılar negatif satış noktası haline gelmektedir. Eğer kapı varsa ev sahipleri derneğine ihtiyacın var bu da farklı finansal ve farklı denetim ve yönetimidir”

2.5.10. Rekabet avantajı

Hali vakti yerinde aileler kapılı yerleşmelere taşınırken, geleneksel mahalleler zayıflar ve daha zengin aileler de kendi yaşam standartlarını sürdürmek için kapılı yerleşmelere taşınmayı tek yol olarak hissederler. Hatta bir kapılı yerleşmenin varlığı diğerlerinin kapısız rekabetçi dezavantajları olduğunu hissetmelerini sağlar. Bu etki giderek büyür ve şehirdeki etkileri dramatik olabilir (Reville ve Wilson 1999). Anlaşılan kapılı yerleşmeler baskın bir güç ve cazibenin rekabetçi avantajı algısı haline gelmiştir (Landman 2000b).

2.6. Kapılı Sitelere Taşınma Nedenleri

Kapılı yerleşmeler baştanbaşa gelişimci pazarda çok önemlidir. Günden güne kapılı siteler artarken, göz önünde bulundurulması benimsenenler sorular yanıtlarını beklemektedir:

- İnsanlar neden kapıların arkasında yaşamayı seçerler?
- Bu sadece kuramsal olarak suça karşı güvenlik ve koruma mı ya da bunlardan daha çok şey mi içermektedir?
- Peki ya mahrumiyet ve zenginlik?
- Kontrol ve istikrarla bir şeyler yapılabilir mi? (Landman 2000b)

Yukarıdaki sorulara ışık tutabilecek nedenlerde aşağıda sıralanmıştır.

- Bütün gelişmelerde sadece otopark mekânları için bile kapılar tercih edilmektedir.
- İş merkezlerine ve arzu edilir okullara yakınlık
- Kapılı yerleşmeleri seçmede güvenlik çok önemlidir, güvende hissetme.
- Aynı meslekten arkadaşlarıyla yaşamak kapılı yerleşmelerin yararlarından. Yani statü eşitliliği.
- Mahremiyet arzusu kapılı yerleşmelerde yaşayanlar arasında

- Suç korkusu da sakinlerin seçiminde önemlidir.
- Eğlence kalitesi alışveriş faaliyetlerine bazı kapılı yerleşmelerde bulunmaktadır. Bu da yerinde erişimle kapılı yerleşmelere motive edilmesinde önemlidir.

Kapılı siteler, geç yirminci yüzyıl ve erken yirmibirinci yüzyılda yaşamının en özünü gösterme yoludur ve sonunda ‘enclaves’ bir kentte yabancı ırka ait yerleşme bölgelerin kuvvetlendirilmesi geleneğinden ve şimdiki zamanın sosyal problemlerine masum tepkiden daha fazlası olabilir. Blakely ve Synder (1998) tartışmaktadır ki kapılı ‘enclaves’ bir kentte yabancı ırka ait yerleşme bölgeleri kamusal arazi kullanım politikaları ve banliyö tasarımının on yıllık zaman diliminin sonuçlarıdır. Bunlar kapılar sağlamlıkla; içinde sokak modelinin banliyö geleneği; bölgeleme tasarımı orada oturmayanların erişimini azaltmak ve homojenliği arttırmayı istediğini iddia etmektedir. Kapılar, banliyölerin banliyö doğasını kuvvetlendirir. Banliyölerin amacı sağlıklı, güzel, korumalı alan, gürültüden ve kalabalık kentlerin telaşından uzak olan orta sınıf için kentsel yerleşme gayrimenkulün yeni versiyonunu yaratmaktır. Her ne kadar bugün banliyöler için uzun zamandır güvenlik ve güzellik önemli değildir. Birçok banliyölerde karşılaşılan problemler örneğin; suç, vandalizm, çöküntüdür. Kapılı siteleri ve banliyölerin önceleri söz verdiği zenginlik ortamının havasını sürdürerek ve güvenlik gibi bu eğilimlerine karşı duyarlı davranmakta olduğu gözükmemektedir. Bununla beraber Blakely ve Snyder (1998) kapılılaşmanın var oluşu sadece suçu duvarların arkasında bırakmak için değildir. Trafik ya da yabancılar aynı zamanda ekonomik durumu kilitlemeyi sürdürür. Kapılı sitelerin sakinleri komşuluklarında daha fazla güvenlik bu da ev sahipleri için mülkiyet değerlerinde daha çok istikrar anlamına gelmesini ümit etmektedir. Bununla beraber genellikle kapılı sitelerin popülerliğinin nedeni olarak Detroit News’e göre hala güvenlikten arta kalanlardır (Cantor 1998 aktaran Landman 2000b). Güvenlik bununla birlikte sadece zenginliği ilgilendirmemektedir ve kapılı siteler yalnızca zenginler için ayrılmamıştır. Amerika’daki bütün kapılı sitelerin 1/3ü lüks siteler, diğer 1/3ü emeklilerin konutları ve diğer 1/3ü orta ve çalışan sınıf siteleridir. Suç korkusunun görüldüğü yerlerde kapılılaşma için en

önemli sebeptir.(Lagerfeld 1998) benzer olarak Tijerino (1998 aktaran Landman 2000b) göre kapılarla çevrilmiş alanların uygulamalardaki popülerliğinin artışı tek görüş olarak işaret etmektedir. Önceki çağlarda surlarla çevrili alanlar, ekonomik olarak orta ve üst-orta sınıf yaşayanların olduğu bugünkü tecrit edilmiş komşuluklara benzememektedir. Cantor'a (1998 aktaran Landman 2000b) göre kapılı sitelerin popüler olduğu yerler, o yerle aile kökleri bakımından bağlı ya da anıları olmayanların yani yeni gelmişlerin akınına uğramış olan yerlerdir.

Sonuç olarak; gerçek gayrimenkul geliştiricileri; güvenli siteleri, alıcıların prestij ve koruma arzularının çağrısı için inşa etmişlerdir. Fiziksel duvarlar ve gözetilmek yaşayanlara güvenlik duygusunu vermektedir. Bazı sosyologlar kaleleşirmenin bir çeşidi olan bu tarz duvarların yaratılmasını eleştirmektedir ve bunları tarihi kaleleşirmeyle karşılaştırmaktadır. Kapılı sitelere karşıdır. Belirli özel alanları kontrol etmek amaçlı kurularak yapılan fiziki ayırım, savunulabilir mekânlar yaratmak için her zaman gerekli olmadığı; sembolik bariyerlerin de yeterli olabileceği iddia edilmektedir. Diğer bir eleştiri ise yanlış güvenliği tercih etmiş olduklarının düşünülmesidir. Çalışmalar belirttiğine göre kapılı sitelerde güvenlik gerçekte hayalidir. Suç istatistikleri kapılı sitelerde kapılı olmayanlara göre az suç olduğunu göstermemektedir. Ek olarak bisiklet ve yaya birleşimi genellikle kapılı sitelerde azalmaktadır. Kapalı siteler dar kapsamlı ve homojendir; bu da sınırlar boyunca sosyal sınıflara ırk/etnik kültür gruplanmasına neden olur (Wikipedia).

Sennett 1970 ve Lash 1996 ikisinin de belirttiği gibi: Kent politik, sosyal seçkinlerin kendilerini kendi yerleşim alanlarını kentten ayıran inzivanın alanıdır ve kentin sosyal hayatından dışarıda kalırlar. Richard Sennett orta ve düşük sınıflara terkedilmiş uyumsuzluğun ve karışıklığın rol oynadığı aralarında yabancıların olduğu şehrin krallığını tartışır. Terkedilmiş kelimesi kullanılmıştır çünkü bu şehirlerdeki yeni seçkinlerin kamusal alandan çekilmesinin belirleyici özelliğidir. Yeni seçkinler, önceki özellikli grubun yaptığı gibi kentin politik ve sosyal hayatıyla bağlantılı olmayı istemediklerini tartışır. Sennett'e göre kentlilik bilinci küçümsenmektedir; kentin parçası olmak istenmemektedir. Sokaklar ve kent kimliği önemli hayat görüşü iken bu kapılı siteler yüzünden önemini kaybetmiştir.(Aktaran Atkinson ve Flint 2004)

Kapılı yerleşmelerin dışındaki ve içindekiler de ayırım ve dışlanma duygusunu eşit olarak hissetmektedirler. Eğer toplumu cesaretlendirmemişse kapılı siteler, etrafındaki inşa edilmiş diğer banliyölerden farklı güvenliği yoktur. Low' un (2001) yaptığı araştırma sonucunda; sakinler, kapılı yerleşmelerde kendilerini güvende, daha korumalı hissetmekte olduklarını ama bunun yanlış güvenlik duygusu olduğunu ve her gün giren yapı çalışanları, çevrede yaşayanlardan, özel korumalardan bile kaygılandıklarını belirtilmiştir. Kapılı sistemin içinde ima edilen kale mantığıyla büyüyen çocukların birçoğu kapıların dışındaki insanlardan korkma deneyimi kazanacaktır.

Fiziki çevre mükemmel olarak sürdürülecek diye ev sahipleri derneği sakinlerine söz verirken, birçok insan bu kısıtlamaları yaşamayı zorlaştırıcı olarak bulmaktadır. Kapıların niyetlenemeyen sonuçları geniş toplum ve bölge için ciddidir. Bu zamana kadar kamusal sektörde artan politikalarda yalnız bir çözüm önerilmiştir. Kapılılaştırma, gözetim teknolojisi ve özel sektörde silahlı korumalar korkunun sayısız kentbiçimleri yaratılmıştır. Korkular birilerini diğerlerinden ayırmıştır. Bu korku basit olarak suç ve diğerleri korkusu değildir ama modern hayatın doğal güvenilmezliğinin yansıması olarak bunu tanımamız gerekmektedir. Kapılar daha güvende hissetmemizi sağlayarak bizi düşüncelerin dünyasından soyutlamaktadır (Low 2004).

Özelliği ne olursa olsun kapılı siteler yalnızca bu tür alanlarda yaşamayı arzulayan için değil ama aynı zamanda şehir planlama ve yönetimiyle ilgilenenler hem de dünya çapındaki kentsel alanların içindeki dinamikleri ve insan ilişkilerini saptamaları olan sosyal eğilimde fenomen olarak ciddiye alınan hale gelmiştir. Hangi durumda olursa olsun hiç kimse realiteyi ve kapılı sitelerin varlığını reddedemez. Bununla birlikte önemli olan bu konu üzerindeki farklı durumlardan haberdar olmaktır hem de bazı ısrarlı konular, dünya çapındaki kapılı sitelere ateşli tartışma bakış açısından doğmaktadır (Landman 2000b).

Küreselleşmenin mekânsal farklılık açısından bir diğer yansıması ise gettolardır. Cemaatleşmenin mekâna yansımasını ifade eden gettolar, saldırgan küresel kültüre karşı bir savunma refleksi olarak ortaya çıkmakta ve içinde yaşadıkları toplumdan uzaklaşan insanların bir arada yaşadığı alanları oluşturmaktadır. Gecekondulaşma dediğimiz farklılaşma mekânsal ise düşük alım

gücüne bağılı olarak ortaya çıkan bir durumdur. Eskiden şehir merkezinde yaşayan zengin kesimin günümüzde merkezden uzaklaşarak çevre alanlarda yaşayarak oluşturduğu durum da mekânların farklılaşması olarak değerlendirilebilir.

Kamusal alan, yerini hızla özel alana/özel hayata bırakmıştır. Günümüzde, Sennett in ısrarla vurguladığı üzere, farklı farklı kesimlerden insanların bir araya gelip tanıştıkları, birbirlerini yakından görüp gözlemleyebildikleri kolektif alan dokusu çözülmüş ve yerini birbirlerinden su geçirmez duvarlarla ayrılan yerel, sınırlı, tanıdık yaşam alanlarına bırakmıştır. Böylesi bir varoluş tarzı, getto mantığının yüceltilmesidir. Getto, dışarıdakilere karşı bir savunma kalesi ya da hayatta kalma stratejisi olabileceği gibi, dışarıdakilerin zorla dayattığı bir kapanma da olabilir. Her bir getto farklılıktan çok aynılık kavramına dayanır. Temelde birbirini andıran, aşağı yukarı benzer şekilde hareket eden insanların ortak yaşam alanı olduğu için bir gettonun içinde herkes tanıdık, bildik ve her yabancı tehlikedir (Şafak 2000).

3. DÜNYA'DAN VE TÜRKİYE'DEN KAPALI SİTE ÖRNEKLERİ

3.1. Dünyadan Örnekler

3.1.1. Arjantin

Arjantin de birçok kapılı siteler bulunmaktadır; özellikle Greater Buenos Aires'de bulunmaktadır. Pilar'ın 60 km Buenos Aires Federal Bölgesinde ve diğer uydu kentlerinde de bulunmaktadır. Torgutas Country Kulübü Arjantin'de gelişen ilk kapılı sitedir; 1930-1940'tan beri tarihlenmektedir. Diğerleri liberal reformun kurulmasıyla 1990'lardan beri tarihlenmektedir. Buenos Aires gelenekselliğe saygı göstermiştir ve kente sosyal bütünleşme göstermiştir. Kapılı siteler liberal reformla başlayan sosyal kutuplaşmanın direkt sonucu olarak göz önünde bulundurulur (Wikipedia).

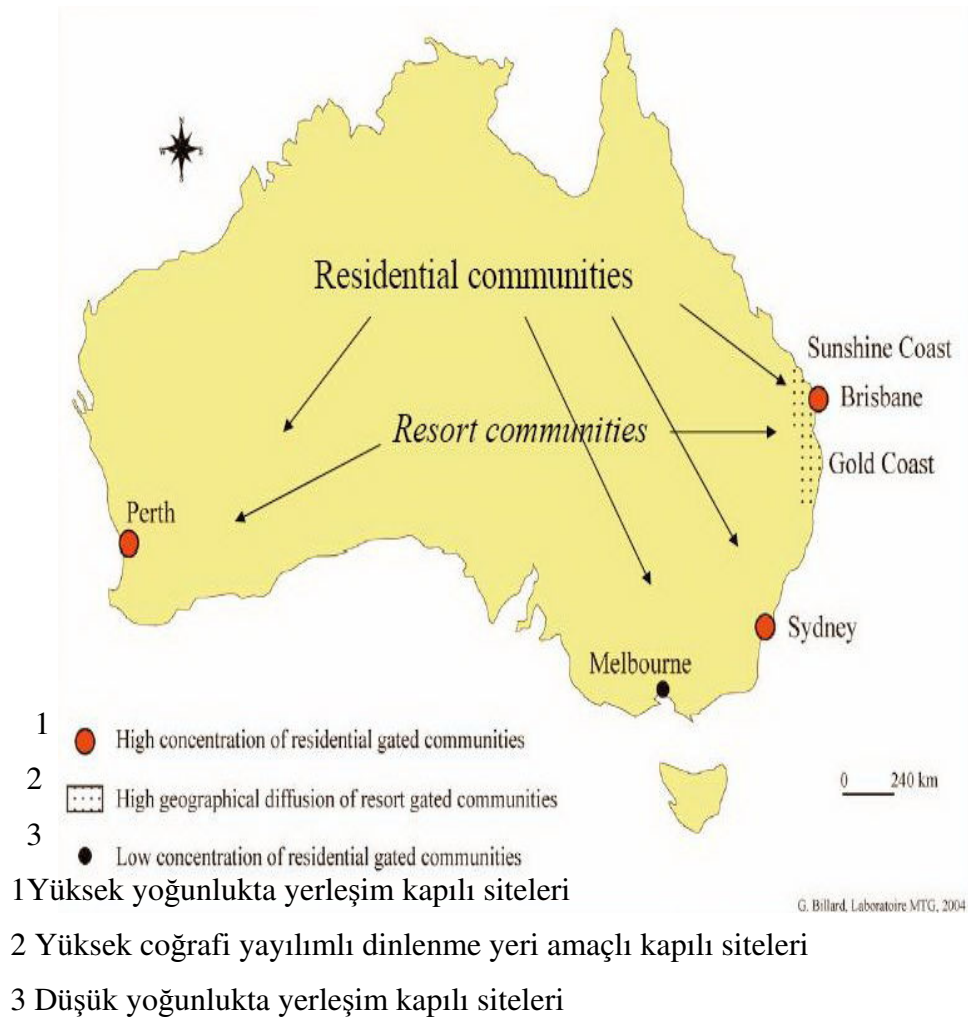

Resim 3.1: Torgutas country kulübü, Arjantin,
<http://sonnevigolf.com/index.html>, Erişim 2008

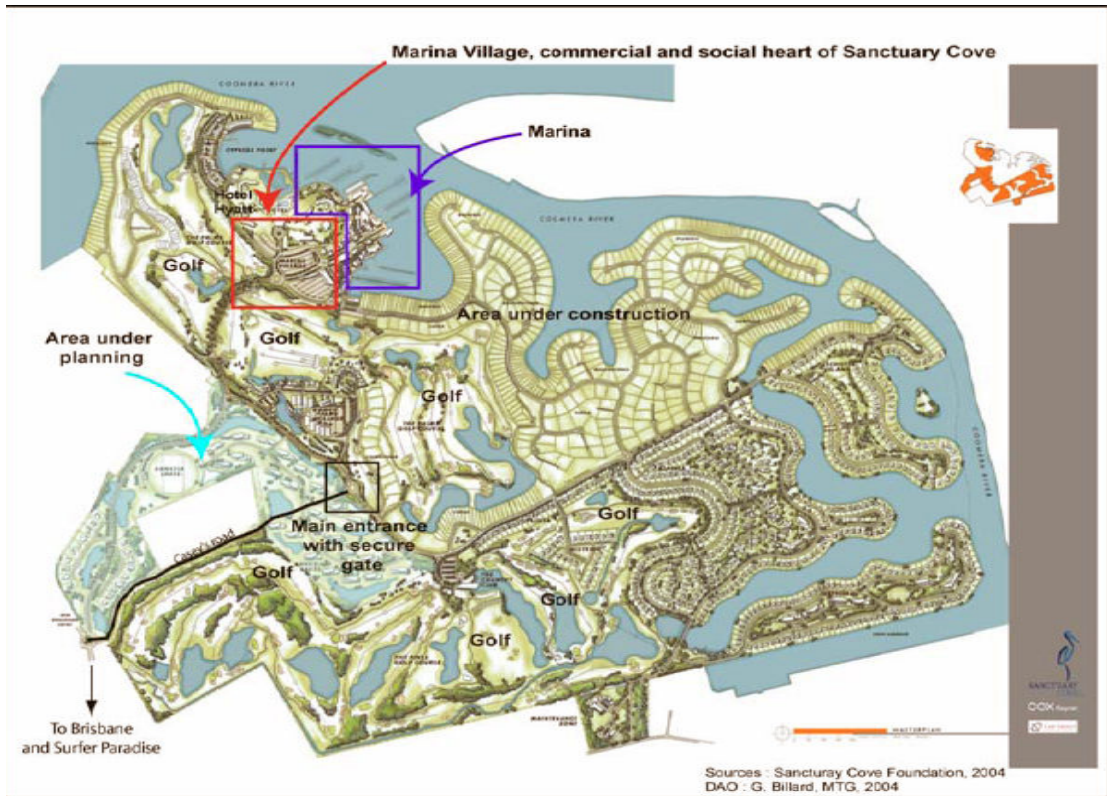
3.1.2. Avustralya

Avustralya’da kapılı sitelerin göreceli olarak nadirliğine rağmen 1980’den beri birkaç tane inşa edilmiştir. En çok bilinenleri Hope Island Sanctuary Cove’ye, Queensland’in özel Gold Coast’ındadır. Sanctuary Cove’in başarısı bu alanda benzer projelere izin vermektedir. Victoria’da ilk gelişme Sanctuary Lakes’dedir. Melbourne’un 16 km güneybatısında Wyndam Yerel Yönetim alanında yer alır. Bu tür gelişmeler biçim olarak uydukent gibidir ama kimlikli benzer özelliktekilerin biçimine benzese de son 20 yılda yapılandırılan gökdelen tarzı yerleşimler gibi değil daha az fark edilebilir biçimdedir. Kamusal jimnastik, havuz, buluşma, yemek yeme faaliyetlerinin uç noktada yüksek güvenlik sistemleriyle birleştirildiği, araçların

girebildiği, güvenli araç park yerlerinin bulunduğu; yaşayanları toplumsal mekândan izole eden uydukentin benzer versiyonları anlamındadır. Bu tür konutlar Avustralya’da da tek değildir. Brezilya’da Rio De Janeiro ve Sao Paulo’nun belirli yerlerinde kapılı siteler bulunmaktadır. Örneğin Sao Paulo’nun uydu-kentleri tabiri en az 6 bileşenden oluşmaktadır Tambour 1, 2, 3 gibi vb... Bunların içeriğinde genellikle mekânlar küçük ön bahçeleriyle müstakil evler birbirinden ayrılmaktadır. Bu nedenle birçok şehrin uydukentleri Kuzey Amerika’nın Avrupa’nın ve diğer zengin ülkelerin zengin uydukentlerine benzemektedir (Wikipedia).

Şekil 3.1: Avustralya dinlenme yerleri, yerleşim bölgeleri gösterimi
(Billard&Madore,2005http://www.gatedcomsa.co.za/conference/presentations/Session%201/billard_d_madore_%20f.pdf), Erişim 2008

Şekil 3.2: Avustralya, Sanctuary Cove fonksiyon şeması
(Billard&Madore,2005http://www.gatedcomsa.co.za/conference/presentations/Session%201/billard_d_madore_%20f.pdf, Erişim 2008

Resim 3.2: Avustralya, Sanctuary Cove
(Billard&Madore,2005http://www.gatedcomsa.co.za/conference/presentations/Session%201/billard_d_madore_%20f.pdf) Erişim 2008

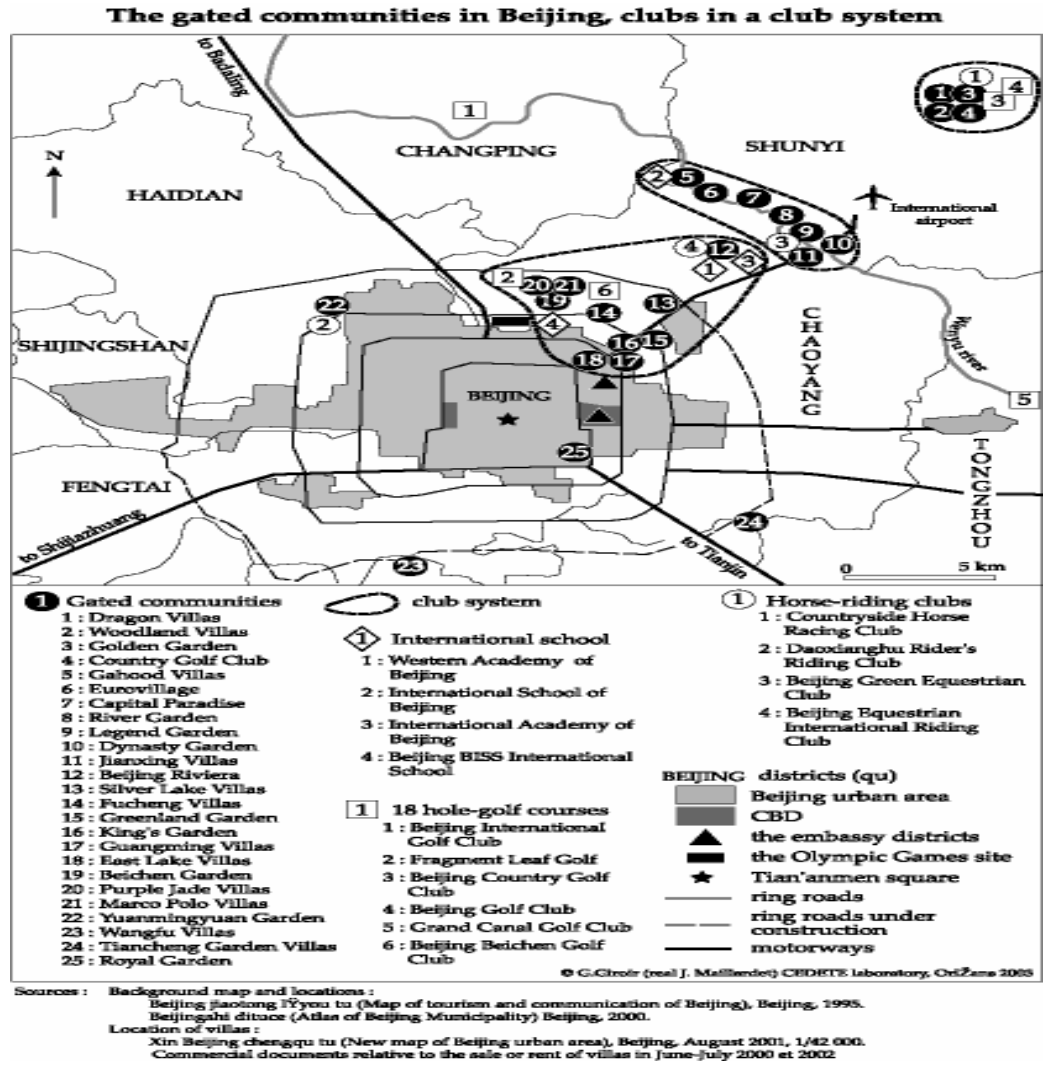
Resim 3.3: Hope Island, Sanctuary Cove,
(www.realestate.com.au/doc/locality/au-qlld_hopeislandsanctuarycove.htm - 35k)
Erişim 2008

3.1.3. Çin

Çin örneğinde, kapalı siteler, seçkin bir azınlığa hizmet eden, ağırlıklı olarak konutlardan oluşan, kentle bağlantısı güçsüzdür. Bu seçkinlerin kentsel ihtiyaçlarının karşılanması, okullar, servisler ve diğer boş zaman etkinlikleri, yalnızca bu site sakinlerinin üye olabildikleri ya da kullanabildikleri alanlarda karşılanarak bir şekilde kulüp ortamı oluşturmaktadırlar: Bunlar büyük oranda kentten çekilmelerini sağlarlar. Gerekli olan sosyal donatılara da cevap vermek amacıyla yüksek alım gücü ile birlikte, farklı - az çok benzer olmakla birlikte- alışveriş, eğitim ve eğlence odaklı özel alanlar üretirler. Bunların çoğu yüksek giriş ücretleri dolayısıyla temelde oldukça ayrımcıdırlar (Giroir ve Guillaume, 2004: 2). Çin’de de güvenliğin, kapalı sitelerin kurulmasında etkin olduğu belirtilmiştir.

Miao'nun (2003) göre Çin'de güvenliğin sağlanması birinci sırada ve prestij ikinci sıradaki yer almaktadır. Çin'in dışı açılma politikaları ile gelir dağılımında artan eşitsizlik, güvenliği bir sorun haline getirdiği için güvenliğe yönelik yerel yönetimlerin fazla kaynak ayıramamakta olduğu belirtilmiştir. Kendi güvenliğini sağlamak için belli yapı adalarının etrafının duvarlarla çevrilmesine ve kişilerin kendi olanakları ile güvenlik elemanı kiralamalarına izin vermişlerdir. Bu uygulamalarla duvarların çevrelediği, sahipsiz kalan sokakların suç için potansiyel alan oluşturduğu ileri sürülmüştür.

Riverside Garden, Beijing Riviera kapılı sitelere örneklerdir, Oriental Grand Garden (Pudong District, Shanghai). Bu kapalı site havuz, masaj, jimnastik, tenis kortları, kuaför salonu ve 24 saat erişilebilir alışveriş merkezi faaliyetlerini içermektedir. Vanke Garden City (Wuchang District, Wuhan) yeni kapılı sitedir. Wuchang District bölgenin güneyinde Wuhan City'de Hubei eyaletidir. Benzer Vanke gelişimi kentin Hankou'nun alanının kuzeyinde bulunmaktadır. Tianhe havaalanı otobanında ve yeni yarış alanının yanındadır. Austin Villa (Panyu), bu site sıra evler çok katlı apartmanları ve müstakil evleri içermektedir. (Wikipedia)

Şekil 3.3: Çin, Beijing'deki kulüp sistemindeki kulüp tarzında kapılı sitelerin fonksiyon şeması

<http://www.cybergeo.eu/index3207.html>, Erişim 2008

Resim 3.4: Çin, Beijing, Riverside Garden,
<http://www.liaoning-gateway.com>, Erişim 2008

3.1.4 Meksika

Baja'daki Bajamar kapılı konut kompleksi ve mülkiyetidir; Pasifik okyanusu manzaralı 27 delikli golf kortu merkezi etrafında konumlanmıştır. Jalisco San Antonio' daki Chula Vista Norte: bu güvenli gelişim Chapala Gölü'nü görmektedir çok çeşitli konut tipleri yer almaktadır (Wikipedia)

3.1.5. Birleşik Krallık (Britanya Adası)

Birleşik Krallık'ta kapılı siteler genellikle Londra'da bulunmaktadır; özellikle Dockland da örneğin New Caledonian Wharf, Kings-Queen Wharf, Pan Peninsula; Doğu Londra örneğin Bow Quarter Londra Bow'daki buna rağmen sayılarındaki artış tüm ülkede görülmektedir (Wikipedia). Kapılı sitelerin popüleritesi büyümektedir. Birleşik Krallıkta politik gündemde de kapılı siteler tırmanmaya başlamıştır. Kapılı siteler duvarlarla çevrilmiş ve kapılı yerleşme gelişimleri olarak kamusal erişimi sınırlandırılmış olarak tanımlanabilir. Bu atıflar arzulanabilirliğini ya da açık toplumda yasallığı tartışmasını ateşlemektedir.

İngiltere'deki kapılı sitelerin belirleyici özellikleri

Atkinson ve Flint (2004) Kapılı sitelerin kullanıma hazır tanımı şöyle belirtilmektedir: Kapılı siteler yerleşim alanlarıdır, duvarlarla çevrilmiş ya da çitlerle çevresinden ayrılmış ya da yasaklanmış bu tür alanlar kontrollü erişim yani kapılar ve zincirlerle sağlanan gelişimdir. Genel düşünce sınırlı erişimi olan yerleşim alanlarını kapsar, bu nedenle kullanım sınırlıdır. Diğer tanımla kapılı siteler güvenli kasabalardan, savunmalı komşuluklardan, zengin boş zaman gelişimlerini vesaire içermektedir. İngiltere'deki yerel planlama otoritelerinde, telefonla ve 383 adet posta ile araştırma yapılmıştır. Cevapların %93 oranı arşivlenmiştir.

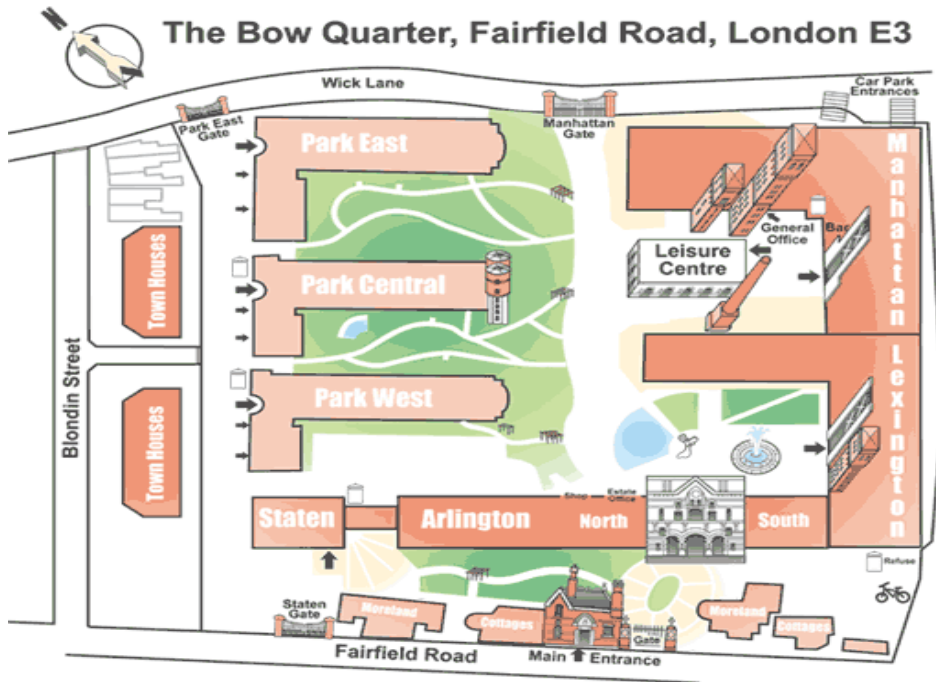
Görüşmelere göre belirleyici aktörler: inşaatçılar, gayrimenkul acenteleri, müteahhitler, mimarlar, planlama grupları, yerel yönetim organizasyonları ve diğer ilgili kuruluşlardır.

- Kapılı site kiracıları /yönetim kurulu başkanı
- Kiracıların temsilcisi ya da oturanların derneği (örneğin kapılı ve bitişik alanlar)
- Yerel yönetimden temsilciler
 - planlama
 - konutlandırma
 - çevresel donatılar
- Polis
- Yerelde kapılı site geliştiricileri
- Tuzak alışveriş “mystery shopping” satış bürolarına denmektedir (Atkinson ve Flint 2004).

İngiltere’de bin yakın kapılı yerleşme tanımlanmıştır. Bu gelişmeler genellikle küçüktür çoğu elli üniteden azdır ama tüm İngiltere’ye yayılmıştır. En çok güneydoğu da yoğunlaşmış ve kümelenmiştir. Genelde zengin bireylere hitap etse de yerleşmelerde genç meslek sahibi olanlar, emekli, yaşlı, bekâr çift ya da aile ev sahipleri de bulunmaktadır.

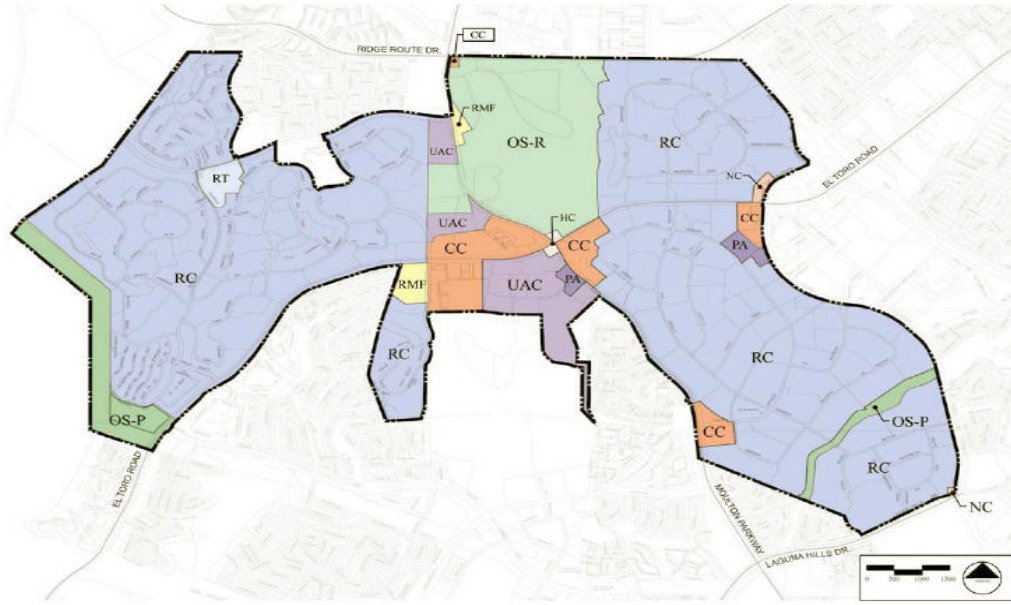
Resim 3.5: New Caledonian Wharf, Londra, İngiltere
<http://www.newcaledonianwharf.co.uk>, Erişim 2008

Şekil 3.4: Bow Quarter kapılı sitelerin gösterildiği fonksiyon şeması Londra, İngiltere <http://www.thebowquarter.co.uk/pages/bowquarter.htm>, Erişim 2008

3.1.6 Amerika Birleşik Devletleri

ABD'deki kapılı siteler birleşik değildir; tek olarak ayrı şekilde konumlanmaktadır. Güney Kaliforniya'da Bradbury, Canyon Lake, Hidden Hill, Laguna Woods, Rolling Hills diye adlandırılan çeşitli birleşik kapılı şehirler de vardır. Şehrin resmi binaları ve belediye faaliyetleri kamusaldır, buna karşın kendi parkları vardır. Özel tüzellikleri vardır, kapılar içinde kalan faaliyetler yasal gereklilikle karşılaşmaktadır (Wikipedia). Kapalı siteler Batı Amerika'da şeklini değiştirmektedir. Tüm konutların üçte biri büyük Los Angeles alanı içinde inşa edilmiştir ve güvenli erişim gelişimi içindedir. Metropoliten alanda yalnızca bir milyonu aşan duvarla çevrilmiş yerleşim alanı vardır. Bununla birlikte kapılı siteler tüm Amerika'ya da yayılmaktadır. (7 milyonun üzerindeki ev sahipliği Amerikan konut araştırması 2001 sonuçlarına göre) büyük oranı %11'i Batı'da yer seçmiştir. Kapalı konut siteleri Amerika'da ilk oluşumu 1950'liler civarında aile arazinde yaşarken ve zengin toplumlarda örneğin Eagle Ridgedeki Llewellyn Park ve New Jersey'de görülmektedir. Dinlenme alanları Newyork'un Tuxedo Park 1886'da geliştirilmiştir. Avlanmak, balık tutmak için ayrılan kısım, yaklaşık 250 cm yükseklikte dikenli tel çitlerle 24 mil uzaklıktan çekilmiştir. Planlı dinlenme sitesi örneğin Leisure World 1960 ve 1970'lilerde inşa edilmiştir. Orta gelirli Amerikalıların kendilerini duvarla sınırlandırdıkları ilk yerdir. Kapılar sonra dinlenme yerlerine, şehir kulüp gelişmelerine ve sonuç olarak banliyölere alt bölünmelere sıçramıştır. 1980'lilerde gerçek arazi spekülasyonu hızlanarak kapılı sitelerin binaları zengin ve prestij için tasarlanan golf kortlarıyla çevrelenmiştir. 2000'lilere gelince Los Angeles metropoliten alanını 219 kapılı 'enclaves' bir kentte yabancı ırka ait yerleşme bölgesi tanımlamaktadır. Bunların yalnızca yarısı zengin alanda yer seçmiştir, üçte biri orta gelirli beyazların banliyöleri ve diğer yarısı orta ve düşük gelirli İspanyol ve Asyalı komşuluklardır. Kapılı siteler Amerikan Rüyasının kendi banliyö evini sahiplenme versiyonu haline gelmiştir. Kapılar ve korumalar açık yeşil alanlara eklenmiştir (Low 2004).

CITY OF LAGUNA WOODS

ZONING MAP

HOGUE-IRELAND
A Land Planning & Development Consulting Firm
18 May 2008

LEGEND

- RMF - Residential Multifamily District
- RT - Residential Towers District
- RC - Residential Community District
- PA - Professional and Administrative Office District
- HC - Highway Commercial District

- NC - Neighborhood Commercial District
- CC - Community Commercial District
- OS-R - Open Space - Recreation District
- OS-P - Open Space - Passive District
- UAC - Urban Activities Center District

RMF	Karma-Aile Yerleşim Bölgesi	NC
Mahalle Ticaret Bölgesi		
RT	Kale Yerleşim Bölgesi	CC
Ticaret Bölgesi		Belediye
RC	Belediye Yerleşim Bölgesi	OS-R
Alan Rekreasyon Bölgesi		Açık
PA	Uzmanlaşmış ve Yönetim Büroları Bölgesi	OS-R
Açık Alan Pasif Bölge		
HC	Yol Kenarı Ticaret Bölgesi	UAC
Kentsel Aktivite Bölgesi		

Şekil 3.5: Laguna Woods kapılı yerleşmesi, Amerika, Güney Kaliforniya
<http://lagunawoodscity.org/images/lagunawoodscity/Zoning%20Map.pdf>,
2008

Erişim

Resim 3.6: Laguna Woods kapılı yerleşmesi, Amerika, Güney Kaliforniya
http://www.ocregister.com/best/places/page14_retirement, Erişim 2008

3.1.7. Güney Afrika

Güney Afrika 40,6 milyon insan nüfusuyla orta gelirli ülke olarak sınıflandırılır. Afrika’da kişi başına düşen gelirin en fazla düştüğü ülkedir ama ikinci yüksek eşitlik emsaliyle dünyada Brezilya’dan sonradır. Yoksul ev sahiplerinin %40’ı (nüfusun %50sine eşittir.) gelirin %11’ne sahiptir. Sırasıyla zengin ev sahiplerinin %10 (nüfusun %7 sine eşittir) Toplam gelirin %40’na sahiptir. Milli işsizlik oranı %37,6’dır (Napier 1999 aktaran Landman 2000). Güney Afrika’da bu ilginç ve zenginlerin yoksulların uç noktalarıdır. Bu durum birçok Güney Afrika şehrinde gözükmemektedir. Mekânsal görünme sosyal belirtilerden ayırır ve insanların algı ve yaşam tarzı durumlarında gözle görülebilir etkilere sahip olur.

Güney Afrika benzersizdir ve dünyada hiçbir yerde görülmemiş özellikler dizisine ev sahipliği yapmaktadır. Bazı özel özellikleri içerir:

- Güney Afrika şehirlerinde benzersiz çeşitlilikte kent yerleşenleri bir arada yaşamaktadır.

- Kentsel çevrede kendine has politika ve sosyo-ekonomik çevre sunmaktadır.
- Belirli suç durumları ve yakın yüksek suç oranları,
- Orantılı olarak yüksek seviyede suç korkusu,
- Birçok yerleşmede çok az seviyede polise güven duygusu,
- Önceki planlama politikalarından dolayı sonuçlanmış, parçalanmış ve ayrılmış kentsel çevrenin kalıntıları,
- Belirli sektörlerde var olan faaliyetlere ve hizmetlere erişimindeki büyük farklılıklar,
- Güney Afrika'daki yerel yönetimlerin kapasitelerine, dağılımına ve dağıtma kabiliyetlerine karşı kuşku,
- Zenginler ve yoksullar arasındaki büyük uçurum,

Matloff'a (1995) de belirttiği Christian Science Monitor 'daki bir makaleye göre "Birçok banliyöde yaşayan beyazlar, hırçın köpeklerle, dikenli tellerle ve panik düğmesiyle çağrılan silahlı korumalarla korunan hapis haneye benzer konutlarda yaşamaktadır" (aktaran Landman 2000). Kuzey Johannesburg'a doğru gidilince (özellikle Sandton alanına) çitlerle çevrilmiş ve özel güvenlik şirketleri tarafından devriye gezilen birçok komşuluk bulunmaktadır. Birkaç belediye ve yerel otoriteler Güney Afrika'yı geçerli alınan tekliflerle ve komşuları tarafından da onaylanan bir grup sakinlerin istekleriyle; yerel caddeler ve sadece sakinler için erişimine izin verilmesiyle bölünmektedir. Bu bağlamda Güney Afrika'daki yüksek suç oranlarına göre suçu önlemek için kapalı caddeler ve mahalleler birçok insan için tek seçenek olarak gözükmektedir. Kapalı mahalleler sadece kendi alanlarını kapamak isteyen kendi sakinlerini etkilememektedir bu yerleşmeler yerel otoriteleri ve geleneksel kamusal görevlerini de etkilemektedir. Ülke çapında birçok belediye mahallelerinin kapanması için ricaları kabul etse de, bazıları bu durumu işaret eden politikaları yoktur (Landman 2000).

3.1.7.1. Güney Afrika'daki kapalı mahallelerin tanımı

Güney Afrika'da onaylanmış bir tanımı yoktur. Kapılı yerleşme tanımında kapılı yerleşme, etrafı çitlenmiş ya da duvarla çevrelenmiş, yasaklanmış; kapılarla ya da yüzer bariyer anlamında kontrollü erişimli olan fiziki alana gönderme yapmaktadır. Birçok durumda bu bağlam sınırlı erişimli yerleşim alanlarını ima eder bu nedenle normalde kamusal mekânlar özelleştirilmiş ya da sınırlı kullanılmaktadır. Bununla birlikte yalnızca yerleşim alanları için ima edilse de; aynı zamanda kontrollü erişim kentleri çalışma, ticaret ya da rekreasyonel amaçları da içerir. Kapılı yerleşmeler kapalı mahalleler ve güvenli köyleri de içerir. Güney Afrika'da birisi büyük ölçüde iki çeşit kapılı yerleşme bulunmaktadır:

1.Kapalı mahalleler

2.Güvenli köyler.

1.Kapalı mahallelerin tanımı

Kapalı yerleşmeler; mevcut yollarında kapılarla ya da yüzer bariyerlerle kontrollü erişimi olan yerleşmeler bu şekilde adlandırılmasıdır. Birçoğu çitlerle; duvarlarla çevrilidir aynı zamanda sınırlı sayıda kontrollü giriş ve çıkışları vardır. Bu noktalarda güvenlik korumaları vardır. Bu mahalle içindeki yollar daha önceden ya da halen kamusal mülktür. Birçok durumda yerel konsey, yerleşme içindeki kamusal hizmetlerden sorumludur.

2. Güvenlikli köylerin 'security villages' tanımı

Güvenlikli köyler, giriş yerleri özel arazi geliştiriciler tarafından geliştirilen özel gelişmeleri ima eder. Bu alanlar fiziki olarak çitlerle; duvarlarla çevrilidir ve genellikle güvenlikli kapı; güvenlik korumalı; korumasız kontrollü erişim noktaları vardır. Bu gelişmedeki yollar özeldir, birçok durumda yönetim ve bakımı özel yönetim kurumu tarafından yapılır (Landman 2000).

3.1.7.2. Güney Afrika Hükümetince uygulanan, Avrupalıların başkalarından ayrılması sistemi şehri (the apartheid city)

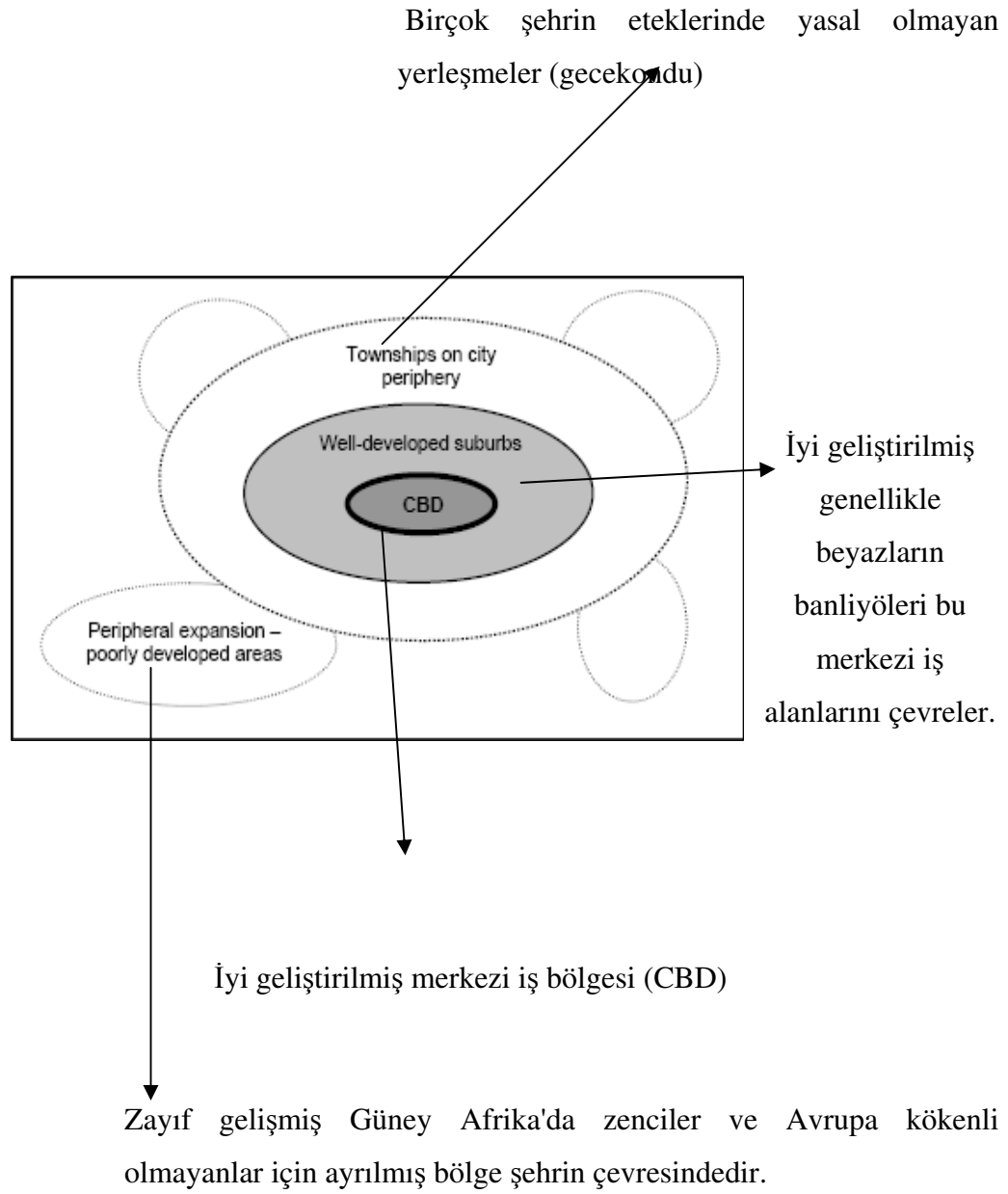
Kent planlama yaklaşımı ve politik ideolojiler bazen daha güçlü olabilir. Bu, Güney Afrika'daki durumdur. Yalnızca ülke, şehirlerini şekillendirmez, aynı zamanda yaşam tarzına ve şehirdeki sakinlerin kentsel kullanım durumları üzerinde büyük etkisi vardır. Modern kent planlama düşüncesi, Güney Afrika'da olan Avrupalıların başkalarından ayrılması sistemini yaratmak etkili olarak kullanılmaktadır. Güney Afrika'da kullanılan planlama yapısının orijini İngiltere'de 1920 ve 1930'lularda kullanılan düşünceden geliştirilmiştir. (Mabin 1993 aktaran Landman 2000) Etkili değişimin sonucu olarak; bahçeşehir kavramı gelişirken, endüstri devrimi olurken İngiltere'de meydana gelen bahçeşehir kavramı Amerika'dan alınan mahalle modeliyle birleştirilmiş ve zenginleştirilmiş Güney Afrika şehirleri için model sağlamıştır. Bunun amacı: toplumsal uyumluluk, dikkatli dâhilen dışlanan toplumsal faaliyetlerinde dengeyi sağlamaktır. Kullanımlardaki ayrışma özellikle yeşil alanlarda ve konut ünitelerinin çevreleyen açık alanlı, ışık ve hava kalitesi sağlanmış düşük yoğunlukta olmasıyla gözükmektedir (Dewar 1990 aktaran Landman 2000). Bununla beraber, Güney Afrika'da olan Avrupalıların başkalarından ayrılması sisteminin önderleri, kendi ideolojilerini uygulamak için bu durumu fırsat olarak da görmüşlerdir. Güney Afrika'da zenci ve Avrupa kökenli olmayanlar (Hintli, Pakistan, Arap vb... ırklar) için ayrılmış bölgeler (townships) çoktur, her Güney Afrika şehir ve kasabalarının çevresinde inşa edilmiştir ve resmi olmayan yerleşmelerde onların çevresinde büyümektedir. Bu alanlar, ilk olarak Amerika'da ortaya çıkan ve hızlı kentleşmeye cevap veren mahalle birimi kavramından ayrılır. Aşağıdaki prensiplerden temellenir:

1. Konut ve diğer arazi kullanımı ayrımı
2. Kendi kendine yetebilen ve içe yönelik yerleşme alanları
3. Bu alanların çevresinde tampon arazi
4. Her birimde yaşayan insan sayısında bir limitin olması
5. Yeşil mekânlara erişim (Dewar 1990 aktaran Landman 2000).

İyi gelişmiş ve genellikle beyazların mahalleleri; etrafı tampon bölge şeklinde yeşil kuşak “green belt” biçiminde çevrili, hızlı ulaşım güzergâhının ve bütün faaliyetlerin yer seçtiği iyi geliştirilmiş merkezi iş bölgesi ‘CBD’ “central business district” alanları etrafındadır. ‘*Apartheid city*’ olarak bilinen kent formu haline gelmiştir: ırk ayrım politikalarının ve yönetimlerin ürünüdür ki 40 yıldır ülkeye hâkim olmaktadır.

Napier’e (1999 aktaran Landman 2000) göre yüksek gelir grupları için, korunan köyler içinde barınaklar, güvenli büro kompleksleri ve korunan alışveriş merkezleri yer almaktadır. Bu da etkili olarak yoksullar, zenginler arasındaki ayrılığı genişletir ve sosyal dışlamayı yaratır. Bu duyarlılıkta konut çevresi, sosyal dinamikleri, korku ve ayrımın güçlü gösterimi, çevre gücünün altını çizici haline gelmiştir. Güney Afrika’da zenciler ve Avrupa kökenli olmayanlar için ayrılmış bölge, şehrin çevresindedir. Genellikle düşük yoğunluklar için; tek, bağımsız, ayrı parsellerdeki konutlar şeklinde tasarlanmıştır. Bu yerleşme planları yönetimlerin kentin çevresinde olan zenciler ve Avrupa kökenli olmayanlar için ayrılmış bölgeleri kontrol edebilmek için tasarlanmıştır. Bir kaç ticaret ve rekreasyonel faaliyetlerine izin verilmiştir. Zenciler ve Avrupa kökenli olmayanlar için ayrılmış bölgeler tamamen uyumak için kullanılan yerler haline gelmiştir. (Genellikle yatakhane alanları olarak tanımlanır.) Bu da yirminci yüzyılın planlama modeli olan banliyö geleneğini taşımaktadır. Bütün bunlar şehirlerin işlevlendirilmesinin etkili sonuçlarındandır.

Yerleşme durumlarında, Güney Afrika hükümetince uygulanan, Avrupalıların başkalarından ayrılmış alanları aşağıdakiler gibi özelleştirilmiştir:

Şekil 3.6: Güney Afrika gelişim modeli,
(An Overview Of Enclosed Neighbourhoods in South Africa, Landman 2000; 12)

Postmodernizmde savunduğu sürdürülebilirlik Habitat Gündemi (Habitat Agenda) ve kentsel sürdürülebilirlik hakkında uluslar arası düşünürler sözde kompakt şehri “Compact City” savunurlar. Bu yüzden büyüyen sınırları ve artan yerleşme yoğunluklarını sınırlamak gibi önlemler alınır. Bununla birlikte bu görüşe rağmen, Napier’in de (1999 aktaran Landman 2000) belirttiği gibi Güney Afrika şehirleri şehrin çevresinde zayıf devamlılığı olan yerleşmelerle artarak yayılmaktadır. Bu birçok tartışmalara yol açmaktadır; Güney Afrika hükümetince uygulanan, Avrupalıların başkalarından ayrılması kentsel modeli yeni yönetime bakmadan halen devam etmektedir. Yakın gelecekte Güney Afrika şehirleri için kompakt şehrin yaşama kabiliyeti sorgulanmaktadır. Kompakt planlama prensipleri onaylamaktadır ama aynı zamanda gerçekte kentsel yayılmayı kabul etmektedir.

Güney Afrika’daki yüksek suç oranı ve suç korkusu şehrin parçalarını ve birçok binayı suçlulara karşı tahkim etmeye yöneltmiştir. Modern kent aileleri, mahallelerini konutlarını duvarlarla çevreleyerek; duvarlarla çevrilmiş kent mahallelerinde kendilerini güvende tutmaya çalışmaktadır. İnsanlar evlerini ve çalıştıkları yerleri; duvarlar, çitler, keskin tel örgüler, güvenlik kapıları, kameralar, silahlı korumalar, dâhili telefon sistemi ile korumaya çalışmaktadırlar. Kamusal alanda tehlike göz önünde bulundurularak güvenli sığınaklar aranmaktadır. Banliyölerde; duvarlar, yüzen bariyerler, güvenlik personelleri kentsel çevreyi korunan, şehirde yabancı ırka mensup kimselere mahsus yerleşme bölgesi meclisi ve dağınık güçlendirilmiş köylere dönüştürmektedir. Birçok mahallelerde, suçun azaltıldığı, önlendiği mahalleler olmak için sokakların kapanmasına teşebbüs etmişlerdir. Mahalleler yüzen bariyerlerle ya da güvenlik kapılarıyla kapatılmıştır. Bazı durumlarda bu girişler ve erişim noktalarının içinde 24 saat koruma görevlisi bulunmaktadır. Kontrollü erişim kendi alanlarını suç problemlerine adres göstermeye teşebbüs eder. Güvenlik önlemleri güçlendirilmiş kapalılığı yaratır ve ikamet edenler kendilerini hapsederler. Mahalle ve yol kapamaları Güney Afrika’da özellikle Johannesburg alanında büyüyen bir fenomen olmuştur. Büyük Johannesburg Metropoliten alanı içinde bir yerel otorite 360 yolun kapandığı kayıtlandırılmıştır, bazıları da yasal değildir. Yeni yol kapatmaları içinde başvurular günlük olarak artmakta olduğu belirtilmiştir (Landman 2000).

1999'un sonlarına doğru ve 2000'lerin başında CSIR Güney Afrika'da kapalı yerleşmeler hakkında yüzeysel çalışmalar yönetmektedir. Bu çalışmanın parçası olan anketler 100 yerel otoriteye ülke çapında dağıtılmıştır. Bu da ülkenin %43ü olmaktadır. Cevap verenlerin yarısı kapalılık için izin almaktadır. Kapalı yerleşmeler için ricada bulunanların %47'si evet; %53'ü hayır cevap almıştır. %45 i kapalı yerleşmeler için onaylanmıştır. %55'i onaylanmamıştır.

Ricaların kabul edilmesinde ya da edilmemesindeki sebepler:

- Suçu önlemek,
- Tüm ikamet edenlerin hemfikirliği,
- Eğer sokaklar cul-de-sac olursa,
- Eğer alan yaya trafik akışı için kullanılmıyorsa,
- Yollar kamusal alana erişimi sağlıyorsa,
- Alanda yasa yoksa
- Yollar kamu mülkiyetiyse,
- Kablolar, su şebekesi, trafolar, kanalizasyon (teknik altyapı) problemliyse,
- Hizmetler tesis edilmemiş,
- İtfaiye problemlili,
- Çöp kaldırılması problemlili,
- Yaya trafik akışı sınırlandırılmış,
- Kamu alanlarının bakımı,
- Kent planı. (Landman 2000)

Eastern MSS: Procedures and Conditions: Road Closures for Security Purposes'ta (1999) vurgulandığı gibi Büyük Johannesburg Metropolitan Konseyinin (GJMC) Doğu Metropoliten Yerel Konseyi (EMLC) Güney Afrika'daki birkaç yerel otoritedir ve oradaki güvenlik amaçlı mahalle kapalılığı ya da yol kapalılığını göz önünde bulunduran kapsamlı politikalardır. Bu politikada, konsey yol ya da mahalle kapalılığı için onay prosedürü, onaylama süreci ya da kapalılığın yasal sonuçları ve bu başvuruları reddetmeyi tanımlamaktadır. Bu politika açıkça belirtilmiştir: "Tüm yolların kapalılığı geçici kapalılıktır ve yalnızca 12 ayı geçmeyen periyotlarda onaylanabilir." Başvuru süreci farklı yerel yönetimlerde başvuru süreci terimini takip eden farklı yasal prosedürler vardır.

Genellikle aşağıdaki süreci içermektedir:

- Bir grup ikamet edenler derneğinin yerel yönetime yasal başvuru biçimiyle bir üst makama taşınır. Bu başvuru yerel yönetim tarafından gerekli olan tüm gerekli dokümanları içermelidir, gerekliyse trafiğin etkisi araştırmasını da içermelidir.
- Sokakların ya da mahallenin sokaklarının kapatılması bu niyetin yerel gazetelerde ilan edilmesi
- Başvurunun incelenmesi ve başvuru için olumlu hedeflerin olması
- Önerilen kapalılık süreci göz önünde bulundurularak South African Police Service SAPS'la yapılandırılması (ya da sürecin başlangıcında ya da başvuru değerlendirilirken)
- Yerel yönetim tarafından belirli başvuruların kabul edilmesi ya da reddedilmesi
- Başvurunun yeniden bir üst makama taşınması durumunda bazı yerel yönetim politikalarının, 2 yıllık dönemden sonra aynı süreci tekrarlayarak tamamladıktan sonradır (Landman 2000).

Mahalle kapatma başvurusu uzun bir süreç almaktadır, bu süre birkaç ay sürebilmektedir. Mahalle kapatma başvurusu için ana gerekliliklerden biri, ciddi oranda ilintili alanda yaşayanların kapalılığa taraftar olması gerekmektedir. Beklenen oran yerel yönetimden yerel yönetime farklılık gerektirmektedir. Güney Afrika'da gerekli oran birçok olayda son başvurularla birlikte %66,6 ile %90 arasında değişmektedir. Buna ek olarak bir alanı kapatma niyeti reklâmları dağıtılmadan önce ve çözülebilir hedefleri varsa, dikkatli olarak gözden geçirilmeli ve ilintili yerel yönetimler tarafından göz önünde bulundurulmalıdır. South African Police Service (SAPS) yerel yönetim tarafından daha önce kapalılık için onaylanmış tipteki kapalılıkların başvurularını onaylamak zorundadır. Polis ve kapalı alanın devam eden yönetimi bu süreç içinde önemli rol oynamayı beklemektedir.

Kapalı alanda ikamet edenlerde aşağıdakileri polise bildirilmesini istemektedir:

- Yol kapalılığının uygulanacağı günler,
- İlgili yol kapalılıklarının kesin yerleri,
- Eğer uygulanabilirse, belirli bir güvenlik şirketi ya da güvenlik personeli alanda ya da mahallede plana göre yerleştirilmeli bu yerleşim planı, bunların acil numaraları, bu personellerin görevlerini ve sorumluluklarının tam detaylarının bildirilmesi istenmektedir.

Bu kapatma için ortaya konulmuş standartları, yüzer bariyerleri, kapıları, koruma görevlisinin evlerini, çit veya duvar çekme kılavuzunu göz önünde bulundurmak önemlidir. Pretoria'nın kent konseyi şartları bulunmaktadır:

“ 1.Kontrol noktalarına erişim ağır araçların örneğin itfaiyenin geçebileceği şekilde tasarlanmalıdır.

2.Trafik şeridinin genişliği minimum 4,5 m olmalıdır.

3.Doğusal yerel metropoliten konseyi sokaklara kapıların ve yüzer bariyerleri dikmek için bir dizi standart belirlenmektedir.

4. Kapatma yapılarının minimum genişliklerini içermektedir” (Landman 2000).

Kapalı mahalleler mikro yönetim yapısı yaratımına yönlendirmektedir ve yerel yönetimin geleneksel rolünü tehdit etmektedir. Özel yerleşim alanları örneğin evsahipleri birliği ve emekli toplulukları özel şehir yönetimi biçimidir. Belediye yararını özel olarak sağlarlar. Birçok durumda ev sahipleri birliği, süreci yönetmek ve aidatları toplamak için dernek kurmuşlardır. Birçok sözleşme dokümanı bu formal gerekliliği ya da tavsiyeyi yapmaktadır örneğin EMLC Policy on Road Closures, Pretoria City Council gibi. Sakinler derneği ya da Section 21 Company tüm bedelleri ve mahalle, sokak kapatmaları amacıyla ilişkili tüm olaylardan sorumludurlar. Bazı durumlarda bu dernekler kendi kapalı alanlarını kendileri yöneterek ve kontrol

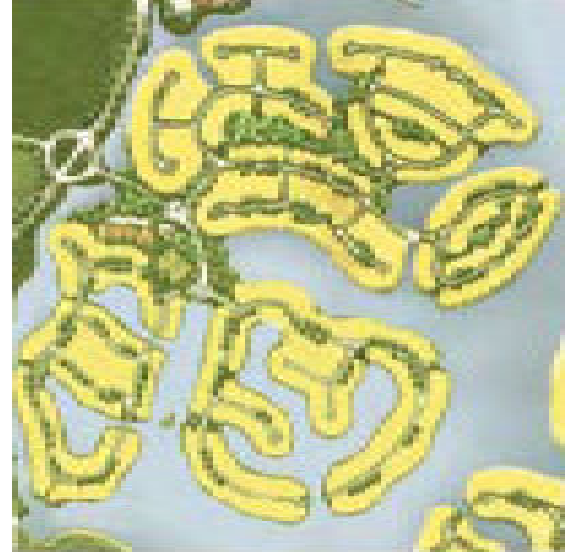
ederek idare ederler ama bazı durumlarda dışarıdaki birliklerinde bunu yapmasına izin vermektedirler. Örneğin güvenlik şirketleri ya da karsız organizasyonlar vb... Bazı durumlarda ikamet edenlerin derneği fonksiyon eklemek için örneğin mahalle temizliği kampanyası, devriye vb... için sorumluluk almaktadır. Diğer durumlarda yalnızca yönetim para toplamının, başvuru için aidat ödemeleri ve özel mahalle kapalılığı uygulamalarının kontrolünü yapmaktadır. Bazı durumlarda mahallelerin kapalılığı, özel güvenlik firmalarının devriye gezmesi, insan kontrollü erişim noktaları ile yapılmaktadır. Bunun sonucunda ikamet edenlerin aidatları daha sonra güvenlik şirketlerinin ücretlerini de içerir hale gelmiştir. Ödemelerin bazen zorla toplaması biçiminde de olmaktadır (Landman 2000).

3.1.7.3. Korumalı kent örnekleri

Kapalı yerleşimlere örnek verecek olursak kutuplaşmış toplumlarda çok zengin sakinlerin kendilerini şehrin diğer yarısıyla iletişim kurmaktan sakınan yerlerde görülür. Dainfern'in özel kenti olan Nordelta ve Alphaville Güney Afrika'dadır, Arjantin ve Brezilya'da her biri ayrı ayrı olarak bunun için güzel örnektir.

Dainfern, Johanneburg'da 320 hektara, 1208 eve sahip, evlerin bahçe parselleri 450'den 1600 m2 ye yayılmıştır. Yüksek kalite faaliyetleri önerir. İçindeki üniversite konut alanının adıyla aynı isimdedir. Güvenlik önlemleri elliyedi kamera ağıyla yönetilmektedir. Konut alanında üç metre yükseklikte elektronik gözün görüş alanını ölçecek şekilde çit bulunmaktadır.(dainfern.com.)

Nordelta bir şehrin içinde bir çeşit şehirdir. İspanyollarca "*ciudad-pueblo*" olarak bilinir. Buenos Aires banliyösünün içinde yer alır.1.600 hektarlık alan kaplar ve 9 özel komşuluğu vardır. Üç eğitim merkezi, bir sağlık merkezi ve yapay gölleri vardır.(nordelta.com)

Şekil 3.7: Nordelta, Buenos Aires, Güney Afrika
http://www.gatedcomsa.co.za/conference/presentations/Session%201/sheinbaum_%20d.pdf, Erişim 2008

Alphaville kentsel gelişmedir. 1975'te başlamıştır. Sao Paulo'da yer seçmiştir. Endüstri bölgesiyken yavaş yavaş konut alanı haline gelmiştir. 500 hektar alan kaplamaktadır. 50.000 kişi yerleştirilmiştir. Çeşitli faaliyetleriyle birlikte geniş ticari alanları da bulunmaktadır. (www.alphaville.com.br)

“Kapılı yerleşmeler, burada yaşayan insanlar için yasal bir seçenektir. Ya önceden var olan problemi büyütür ya da yeni problemleri sahiplenmeyi tanımaktır. İnsan yapımı bu model yerleşmeler eğer yararlıysa yayılmaya devam edecektir. Bu derin tartışma büyüyen nüfusun lehinde mi? Kapılı yerleşmeler gerçekten kentsel problemlere gerçekten çözüm üretmekte mi ya da kolayca üstlerini mi kaplamakta ve normal bir şeymiş gibi maskelenmektedir mi? Her ne kadar tecrübesiz ya da tartışmalı olsa da; bu soruların olası cevapları gelecekteki manzaraları resimlendirme amacı için yararlıdır ve sosyal bağlılığı arttırmak yeni kentsel politikaları yönetmek için gereklidir” (Bajaras 2006).

Resim 3.7: Alphaville, San Paulo, Güney Afrika
http://www.gatedcomsa.co.za/conference/presentations/Session%201/sheinbaum_%20d.pdf, Erişim 2008

Resim 3. 8: Alphaville, San Paulo, Güney Afrika
http://www.gatedcomsa.co.za/conference/presentations/Session%201/sheinbaum_%20d.pdf, Erişim 2008

- Pokrovksy Hills ve Rosinka Moskova'daki kapılı sitelerdir.
- Yüksek suç oranları nedeniyle Filipinlerdeki Metro Manila'da çok sayıda kapılı ve çok kuvvetli korunan siteleri vardır.
- Polonya'da kapılı sitelerin sayısı artmaktadır.
- Suudi Arabistan'da vatandaşlıktan çıkarılmış çalışanlar kontrol edilen kapılı sitelerde Saudi Aramco'da yaşamaları gerekmektedir. Dhahran bu sitelerin en büyüklerindendir. Kapılı sitelerin yapımı çok popülerdir. En büyüklerinin arasında Dhahran'a ek olarak Ras Tanura, Abqaiq ve Udhailiya bulunmaktadır.
- Birleşik Arap Emirliklerinde kapılı siteler popülerliği patlamıştır özellikle Dubai'de. 2002'de yabancılara mülkiyet sahibi olma izni verme düşüncesi sonucunda buna benzer birçok siteler yapılmış ve çeşitli temalarda inşa edilmiştir. Örnekler the Lakes, Springs, Meadow ve Arabian Ranches'ı içermektedir. (Wikipedia,)

3.1.9. Türkiye örnekleri

Ekonomideki küresel ve ulusal liberalizasyon her ülkenin politik, ekonomik ve sosyal yapısında değişikliklere yol açtığı gibi Türkiye'de etkilemiştir. Bu etkileşimin mekânsal etkileri ilk olarak metropoliten alanlarda olmak üzere hızla ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu durumun mekânsal yansımalarından olan kapalı siteler, önce ileri kapitalist ülkelerde inşa edilmeye başlanmasına rağmen, bugün Türkiye, Çin, Brezilya, Meksika, Kuzey Afrika gibi azgelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelerde de yaygın olarak görülmektedir.

Türkiye'deki kapılı yerleşmeler 1970'lilerde sahil alanlarında ikinci konut olarak başlamıştır ve 1980'lilerin sonlarında İstanbul ve Ankara'da kapalı yerleşmelerde yaşanmaya başlanmasıyla bu tarz yerleşimler çevrelerindeki arazilerde

de benzer yapılaşmanın oluşmasına zemin hazırlamıştır. Bu eğilim aynı yıllarda sermayesi olan illerde de yayılmaya başlamıştır. Hatta 1970’lilerin sahil alanlarındaki kooperatif mantığında yapılmış ikinci konutların yerini kapalı yazlık siteler almaya başlamıştır. 1990’lılarda büyük şehirlerde güvenlik ve prestij amaçlı yeni yaşam biçimi olarak ortaya çıkmıştır. Blakely ve Synder (1999) kapılı yerleşmeleri sakinlere ve sitelerin amaçlarına göre sınıflandırmıştır Türkiye’de ise farklı amaçlarla kapıların arkasında toplanılmaktadır. Bu da kentten ve kentteki diğer insanlardan soyutlanmalarının sonucudur. Bu da konutu yatırım ve statü simgesi olarak görmenin getirisiidir.

Kurtuluş (2005) belirttiği gibi:

“Beyaz orta ve üst orta sınıflar için siyah gettolardan gelen bir kentsel varsayımı Amerikan kentlerinde güvenlik söylemi için uygun meşruluk zemini oluşturmaktadır. Yine Güney Afrika kentlerindeki varsıl beyaz azınlık ile yoksul siyah çoğunluk, Asya ülkelerindeki farklı etnik gerilimler ve Latin Amerika kentlerinde geniş suç bölgelerine dönüşmüş favelalar benzer güvenlik söylemi için meşrululaştırıcı bir rol oynamaktadır. Türkiye kentlerinde ise etnik, ırksal ve sınıfsal şiddet ve gerilimin bu ülkelere göre düşük olduğu açıkça gözlenmektedir. Bu nedenle Türkiye örneğinde daha belirgin olan, küresel tüketim kültürüyle bütünleşme isteğindeki kentsel seçkinlerin yeni konut ve konut çevresi talebi ile kentsel alandaki birikim olanaklarını fark eden yatırımcıların sunum kapasiteleridir”

3.1.9.1 Ankara örneği

Özlem Guzey'in kapılı yerleşmeler üzerine yaptığı Ankara örnekli çalışmasından yola çıkarak Angora Evlerini tercih sebepleri incelenmiştir. İleride incelenecek olan Konya örneğindeki kapılı siteleri tercih sebepleriyle benzerliliği karşılaştırılacaktır. Angora evlerinde yaşamanın nedeni: ikamet edenlerin arasında prestij ve yaşam tarzına göre değişen güvenlik tercihleridir (Dündar, Özcan, 2003). Angora evleri sahiplerinin inandıkları düşünceleri ise etrafını çevreleyen alanlara iyi bakımlı alan yaratarak çevrenin kalitesini arttırmış olmalarıdır. Ana tercih olarak Angora Evlerinde yaşamanın nedeni mahremiyettir. İkinci neden güvenlidir, özellikle çocukların güvenliğidir. Bununla birlikte Mckenzie'nin 2005 aktaran Güzey) belirttiği gibi bu bir yerleşmiş kimlik oluşturma biçimidir. Bir grup zengin insan bir araya toplayarak, içinde ilişkileri olan bir dernek olarak düşünmelerine zorlar ve mahalle bunu temsil eder. Bununla birlikte toplum paylaşmayı; paylaşılmış bölge, paylaşılmış deneyimler ya da sosyal etkileşim, paylaşılmış gelenekler, kurumlar, ortak hedef ya da amaçlar ve politik, sosyal yapıyı işaret eder. Angora Evleri toplumsallaşma duygusu, güvenlik, mahremiyet amaçlarıyla tercih edilmiştir.

Resim3. 9: Ankara Angora evleri, www.ugurluemlak.com.tr, Erişim 2008

Resim 3.10: Ankara Angora evleri,
<http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?p=735215>, Erişim 2008

Resim 3. 11 Ankara Angora evleri,
<http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?p=735215>, Erişim 2008

3.1.9.2. İstanbul örnekleri

İstanbul'da kapalı sitelerin hızla yaygınlaştığı görölmektedir. Günümüzde, İstanbul'da kapalı sitelerin yer seçimine bakıldığında, bunların daha çok İstanbul'un kuzey ormanlarının içinde, Çekmeköy, Göktürk, Zekeriyaköy gibi beldelerinde, kıyı alanlarına yakın Beşiktaş, Üsküdar, Beykoz ilçelerinde Boğaz sırtlarında ya da kentin Marmara kıyılarında yoğunlaşmasına rağmen kent içinde daha merkezi alanlarda da kapalı siteler yer almaktadır (Özkan ve Kozaman, 2006; Çınar, Çizmeci, Koksall, 2006).

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama bölümünde araştırma görevlisi olan Ebru Firidin Özgür 2006'da İstanbul'daki kapalı yerleşmeler üzerine yaptığı tez çalışmasında Çekmeköy'ü araştırma alanı olarak seçmiştir. Bu seçimin nedenini, mekânsal olarak parçalanmış, sosyal açıdan birbirinden çok farklı

grupların yaşadığı yer olması şeklinde belirtmiştir. Hamidiye Mahallesi sitenin yakınındaki kendiliğinden oluşan mahalle dokusudur; Gökdeniz ve Villa Belde Siteleri ise kapılı sitelerdir. Burada yapılan anket çalışmasıyla demografik yapı, toplumsal statü, kent ile ilişkiler ve komşularla ilişkileri hakkında bilgi edinilmeye çalışılmıştır.

Firidin Özgür'e (2006) göre Çekmeköy'ün yatırımlar için cazip hale gelmesindeki en önemli etkenler;

- Piyasada bu tür konforlu ve özellikli konut alanlarına olan talep,
- Alemdar orman alanına yakınlığı dolayısıyla sahip olduğu doğal değerler,
- Deprem tehdidine karşı zeminin sağlam olması,
- TEM otoyoluna yakınlığı dolayısıyla otomobille erişimin göreceli rahat olması,
- 2B arazilerinin sağladığı ucuz ve geniş arazilere erişme olanağı, olarak belirtilmiştir.

Çekmeköy; kamusal alanlar, sosyal ve kültürel donatılar, spor alanları, kentsel altyapı olanakları ve mekânsal kalite açısından oldukça fakir bir yerleşme; dönüşmemiş gecekondular, gecekondulardan dönüşen apartmanlar, alt ve orta gelir grubuna hitap eden kooperatifler, son onbeş yıldır da ayrıcalığı ve konforu simgeleyen sitelerin inşa edildiği bir alan olması dolayısıyla her çeşit konut sunumunun görülebildiği bir alan olarak betimlenmiştir. Buna bağlı olarak toplumsal olarak da birbirinden farklı kesimlerin yaşadığı bir alandır. Çekmeköy'ün sitelerin çevresindekilerle kıyaslamak için seçildiği ve Hamidiye Mahallesi'nde yaşayanların, eğitim düzeyi oldukça düşük, İstanbul'un çeperinde yeni gelişen, kaynak ve yatırım anlamında oldukça yetersiz bir beldede yaşayan, gelir düzeyleri düşük bir profili oluşturduğu belirtilmiştir. Bu mahalle, çoğunluğu benzer sosyal statüde olan, kendi içine kapalı bir yaşam gösteren, iyi komşuluk ilişkileri geliştirebilen, belediyeden daha iyi hizmet bekleyen ve Çekmeköy'ün gelişiminden umutlu olan bir kesim olarak tasvir edilmiştir. Bu karşılık kapılı site yerleşmesi olan Gökdeniz sitesindeki yaşam hakkında en önemli sorun olarak görülen şey, komşuluk ilişkilerinin olmaması, çevre bakımının yetersizliğidir. Bu da site yaşamının komşuluk ilişkisi geliştirmeye yetmediğini; yalnızca kentin olumsuzluklarından, bakımsız çevreden, trafik gürültüsünden, yeşil alan eksikliğinden, otopark sorunundan bir kaçış alanı olarak görülmesinin altını çizmektedir. Burada yaşayanlar, kendilerine ayrıcalıklı bir dünya yaratmak isterken

aynı zamanda gelir açısından birbirine yakın insanların bir araya gelerek etrafını çevreleyen duvarlarla diğerlerini dışladıkları bir dünya yaratmaktadırlar. Villa belde sitesinin yaşayan profilini sitenin kuruluşunun 1985' e gitmesi yani daha eski olması, ev sahibi oranının daha yüksek olması, emekli oranının daha yüksek oluşunun etkilediği belirtilmektedir. Bu araştırma ile "site içinde yaşayanlar" ile "dışında fakat yakınında yaşayanlar" arasında sosyal ve demografik özellikler açısından ortaklık bulunmadığı gibi, bunlar kendi içlerinde benzerlik taşıdığı sonucuna varılmıştır. İki farklı homojen grup birbirine çok yakın ama ayrılmış olarak yaşamaktadırlar. Ayrışmanın temel dinamiklerinin, eğitim ve gelir düzeyine bağlı farklarla ortaya çıktığının vurgusu yapılmaktadır. Çekmeköy, sosyal ve mekânsal ayrışmanın görüldüğü bir alanı örneklemekte olduğuna; sitelerin dışında komşuluk ilişkilerinin yüksek düzeyde devam etmesine rağmen sitelerde bu ortamın bulunmaması en önemli gösterge olarak verilmiştir. Bu siteler ekonomik gelir düzeyi temelinde, kent yaşamının getirdiği sorunlara karşı sundukları bir takım avantajlar dışında toplumsallaşmaya dair bir anlam içermediği vurgulanmıştır.

Harita 3.1: Villa Belde sitesi, İstanbul www.earth.google.com sitesinden alınmıştır. Erişim Nisan 2008

Harita 3.2: Gökdeniz sitesi, İstanbul www.earth.google.com sitesinden alınmıştır.
Nisan 2008

Muğla Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü öğretim görevlisi, kent sosyolojisi, kentsel ayrışma, arazi mülkiyet örüntüleri ve 19. yüzyıl İstanbul çiftlikleri konularında çalışma yapmakta olan Hatice Kurtuluş biri büyük diğeri küçük ölçekli iki korumalı siteyi konu edinen iki çalışmada bulunmuştur. Bunlardan biri: ‘Bir Ütopya Olarak Bahçeşehir’ belge analizine, anket ve derinlemesine görüşmelere dayalı bulgularla Bahçeşehir’in oluşumundaki süreçlerin ve aktörlerin çarpıcı hikâyesinin altını çizmiştir. Kurtuluş’un ikinci çalışması, ‘İstanbul’da Kapalı Yerleşmeler: Beykoz Konakları Örneği’ ise ölçek olarak daha küçük, kentsel hizmetler sunumu açısından sınırlı, Bahçeşehir’den daha elit ve az sayıda insanın oturduğu, ondan daha homojen ve dışa kapalı bir yerleşim yerini ele alıyor. Beykoz Konakları sakinlerinin dışındaki kaynaklara dayalı; belge analizi, kent yöneticileri, kamu görevlileri, sitede çalışanlar ve site çevresinde yaşayan eski yöre sakinleri ile yapılan görüşmelerle değerlendirilme yapıldığının altı çizilmiştir. “Korumalı siteleri” kategorileştirerek; bu iki örnek üzerinden farklılık ve benzerliklerini ortaya koyarak aynı zamanda yeni sınıfsal oluşumlara ve bu sınıfların sosyo-kültürel özelliklerine

dair detaylı gözlem ve analizler sunmaktadır. Bahçeşehir, İstanbul'un Avrupa yakasında, Küçük Çekmece Gölü'nün kuzey batısında, eski bir çiftlik arazisi üzerinde tüm kentsel işlevler yerleşim planında öngörülmüş ve büyük bir kısmı uygulanarak yapılaşmış alt kenttir. Bahçeşehir'de bir devlet ilköğretim okulu, bir devlet lisesi; iki özel ilköğretim okulu ve lisesi; yaklaşık on tane kreş (okul öncesi eğitim merkezi) ve buraya adını veren özel Bahçeşehir Üniversitesi bulunmaktadır. Çok sayıda dükkan ve ofisi barındıran iki ticaret merkezi, büyük süpermarket zincirlerinin şubeleri, çeşitli nitelikte restoran, bar, kafeterya, sinema ve oyun salonlarını barındıran eğlence ve alışveriş merkezi, çeşitli bankaların şubeleri, tam teşekküllü bir hastane ve devlet sağlık ocağı birden fazla eczane, doktor ve diş muayenehaneleri, suni olarak oluşturulmuş göletin çevresinde rekreasyon alanları, spor tesisleri ile Bahçeşehir kentsel işlevlerin büyük kısmına sahiptir. Doğalgaz, su ve arıtma gibi altyapı yatırımları tamamlanmıştır.1999'da belediye statüsüne geçmiştir. Bahçeşehir'in bir alt kent olarak ayrıcalıklı ve seçkin bir yapılı çevre ama aynı zamanda bir yaşam tarzıdır. Hedefi homojen bir sınıftan çok, bu yeni yerleşim ve yaşam tarzıyla homojenleştirilebileceği vaat edilen, oldukça heterojen bir sınıftır. Bu nedenle Bahçeşehir'i değişen orta sınıfın yerleşim ve yaşam tarzı talebinin yarattığı bir alt kent olarak tanımlamanın yanıltıcı olacağı belirtilmektedir. Bahçeşehir'e yerleşenlerin, eğitim, meslek, kültür ve gelir düzeyleri kaynakları oldukça heterojendir. Yeni bazı sınıfsal homojenlik taşımaktadır. Bahçeşehir'de oturanların büyük kısmının oturdukları evin sahibi ortaya çıkmaktadır. Bahçeşehir'de yaşamaktan memnuniyet olmasındaki birinci etmen olumlu çevre koşulları olarak belirtilmiştir. Projede dünyadaki örneklerinde olduğu gibi güvenlik ön plana çıkarılmaya çalışılmıştır. Bahçeşehir, etrafı duvarlarla çevrili, güvenlik kontrollü dört kapıdan girişlerin yapıldığı apartman ve villaların güvenlik elemanı bulunduğu kapalı yerleşim olmasına rağmen burayı tercih nedeni sıralamasında güvenlik üçüncü sırada yer almaktadır. Dünyadaki örnekleriyle karşılaştırıldığında bu zıtlığın Bahçeşehir'de yaşayan yükselen "orta sınıfın" niteliğinden kaynaklandığı belirtilmiştir. Resmi güvenliğinden jandarma karakolu yetkilidir. Bahçeşehir'de hemşeriliğe bağlı sosyal ilişkilerin yoğun olmadığını ve buraya yerleşme kararında hemşeri etkeninin rol oynamadığını göstermesi açısından önemlidir.

Resim 3.12: Bahçeşehir, İstanbul, www.wowTURKEY.com. sitesinden alınmıştır. Erişim Nisan 2008

Resim:3.13 Bahçeşehir, İstanbul, www.wowTURKEY.com. sitesinden alınmıştır. Erişim Nisan 2008

Resim 3.14: Bahçeşehir, İstanbul, www.wowTURKEY.com. sitesinden alınmıştır. Erişim Nisan 2008

İkinci çalışması olan Beykoz konakları ise; dışarıya radikal olarak kapalı, mülk sahiplerine güçlü bir mekânsal aidiyet kazandıran yerleşme şeklinde belirtilmiştir. Sayıları az olan ve İstanbul gayrimenkul piyasasının en pahalı konutlarını barındıran bu yerleşmeler, yerleşimcilerine yatırımdan çok prestij sağladığının altı çizilmiştir. Beykoz konaklarının yönetici ve sakinleriyle akademik araştırma kapsamında talep edilen görüşme istekleri açıkça reddedilmiş olduğundan, yerleşimde yaşayanların, yaşadıkları yerle ilgili fikirleri basından verdikleri röportajlar içinden çıkarılmaya çalışılmış olduğu vurgulanmıştır. Beykoz konakları; İstanbul boğazı'nın Anadolu kıyısında bulunan Beykoz ilçesinin sırtlarında özel orman içinde kurulmuştur. 1996'da başlayan kapalı yerleşim projesi toplam 401 konaktan oluşmaktadır.

Kurtuluş'un (2005b) belirttiği üzere; üst sınıf kapalı yerleşmeleri tüm dünyada şu ortak özellikleri taşımaktadırlar:

- Deniz, göl, orman gibi coğrafi güzelliklere sahip olan bir arazide kurulması
- Arazinin tarihsel olarak soylu sınıfla bir bağlantısının olması
- Kentin yoksullarından mesafe ve ulaşılabilirlik açısından uzak olması

- Özel güvenlik birimleri ile korunan giriş kapılar, yüksek duvarlar ve demir engellerle çevrelenmiş arazi, girişlerin elektronik kartlar ve kameralar ile denetlenmesi gibi güvenlik önlemlerinin bulunması
- Tanınmış ve seçkin bir mimarlık şirketi tarafından tasarlanmış bir projesi olması
- Yönetim ve çevre düzeninin profesyonel bir ekiple sürdürülmesi
- Yüzme havuzu, tenis kortları, golf sahası gibi spor alanları ve satranç, briç gibi oyun kulüplerinin olması
- Seçkin bir özel eğitim kuruluşunun anaokulu ve ilkokulu bulunması
- Maddi sermayeleri elvermesine rağmen, kültürel sermayeleri örtüşmeyen alıcı dışarıda bırakan bir satış stratejisinin bulunmasıdır.

Beykoz Konaklarının hedef kitlesi, iş alanları, gelir kaynakları, eğitim ve mesleki özellikleri bakımından homojen olmayan ancak maddi ve kültürel sermayeleri açısından belli bir homojenlik içeren bir yeni seçkincilik grubu olarak belirtilmiştir. Yukarıda sayılan özellikleri taşıyan yerleşmelerle benzerliklerine dikkat çekilmiştir. (Kurtuluş, 2005b).

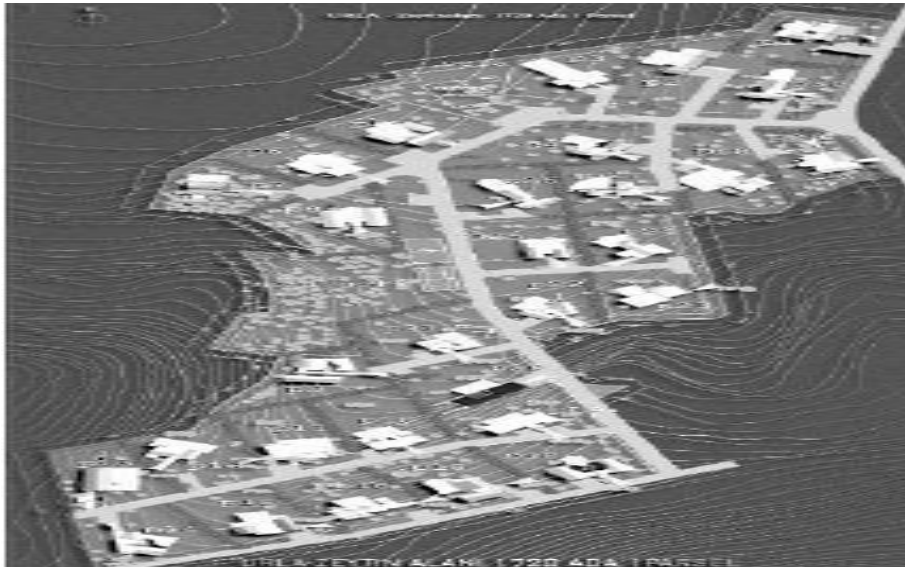

Resim 3.15: Beykoz konakları, www.flyingcam.com.tr sitesinden alınmıştır. Erişim Nisan 2008

3.1.9.3. İzmir örneği

Dr. Deniz Güner'in yaptığı (2006) İzmir araştırması sonucunda 1950–2006 yılları arasındaki İzmir'deki konut mimarlığını incelemiştir. Bunun sonucunda; Alsancak, Güzelyalı ve Karşıyaka-Yalı'da yapılmış 1950 ve 60'ların nitelikli modernist yapılarına ait mimari özellikler, "modern" gözükmek adına, farklı semtlerde, daha düşük ekonomik malzemelerle yeniden üretilmeye çalışılması; diğer yandan 1950'ler modernizmin kentin bütününe yayılmasına, bu seçkin dilin kitleselleşmesine, kısaca modernizmin yerelleşmesine de olanak sağlamıştır. İnşaat sektörü ve malzeme kültüründeki patlamanın neden olduğunu, postmodernizmin rekabetçi ve aşırılaşan dışavurumcu dili kendini en çok, ticari alanda Karabağlar bölgesinde, konut alanında ise Sahilevleri bölgesinde gösterdiği belirtilmiştir. Karabağlar bölgesinde yoğunlaşan mobilya sektörü ve onların yol üzerindeki "showroom"ları, 1980'lerde yaygınlaşan ve farklılık taleplerine cevap veren postmodern stilin bu dönemde en fazla uygulandığı bölge olduğunu belirtmiştir. Merkezde modern-sonrası mimari üslubun terk edilmesinden neredeyse 5–10 yıl sonra İzmir'de yaygınlık kazanması, kapalı site yerleşkeleri veya "condominium" gibi farklı konut tipolojilerinin gecikme ile kabul gördüğünün altı çizilmiştir. 1990'lı yılların ortasından itibaren İzmir'in batı aksında otoyol boyunca parça halinde sıçrayarak gelişen Urla Mesa Evleri, Sıraselviler, Zeytinahı Evleri gibi kapalı site yerleşkeleri kentsel saçaklanmayı hızlandırırken, 2000'lerden itibaren bu saçaklanma ivmesi ile eşzamanlı olarak yaşanan "kente dönüş" trendi nedeniyle bir "kentsel büzölme" süreci de başlamıştır. Merkezdeki eğilimlerle de bağlantılı olarak gelişen bu kentsel büzölme süreci, kent merkezine ve yeşil alanlara yakın bölgelerin rantlarının bir kez daha katlanmasına yol açmıştır. 1990'lı yıllardan itibaren Sahilevleri bölgesindeki tarım alanlarının hızla yapılaşmaya başlaması zaman içinde bölgenin, artan bahçeli lüks konut taleplerini karşılayamaz hale gelmesi ve arazi değerlerinin hızla yükselmesi nedeniyle, 2000'li yıllarda Narlıdere'nin Ilıca semti civarında ilk "condominium" tarzında konutlar oluşmaya başladığı belirtilmiştir. Bahçeli ve lüks müstakil konutlara yönelik beklentileri, sahip olduğu yüzme havuzu, tenis kortu, ortak kullanım ve dinlenme alanları, otopark ve özel güvenlik sistemleri ile karşılamaya çalışan bu konutlar, çok katlı yapılardan farklılaşmakta ve beklentileri sahip oldukları lüks donanımlarla karşıladığının altı çizilmiştir.

Hollandalı Treinvestment yatırım firmasının, sermayesi dışında tüm mimari tasarım, tanıtım, pazarlama ve satış süreçlerinin Türkiye pazarına yönelik olarak hazırlandığı ve yerel ölçekte çözüldüğü Urla'daki Otive Park lüks kapalı site yerleşkesinden farklı olarak, Danimarkalı Dromaco yatırım firmasının, yalnızca sermaye ve pazarlanmasını değil, mimari projesini de Danimarka Ti 3XN mimarlık grubuna hazırlattığı Çandarlı'daki Wide Planet projesi, yabancı yatırımların bütüncül/paket yaklaşımlarına güncel örneklerdendir. İzmir kent merkezine 25 km. uzaklıkta 75 dönümlük bir vadide konumlanan Otive Park Evleri, kent merkezinin-güvenlik, çevre kirliliği, otopark sorunu vb.-olumsuzluklarını barındırmayan, çağdaş yaşam koşullarının sağlandığı, doğaya yakın 30 farklı evden oluşan, yeni bir yaşam biçimi sunan konut yerleşmesi olarak tasarlanmıştır.

Şekil 3.9: Urla Otive Park evleri vaziyet planı
<http://www.izmimod.org.tr/egemim/60/42-47%20.pdf> sf42

Resim 3.16. Çandarlı'daki wide planet projesi.
(a10 new european architecture, temmuz/ağustos 2006, sayı 10,s13)

4. ALAN ARAŞTIRMASI: KONYA ÖRNEĞİ

Toplumdaki iki farklı ayrışma türünü görülmektedir: İlki gelir ve statüye göre, ikincisi etnisite ya da dini kimliğe göre. Gelir ve statüye yani sınıfsal konuma bağlı ayrışma, eğitim ve istihdamla ilgilidir ve yaşam tarzından ortaya çıkmaktadır. Etnik ya da dini kökene göre ortaya çıkan ayrışma ise ayrımcılığın bir sonucudur. Bu türlü ayrışmada, toplumu oluşturan çoğunluk, asimilasyon yolu ile azınlık durumundakileri dışlar (Firidin, Özgür 2006). Konya örneğinde anketlerin değerlendirilmesiyle Konya'daki kapılı sitelerinde hangi ayrışmaya dayalı olduğu sorusuna yanıt verilecektir.

Konut piyasasının hareketlendiği bugünlerde gazetelerdeki reklâmlar incelendiğinde; İstanbul, Ankara, İzmir gibi metropollerde güvenli-kapılı sitelerin, residence tarzı konut tüketiminin arttığı görmekteyiz. Bu konut gelişmelerinde pazarlama politikası olarak; en çok güvenlik ve özlediğiniz mahalle, komşuluk geri dönüyor vurgusu yapılmaktadır. Kendi kendine yetebilen, sosyal donatıları olan kapalı sistemler sunulmaktadır. Bu eğilim Konya'da da görülmektedir. Birçok yeni projede güvenli kapılar bulunmaktadır. Daha çok Meram ilçesinde, bunun yanı sıra yeni gelişim bölgesi olan Real otogar bölgesinde bu tarz sitelerin inşaatlarına başlanılmıştır. Selçuklu ilçesinde Real-otogar civarında Kardelen Sitesi, Elitkent Sitesi, Gesa İnşaat'ın yaptığı siteler, Begonya Sitesi, Barış Caddesi'nde Damlaköy Sitesi, İttifak Evleri; Sille'de Kılıçaslan Mahallesi'nde Mavi Palmiye Sitesi; Hocacıhan Mahallesi'nde Elmalı Sitesi; Selçuk Residence; Meram'da Beyzade Siteleri, Kadıköy Sitesi, Sertler Sitesi, Asude Evleri, Pakpen Sitesi, Müsiad Evleri, Meram Yeniyol Konakları, Ihlamur Konakları; Azra Tatil Köyü, Dört Mevsim Siteleri Konya'daki yapılmış ve yapılmakta olan projelerdendir.

4.1.Şefkat Evleri

Karatay belediyesince 96 daireden oluşan geliri olmayan sokakta kalmış, yetim ve dul ihtiyaç sahibi 425 kişiyi barındıran Şefkat Evleri'nde bir takım düzenlemeler yaptı. Karatay belediyesi yaptığı son anketler sonucunda site sakinlerinin ilk sırada güvenlik istemesiyle, site içerisine aydınlatma, zemin kat pencerelerine ve site bahçe duvarına demir korkuluklar yapıldığını, Site girişine de 24 saat güvenlik görevlisinin konulduğunu belirten Başkan Hançerli, "Siteye belediye tarafından verilecek olan kimlik kartlarıyla giriş yapılacak. 425 kişiyi içinde barındıran Şefkat Evlerinin Konya'da en güvenilir site olmasını amaçlıyoruz. Komşuluk ilişkilerinin geliştirilmesi, siteler arasında diyalogların sağlamlaştırılması için de belediye olarak çeşitli program ve aktiviteler düzenleyerek kaynaşmayı sağlayacağız. Karatay Belediyesi olarak her konuda ihtiyaç sahibi kimsesizlerin yanında olup desteklerimizi esirgemeyeceğiz". (http://www.medyatext.com/v1/pg/newstowndetail/newıd/42535/catıd/1/townname//townıd/514/citycode/42/cityname/konya/countryıd//sefkatevleri_nde_yeni_duzenlemeler.html)

4.2. Güvenlikli Beyzade Sitesi

Harita 4.1: Beyzade Sitesi, www.earth.google.com sitesinden alınmıştır. Erişim Nisan 2008

Şekil 4.1: Beyzade sitesi vaziyet planı, Beyzade sitesi güvenlik yöneticinden alınmıştır. Nisan 2008

Meram, Havzan'da 2004 yılında yapılmıştır. 12 bina 216 daireden oluşmaktadır. Yaklaşık 1000 kişi yaşamaktadır. Orta bahçenin altı otopark olarak kullanılmaktadır, oyun bahçesi ve basket sahası bulunmaktadır. Adesem alışveriş merkezinin mülkiyeti Beyzade Sitesi'ne aittir; Adese alışveriş merkezi kiracıdır ve güvenlik sınırı dışında kalmaktadır. Site dışındaki mahalleliliğe de açıktır. Planda yüzme havuzu olduğu halde bakım maliyetinin fazlalığı, kullanıcı profili nedeniyle uygulanmamıştır. Kreş olarak ayrılan yer 0-6 yaş grubu çocukların çok fazla olmaması nedeniyle; site dışından kreşe gelmesi istenilmediğinden kreşte yapılmamıştır. Apartmanların bodrum katları mescit olarak kullanılmaktadır. Yazın

buralarda Kuran kursu verilmektedir. Bunun yanı sıra İngilizce ve basketbol kursları da verilmektedir.

Sitenin güvenliği 24 saat koruma görevlisi tarafından yapılmaktadır. Geceleri biri giriş kapısında diğeri bahçe iç duvarları çevresinde devriye gezerek bekçi tur sistemi uygulanmaktadır. Bahçe iç ve dış duvarında, otoparklarda kamera sistemi bulunmaktadır. CCTV “kapalı devre televizyon sistemi”, bina girişlerinde görüntülü diyafon sistemi bulunmaktadır. Lalebahçe karakoluna bağlıdır. Site dış girişinde bariyer bulunmaktadır. Bariyerler site sakinlerinin elindeki kumandayla otomatik olarak açılmaktadır. Ev fiyatları 200.000 Euro civarındadır. Aidat olarak 90 YTL ödemektedirler. Öğrenciler genellikle Niyaz Usta Okul’una gitmektedir. 250m yakında sağlık ocağı bulunmaktadır. Çoğunlukla doktorlar ikamet etmektedir. Arkasından eczacı ve öğretim görevlileri gelmektedir. Belli zaman aralıklarında 10 günde ya da hafta bir olmak üzere apartman sakinleri toplanmaktadır. 3 tane yönetici bulunmaktadır. Anket yapmak istediğimiz siteye dilekçeyle müracaatta bulunduk. Aldıkları yönetim kararı gereğince site içinde anket yapmak için ya da satıcı olarak dolaşılması yasaklanmıştır. Anket sorularımızı maaşlı site yöneticisi Mehmet Bey’e teslim edilmiştir; birkaç gün içinde geri dönen anketler üzerinden değerlendirme yapılmaya çalışılmıştır. Beyzade Sitesinde 11 adet hanehalkı anketi gerçekleştirilmiş ve 44 kişiye ulaşılmıştır. Site 216 adet daireden oluşmaktadır Buna göre örneklem oranı % 5 olmaktadır.

Resim 4.1: Beyzade sitesi, kişisel arşiv, Nisan 2008

Resim 4.:2 Beyzade sitesi, kişisel arşiv, Nisan 2008

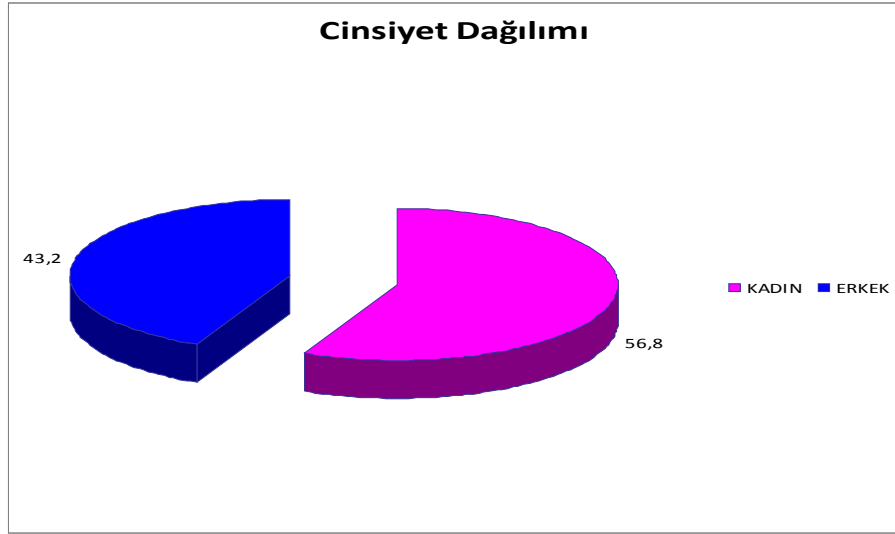
Resim 4.3: Beyzade sitesi, kişisel arşiv, Nisan 2008

4.2.1.Beyzade sitesi demografik yapı analizi

Beyzade Sitesinde, yaş grupları, eğitim ve meslek durumuna ilişkin veriler toplanmış ve değerlendirilmiştir. Beyzade Sitesinde yaşayanların genel profilinin çıkarılması amaçlanmıştır. Tablo 4.2.1.1 de gösterildiği üzere Beyzade Sitesinde yaşayan bireylerin yaklaşık %57'si kadın, %43'ü erkektir. Ortalama hane büyüklüğü ise 4 kişidir.

Tablo: 4.2.1.1 Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin cinsiyet dağılımı

CİNSİYET	FREKANS	%
KADIN	25	56,8
ERKEK	19	43,2
TOPLAM	44	100,00

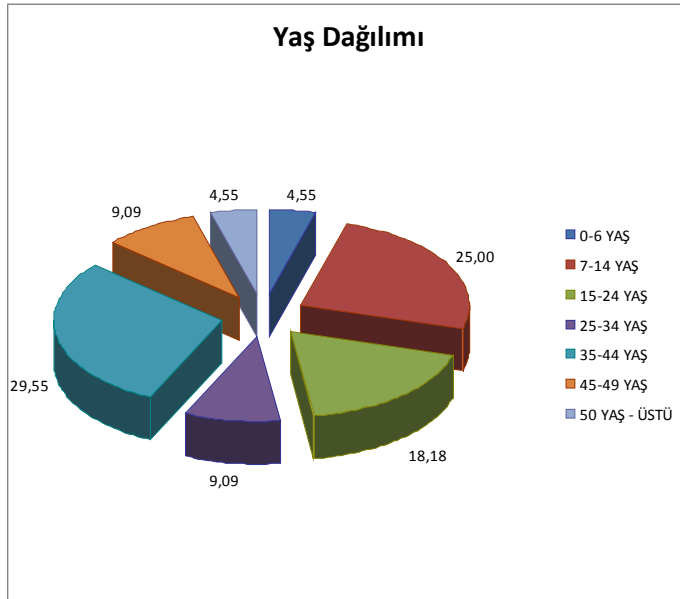

Grafik: 4.2.1.1 Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin cinsiyet dağılımı

Beyzade Sitesinde yaşayan nüfusun yaş dağılımına bakıldığında; mahallenin büyük oranda genç nüfustan oluştuğu görülmektedir. 7-24 yaş grubu içinde yer alan nüfusun oranı %43,18 iken, 25-44 yaş grubu içinde yer alan nüfusun oranı %38,64, 44 yaş ve üzeri ise %13,64 oranındadır. (Grafik 4.2.1.2, Tablo 4.2.1.2) 0-6 yaş grubundaki çocuklar ise nüfusun %4,55'ini oluşturmaktadır.

Tablo: 4.2.1.2 Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin yaş dağılımı

YAŞ ARALIĞI	FREKANS	%
0-6 YAŞ	2	4,55
7-14 YAŞ	11	25,00
15-24 YAŞ	8	18,18
25-34 YAŞ	4	9,09
35-44 YAŞ	13	29,55
45-49 YAŞ	4	9,09
50 YAŞ - ÜSTÜ	2	4,55
TOPLAM	44	100,00

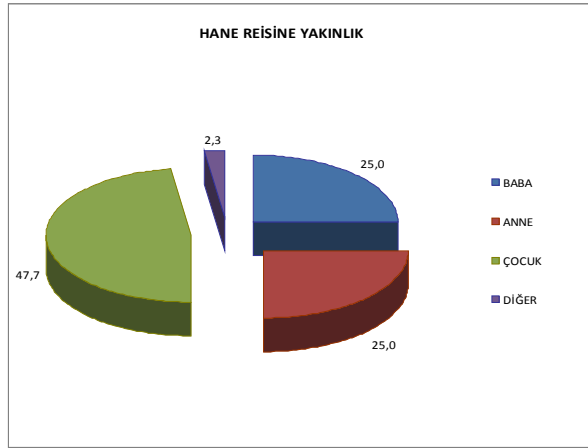

Grafik: 4.2.1.2 Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin yaş dağılımı

Tablo yaş aralığı incelendiğinde, aile tipolojisinin belirgin özelliği olarak dörtte biri 35-44 yaşları anne-baba, 7-14 yaşlarında $\frac{1}{4}$ oran ve iki çocuklu profili yaratmıştır. (Grafik 4.2.1.3, Tablo 4.2.1.3)

Tablo: 4.2.1.3. Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin hane reisine yakınlık dağılımı

HANE REİSİNE YAKINLIK	FREKANS	%
BABA	11	25,0
ANNE	11	25,0
ÇOCUK	21	47,7
DİĞER	1	2,3
TOPLAM	44	100,00

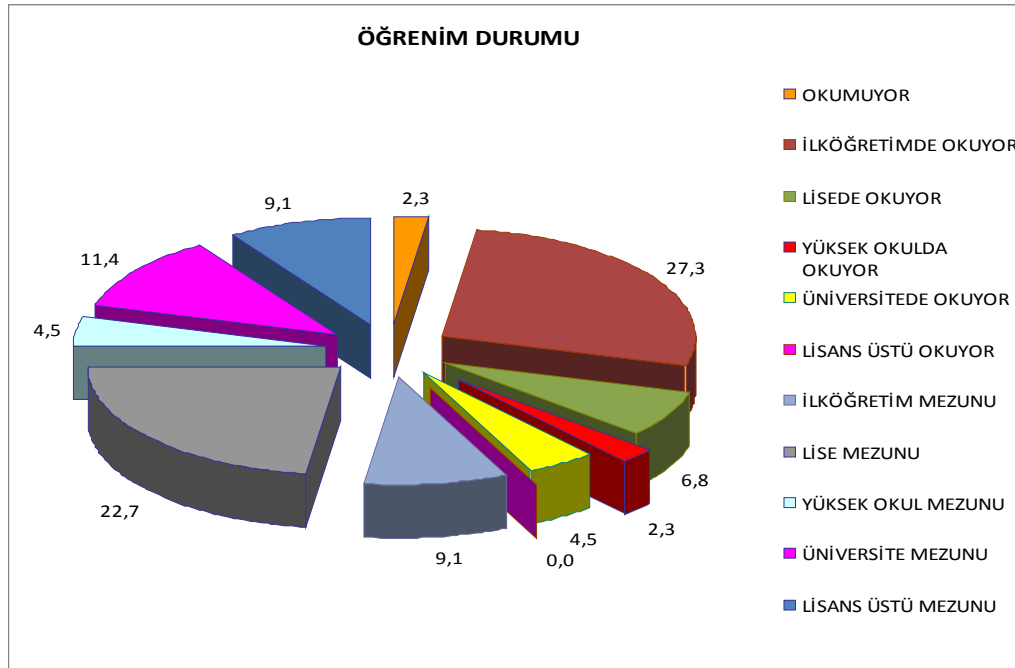

Grafik: 4.2.1.3 Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin hane reisine yakınlığına göre dağılımı

Beyzade sitesinde yaşayanların eğitim düzeyi (Grafik 4.2.1.4, Tablo 4.2.1.4) görülmektedir. Yüksekokul, Üniversite ve Lisansüstü eğitim düzeyinde eğitim görmüşleri bir arada toplayarak, üniversite mezunu gibi değerlendirilmeleri sonucunda %25 oranında üniversite mezunu bulunmaktadır. Bu oranı %22,7'lik oranla lise mezunu ve %27,3'lük oranla ilköğretimde okuyanlar izlemektedir. %9,1 oranı da ilköğretim düzeyinde eğitim görmüştür. Böylece eğitim düzeyinin yüksek olduğu açıkça görünmektedir.

Tablo: 4.2.1.4. Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin öğrenim durumuna göre dağılımı

ÖĞRENİM DURUMU	FREKANS	%
OKUMUYOR	1	2,3
İLKÖĞRETİMDE OKUYOR	12	27,3
LİSEDE OKUYOR	3	6,8
YÜKSEK OKULDA OKUYOR	1	2,3
ÜNİVERSİTEDE OKUYOR	2	4,5
LİSANSÜSTÜ OKUYOR	0	0,0
İLKÖĞRETİM MEZUNU	4	9,1
LİSE MEZUNU	10	22,7
YÜKSEKOKUL MEZUNU	2	4,5
ÜNİVERSİTE MEZUNU	5	11,4
LİSANSÜSTÜ MEZUNU	4	9,1
TOPLAM	44	100,00

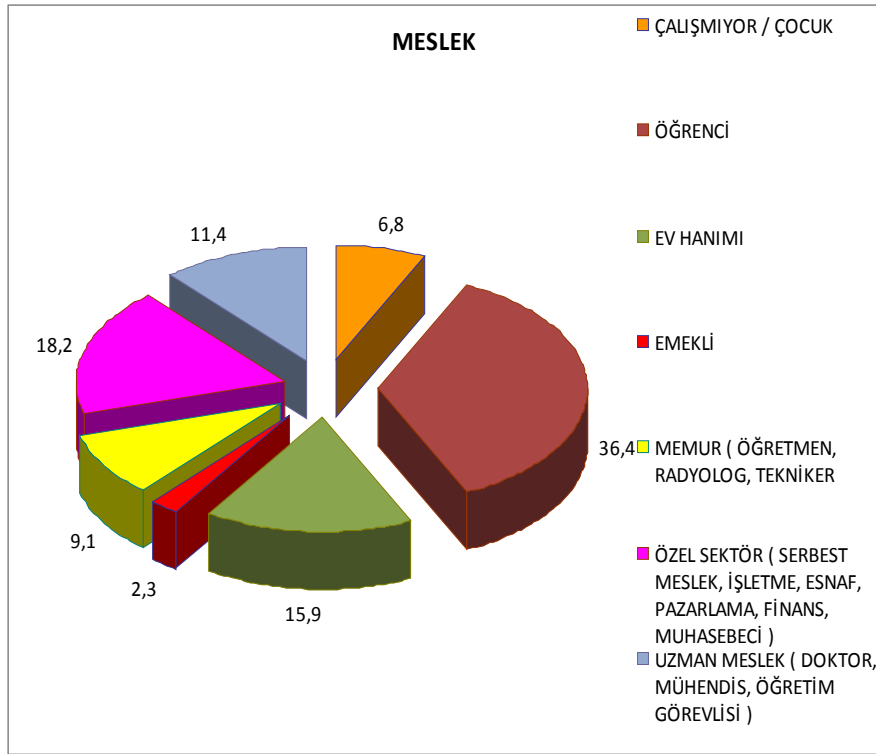

Grafik: 4.2.1.4 Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin öğrenim durumuna göre dağılımı

Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin mesleki durumları incelendiğinde; %36,4 oranında öğrenciler en yüksek paya sahipken, bunu %15,9 oranla işgücüne katılmayan ev hanımları izlemektedir.%6,9'luk kısım ise çocuk ve çalışmayan kategorisini belirtmektedir. %2,3 oranında da emekli bulunmaktadır. (Tablo: 4.2.1.5, Grafik: 4.2.1.5) %11,4'lük oranda da uzman meslek sahibi doktor, mühendis, öğretim görevlisi gibi meslek grupları içermektedir. Bunun da bu siteyi seçmede etkisi vardır. %18,2'lik oran ise İşletme, pazarlama, finans vb. meslekleri içermektedir.

Tablo: 4.2.1.5. Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin meslek durumuna göre dağılımı

MESLEK	FREKANS	%
ÇALIŞMIYOR / ÇOCUK	3	6,8
ÖĞRENCİ	16	36,4
EV HANIMI	7	15,9
EMEKLİ	1	2,3
MEMUR (ÖĞRETMEN, RADYOLOG, TEKNİKER	4	9,1
ÖZEL SEKTÖR (SERBEST MESLEK, İŞLETME, ESNAF, PAZARLAMA, FİNANS, MUHASEBECİ)	8	18,2
UZMAN MESLEK (DOKTOR, MÜHENDİS, ÖĞRETİM GÖREVLİSİ)	5	11,4
TOPLAM	44	100,00

Grafik 4.2.1.5 Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin meslek durumuna göre dağılımı

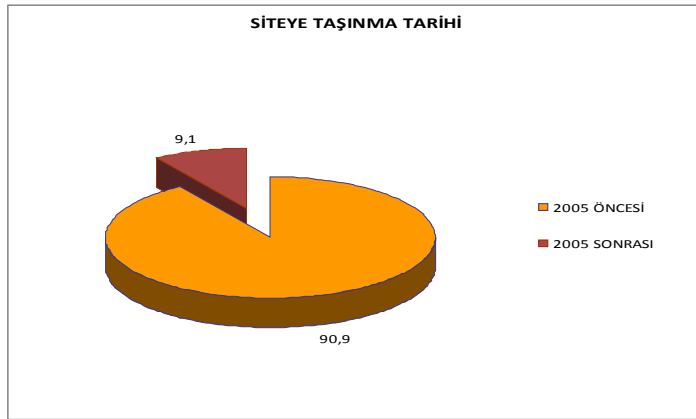
4.2.2.Beyzade sitesi toplumsal statü göstergeleri, Beyzade sitesine taşınma tercihini oluşturan nedenler

Beyzade sitesi toplumsal statü göstergeleri olarak, göç edilen ve göç zamanı ile refah durumu ölçülmüştür. Refah durumuna ilişkin olarak konut sahipliği ve kullanılan ulaşım araçları gösterge olarak kullanılmıştır.

Beyzade Sitesinde yaşayanların yaklaşık %91'i 2005 ten önce taşınmıştır. 2004 yılında yapılan sitede hemen oturulmaya başlanmıştır. %9'luk kısım ise 2005' ten sonra taşınmışlardır. İl dışından gelenlerdir.(Tablo: 4.2.2.1, Grafik: 4.2.2.1.)

Tablo: 4.2.2.1. Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma tarihine göre dağılımı

SİTEYE TAŞINMA TARİHİ	FREKANS	%
2005 ÖNCESİ	10	90,9
2005 SONRASI	1	9,1
TOPLAM	11	100,00

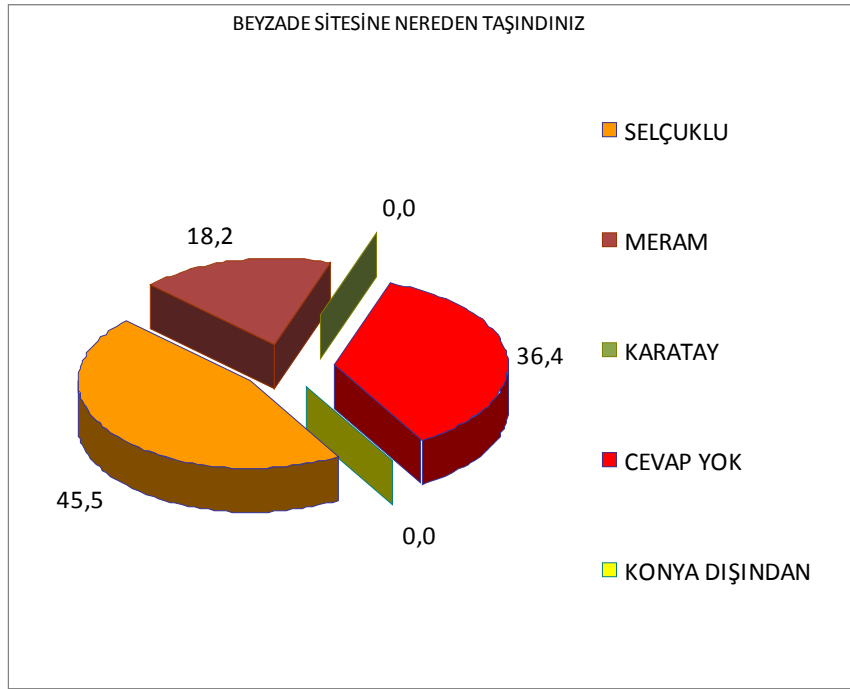

Grafik: 4.2.2.1. Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma tarihine göre dağılımı

Beyzade sitesine nereden taşındıklarına yönelik soruya cevap olarak %45,5'lik oranı Selçuklu'yu vermiştir.%18,2'lik oran Meram olarak belirtmiştir. %36,4'lük bir oranda cevap vermemiştir (Tablo: 4.2.2.2, Grafik: 4.2.2.2)

Tablo: 4.2.2.2. Beyzade Sitesinde Yaşayan Bireylerin Nereden Taşındıklarına Göre Dağılımı

NEREDEN TAŞINDINIZ	FREKANS	%
SELÇUKLU	5	45,5
MERAM	2	18,2
KARATAY	0	0,0
CEVAP YOK	4	36,4
KONYA DIŞINDAN	0	0,0
TOPLAM	11	100,00

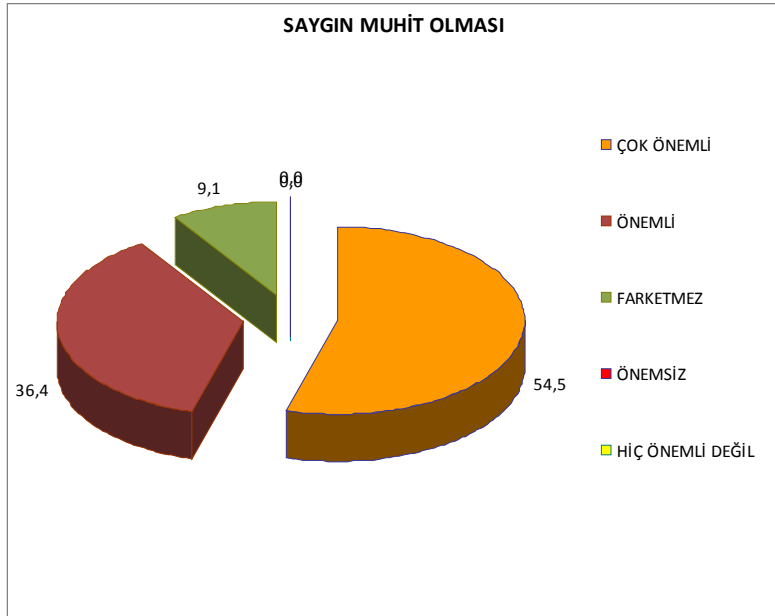
Grafik: 4.2.2.2. Beyzade Sitesinde Yaşayan Bireylerin Nereden Taşındıklarına Göre Dağılımı

Site sakinlerinden buraya taşınma nedenlerini çok önemliden hiç önemli değile beş kademe içinde değerlendirmeleri istenmiştir. Buna göre bu siteye taşınma nedenleri anlaşılmaya çalışılmıştır. Bu etkenler anket formunda da saygın bir muhit olması, çevrenin bakımlı olması, güvenlik ve komşuluk ilişkisi, tanıdık ve akrabalarının olması olarak ifade edilmiştir.

Taşınma nedenlerinin içinde saygınlığı çok önemli ve önemli bulanlar %54,5 ve %36,4 oranındadır. Bu sonuca bakarsak önemli görenler toplamda yaklaşık %91 oranındadır. fark etmez diyenler %9,1 oranındadır (Tablo: 4.2.2.3a, Grafik. 4.2.2.3a).

Tablo: 4.2.2.3a. Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan saygın muhit olmasının önemine göre dağılımı

TAŞINMA NEDENİ (SAYGIN MUHİT OLMASI)	FREKANS	%
ÇOK ÖNEMLİ	6	54,5
ÖNEMLİ	4	36,4
FARKETMEZ	1	9,1
ÖNEMSİZ	0	0,0
HİÇ ÖNEMLİ DEĞİL	0	0,0
TOPLAM	11	100,00

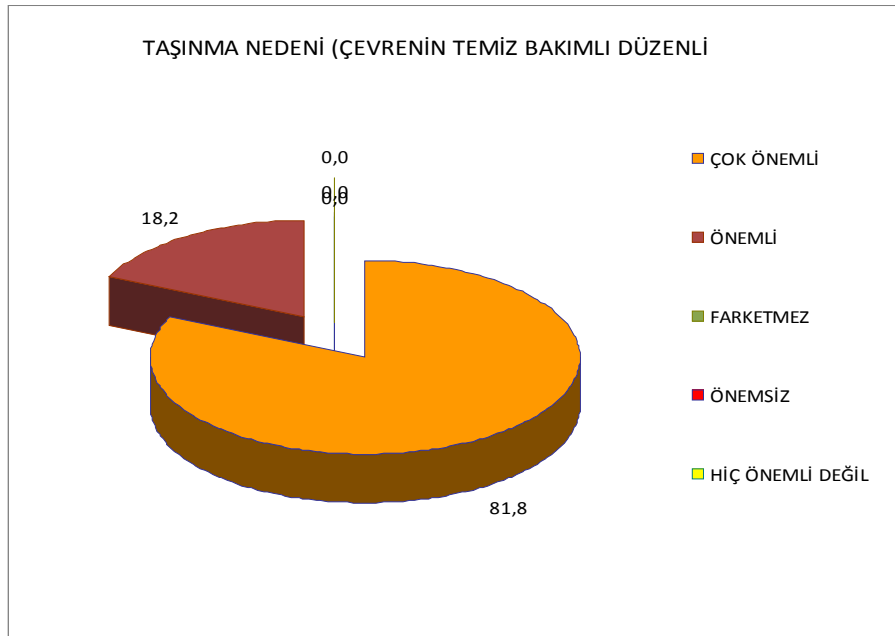

Grafik: 4.2.2.3a. Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan saygın muhit olmasının önemine göre dağılımı

Düzenli, temiz ve bakımlı bir çevrede yaşamak da saygın muhitte yaşamak prestij ile bağlantılıdır. Kişinin yaşam kalitesinin göstergesi olarak da sayılabilir. Beyzade sitesinde yaşayanların yaklaşık %82'si çevrenin bakımlı olmasının çok önemli, %18,2'lik oranı da önemli olduğunu belirterek toplamda %100 önemli olduğunu belirtmişlerdir (Tablo: 4.2.2.3b, Grafik: 4.2.2.3b)

Tablo: 4.2.2.3b. Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan çevrenin temiz, bakımlı, düzenli olmasının önemine göre dağılımı

TAŞINMA NEDENİ (ÇEVRENİN TEMİZ BAKIMLI DÜZENLİ OLMASI)	FREKANS	%
ÇOK ÖNEMLİ	9	81,8
ÖNEMLİ	2	18,2
FARKETMEZ	0	0,0
ÖNEMSİZ	0	0,0
HİÇ ÖNEMLİ DEĞİL	0	0,0
TOPLAM	11	100,00

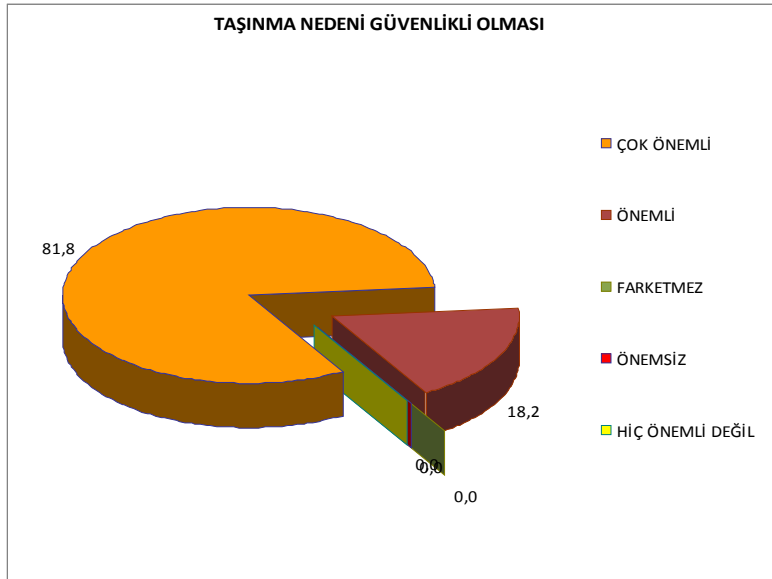

Grafik: 4.2.2.3b. Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan çevrenin temiz, bakımlı, düzenli olmasının önemine göre dağılımı

Beyzade sitesinde yaşayanların %82'si güvenli olmanın çok önemli, %18,2'si de önemli olduğunu belirterek, toplamda %100 oranında önemli olduğunu vurgulamışlardır (Tablo: 4.2.2.3c, Grafik: 4.2.2.3c).

Tablo: 4.2.2.3c Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan güvenli olmasının önemine göre dağılımı

TAŞINMA NEDENİ (GÜVENLİKLİ OLMASI)	FREKANS	%
ÇOK ÖNEMLİ	9	81,8
ÖNEMLİ	2	18,2
FARKETMEZ	0	0,0
ÖNEMSİZ	0	0,0
HİÇ ÖNEMLİ DEĞİL	0	0,0
TOPLAM	11	100,00

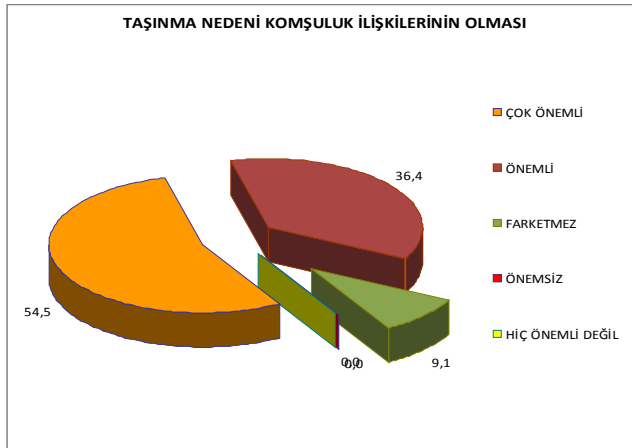

Grafik: 4.2.2.3c Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan güvenli olmasının önemine göre dağılımı

Beyzade sitesine taşınma nedeni olarak komşuluk ilişkilerinin iyi olmasının çok önemli olduğunu belirtenler yaklaşık %54,5 oranındadır. Komşuluk ilişkilerini önemli bulanlar %36,4, fark etmez yanıtını verenler %9,1 oranındadır (Tablo: 4.2.2.3d, Grafik. 4.2.2.3d).

Tablo: 4.2.2.3d. Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan komşuluk ilişkilerinin olmasının önemine göre dağılımı

TAŞINMA NEDENİ (KOMŞULUK İLİŞKİLERİNİN OLMASI)	FREKANS	%
ÇOK ÖNEMLİ	6	54,5
ÖNEMLİ	4	36,4
FARKETMEZ	1	9,1
ÖNEMSİZ	0	0,0
HİÇ ÖNEMLİ DEĞİL	0	0,0
TOPLAM	11	100,00

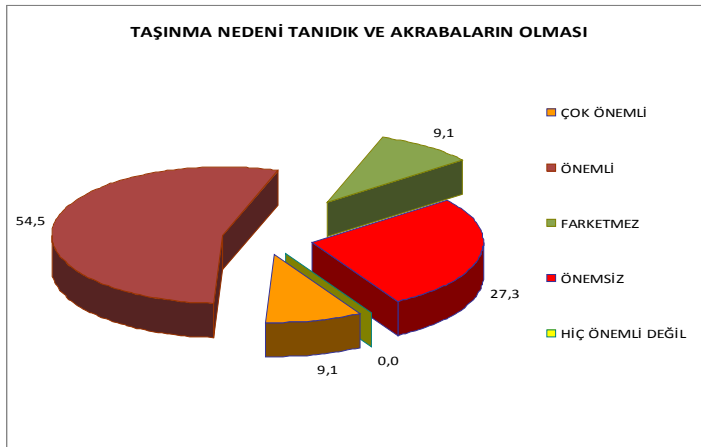

Grafik: 4.2.2.3d. Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan komşuluk ilişkilerinin olmasının önemine göre dağılımı

Beyzade sitesine taşınma nedeni olarak tanıdık ve akrabalarının olmasının çok önemli olduğunu belirtenler %9,1, önemli bulanlar ise %54,5 oranındadır. Toplamda %63,6'lık kısım taşınma nedeni olarak önemli olarak belirtmişlerdir. Bunların dışında %9,1'lik oran ise tanıdık ve akrabaların olması fark etmez diye düşünmektedir. Fark etmez ve önemsiz olarak düşünen ve %36,4'lük oranı teşkil eden kişiler için tanıdıklık, hemşericilik önemli değildir. Statü önemlidir.

Tablo: 4.2.2.3e. Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan tanıdık ve akrabaların olmasının önemine göre dağılımı

TAŞINMA NEDENİ (TANIDIK VE AKRABALARIN OLMASI)	FREKANS	%
ÇOK ÖNEMLİ	1	9,1
ÖNEMLİ	6	54,5
FARKETMEZ	1	9,1
ÖNEMSİZ	3	27,3
HİÇ ÖNEMLİ DEĞİL	0	0,0
TOPLAM	11	100,00

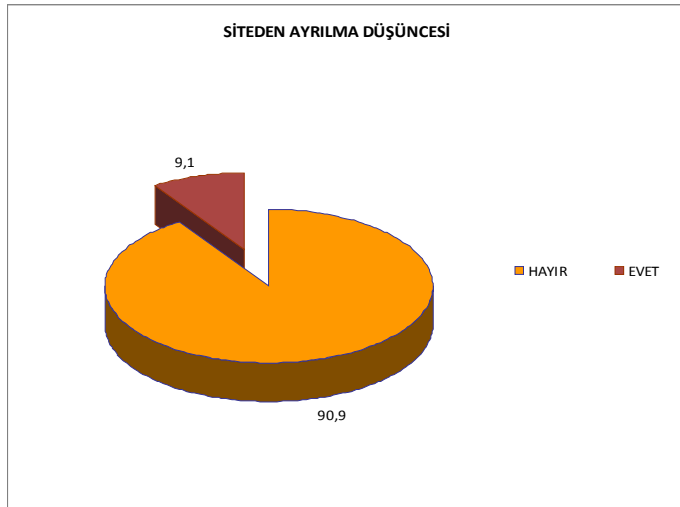

Grafik: 4.2.2.3e Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan tanıdık ve akrabaların olmasının önemine göre dağılımı

Beyzade Sitesinde yaşayanların taşınma isteklerine ilişkin görüşleri yer almaktadır. Buna göre yaşayanların yaklaşık %91'i taşınmayı düşünmediklerini, %9'u ise düşündüklerini belirtmişlerdir. Taşınmayı düşündüğünü belirtenler kiracıdır. Taşınmayı düşünenler, kent merkezine uzak olmasından, kira ve aidatların pahalılığından şikâyet etmektedirler.

Tablo: 4.2.2.4. Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin siteden ayrılma düşüncesine göre dağılımı

SİTEDEN AYRILMA DÜŞÜNCESİ	FREKANS	%
HAYIR	10	90,9
EVET	1	9,1
TOPLAM	11	100,00

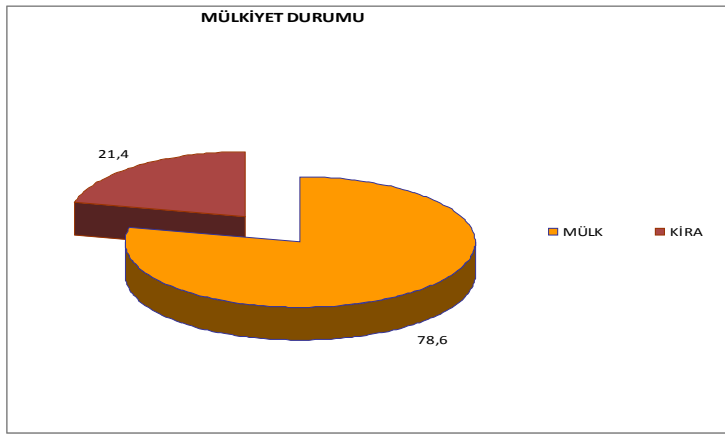

Grafik: 4.2.2.4. Beyzade sitesinde yaşayan bireylerin siteden ayrılma düşüncesine göre dağılımı

Grafik: 4.2.2.5 ve Tablo: 4.2.2.5'te görüldüğü üzere Beyzade Sitesinde yaşayanların %78,6'sı yaşadığı konutun mülkiyetine sahipken, %21,4'ü kiracıdır. Beyzade sitesinde oturanların yaklaşık %91'inin yazlık evi bulunmamaktadır. Yalnızca %9'luk oranının yazlık evi bulunmaktadır (Grafik: 4.2.2.6; Tablo: 4.2.2.6).

Tablo: 4.2.2.5. Beyzade sitesi konutların sahiplilik durumunun dağılımı

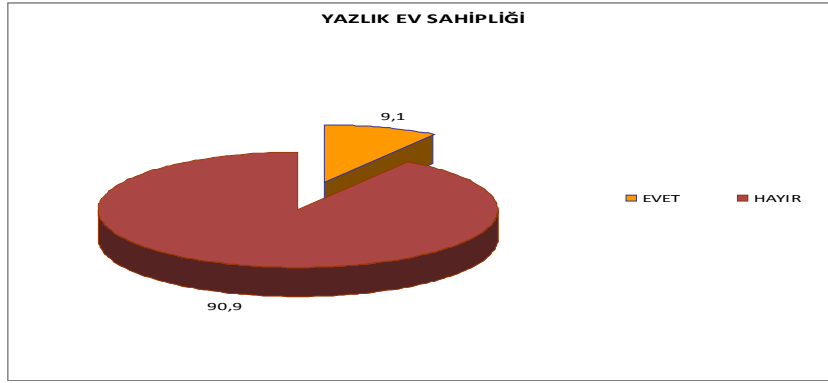
MÜLKİYET DURUMU	FREKANS	%
MÜLK	11	78,6
KİRA	3	21,4
TOPLAM	14	100,00

Grafik: 4.2.2.5. Beyzade sitesi konutların sahiplilik durumunun dağılımı

Tablo: 4.2.2.6. Beyzade sitesi yazlık ev sahipliliği durumunun dağılımı

YAZLIK EV	FREKANS	%
EVET	1	9,1
HAYIR	10	90,9
TOPLAM	11	100,00

Grafik: 4.2.2.6 Beyzade sitesi yazlık ev sahipliği durumunun dağılımı

Aşağıdaki Tablo: 4.2.2.7; Tablo: 4.2.2.8'dan izlenebileceği gibi, Beyzade sitesinde yaşayanların tamamının otomobili vardır ve hatta 2 ve 3 otomobile sahip olanlar da bulunmaktadır. Bununla orantılı olarak özel garaj sahipliği de %100'dür.

Tablo: 4.2.2.7 Beyzade sitesindeki yaşayan bireylerin otomobil sahipliğinin dağılımı

OTOMOBİL SAHİPLİLİĞİ	FREKANS	%
EVET	11	100,0
HAYIR	0	0,0
TOPLAM	11	100,00

Tablo: 4.2.2.8. Beyzade sitesindeki özel garaj sahipliğinin dağılımı

ÖZEL GARAJ SAHİPLİLİĞİ	FREKANS	%
EVET	11	100,0
HAYIR	0	0,0
TOPLAM	11	100,00

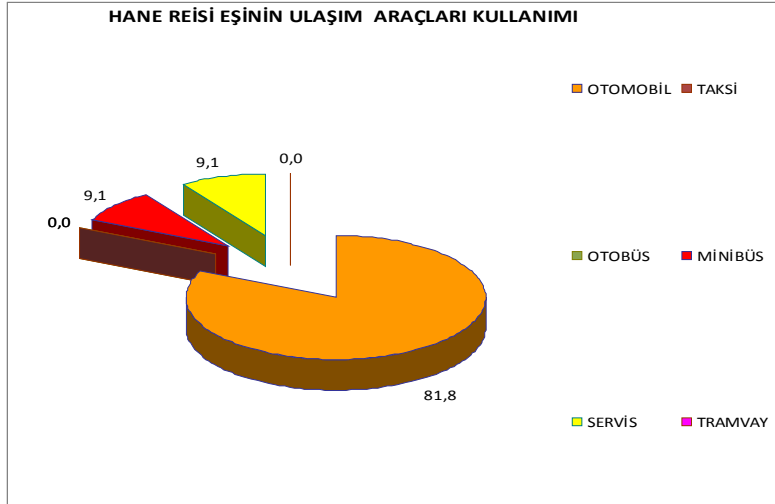
Beyzade sitesinde yaşayan ailelerin hane reisleri, ulaşımı %100 oranda otomobille yapmaktadırlar. Buna ek olarak hane reislerinin eşlerinin de yaklaşık %82'si otomobili ulaşım aracı olarak kullanmaktadır. Bu da göstermektedir ki, %82'sinin ikinci bir otomobili vardır.%9'u minibüs ve diğer, %9'luk dilimi ise servisi kullanmaktadır. Çocuklar ise %83,3 oranla okula giderken servisi kullanmaktadırlar. (Tablo: 4.2.2.9; Tablo: 4.2.2.10, Grafik: 4.2.2.7; Tablo: 4.2.2.11, Grafik: 4.2.2.8)

Tablo: 4.2.2.9 Beyzade sitesindeki yaşayan hane reisi ulaşım araçları kullanımının dağılımı

HANE REİSİ ULAŞIM ARAÇLARI KULLANIMI	FREKANS	%
OTOMOBİL	11	100,0
TAKSİ	0	0,0
OTOBÜS	0	0,0
MİNİBÜS	0	0,0
SERVİS	0	0,0
TRAMVAY	0	0,0
TOPLAM	11	100,00

Tablo: 4.2.2.10 Beyzade sitesindeki yaşayan hane reisi eşinin ulaşım araçları kullanımının dağılımı

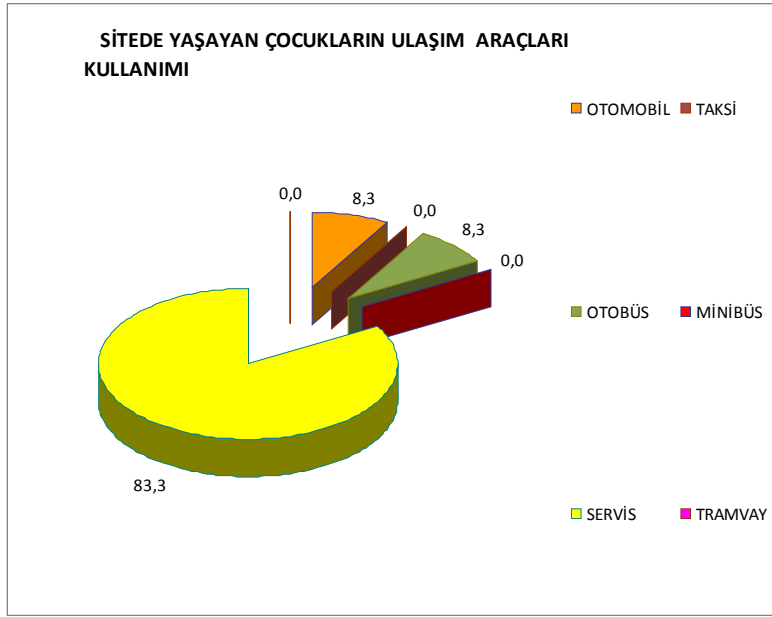
HANE REİSİ EŞİNİN ULAŞIM ARAÇLARI KULLANIMI	FREKANS	%
OTOMOBİL	9	81,8
TAKSİ	0	0,0
OTOBÜS	0	0,0
MİNİBÜS	1	9,1
SERVİS	1	9,1
TRAMVAY	0	0,0
CEVAP VERMEYEN	0	0,0
TOPLAM	11	100,00

Grafik.4.2.2.7. Beyzade sitesindeki yaşayan hane reisi eşinin ulaşım araçları kullanımının dağılımı

Tablo: 4.2.2.11. Beyzade sitesindeki yaşayan çocukların ulaşım araçları kullanımının dağılımı

ÇOCUKLARIN ULAŞIM ARAÇLARI KULLANIMI	FREKANS	%
OTOMOBİL	1	8,3
TAKSİ	0	0,0
OTOBÜS	1	8,3
MİNİBÜS	0	0,0
SERVİS	10	83,3
TRAMVAY	0	0,0
TOPLAM	12	100,0

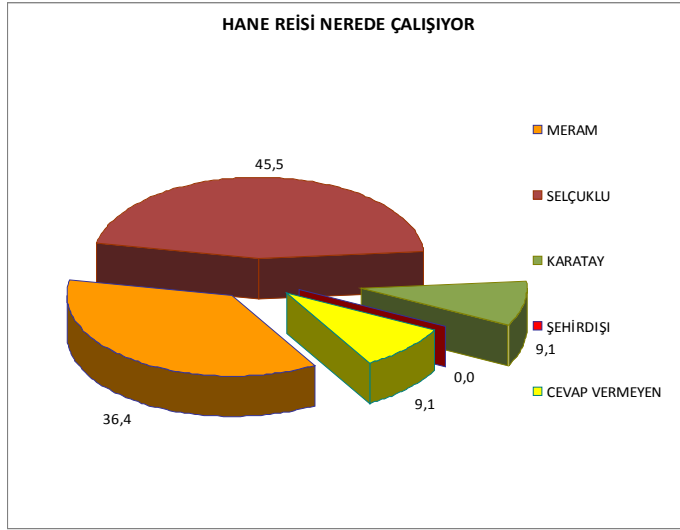

Grafik: 4.2.2.8. Beyzade sitesindeki yaşayan çocukların ulaşım araçları kullanımının dağılımı

Yukarıdaki yorumlara bağlı olarak hane reisinin çalıştıkları semtler incelendiğinde, yaklaşık %46 oranı Selçuklu'da çalışmaktadır. Bu da MİA içinde çalıştıkları, seçkin mesleklerle ilgilendiklerinin göstergesidir. Diğer %36,4'lük oranı ise Meram'da çalışmaktadır. Bu da iş-konut yakınlığı ilişkisini desteklemektedir. %9'luk kısmı da Karatay'da çalışmaktadır. (Tablo: 4.2.2.12, Grafik: 4.2.2.9)

Tablo: 4.2.2.12. Beyzade sitesindeki yaşayan hane reisinin çalıştığı yerlerin dağılımı

HANE REİSİ NEREDE ÇALIŞIYOR	FREKANS	%
MERAM	4	36,4
SELÇUKLU	5	45,5
KARATAY	1	9,1
ŞEHİRDİŞİ	0	0,0
CEVAP VERMEYEN	1	9,1
TOPLAM	11	100,00

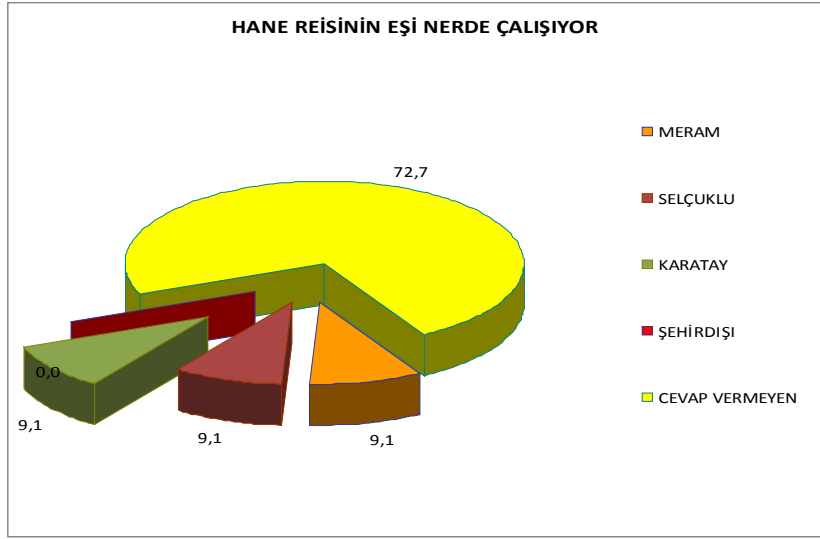

Grafik: 4.2.2.9 Beyzade sitesindeki yaşayan hane reisinin çalıştığı yerlerin dağılımı

Hane reislerinin eşlerinin çalıştığı semtlerin yüzdelik dağılımına bakıldığında %9,1 oranla Meram, Selçuklu ve Karatay’da aynı oranda çalıştıkları görülmüştür. (Tablo: 4.2.2.13, Grafik: 4.2.2.10)

Tablo: 4.2.2.13. Beyzade sitesindeki yaşayan hane reisinin eşinin çalıştığı yerlerin dağılımı

HANE REİSİNİN EŞİ NEREDE ÇALIŞIYOR	FREKANS	%
MERAM	1	9,1
SELÇUKLU	1	9,1
KARATAY	1	9,1
ŞEHİRDİŞİ	0	0,0
CEVAP VERMEYEN	8	72,7
TOPLAM	11	100,00

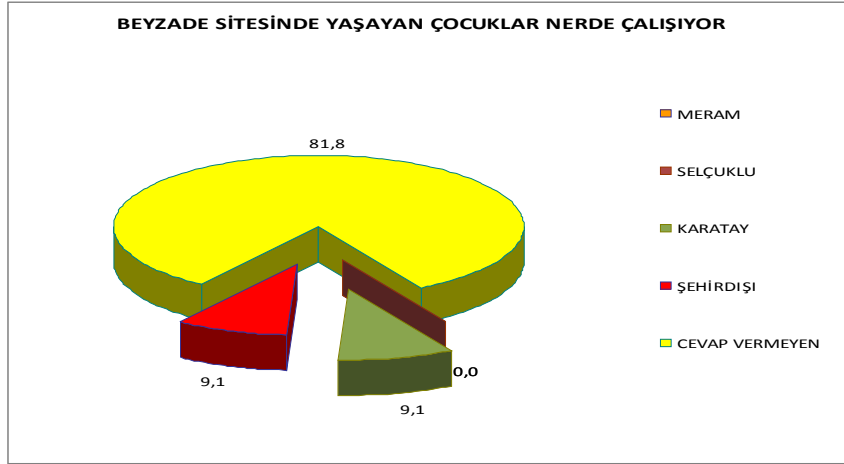

Grafik: 4.2.2.10.Beyzade sitesindeki yaşayan hane reisinin eşinin çalıştığı yerlerin dağılımı

Çocukların çalıştığı semtlere baktığımızda %9.1 oranı Karatay'da; %9.1 oranında ise il dışında çalışılmaktadır. Bu oranların küçük olması çocukların büyük oranının öğrenci olmasından kaynaklanmaktadır.(Tablo: 4.2.2.14, Grafik: 4.2.2.11)

Tablo: 4.2.2.14.Beyzade sitesindeki yaşayan çocuklarının çalıştığı yerlerin dağılımı

ÇOCUKLAR NEREDE ÇALIŞIYOR	FREKANS	%
MERAM	0	0,0
SELÇUKLU	0	0,0
KARATAY	1	9,1
ŞEHİRDİŞİ	1	9,1
CEVAP VERMEYEN	9	81,8
TOPLAM	11	100,00

Grafik: 4.2.2.11 Beyzade sitesindeki yaşayan çocuklarının çalıştığı yerlerin dağılımı

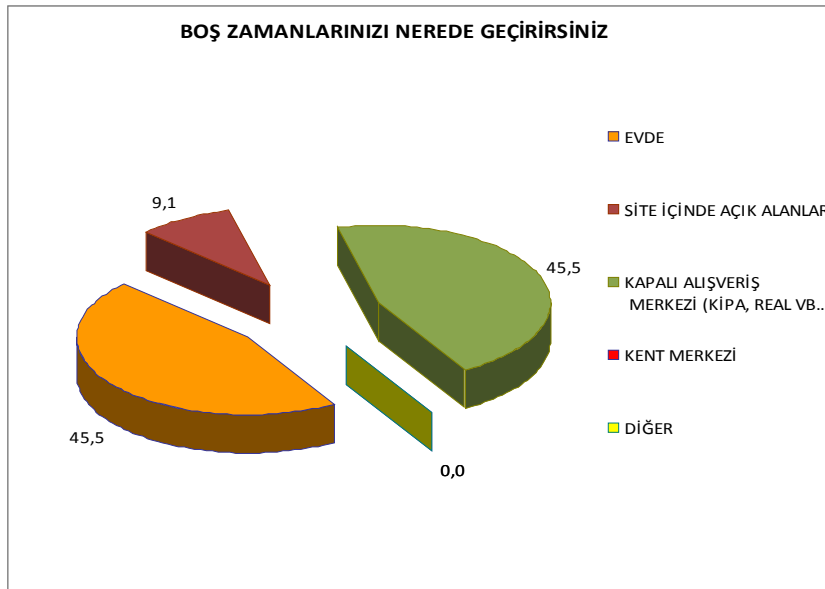
4.2.3.Beyzade sitesi kent ile ilişkiler

Bu başlık altında Beyzade sitesinde yaşayanların boş zamanlarını nerede değerlendirdikleri, en yakın arkadaşlarının nerede oturduğu ve yakında bulunan mahallelerden siteye çalışmaya birilerinin gelip gelmediği sorgulanmıştır. Bu sorgulama ile mahalle sakinlerinin hem kent merkezi ve kentin geri kalanı ile ilişki kurup kurmadıkları, hem de siteler ile çalışma dışında bir ilişkilerinin olup olmadığı anlaşılmak istenmiştir. Özellikle en yakın arkadaşlarınız nerede oturuyor sorusu, bu durumun ölçülmesi için bir gösterge olarak değerlendirilmiştir.

Böylece mahallenin sosyal ve kültürel bir ortam olarak bütünlüğü ve kendine yeterliliği, içine kapalı olup olmadığı üzerine bilgi edinilmesi amaçlanmıştır.

Tablo: 4.2.3.1 Beyzade sitesindeki yaşayanların boş zamanlarında nerede geçirdiklerinin gösterildiği dağılımı

BOŞ ZAMANLARINIZI NEREDE GEÇİRİRSİNİZ	FREKANS	%
EVDE	5	45,5
SİTE İÇİNDE AÇIK ALANLAR	1	9
KAPALI ALIŞVERİŞ MERKEZİ (KİPA, REAL VB..)	5	45,5
KENT MERKEZİ	0	0,0
DİĞER	0	0,0
TOPLAM	11	100,00

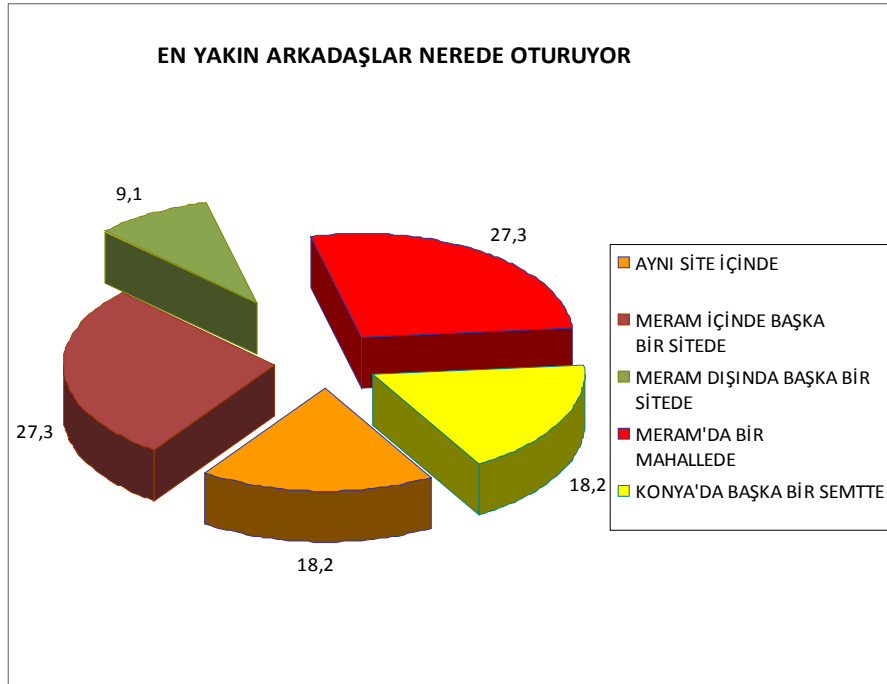

Grafik: 4.2.3.1 Beyzade sitesindeki yaşayanların boş zamanlarında nerede geçirdiklerinin gösterildiği dağılımı

Beyzade sitesinde yaşayanların %45,5'i boş zamanlarını çoğunlukla evde, %45,5'i kapalı alışveriş merkezlerinde %9'u ise site içinde açık alanlarda geçirdiklerini belirtmişlerdir. Bu da Beyzade sitesinde ev ve aile odaklı yaşamla daha açık yaşamın izlerinin bulunduğunu göstermektedir. (Tablo: 4.2.3.1, Grafik: 4.2.3.1)

Tablo: 4.2.3.2 Beyzade sitesindeki yaşayanların bireylerin en yakın arkadaşlarının oturduğu yerlerin dağılımı

EN YAKIN ARKADAŞLAR NEREDE OTURUYOR	FREKANS	%
AYNI SİTE İÇİNDE	2	18,2
MERAM İÇİNDE BAŞKA BİR SİTEDE	3	27,3
MERAM DIŞINDA BAŞKA BİR SİTEDE	1	9,1
MERAM'DA BİR MAHALLEDE	3	27,3
MERAM'DA BAŞKA BİR SEMTTE	2	18,2
TOPLAM	11	100,00

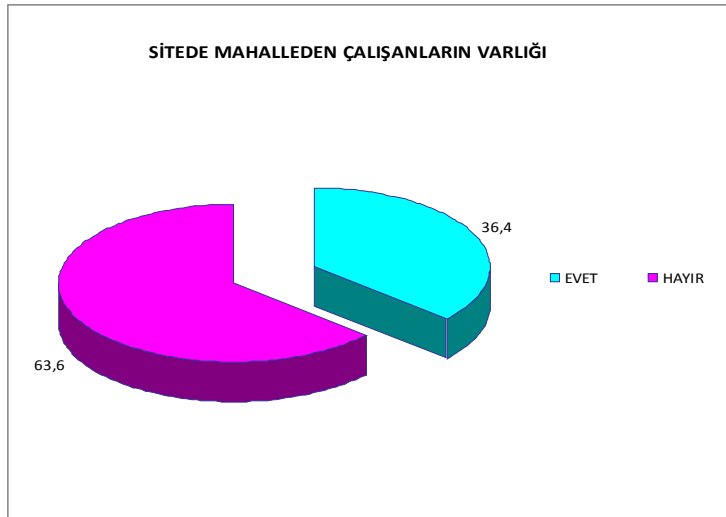
Grafik.4.2.3.2 Beyzade sitesindeki yaşayanların bireylerin en yakın arkadaşlarının oturduğu yerlerin dağılımı

Yukarıdaki Tablo: 4.2.3.2, Grafik: 4.2.3.2’de görüldüğü gibi, Beyzade sitesinde yaşayanların en yakın arkadaşlarının yaklaşık %73’ü Meram içinde yaşamaktadır. Bunların %18,2’lik oranı aynı site içinde yaşamaktadır.

Beyzade sitesinde yaşayanlara site çalışanları içinde yakın mahallelerden gelenlerin olup olmadığına dair farkındalığı ölçmek için sorulan soruya verilen yanıtı göre, %36,4 oranında çevre mahallelerden çalışanların olduğu söylenmiştir. Bu çalışanlardan ev temizlikçisi olarak çalışanlar %50 oranındadır. ¼ oranında evde çocuk bakımı ve diğer ¼ oranı da diğer işler olarak belirtilmiştir. Sitenin güvenlik ve çevre bakımında çalışanlar uzak ve farklı yerlerden gelmektedir. (Tablo: 4.2.3.3, Grafik: 4.2.3.3; Tablo: 4.2.3.4. Grafik: 4.2.3.4)

Tablo: 4.2.3.3 Beyzade sitesi çevre mahallelerinden çalışanların varlığı

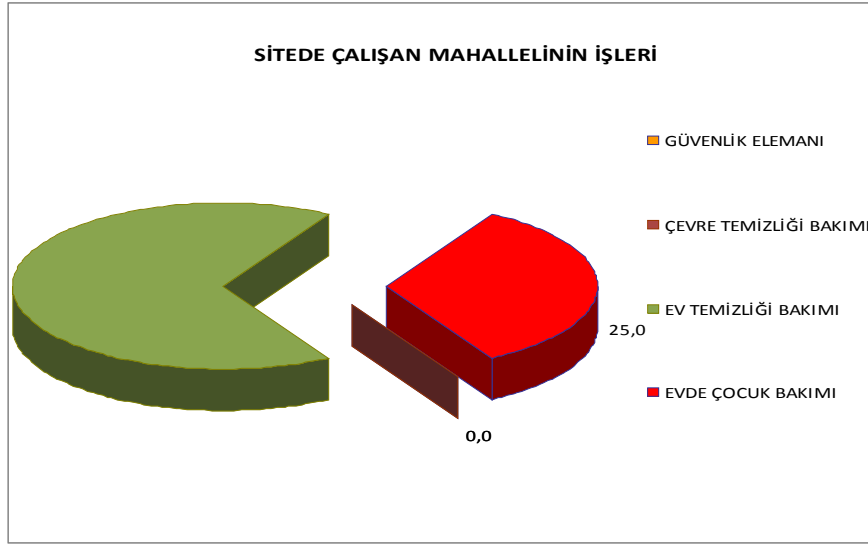
SİTEDE ÇEVRE MAHALLELERDEN ÇALIŞANLARIN VARLIĞI	FREKANS	%
EVET	4	36,4
HAYIR	7	63,6
TOPLAM	11	100,00

Grafik: 4.2.3.3. Beyzade sitesi çevre mahallelerinden çalışanların varlığı

Tablo: 4.2.3.4. Beyzade sitesi çevre mahallelerden site içinde çalışanların iş dağılımı

SİTEDE ÇALIŞAN MAHALLELİNİN İŞLERİ	FREKANS	%
GÜVENLİK ELEMANI	0	0,0
ÇEVRE TEMİZLİĞİ BAKIMI	0	0,0
EV TEMİZLİĞİ BAKIMI	2	50,0
EVDE ÇOCUK BAKIMI	1	25,0
DİĞER	1	25,0
TOPLAM	4	100,00

Grafik.4.2.3.4. Beyzade sitesi çevre mahallelerden site içinde çalışanların iş dağılımı

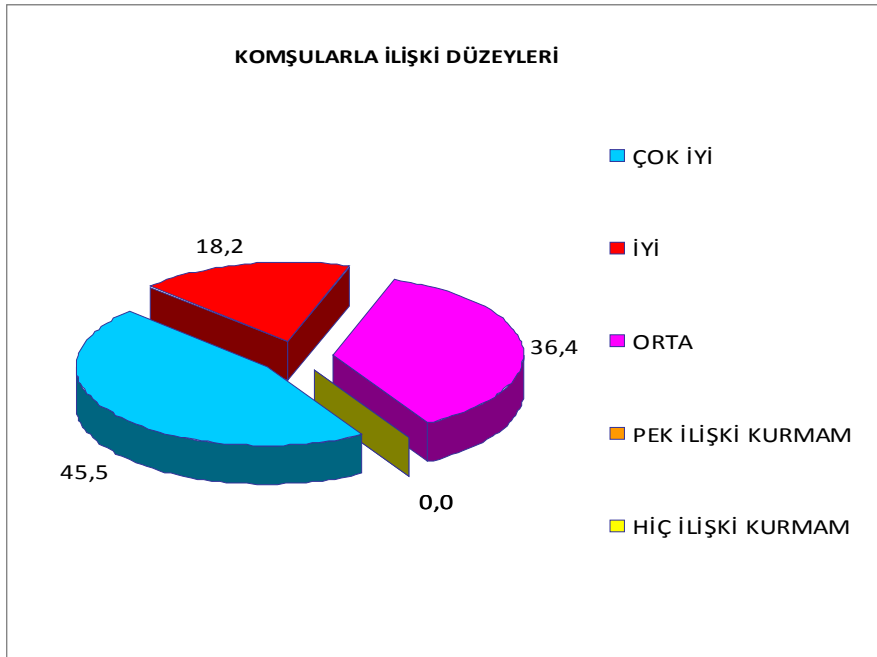
4.2.4. Beyzade sitesi site içi ilişkiler

Bu başlık altında Beyzade sitesinde yaşayanların komşuları ile olan ilişkileri, site içindeki ilişkileri, aktivitelere ve site yönetimine katılımları ölçülmüştür. Site yaşantısının kendi kendine yeterliliği, oluşturduğu “topluluk” duygusu ölçülmeye çalışılmıştır.

Tablo: 4.2.4.1, Grafik: 4.2.4.1’de görüldüğü üzere, Beyzade sitesinde yaşayanlar %45,5 oranda çok iyi, %18,2’lik oranda iyi olarak belirtilmiştir. Buna göre komşuluk ilişkileri yaklaşık %64 oranda iyi düzeydedir. %36,4 oranında ise orta olarak tanımlanmıştır.

Tablo: 4.2.4.1. Beyzade sitesi içinde komşularla ilişki düzeyleri dağılımı

KOMŞULARLA İLİŞKİ DÜZEYLERİ	FREKANS	%
ÇOK İYİ	5	45,5
İYİ	2	18,2
ORTA	4	36,4
PEK İLİŞKİ KURMAM	0	0,0
HİÇ İLİŞKİ KURMAM	0	0,0
TOPLAM	11	100,00

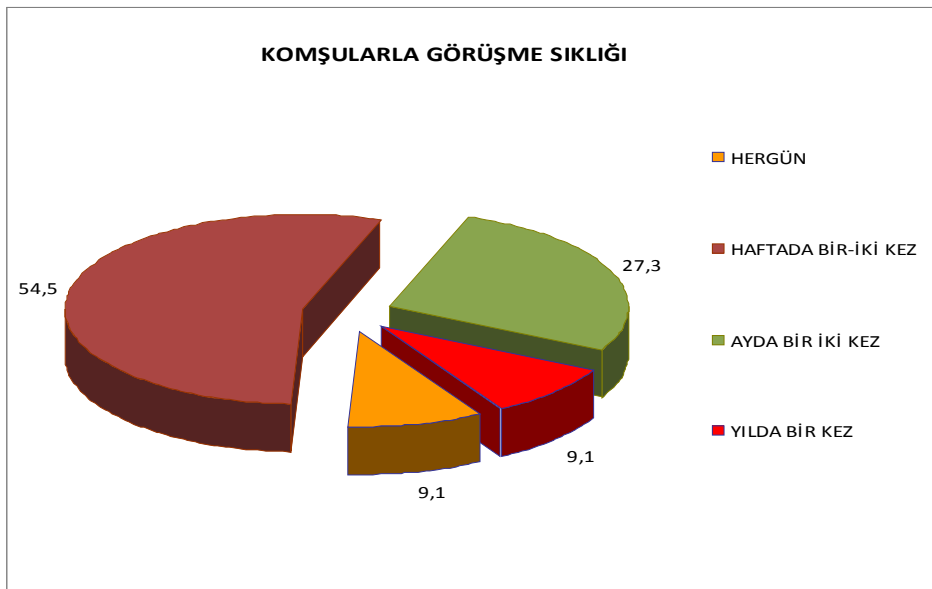

Grafik 4.2.4.1 Beyzade sitesi içinde komşularla ilişki düzeyleri dağılımı

Bu başlık altında komşularla görüşme sıklığı karşılaştırıldığında yarından fazlasının yani %54,5 oranındakilerin haftada bir iki kez görüştüğü belirlenmiştir. Ayda 1-2 kez görüştüklerini söyleyenlerin oranı %27,3'tür. Her gün görüştüğünü belirtenlerle yılda bir kez görüştüğünü belirtenler aynı yüzdelik dilimlerine sahiptir. Bu oran %9,1'dir. Bu oranlarda komşuluk ilişkilerinin çok iyi ve iyi olduğunu belirtenlerin oranıyla görüşme sıklıklarının yüzdelik dilimleri birbirini desteklemektedir (Tablo: 4.2.4.2, Grafik: 4.2.4.2.)

Tablo: 4.2.4.2 Beyzade sitesi içinde komşularla görüşme sıklığının dağılımı

KOMŞULARLA GÖRÜŞME SIKLIĞI	FREKANS	%
HERGÜN	1	9,1
HAFTADA BİR-İKİ KEZ	6	54,5
AYDA BİR İKİ KEZ	3	27,3
YILDA BİR KEZ	1	9,1
TOPLAM	11	100,00

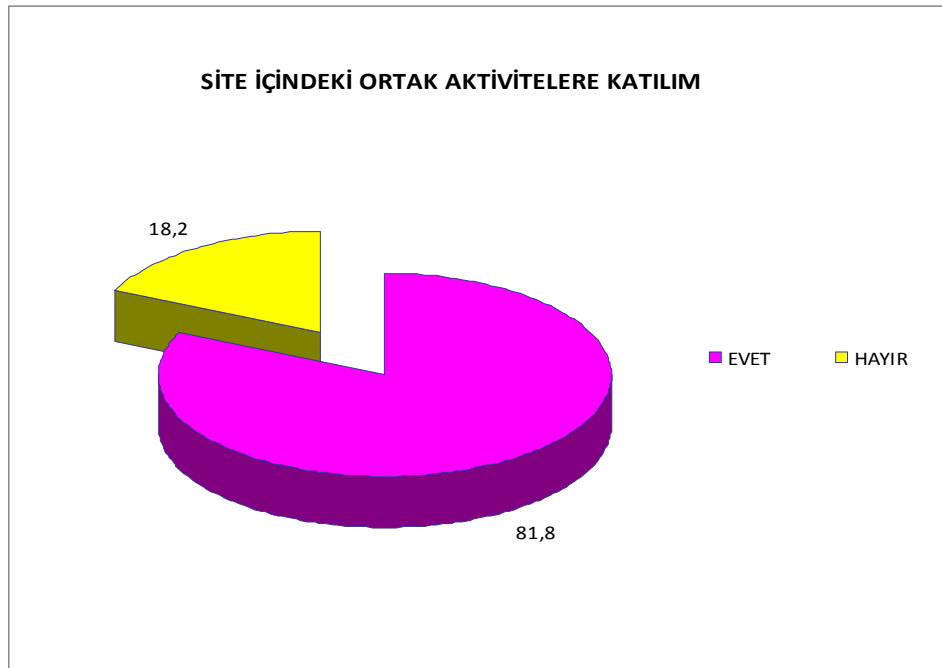

Grafik: 4.2.4.2. Beyzade sitesi içinde komşularla görüşme sıklığının dağılımı

Site içindeki aktivitelere katılımın yüzdelerik dağılımlarını belirten tablo ve grafik incelendiğinde, yaklaşık %82 oranda bireyin bu tür faaliyetlere katılırken, %18'inin de katılmadığı görülmektedir (Tablo: 4.2.4.3, Grafik: 4.2.4.3)

Tablo: 4.2.4.3 Beyzade sitesi içindeki ortak aktivitelere katılımın varlığı

SİTE İÇİNDEKİ ORTAK AKTİVİTELERE KATILIM	FREKANS	%
EVET	9	81,8
HAYIR	2	18,2
TOPLAM	11	100,00

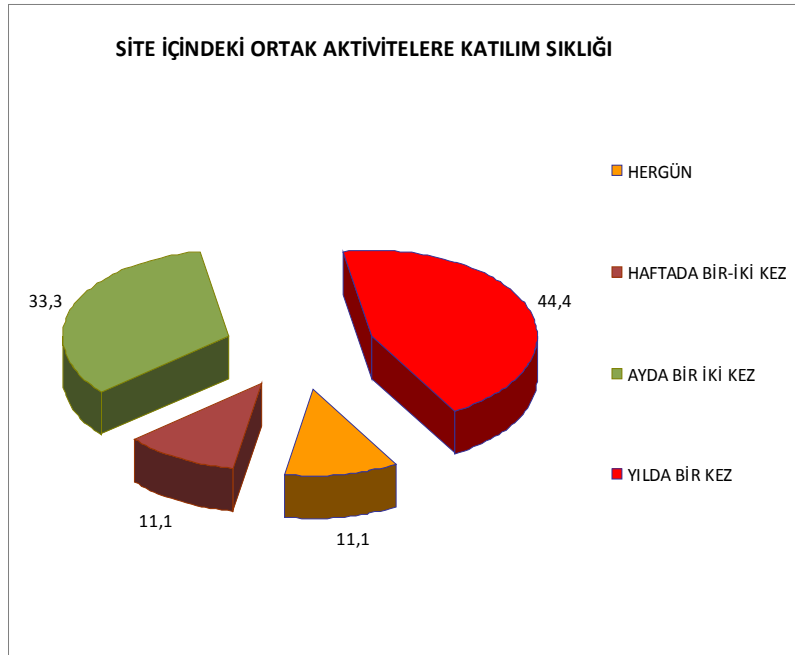

Grafik: 4.2.4.3 Beyzade sitesi içindeki ortak aktivitelere katılımın varlığı

Bu tür aktivitelere katılım sıklığına verilen cevapların ışığında; %33,3 oranında ayda 1-2 kez katıldığı, %11 oranının her gün, %11’lik oranın haftada 1-2 kez katıldığı, %44,4’lük oranın da yılda bir kez katıldığı görülmektedir. Bu da Mehmet beyle yapılan sözlü mülakatta 15 günde bir ailelerle toplantısını belirtmesiyle örtüşmektedir

Tablo: 4.2.4.4 Beyzade sitesi içindeki ortak aktivitelere katılımın sıklığının dağılımı

Site İçindeki Ortak Aktivitelere Katılım Sıklığı	FREKANS	%
Hergün	1	11,1
Haftada Bir-İki Kez	1	11,1
Ayda Bir İki Kez	3	33,3
Yılda Bir Kez	4	44,4
Toplam	9	100,00

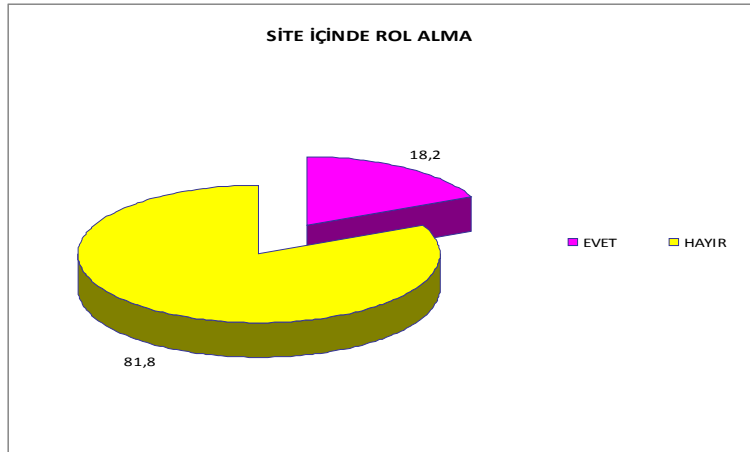

Grafik: 4.2.4.4 Beyzade sitesi içindeki ortak aktivitelere katılımın sıklığının dağılımı

Tablo: 4.2.4.5 ve Grafik 4.2.4.5'te görüleceği üzere, Beyzade sitesinde yaşayanların %18,2'si yönetime katılmaktadır. Katılmayanların oranı yaklaşık %82'dir. Katılamama sebepleri arasında zamanlarının olmaması ve bu görevi daha önceden yaptıkları belirtilmiştir.

Tablo: 4.2.4.5 Beyzade sitesi içindeki yönetimde rol alma

SİTE YÖNETİMİ İÇİNDE ROL ALMA	FREKANS	%
EVET	2	18,2
HAYIR	9	81,8
TOPLAM	11	100,00

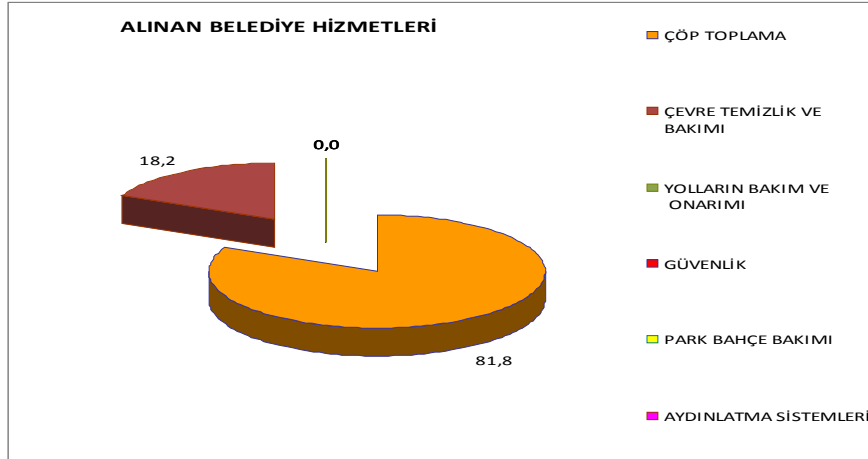

Grafik: 4.2.4.5 Beyzade sitesi içindeki yönetimde rol alma

Hangi belediye hizmetlerini aldıklarına dair soruya verilen yanıtlardan en büyük oranı yaklaşık %82 ile çöp toplama hizmeti almıştır. Bunu %18,2 ile çevre bakımı ve temizlik izlemektedir. Yolların bakım ve onarımı, güvenlik, park bahçe bakımı, aydınlatma sistemleri hizmetleri site içinde site görevlileri tarafından yapılmaktadır (Tablo: 4.2.5.6, Grafik: 4.2.5.6).

Tablo: 4.2.4.6 Beyzade sitesi içindeki alınan belediye hizmetlerinin dağılımı

ALINAN BELEDİYE HİZMETLERİ	FREKANS	%
ÇÖP TOPLAMA	9	81,8
ÇEVRE TEMİZLİK VE BAKIMI	2	18,2
YOLLARIN BAKIM VE ONARIMI	0	0,0
GÜVENLİK	0	0,0
PARK BAHÇE BAKIMI	0	0,0
AYDINLATMA SİSTEMLERİ	0	0,0
TOPLAM	11	100,0

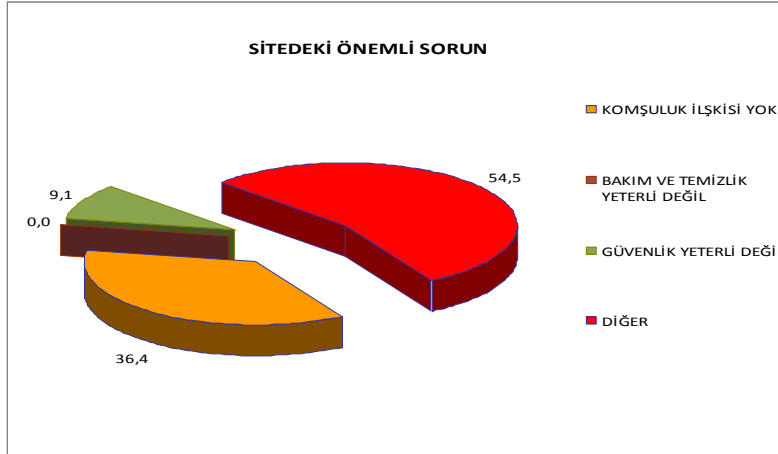

Grafik: 4.2.4.6 Beyzade sitesi içindeki alınan belediye hizmetlerinin dağılımı

Beyzade sitesinde yaşayanlara sitedeki önemli sorunların neler olduğu sorulmuştur. Bu soruya verilen cevaplara göre; önemli sorun %36,4 oranla komşuluk ilişkisinin olmaması, %9,1 oranla güvenliğin yeterli görülmemesi ve %54,5 oranla diğer (Otopark yetersizliği, çocuklara ve gençlere yönelik alanların azlığı, sosyal aktivite azlığı) yer almaktadır (Tablo: 4.2.4.7, Grafik: 4.2.4.7).

Tablo: 4.2.4.7 Beyzade sitesi içindeki önemli sorunların dağılımı

SİTEDEKİ ÖNEMLİ SORUN	FREKANS	%
KOMŞULUK İLİŞKİSİ YOK	4	36,4
BAKIM VE TEMİZLİK YETERLİ DEĞİL	0	0,0
GÜVENLİK YETERLİ DEĞİL	1	9,1
DİĞER	6	54,5
TOPLAM	11	100,00

Grafik: 4.2.4.7 Beyzade sitesi içindeki önemli sorunların dağılımı

4.2.5 Site ile ilgili görüşler

Anketin en son bölümünde site hakkında görüşlerini sorgulayıcı sorular sorulmuştur. Bunların değerlendirilmesi sonucunda, Beyzade sitesinde yaşamaktan memnuniyetlerini sorgulayıcı soruya cevap olarak %100 memnuniyet yanıtı alınmıştır. Bunu Tablo: 4.2.5.1 ile karşılaştırdığımızda da siteden ayrılmayı düşünen %9,1 lik oranı kiracıların oluşturduğu ve gerekçe olarak kent merkezine uzaklığını ve kira, aidat paralarının yüksekliğini göstermişlerdir.

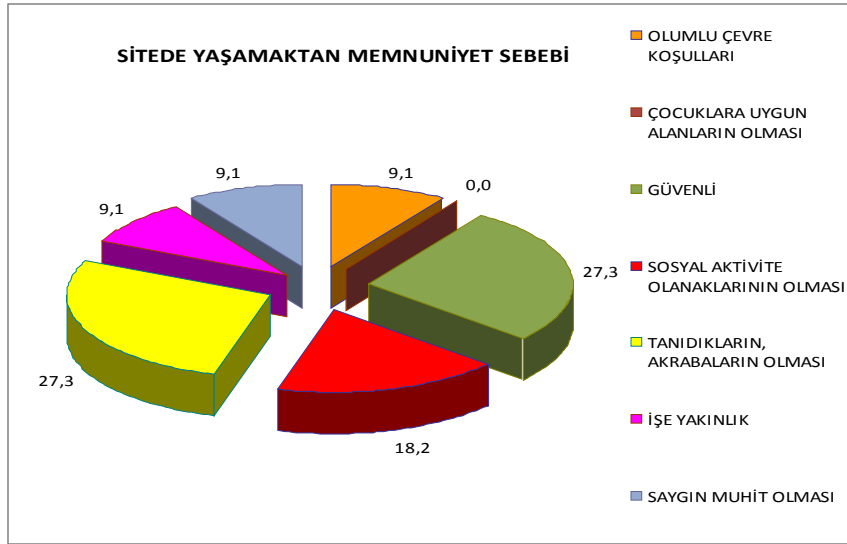
Tablo: 4.2.5.1 Beyzade sitesinde yaşamaktan memnuniyet durumunun dağılımı

SİTEDE YAŞAMAKTAN MEMNUNİYET	FREKANS	%
EVET	11	100,0
HAYIR	0	0,0
TOPLAM	11	100,00

Bununla bağlantılı olan memnuniyet sebebiniz sorusuna yanıt olarak %27,3'lük oran güvenli oluşunu, %27,3'lük oran tanıdık ve akrabalarının olmasını, %18,2'lik oran sosyal aktivite olanaklarının olmasını, eşit oranı paylaşarak da %9,1'lik dilimler halinde ise yakınlık, saygın muhit olması, olumlu çevre koşulları yer almaktadır (Tablo: 4.2.5.2, Grafik: 4.2.5.1).

Tablo: 4.2.5.2 Beyzade sitesinde yaşamaktan memnuniyet sebebinin dağılımı

MEMNUNİYET SEBEBİ	FREKANS	%
OLUMLU ÇEVRE KOŞULLARI	1	9,1
ÇOCUKLARA UYGUN ALANLARIN OLMASI	0	0,0
GÜVENLİ	3	27,3
SOSYAL AKTİVİTE OLANAKLARININ OLMASI	2	18,2
TANIDIKLARIN, AKRABALARIN OLMASI	3	27,3
İŞE YAKINLIK	1	9,1
SAYGIN MUHİT OLMASI	1	9,1
TOPLAM	11	100,00

Grafik: 4.2.5.1 Beyzade sitesinde yaşamaktan memnuniyet sebebinin dağılımı

2004 ten 2008 yılına kadar 4 yıl içinde site içindeki tanışma, statü yakınlığı dostluk oluşmasına, yeni sosyal ortam yaratılmasına neden olmuştur. Bu oluşum, sitede yaşamaktan memnuniyet sebepleri yüzdelik dilimlerinde de açıkça görülmektedir. Site içinde güvende hissetme oranı da tamamına yakın yüzdelik dilimi kapsamaktadır (Tablo: 4.2.5.3, Grafik: 4.2.5.2).

Tablo: 4.2.5.3 Beyzade sitesinde kendini güvende hissetme durumu

SİTEDE GÜVENDE HİSSETME	FREKANS	%
EVET	10	90,9
HAYIR	1	9,1
TOPLAM	11	100,00

Grafik: 4.2.5.2 Beyzade sitesinde kendini güvende hissetme durumu

Sitedeki ortak kullanım alanlarının varlığı, kullanım sıklığı sorgulanmıştır. Bu sorularla sitede bulunan aktivitelerden gerçekten yararlanılıp yararlanılmadığı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Beyzade sitesinde alışveriş merkezi, park (yeşil alan), çocuk bahçesi, oturma alanları, spor alanları bulunmaktadır.

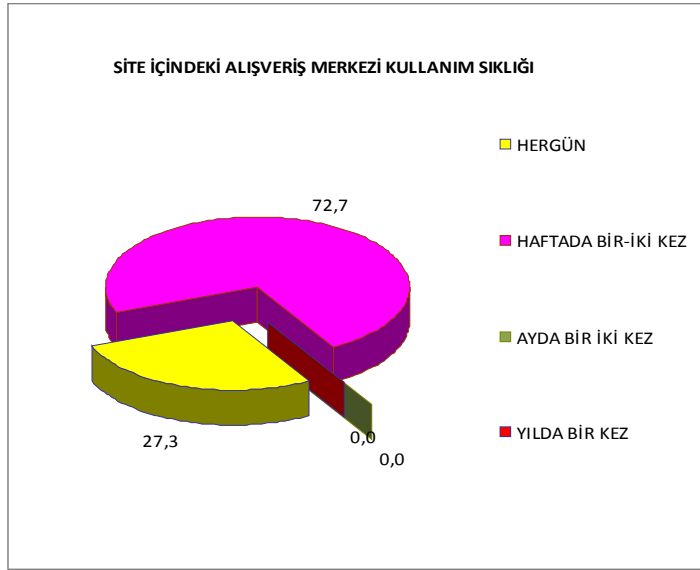
Sitenin vaziyet planında giriş kısmının solunda bulunan kısım Adesem zincir alışveriş merkezine kiraya verilmiş, sitenin güvenlik koruması dışında bulunmaktadır. Ebu Suud Efendi Caddesine açılmaktadır. Tablo: 4.2.5.5, Grafik: 4.2.5.3'te görüldüğü üzere Beyzade sitesinde yaşayanların yaklaşık %73 oranı haftada 1-2 kez kullanmaktadır. %27'lik oranı da her gün kullandığını belirtmektedir.

Tablo: 4.2.5.4 Beyzade sitesinde alışveriş merkezi varlığı durumu

SİTEDE ALIŞVERİŞ MERKEZİ VARLIĞI	FREKANS	%
EVET	11	100,0
HAYIR	0	0,0
TOPLAM	11	100,00

Tablo: 4.2.5.5 Beyzade sitesinde alışveriş merkezinin kullanım sıklığının durumu

SİTE İÇİNDEKİ ALIŞVERİŞ MERKEZİ KULLANIM SIKLIĞI	FREKANS	%
HERGÜN	3	27,3
HAFTADA BİR-İKİ KEZ	8	72,7
AYDA BİR İKİ KEZ	0	0,0
YILDA BİR KEZ	0	0,0
HİÇ	0	0,0
TOPLAM	11	100,00

Grafik: 4.2.5.3 Beyzade sitesinde alışveriş merkezinin kullanım sıklığının durumu

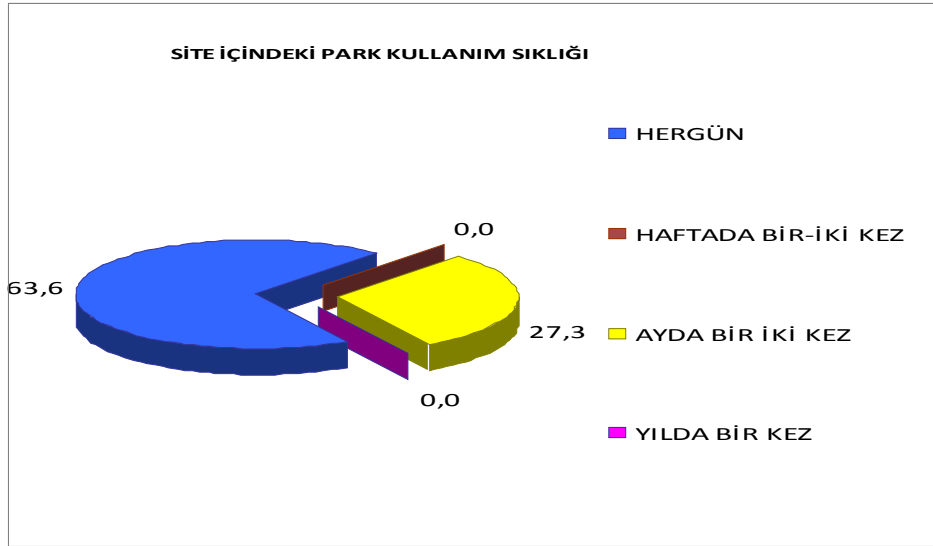
Site içindeki parkın kullanım sıklığına bakıldığında, yaşayan bireylerin yaklaşık %64'ü her gün kullanmaktadır.%27 si ise ayda 1-2 kez kullanmaktadır. Site içindeki çocuk bahçesinin kullanım sıklığı yüzdelik dağılımı ise %36,4 oranında her gün, %36,4 oranında haftada 1-2 kez, %9,1 oranında ayda 1-2 kez ve %9,1 oranında yılda 1-2 kez şeklindedir. %9,1'lik dilim ise hiç kullanmadığını belirtmiştir.(Tablo: 4.2.5.6; Tablo: 4.2.5.7, Grafik: 4.2.5.4)

Tablo: 4.2.5.6. Beyzade sitesinde park varlığı durumu

SİTEDE PARK VARLIĞI	FREKANS	%
EVET	11	100,0
HAYIR	0	0,0
TOPLAM	11	100,00

Tablo: 4.2.5.7. Beyzade sitesinde park kullanım sıklığının durumu

SİTE İÇİNDEKİ PARK KULLANIM SIKLIĞI	FREKANS	%
HERGÜN	7	63,6
HAFTADA BİR-İKİ KEZ	0	0,0
AYDA BİR İKİ KEZ	3	27,3
YILDA BİR KEZ	0	0,0
HİÇ	1	9,1
TOPLAM	11	100,00

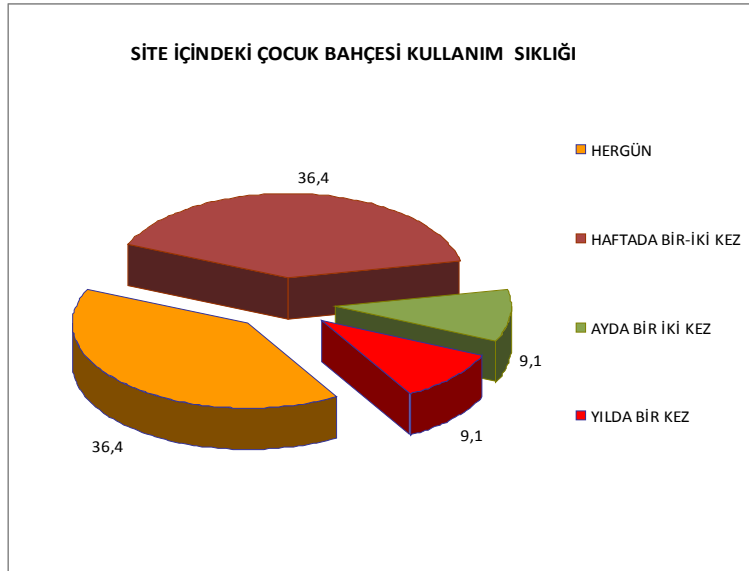
Grafik: 4.2.5.4 Beyzade sitesinde park kullanım sıklığının durumu

Tablo 4.2.5.8. Beyzade sitesinde çocuk bahçesi varlığı durumu

SİTEDE ÇOCUK BAHÇESİ VARLIĞI	FREKANS	%
EVET	11	100,0
HAYIR	0	0,0
TOPLAM	11	100,00

Tablo: 4.2.5.9 Beyzade sitesi içindeki çocuk bahçesinin kullanım sıklığının durumu

SİTE İÇİNDEKİ ÇOCUK BAHÇESİ KULLANIM SIKLIĞI	FREKANS	%
HERGÜN	4	36,4
HAFTADA BİR-İKİ KEZ	4	36,4
AYDA BİR İKİ KEZ	1	9,1
YILDA BİR KEZ	1	9,1
HİÇ	1	9,1
TOPLAM	11	100,00

Grafik: 4.2.5.5 Beyzade sitesi içindeki çocuk bahçesinin kullanım sıklığının durumu

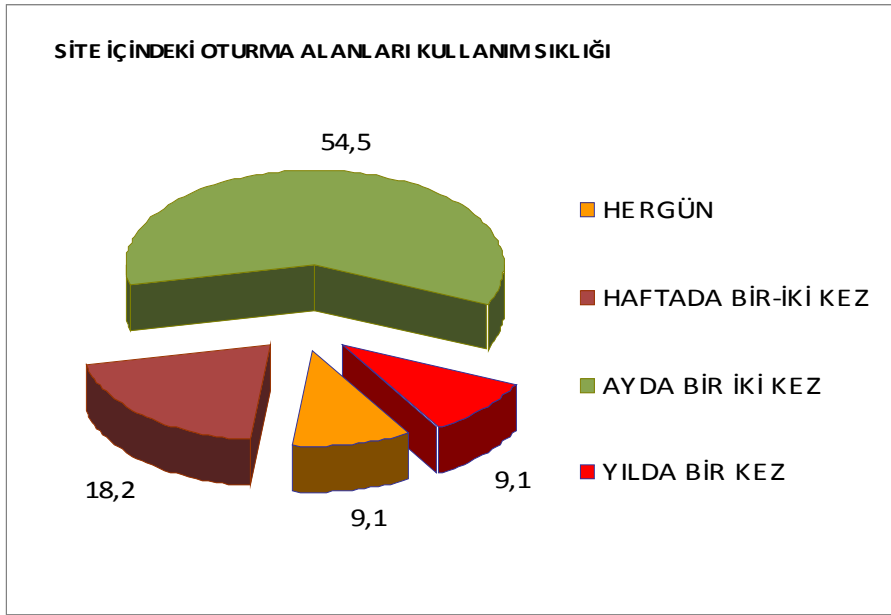
Site içindeki oturma alanları ise %54,5 oranda ayda 1-2 kez kullanılmaktadır. Haftada 1-2 kez kullanımı %18,2 oranındadır ve bunu yine eşit olarak %9,1 oranında dağılmış hergün, yılda bir kez ve hiç kullanım sıklığı izlemektedir. Oturma alanının olmasına rağmen çok fazla kullanılmamaktadır.(Tablo: 4.2.5.10; Tablo: 4.2.5.11, Grafik: 4.2.5.6)

Tablo: 4.2.5.10 Beyzade sitesinde oturma alanı varlığı durumu

SİTE İÇİNDE OTURMA ALANI VARLIĞI	FREKANS	%
EVET	11	100,0
HAYIR	0	0,0
TOPLAM	11	100,00

Tablo: 4.2.5.11. Beyzade sitesi içindeki oturma alanının kullanım sıklığının durumu

SİTE İÇİNDEKİ OTURMA ALANI KULLANIM SIKLIĞI	FREKANS	%
HERGÜN	1	9,1
HAFTADA BİR-İKİ KEZ	2	18,2
AYDA BİR İKİ KEZ	6	54,5
YILDA BİR KEZ	1	9,1
HİÇ	1	9,1
TOPLAM	11	100,00

Grafik: 4.2.5.6. Beyzade sitesi içindeki oturma alanının kullanım sıklığının durumu

Tablo: 4.2.5.12 ve Tablo: 4.2.5.13'te görüldüğü üzere Beyzade Sitesi içinde sinema ve havuz bulunmamaktadır.

Tablo: 4.2.5.12 Beyzade sitesinde sinema varlığı durumu

SİTE İÇİNDE SİNEMA VARLIĞI	FREKANS	%
EVET	0	0,0
HAYIR	11	100,0
TOPLAM	11	100,00

Tablo: 4.2.5.13. Beyzade sitesinde havuz varlığı durumu

SİTE İÇİNDE HAVUZ VARLIĞI	FREKANS	%
EVET	0	0,0
HAYIR	11	100,0
TOPLAM	11	100,00

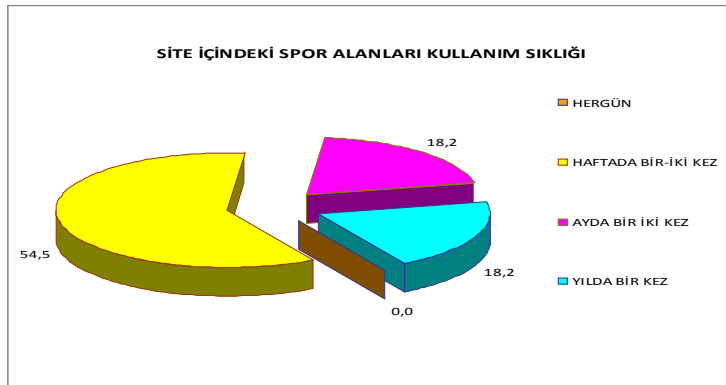
Site içindeki spor alanlarının kullanım sıklığı sorusuna verilen cevapların değerlendirilmesi Tablo: 4.2.5.15 ve Grafik 4.2.5.7’de belirtilmiştir. Haftada 1-2 kez kullanım %54,5 oranında, ayda 1-2 kez ve yılda 1-2 kez kullanım da eşit oranlarda %18,2’şer olarak görülmektedir. %9,1 oranda hiç kullanılmamaktadır.

Tablo: 4.2.5.14. Beyzade sitesinde spor alanları varlığı durumu

SİTE İÇİNDE SPOR ALANLARI VARLIĞI	FREKANS	%
EVET	28	100,0
HAYIR	0	0,0
TOPLAM	28	100,00

Tablo: 4.2.5.15. Beyzade sitesi içindeki spor alanının kullanım sıklığının durumu

SİTE İÇİNDEKİ SPOR ALANLARI KULLANIM SIKLIĞI	FREKANS	%
HERGÜN	0	0,0
HAFTADA BİR-İKİ KEZ	6	54,5
AYDA BİR İKİ KEZ	2	18,2
YILDA BİR KEZ	2	18,2
HİÇ	1	9,1
TOPLAM	11	100,00

Grafik: 4.2.5.7. Beyzade sitesi içindeki spor alanının kullanım sıklığının durumu

4.2.6.Beyzade sitesinde yapılan araştırmanın değerlendirilmesi

Beyzade sitesinde yaşayanlar, çoğunluğunu (%29,55) 35–44 yaş ve (%25) 7–14 yaş arası genç ve çocuk nüfusun oluşturulduğu görülmektedir. Bu da genç nüfusa dâhil anne, baba 2 çocuklu aile profili çizmektedir.

Çalışanlar ise beyaz yakalılardan oluşmaktadır. Eğitim durumlarına bakıldığında, Beyzade sitesi sakinlerinin yüksek eğitilmiş oldukları söylenebilir. Yaşayanların yüksekokul, üniversite ve lisansüstü eğitim düzeyinde eğitim görmüşlerinin toplamı %25'tir. Burada yaşayanların %45,4'ü kentin merkezi alanlarından çoğunluğu Nalçacı Caddesinden gelmiştir. Bu da kapalı sitelere taşınanların büyük oranda kent merkezini terk eden üst ve orta sınıflar olduğu tezini desteklemektedir.

Sitede yaşayanların refah durumuna ilişkin göstergelere bakıldığında; site sakinlerinin yaklaşık %79,2u oturduğu konuta sahip olduğu görülmektedir. Beyzade sitesinde yaşayanların tamamının otomobili vardır. Hatta 2–3 otomobile sahip olanlarda vardır. Özel garaja sahiptirler. Otopark sorunu önemli sorunlar arasında belirtilmiştir. Siteden taşınmayı düşünenlerin sadece %9,1'lik orandadır. Bu görüşü belirtenlerde kiracı konumundadırlar. Kent merkezine uzaklık, aidat ve kira paralarının fazlalığından şikâyet etmektedirler. Siteye taşınmada en büyük etkenler güvenlik, bakımlı çevrenin olmasıdır. Saygınlık ve komşuluk ilişkilerinin olması bunları takip etmektedir. Daha az önemli görülen etken tanıdık ve akrabaların olmasıdır bu da kapalı sitelerin statüye bağlı gelişim olması tezini doğrulamaktadır. Beyzade sitesinde yaşayanların profili incelendiğinde Konya'nın üst değil, üst orta kesiminin yaşadığı sitedir. Daha çok ev ve aile odaklı bir yaşam görülmektedir. Olumlu çevre koşulları işe yakınlık, saygın muhit olması, tanıdıkların, akrabaların olması başlığı altında meslektaşların aynı sitede olma eğiliminin ağır basması, sosyal aktivite olanaklarının (yeşil alan, spor alanlarında daha fazla faydalanmak) amacı ve güvenli olması nedeniyle buraya yerleşmişlerdir.

Kendilerine ait bir dünya yaratma istediği aile odaklı yaşamlarıyla çalışmaktadır. Beyzade sitesinde yaşayanlar boş zamanlarını evde (%45,5) ya da site

içinde (%9,1) ve kapalı alışveriş merkezlerinde (%45,5) geçirmektedir. Böylece kentin diğer alanıyla ilişki kurmayı tercih etmemektedir. En yakın arkadaşlar Meram içinde başka yerde oturmaktadır. Sadece %18,2'lik kısmı aynı site içinde oturmaktadır. Site çevresindeki yaşayanlar ancak hizmet karşılığı ilişki kurmaktadır. Bunlar ev temizliği, evde çocuk bakımı amacıyla istihdam edilen kişilerdir.

Site içindeki ilişkilere baktığımızda; komşularıyla çok iyi olduklarını belirtenler %45,5'lik orandadır. Orta diyenler %36,4 oranındadır. Bu da site içinde komşuluk ilişkilerinin genel anlamda iyi olduğunu göstermektedir. Site içindeki aktivitelere yaklaşık %82 oranında katılım gözükmektedir. Buna rağmen yılda bir iki kez katılımın, %44 oranı göze çarpmaktadır. Beyzade sitesinde yaşayanların %18,2'si yönetime katılmaktadır. Alınan belediye hizmetlerine bakıldığında yaklaşık %82 oranla çöp toplama hizmeti birinci sıradadır. Çöp toplama ve yol bakımının yapılması dışında site özerk bir yapı içinde kendi hizmetlerini karşılamaktadır.

Beyzade sitesindeki yaşam hakkında en önemli sorun olarak belirtilen şey, diğer başlığı altında sunulan otopark yetersizliği, çocuklara ve gençlere yönelik alanların azlığı, sosyal aktivite azlığıdır. Bunu komşuluk ilişkisinin az olması izlemektedir. Site içinde bulunan park oturma alanı, alışveriş merkezi vb... donatıların etkin ve verimli olarak kullanılmadığını göstermektedir. Bu da sitenin reklâmı için yapılmış olmazsa satılmaz mantığında yapılmış donatılar şeklinde kalmaktadır.

4.3. Mavi Palmiye Sitesi

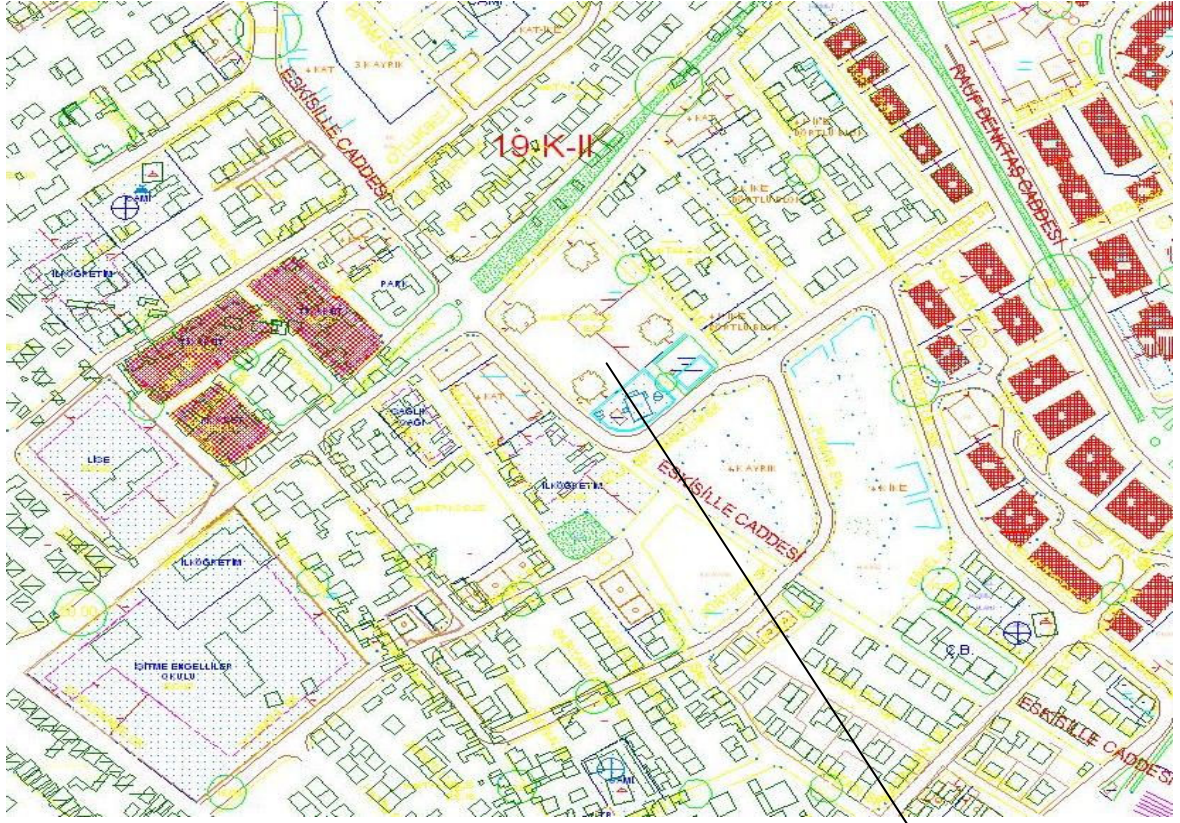
Selçuklu Sille’de Kılıçaslan mahallesinde yer almaktadır. 2000 yılında ilk blok tamamlanmıştır. 2001 ve 2002’de diğer iki blok tamamlanmıştır. 2005’ten beri güvenlik bulunmaktadır. Dış kapıda 24 saat güvenlik görevlisi bulunmaktadır. Apartman kapılarında kamera, görüntülü diyafon sistemi bulunmaktadır. Site içerisinde çocuk parkı, sosyal tesis, düğün vb... organizasyonlar için bir salon, bir kafe, fitness tesis bulunmaktadır. Projede havuz bulunduğu halde kullanıcı profili ve bakım maliyetinin külfeti nedeniyle yapılmamıştır. Hane başına yaklaşık üç otomobil düşmektedir. Otopark yetersizliği sorundur, bu nedenle misafir otoparkları da site sakinleri tarafından kullanılmaktadır. İki tane otomobili olanların belirli park yerleri bulunmaktadır. Mevcut sosyal yapı ve yapılı çevre dokusundan soyutlanmış durumdadır bir katlı, eski evlerin arasında 11 katlı bloklar olarak göze çarpmaktadır. Çevresindeki alanda da 18 uygulanmıştır ve kentsel dönüşüm yapılması düşünülmektedir. Mavi Palmiye Sitesinde 28 adet hanehalkı anketi gerçekleştirilmiş ve 106 kişiye ulaşılmıştır. Site 60 adet daireden oluşmaktadır Buna göre örneklem oranı % 46 olmaktadır.

Harita: 4.2 Güvenlikli Mavi Palmiye sitesi, www.earth.google.com sitesinden alınmıştır. Erişim Nisan 2008

Resim 4.4: Mavi Palmiye sitesi, kişisel arşiv, Nisan 2008

Mavi Palmiye Güvenlikli
Sitesi

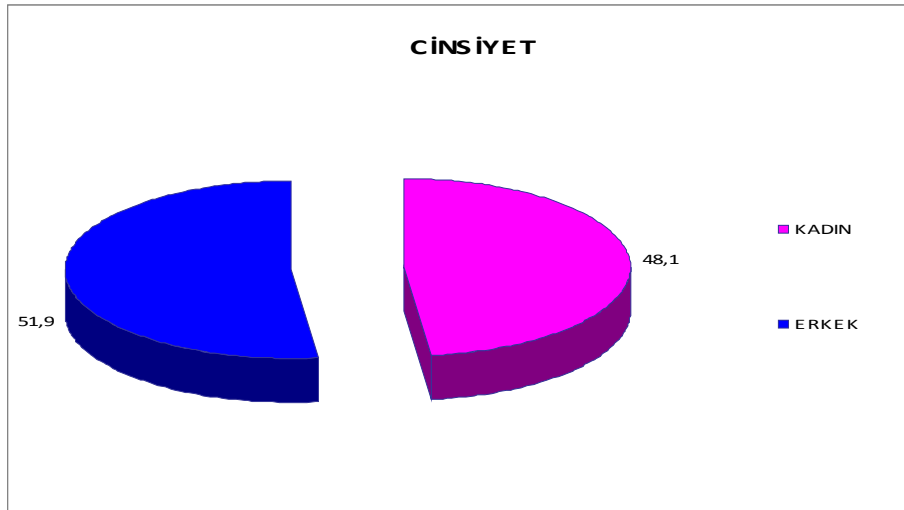
Şekil: 4.2. Mavi Palmiye güvenlikli sitesi vaziyet planı, Selçuklu Belediyesi, Nisan 2008

4.3.1. Mavi Palmiye sitesi demografik yapı analizi

Mavi Palmiye Sitesinde, yaş grupları, eğitim ve meslek durumuna ilişkin veriler toplanmış ve değerlendirilmiştir. Mavi Palmiye Sitesinde yaşayanların genel profilinin çıkarılması amaçlanmıştır. Tablo 4.3.1.1 de gösterildiği üzere Mavi Palmiye Sitesinde yaşayan bireylerin %48'i kadın, yaklaşık %52'si erkektir. Ortalama hane büyüklüğü ise 3.8 kişidir.

Tablo: 4.3.1.1 Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin cinsiyet dağılımı

CİNSİYET	FREKANS	%
KADIN	51	48,1
ERKEK	55	51,9
TOPLAM	106	100,00

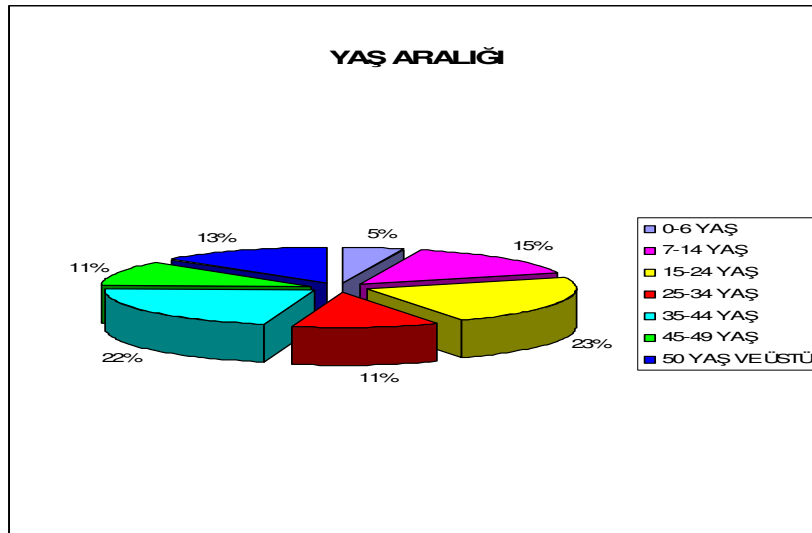

Grafik: 4.3.1.1 Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin cinsiyet dağılımı

Mavi Palmiye Sitesinde yaşayan nüfusun yaş dağılımına bakıldığında; mahallenin büyük oranda genç nüfustan oluştuğu görülmektedir. 7-24 yaş grubu içinde yer alan nüfusun oranı %37,73 iken; 25-44 yaş grubu içinde yer alan nüfusun oranı %33,02; 44 yaş ve üzeri ise %24,53 oranındadır. (Grafik 4.3.1.2, Tablo 4.3.1.2) 0-6 yaş grubundaki çocuklar ise nüfusun %4,72'ini oluşturmaktadır. Tablo yaş aralığı incelendiğinde, aile tipolojisinin belirgin özelliği olarak % 21,70 oranında 35-44 yaşları anne-baba; 15-24 yaşlarında 22,64 oranında ve iki çocuklu profili yaratmıştır. (Grafik 4.3.1.3, Tablo 4.3.1.3)

Tablo: 4.3.1.2 Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin yaş dağılımı

YAŞ ARALIĞI	FREKANS	%
0-6 YAŞ	5	4,72
7-14 YAŞ	16	15,09
15-24 YAŞ	24	22,64
25-34 YAŞ	12	11,32
35-44 YAŞ	23	21,70
45-49 YAŞ	12	11,32
50 YAŞ VE ÜSTÜ	14	13,21
TOPLAM	106	100,00

Grafik: 4.3.1.2 Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin yaş dağılımı

Tablo: 4.3.1.3. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin hane reisine yakınlık dağılımı

HANE REİSİNE YAKINLIK	FREKANS	%
BABA	27	25,5
ANNE	25	23,6
ÇOCUK	50	47,2
DİĞER	4	3,8
TOPLAM	106	100,00

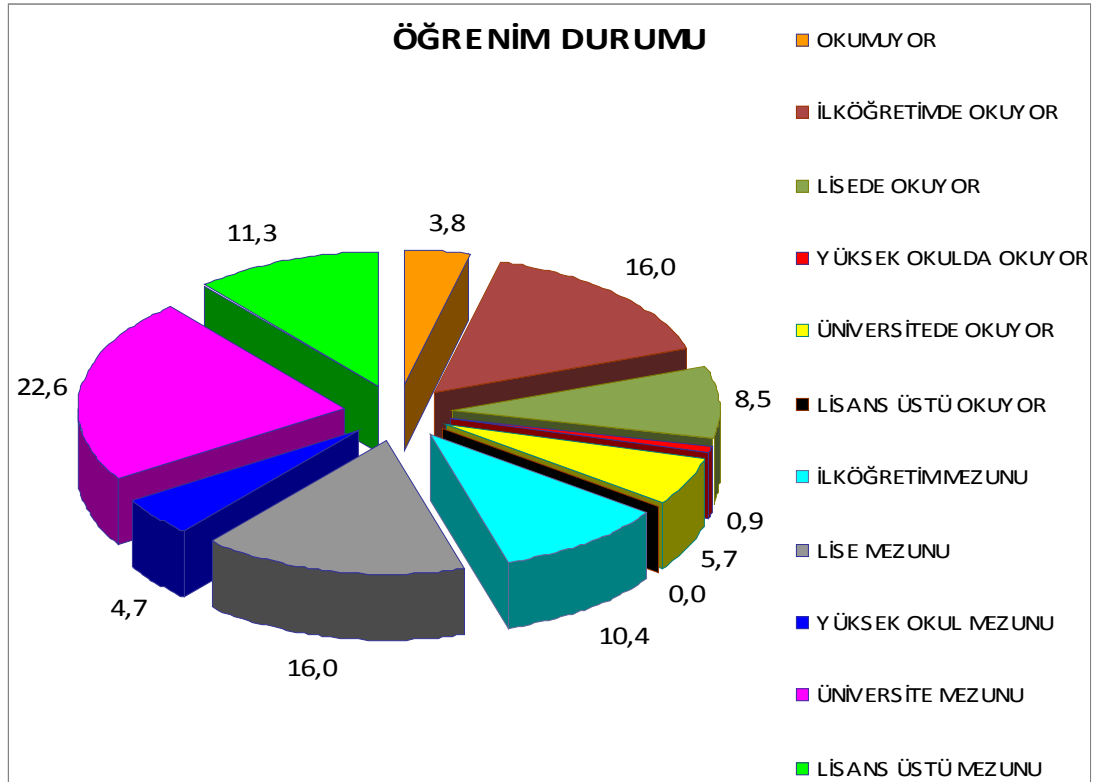
Grafik: 4.3.1.3 Mavi Palmiye Sitesinde Yaşayan Bireylerin Hane Reisine Yakınlığına Göre Dağılımı

Mavi Palmiye sitesinde yaşayanların eğitim düzeyi (Grafik 4.3.1.4, Tablo 4.3.1.4) görülmektedir. Yüksekokul, Üniversite ve Lisansüstü eğitim düzeyinde eğitim görmüşleri bir arada toplayarak, üniversite mezunu gibi değerlendirilmeleri sonucunda %38,6 oranında üniversite mezunu bulunmaktadır. Bu oranı %16'lık oranla lise mezunu ve %16'lık oranla ilköğretimde okuyanlar izlemektedir. %10,4 oranı da ilköğretim düzeyinde eğitim görmüştür. %8,5'i lisede okumaktadır. %6,6'lık

oranda üniversitede okumaktadır. Böylece eğitim düzeyinin yüksek olduğu açıkça görülmektedir.

Tablo: 4.3.1.4. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin öğrenim durumuna göre dağılımı

ÖĞRENİM DURUMU	FREKANS	%
OKUMUYOR	4	3,8
İLKÖĞRETİMDE OKUYOR	17	16,0
LİSEDE OKUYOR	9	8,5
YÜKSEK OKULDA OKUYOR	1	0,9
ÜNİVERSİTEDE OKUYOR	6	5,7
LİSANS ÜSTÜ OKUYOR	0	0,0
İLKÖĞRETİM MEZUNU	11	10,4
LİSE MEZUNU	17	16,0
YÜKSEK OKUL MEZUNU	5	4,7
ÜNİVERSİTE MEZUNU	24	22,6
LİSANS ÜSTÜ MEZUNU	12	11,3
TOPLAM	106	100,00

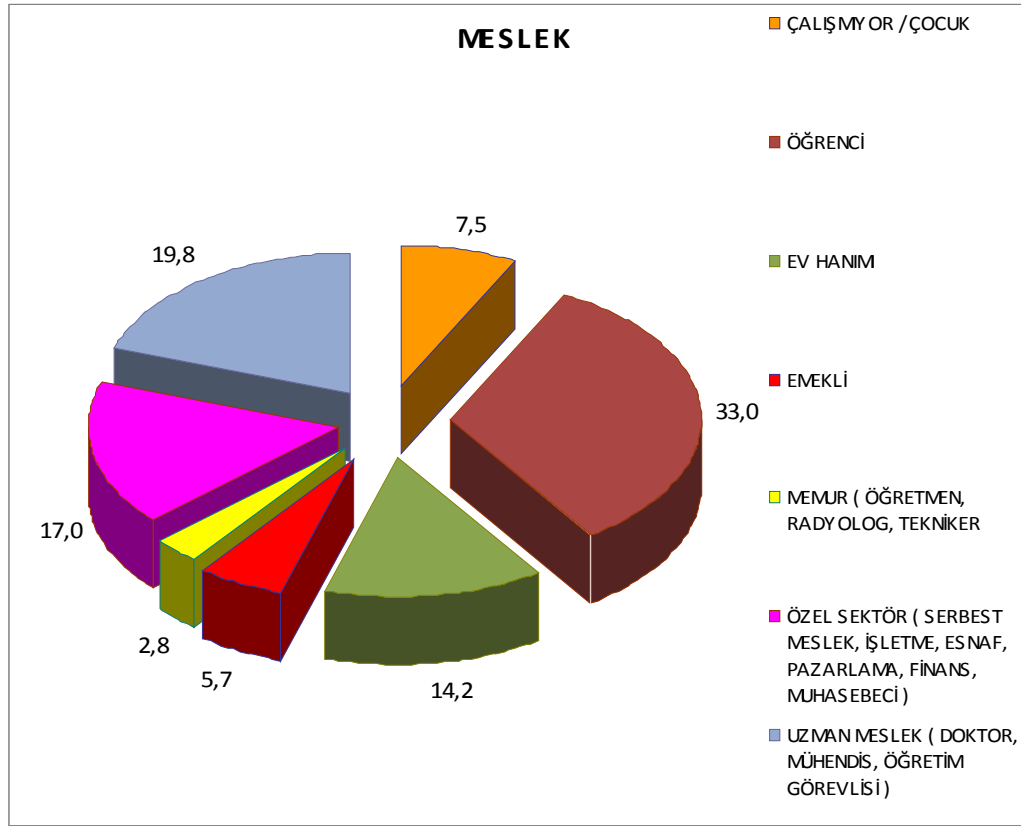

Grafik: 4.3.1.4 Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin öğrenim durumuna göre dağılımı

Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin mesleki durumları incelendiğinde; % 33 oranında öğrenciler en yüksek paya sahipken, %19,8’lik oranla uzman meslek sahibi doktor, mühendis, öğretim görevlisi gibi meslek grupları 2.sıradadır. Bunun da bu siteyi seçmelerinde etkisi vardır. Statünün önemine vurgu yapmaktadır. % 17’lik oran ise işletme, pazarlama, finans vb. meslekleri içermektedir. Bunu % 14,2 oranla işgücüne katılmayan ev hanımları izlemektedir. % 7,5’lik kısım ise çocuk ve çalışmayan kategorisini belirtmektedir. % 5,7 oranında da emekli bulunmaktadır. En son olarak %2,8’lik bir oranda memur statüsündedir (Tablo: 4.3.1.5, Grafik: 4.3.1.5).

Tablo: 4.3.1.5. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin meslek durumuna göre dağılımı

MESLEK	FREKANS	%
ÇALIŞMIYOR / ÇOCUK	8	7,5
ÖĞRENCİ	35	33,0
EV HANIMI	15	14,2
EMEKLİ	6	5,7
MEMUR (ÖĞRETMEN, RADYOLOG, TEKNİKER	3	2,8
ÖZEL SEKTÖR (SERBEST MESLEK, İŞLETME, ESNAF, PAZARLAMA, FİNANS, MUHASEBECİ)	18	17,0
UZMAN MESLEK (DOKTOR, MÜHENDİS, ÖĞRETİM GÖREVLİSİ)	21	19,8
TOPLAM	106	100,00

Grafik 4.3.1.5 Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin meslek durumuna göre dağılımı

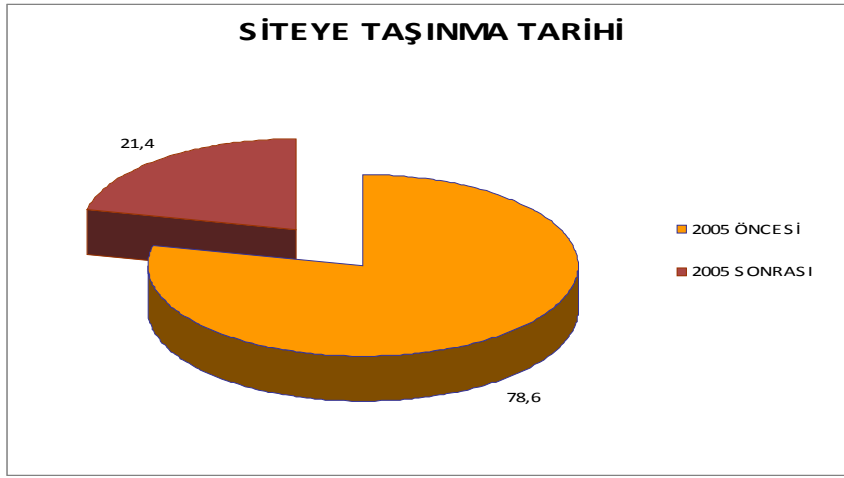
4.3.2. Mavi Palmiye sitesi toplumsal statü göstergeleri, Mavi Palmiye sitesine taşınma tercihini oluşturan nedenler

Mavi Palmiye Sitesi toplumsal statü göstergeleri olarak, göç edilen ve göç zamanı ile refah durumu ölçülmüştür. Refah durumuna ilişkin olarak konut sahipliği ve kullanılan ulaşım araçları gösterge olarak kullanılmıştır.

Mavi Palmiye Sitesinde yaşayanların yaklaşık %79'i 2005 ten önce taşınmıştır. 2000 yılında yapılmaya başlanan sitede ilk bloğunda oturulmaya başlanmıştır. %21'lik kısım ise 2005 ten sonra taşınmışlardır. Bunlarda il dışından gelenlerdir.

Tablo: 4.3.2.1. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma tarihine göre dağılımı

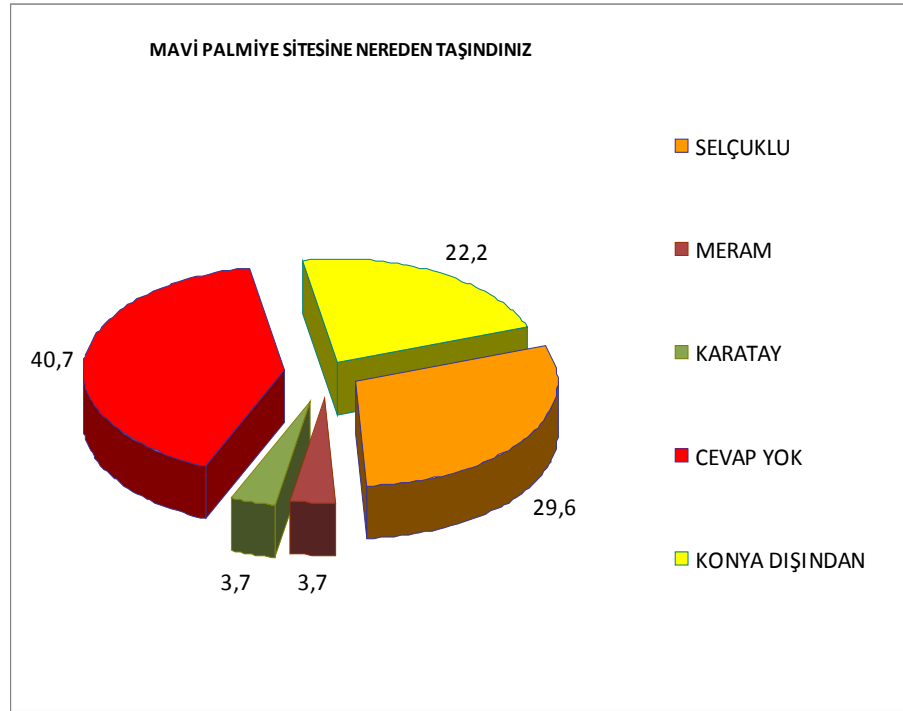
SİTEYE TAŞINMA TARİHİ	FREKANS	%
2005 ÖNCESİ	22	78,6
2005 SONRASI	6	21,4
TOPLAM	28	100,00

Grafik: 4.3.2.1. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma tarihine göre dağılımı

Tablo: 4.3.2.2. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin nereden taşındıklarına göre dağılımı

NEREDEN TAŞINDINIZ	FREKANS	%
SELÇUKLU	8	29,6
MERAM	1	3,7
KARATAY	1	3,7
CEVAP YOK	11	40,7
KONYA DIŞINDAN	6	22,2
TOPLAM	27	100,00

Grafik: 4.3.2.2. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin nereden taşındıklarına göre dağılımı

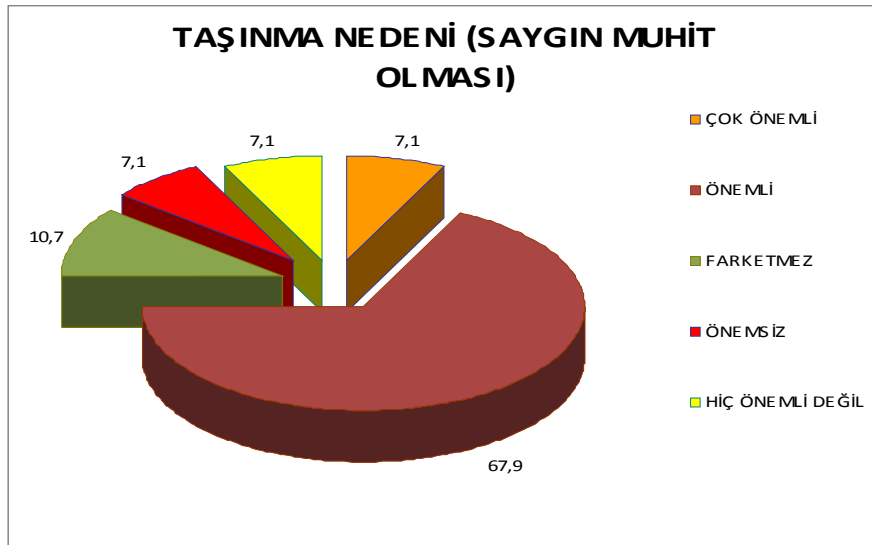
Mavi Palmiye sitesinden ayrılma düşüncesi sorusuna verilen cevaplara göre yaklaşık % 86'lık oranın mutlu ve ayrılmak istemediği, %14'lük kısmın ise siteden ayrılmayı düşündüğü tespit edilmiştir. Bu oran üzerinde, kiracı olmaları, kent merkezine uzaklığı ve aidat parasının fazlalığı belirleyici olmaktadır.

Site sakinlerinden buraya taşınma nedenlerini çok önemliden hiç önemli değil beş kademe içinde değerlendirmeleri istenmiştir. Buna göre bu siteye taşınma nedenleri anlaşılma çalışılmıştır. Bu etkenler anket formunda da saygın bir muhit olması, çevrenin bakımlı olması, güvenlik ve komşuluk ilişkisi, tanıdık ve akrabalarının olması olarak ifade edilmiştir.

Taşınma nedenlerinin içinde saygınlığı çok önemli bulanlar %7,1 ve önemli bulanlar yaklaşık %68 oranındadır. Bu sonuca bakarsak önemli görenler toplamda yaklaşık %75 oranındadır. Fark etmez diyenler yaklaşık % 11 oranındadır. Önemsiz ve hiç önemli değil diyenler eşit orandadır ve %7,1 orandadır (Tablo: 4.3.4.3a, Grafik. 4.3.4.3a).

Tablo: 4.3.2.3a. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan saygın muhit olmasının önemine göre dağılımı

TAŞINMA NEDENİ (SAYGIN MUHİT OLMASI)	FREKANS	%
ÇOK ÖNEMLİ	2	7,1
ÖNEMLİ	19	67,9
FARKETMEZ	3	10,7
ÖNEMSİZ	2	7,1
HİÇ ÖNEMLİ DEĞİL	2	7,1
TOPLAM	28	100,00

Grafik: 4.3.2.3a. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan saygın muhit olmasının önemine göre dağılımı

Düzenli, temiz ve bakımlı bir çevrede yaşamak da saygın muhitte yaşamak prestij ile bağlantılıdır. Kişinin yaşam kalitesinin göstergesi olarak da sayılabilir. Mavi Palmiye sitesinde yaşayanların yaklaşık %36'sı çevrenin bakımlı olmasının çok önemli, yaklaşık %61'lik oranı da önemli olduğunu belirterek toplamda yaklaşık %96 oranı önemli olduğunu belirtmişlerdir. Yaklaşık %4'lük kısım için hiç önemli değildir (Tablo: 4.3.2.3b, Grafik: 4.3.2.3b).

Tablo: 4.3.2.3b. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan çevrenin temiz, bakımlı, düzenli olmasının önemine göre dağılımı

TAŞINMA NEDENİ (ÇEVRENİN TEMİZ BAKIMLI DÜZENLİ OLMASI)	FREKANS	%
ÇOK ÖNEMLİ	10	35,7
ÖNEMLİ	17	60,7
FARKETMEZ	0	0,0
ÖNEMSİZ	0	0,0
HİÇ ÖNEMLİ DEĞİL	1	3,6
TOPLAM	28	100,00

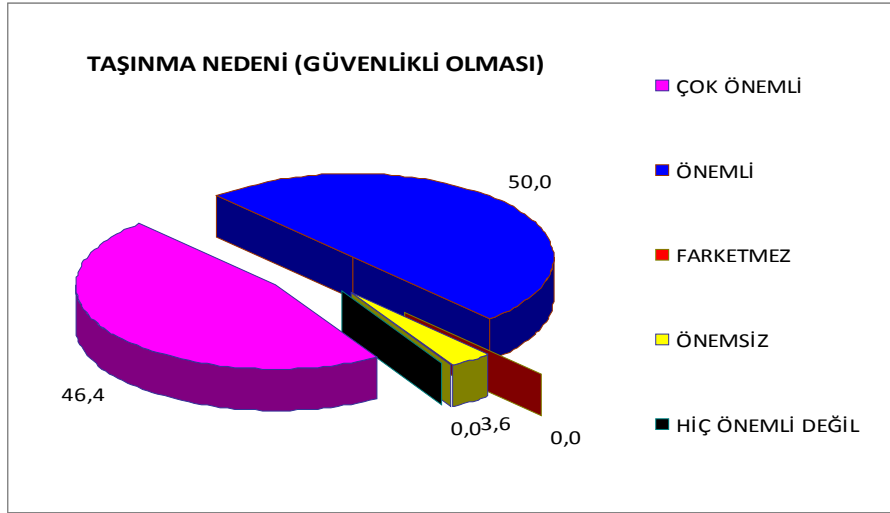

Grafik: 4.3.2.3b Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan çevrenin temiz, bakımlı, düzenli olmasının önemine göre dağılımı

Mavi Palmiye sitesinde yaşayanların %46,4'ü güvenli olmanın çok önemli, %50'si de önemli olduğunu belirterek, toplamda %96 oranında önemli olduğunu vurgulamışlardır. Bununla birlikte yaklaşık %4 oranında oturanlarda önemsiz cevabını vermişlerdir (Tablo: 4.3.2.3c, Grafik: 4.3.2.3c).

Tablo: 4.3.2.3c Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan güvenli olmasının önemine göre dağılımı

TAŞINMA NEDENİ (GÜVENLİKLİ OLMASI)	FREKANS	%
ÇOK ÖNEMLİ	13	46,4
ÖNEMLİ	14	50,0
FARKETMEZ	0	0,0
ÖNEMSİZ	1	3,6
HİÇ ÖNEMLİ DEĞİL	0	0,0
TOPLAM	28	100,00

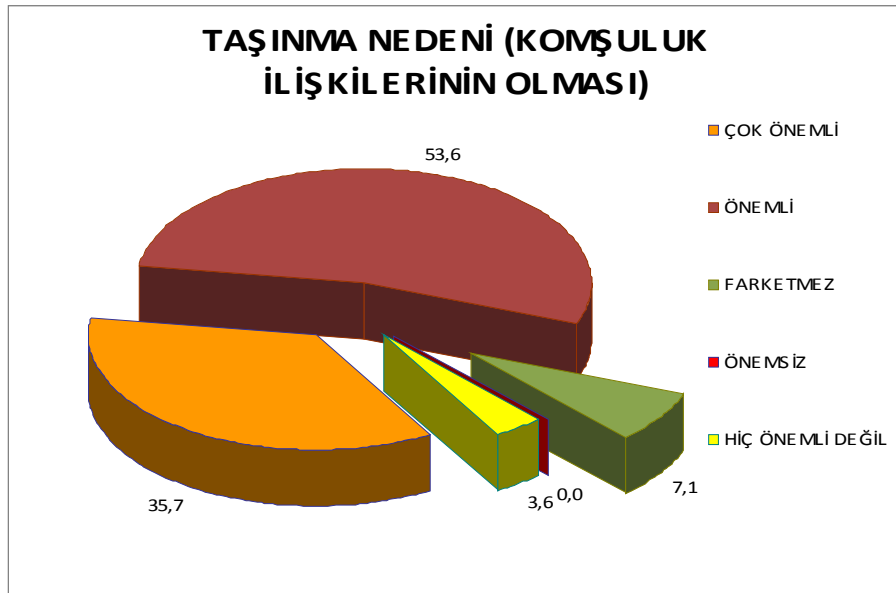

Grafik: 4.3.2.3c Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan güvenli olmasının önemine göre dağılımı

Mavi Palmiye sitesine taşınma nedeni olarak komşuluk ilişkilerinin iyi olmasının çok önemli olduğunu belirtenler %35,7 oranındadır. Komşuluk ilişkilerini önemli bulanlar yaklaşık %53,6, fark etmez yanıtını verenler %7,1 oranındadır. Yaklaşık %3,6'lık oranda hiç önemli değil cevabını vermiştir (Tablo: 4.3.2.3d, Grafik. 4.3.2.3d).

Tablo: 4.3.2.3d. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan komşuluk ilişkilerinin olmasının önemine göre dağılımı

TAŞINMA NEDENİ (KOMŞULUK İLİŞKİLERİNİN OLMASI)	FREKANS	%
ÇOK ÖNEMLİ	10	35,7
ÖNEMLİ	15	53,6
FARKETMEZ	2	7,1
ÖNEMSİZ	0	0,0
HİÇ ÖNEMLİ DEĞİL	1	3,6
TOPLAM	28	100,00

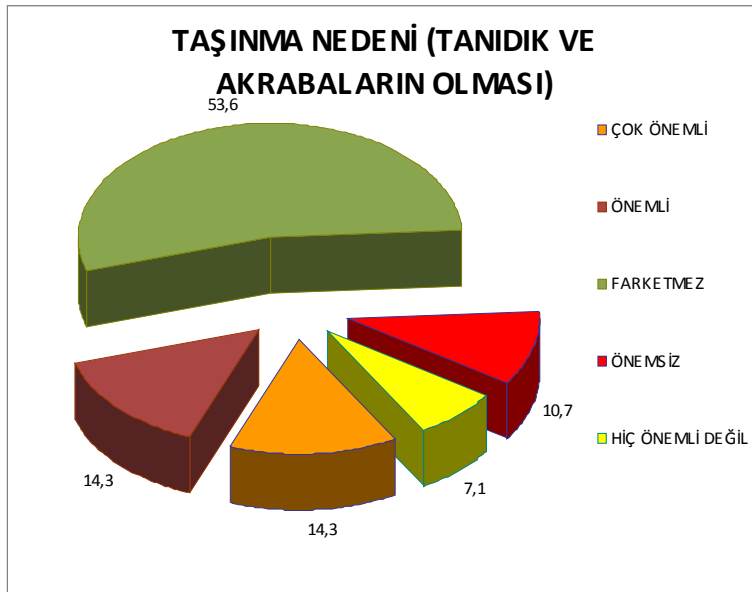
Grafik: 4.3.2.3d. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan komşuluk ilişkilerinin olmasının önemine göre dağılımı

Mavi Palmiye sitesine taşınma nedeni olarak tanıdık ve akrabalarının olmasının çok önemli olduğunu belirtenler %14,3, önemli bulanlar ise %14,3 oranındadır. Toplamda %28,6'lık kısım taşınma nedeni olarak önemli olarak belirtmişlerdir. Bunların dışında %53,6'lık oran ise tanıdık ve akrabaların olması fark etmez diye düşünmektedir ve önemsiz olarak düşünen %10,7 ve %7,1'lik oranı teşkil

eden kişiler ise hiç önemli değil diye düşünmektedir. Sonuçlara göre tanıdıklık, hemşericilik önemli değil; Statü önemlidir. (Tablo: 4.3.2.3e, Grafik. 4.3.2.3e).

Tablo: 4.3.2.3e. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan tanıdık ve akrabaların olmasının önemine göre dağılımı

TAŞINMA NEDENİ (TANIDIK VE AKRABALARIN OLMASI)	FREKANS	%
ÇOK ÖNEMLİ	4	14,3
ÖNEMLİ	4	14,3
FARKETMEZ	15	53,6
ÖNEMSİZ	3	10,7
HİÇ ÖNEMLİ DEĞİL	2	7,1
TOPLAM	28	100,00

Grafik: 4.3.2.3e Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin siteye taşınma nedeni olan tanıdık ve akrabaların olmasının önemine göre dağılımı

Mavi Palmiye Sitesinde yaşayanların taşınma isteklerine ilişkin görüşleri yer almaktadır. Buna göre yaşayanların yaklaşık %86'sı taşınmayı düşünmediklerini, %14'ü ise düşündüklerini belirtmişlerdir. Taşınmayı düşündüğünü belirtenler kiracıdır. Taşınmayı düşünenler, kent merkezine uzak olmasından, kira ve aidatların pahalılığından şikâyet etmektedirler

Tablo: 4.3.2.4. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin siteden ayrılma düşüncesine göre dağılımı

SİTEDEN AYRILMA DÜŞÜNCESİ	FREKANS	%
HAYIR	24	85,7
EVET	4	14,3
TOPLAM	28	100,00

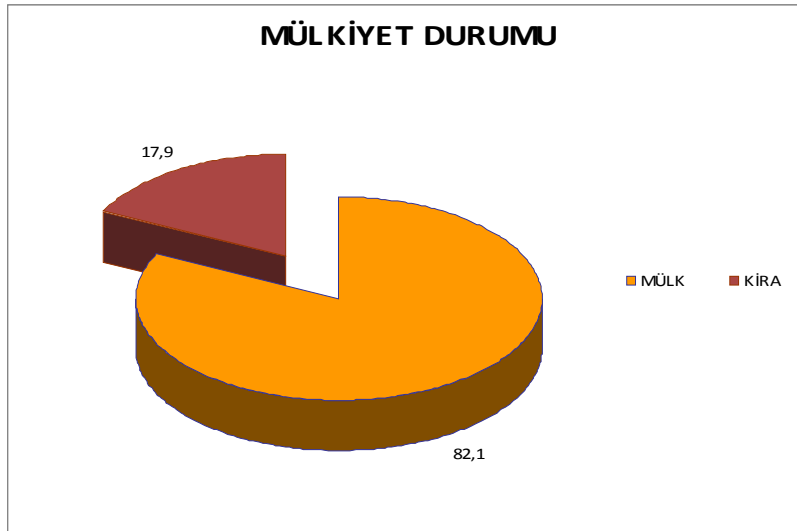

Grafik: 4.3.2.4. Mavi Palmiye sitesinde yaşayan bireylerin siteden ayrılma düşüncesine göre dağılımı

Grafik: 4.3.2.5 ve Tablo: 4.3.2.5'te görüldüğü üzere Mavi Palmiye Sitesinde yaşayanların % 82'si yaşadığı konutun mülkiyetine sahipken, yaklaşık %18'i kiracıdır. Mavi Palmiye sitesinde oturanların yaklaşık %71'inin yazlık evi bulunmamaktadır. Yalnızca yaklaşık %29'luk oranının yazlık evi bulunmaktadır (Grafik: 4.3.2.5; Tablo: 4.3.2.5).

Tablo: 4.3.2.5. Mavi Palmiye sitesi konutların sahiplilik durumunun dağılımı

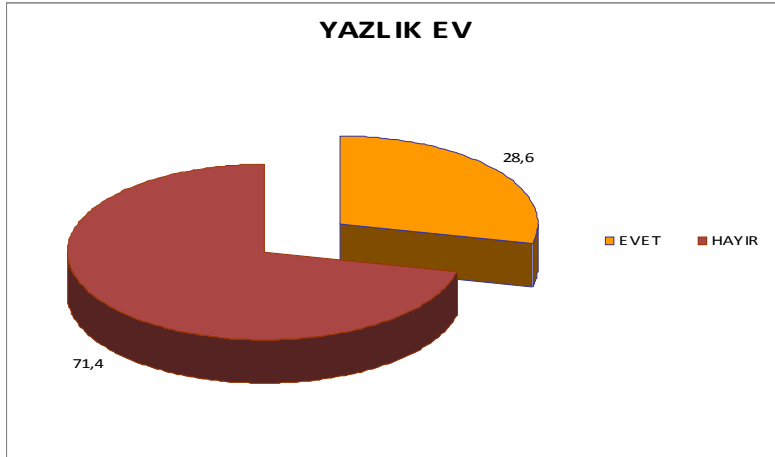
MÜLKİYET DURUMU	FREKANS	%
MÜLK	23	82,1
KİRA	5	17,9
TOPLAM	28	100,00

Grafik: 4.3.2.5. Mavi Palmiye sitesi konutların sahiplilik durumunun dağılımı

Tablo: 4.3.2.6. Mavi Palmiye sitesi yazlık ev sahipliliği durumunun dağılımı

YAZLIK EV	FREKANS	%
EVET	8	28,6
HAYIR	20	71,4
TOPLAM	28	100,00

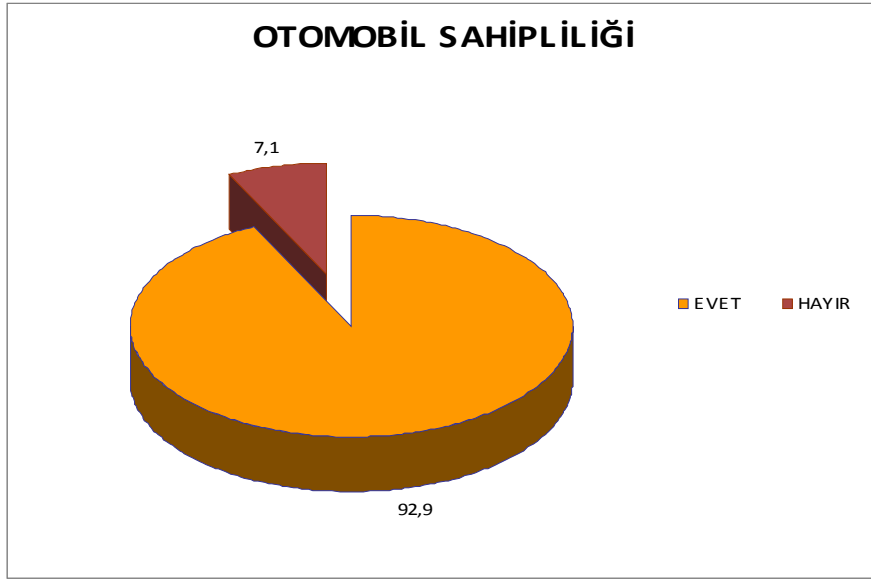

Grafik: 4.3.2.6 Mavi Palmiye sitesi yazlık ev sahipliliği durumunun dağılımı

Aşağıdaki Tablo: 4.3.2.7; Tablo: 4.3.2.8'den izlenebileceği gibi, Mavi Palmiye sitesinde yaşayanların %93 oranla tamamına yakının otomobili vardır ve hatta 2-3 otomobile sahip olanlar da bulunmaktadır. Bununla orantılı olarak özel garaj sahipliliği de %100'dür.

Tablo: 4.3.2.7 Mavi Palmiye sitesindeki yaşayan bireylerin otomobil sahipliliğinin dağılımı

OTOMOBİL SAHİPLİLİĞİ	FREKANS	%
EVET	26	92,9
HAYIR	2	7,1
TOPLAM	28	100,00

Grafik: 4.3.2.7 Mavi Palmiye sitesindeki yaşayan bireylerin otomobil sahipliliğinin dağılımı

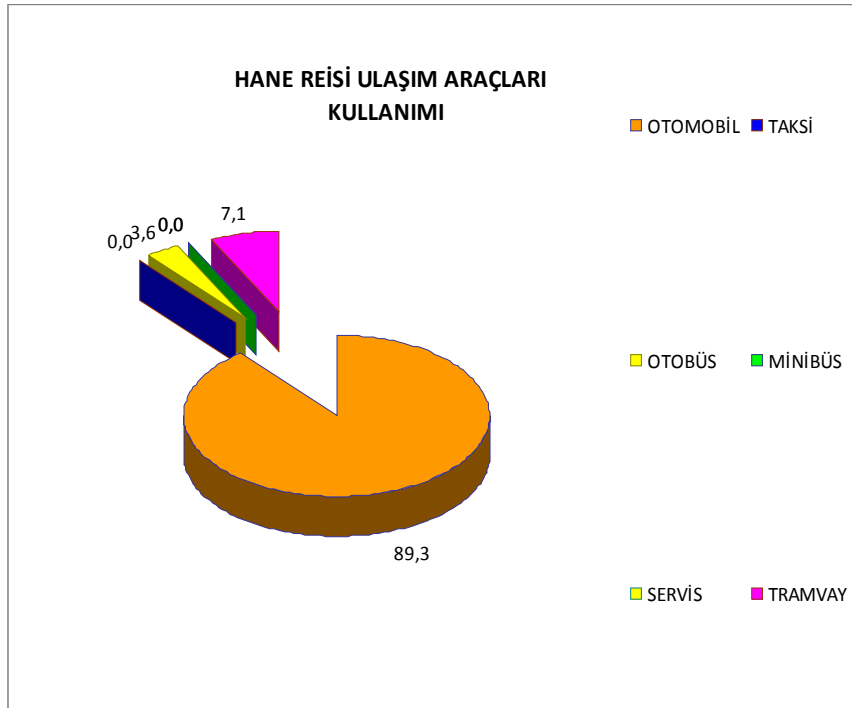
Tablo: 4.3.2.8. Mavi Palmiye sitesindeki özel garaj sahipliliğinin dağılımı

ÖZEL GARAJ SAHİPLİLİĞİ	FREKANS	%
EVET	11	100,0
HAYIR	0	0,0
TOPLAM	11	100,00

Mavi Palmiye sitesinde yaşayan ailelerin hane reisleri, ulaşımı %89,3 oranında otomobille yapmaktadırlar. %7,1'lik oran ise tramvayı kullanmaktadır. %3,6 oranında da otobüsü tercih edenler bulunmaktadır. (Tablo: 4.3.2.9, Grafik: 4.3.2.8)

Tablo: 4.3.2.9 Mavi Palmiye sitesindeki yaşayan hane reisi ulaşım araçları kullanımının dağılımı

HANE REİSİ ULAŞIM ARAÇLARI KULLANIMI	FREKANS	%
OTOMOBİL	25	89,3
TAKSİ	0	0,0
OTOBÜS	1	3,6
MİNİBÜS	0	0,0
SERVİS	0	0,0
TRAMVAY	2	7,1
TOPLAM	28	100,00

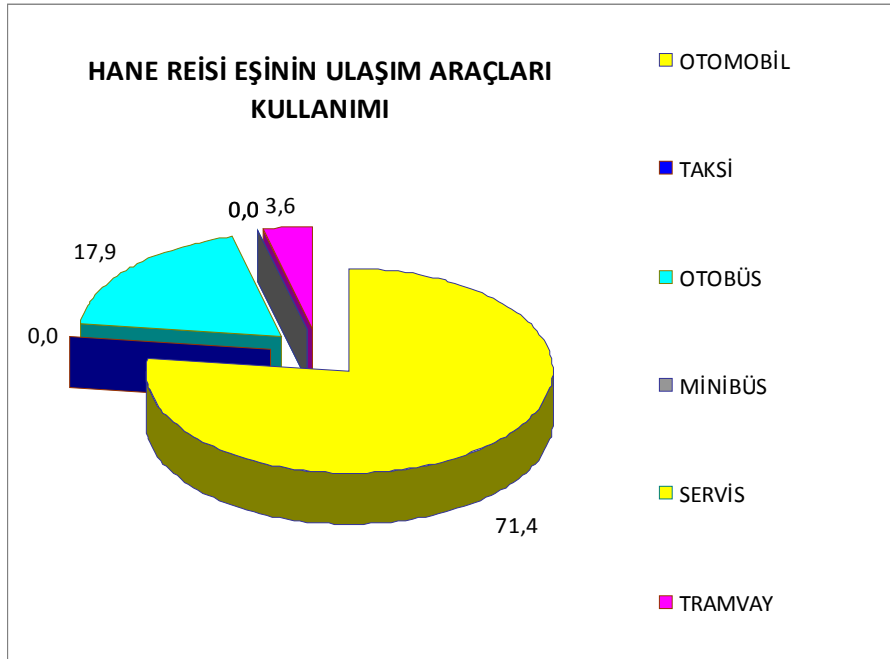

Grafik: 4.3.2.8 Mavi Palmiye sitesindeki yaşayan hane reisi ulaşım araçları kullanımının dağılımı

Buna ek olarak hane reislerinin eşlerinin de yaklaşık %71,4'ü otomobili ulaşım aracı olarak kullanmaktadır. Bu da göstermektedir ki, %71'inin ikinci bir otomobili vardır. Yaklaşık %18'i otobüs ve diğer yaklaşık % 4'lük dilimi ise tramvayı kullanmaktadır. %7,1'lik oranda cevap vermemiştir. (Tablo: 4.3.2.10, Grafik: 4.3.2.9)

Tablo: 4.3.2.10 Mavi Palmiye sitesindeki yaşayan hane reisi eşinin ulaşım araçları kullanımının dağılımı

HANE REİSİ EŞİNİN ULAŞIM ARAÇLARI KULLANIMI	FREKANS	%
OTOMOBİL	20	71,4
TAKSİ	0	0,0
OTOBÜS	5	17,9
MİNİBÜS	0	0,0
SERVİS	0	0,0
TRAMVAY	1	3,6
CEVAP VERMEYEN	2	7,1
TOPLAM	28	100,00

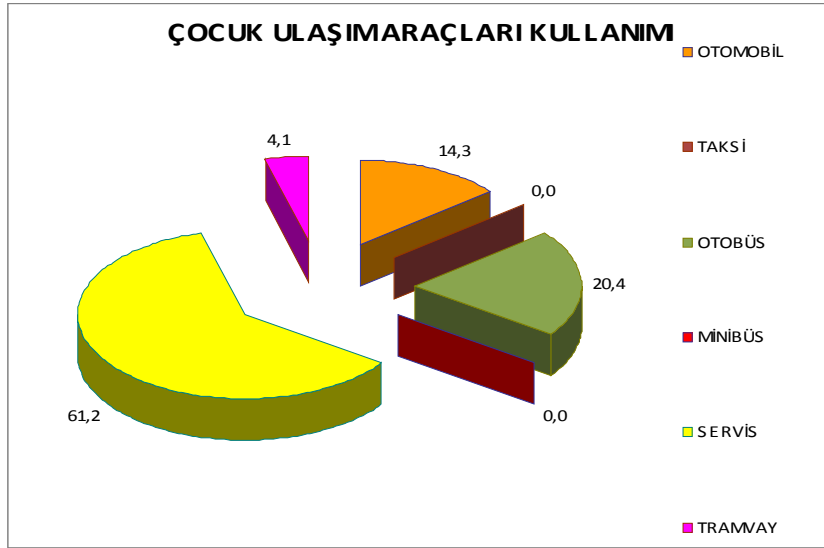

Grafik.4.3.2.9. Mavi Palmiye sitesindeki yaşayan hane reisi eşinin ulaşım araçları kullanımının dağılımı

Çocuklar ise % 61,2 oranla okula giderken servisi kullanmaktadırlar. %14'lük kısımda otomobili tercih etmektedir; %4,1'lik oranda tramvayı kullanmaktadır. (Tablo: 4.3.2.11, Grafik: 4.3.2.10)

Tablo: 4.3.2.11. Mavi Palmiye sitesindeki yaşayan çocukların ulaşım araçları kullanımının dağılımı

ÇOCUK ULAŞIM ARAÇLARI KULLANIMI	FREKANS	%
OTOMOBİL	7	14,3
TAKSİ	0	0,0
OTOBÜS	10	20,4
MİNİBÜS	0	0,0
SERVİS	30	61,2
TRAMVAY	2	4,1
TOPLAM	49	100,0

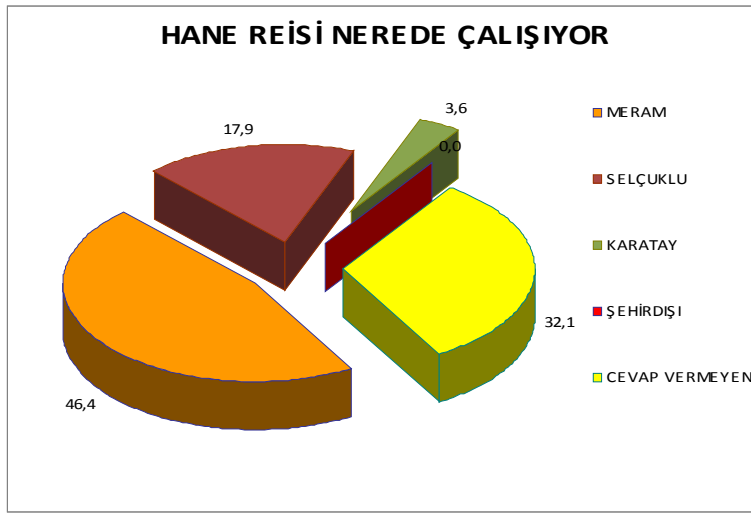

Grafik: 4.3.2.11. Mavi Palmiye sitesindeki yaşayan çocukların ulaşım araçları kullanımının dağılımı

Yukarıdaki yorumlara bağlı olarak hane reisinin çalıştıkları semtler incelendiğinde, yaklaşık %46,4 oranı Meram'da çalışmaktadır. Diğer %32,1'lik oranı ise cevap vermemiştir. Yaklaşık %18'lik oranı Selçuklu'da çalışmaktadır. %3,6'lık kısmı da Karatay'da çalışmaktadır. (Tablo: 4.2.2.12, Grafik: 4.2.2.11)

Tablo: 4.3.2.12. Mavi Palmiye sitesindeki yaşayan hane reisinin çalıştığı yerlerin dağılımı

HANE REİSİ NERDE ÇALIŞIYOR	FREKANS	%
MERAM	13	46,4
SELÇUKLU	5	17,9
KARATAY	1	3,6
ŞEHİRDİŞİ	0	0,0
CEVAP VERMEYEN	9	32,1
TOPLAM	28	100,00

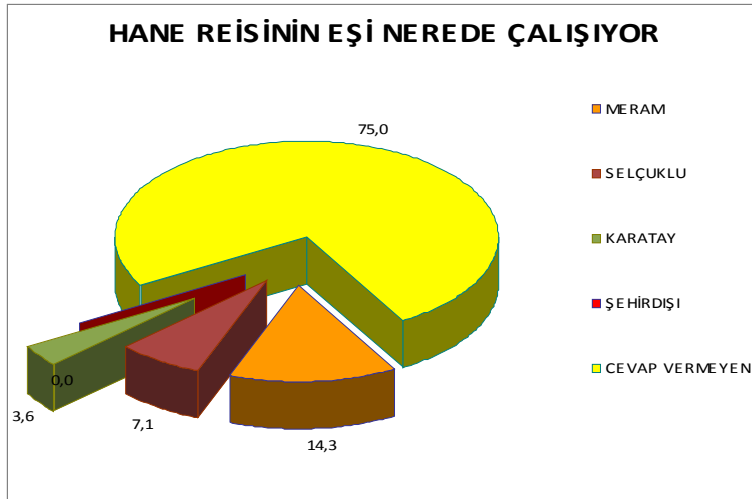

Grafik: 4.3.2.11 Mavi Palmiye sitesindeki yaşayan hane reisinin çalıştığı yerlerin dağılımı

Hane reislerinin eşlerinin çalıştığı semtlerin yüzdeler dağılımına bakıldığında % 14,3 oranla Meram, % 7,1 oranla Selçuklu ve %3,6 oranla Karatay’da aynı oranda çalıştıkları görülmüştür. Dörtte üçlük bölüm soruya cevap vermemiştir (Tablo: 4.3.2.13, Grafik: 4.3.2.12)

Tablo: 4.3.2.13. Mavi Palmiye sitesindeki yaşayan hane reisinin eşinin çalıştığı yerlerin dağılımı

HANE REİSİNİN EŞİ NERDE ÇALIŞIYOR	FREKANS	%
MERAM	4	14,3
SELÇUKLU	2	7,1
KARATAY	1	3,6
ŞEHİRDİŞİ	0	0,0
CEVAP VERMEYEN	21	75,0
TOPLAM	28	100,00

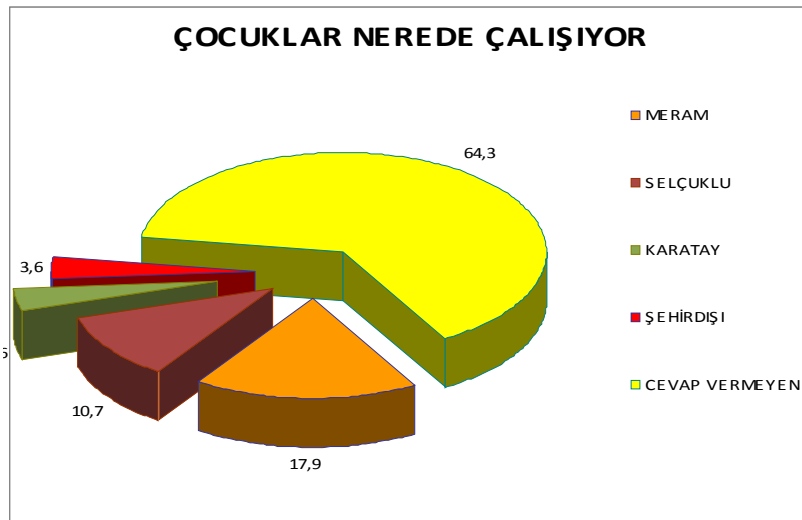

Grafik: 4.3.2.12. Mavi Palmiye sitesindeki yaşayan hane reisinin eşinin çalıştığı yerlerin dağılımı

Çocukların çalıştığı semtlere baktığımızda yaklaşık %18'i Meram'da; yaklaşık %11 oranında Selçuklu'da, %3,6'lık oranda Karatay ve şehir dışında çalışmaktadır. Bu oranların küçük olması çocukların büyük oranının öğrenci olmasından kaynaklanmaktadır.(Tablo: 4.3.2.14, Grafik: 4.3.2.13)

Tablo: 3.3.2.14. Mavi Palmiye sitesindeki yaşayan çocuklarının çalıştığı yerlerin dağılımı

ÇOCUKLAR NERDE ÇALIŞIYOR	FREKANS	%
MERAM	5	17,9
SELÇUKLU	3	10,7
KARATAY	1	3,6
ŞEHİRDİŞİ	1	3,6
CEVAP VERMEYEN	18	64,3
TOPLAM	28	100,00

Grafik: 4.3.2.13 Mavi Palmiye sitesindeki yaşayan çocuklarının çalıştığı yerlerin dağılımı

4.3.3. Mavi Palmiye sitesi kent ile ilişkiler

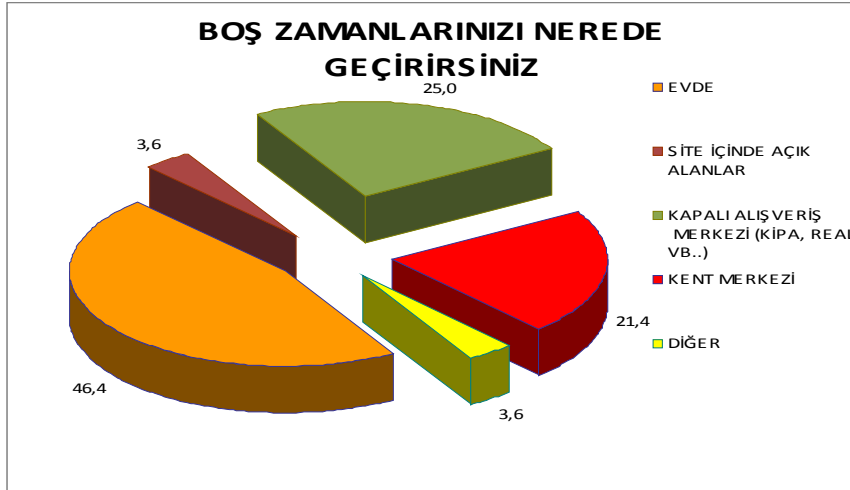
Bu başlık altında Mavi Palmiye sitesinde yaşayanların boş zamanlarını nerede değerlendirdikleri, en yakın arkadaşlarının nerede oturduğu ve yakında bulunan mahallelerden siteye çalışmaya birilerinin gelip gelmediği sorgulanmıştır. Bu sorgulama ile mahalle sakinlerinin hem kent merkezi ve kentin geri kalanı ile ilişki kurup kurmadıkları, hem de siteler ile çalışma dışında bir ilişkilerinin olup olmadığı

anlaşılmak istenmiştir. Özellikle en yakın arkadaşlarınız nerede oturuyor sorusu, bu durumun ölçülmesi için bir gösterge olarak değerlendirilmiştir.

Böylece mahallenin sosyal ve kültürel bir ortam olarak bütünlüğü ve kendine yeterliliği, içine kapalı olup olmadığı üzerine bilgi edinilmesi amaçlanmıştır.

Tablo: 4.3.3.1 Mavi Palmiye sitesindeki yaşayanların boş zamanlarında nerede geçirdiklerinin gösterildiği dağılımı

BOŞ ZAMANLARINIZI NEREDE GEÇİRİRSİNİZ	FREKANS	%
EVDE	13	46,4
SİTE İÇİNDE AÇIK ALANLAR	1	3,6
KAPALI ALIŞVERİŞ MERKEZİ (KİPA, REAL VB..)	7	25,0
KENT MERKEZİ	6	21,4
DİĞER	1	3,6
TOPLAM	28	100,00

Grafik: 4.3.3.1 Mavi Palmiye sitesindeki yaşayanların boş zamanlarında nerede geçirdiklerinin gösterildiği dağılımı

Mavi Palmiye sitesinde yaşayanların yaklaşık % 47'si boş zamanlarını çoğunlukla evde, % 25'i kapalı alışveriş merkezlerinde % 21,4'ü kent merkezinde ise %3,6lık oranı site içinde açık alanlarda geçirdiklerini belirtmişlerdir. Diğer %3,6lık oranda diğer diyerek cevap vermişlerdir. Bu da Mavi Palmiye sitesinde ev ve aile odaklı yaşamla daha açık yaşamın izlerinin bulunduğunu göstermektedir. (Tablo: 4.3.3.1, Grafik: 4.3.3.1

Tablo: 4.3.3.2 Mavi Palmiye sitesindeki yaşayanların bireylerin en yakın arkadaşlarının oturduğu yerlerin dağılımı

EN YAKIN ARKADAŞLAR NEREDE OTURUYOR	FREKANS	%
AYNI SİTE İÇİNDE	5	17,9
SELÇUKLU İÇİNDE BAŞKA BİR SİTEDE	6	21,4
SELÇUKLU DIŞINDA BAŞKA BİR SİTEDE	0	0,0
SELÇUKLU'DA BİR MAHALLEDE	3	10,7
KONYA'DA BAŞKA BİR SEMTTE	14	50,0
TOPLAM	28	100,00

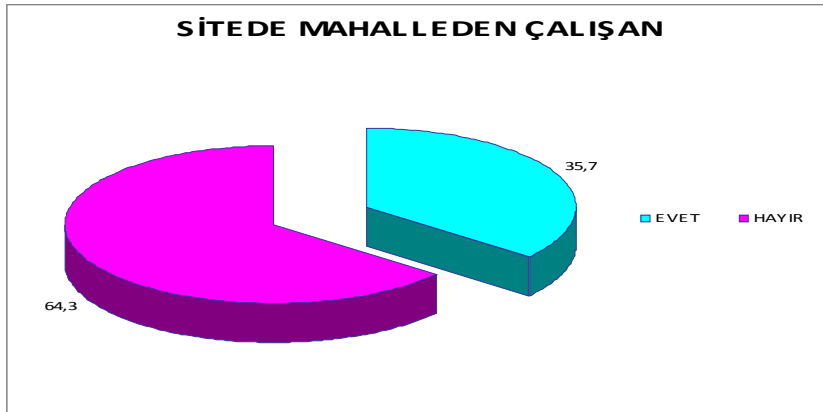
Grafik.4.3.3.2 Mavi Palmiye sitesindeki yaşayanların bireylerin en yakın arkadaşlarının oturduğu yerlerin dağılımı

Yukarıdaki Tablo: 4.3.3.2, Grafik: 4.3.3.2’de görüldüğü gibi, Mavi Palmiye sitesinde yaşayanların en yakın arkadaşlarının %50’si Selçuklu içinde yaşamaktadır. Bunların yaklaşık %18’lik oranı aynı site içinde yaşamaktadır.

Mavi Palmiye sitesinde yaşayanlara site çalışanları içinde yakın mahallelerden gelenlerin olup olmadığına dair farkındalığı ölçmek için sorulan soruya verilen yanıtı göre, yaklaşık %36 oranında çevre mahallelerden çalışanların olduğu söylenmiştir. Bu çalışanlardan ev temizlikçisi olarak çalışanlar %30 oranındadır. %30 oranında evde çocuk bakımı %20’şerlik oranlarda da sitenin güvenlik ve çevre bakımında çalışanlar bulunmaktadır. (Tablo: 4.3.3.3, Grafik: 4.3.3.3; Tablo: 4.3.3.4. Grafik: 4.3.3.4)

Tablo: 4.3.3.3 Mavi Palmiye sitesi çevre mahallelerinden çalışanların varlığı

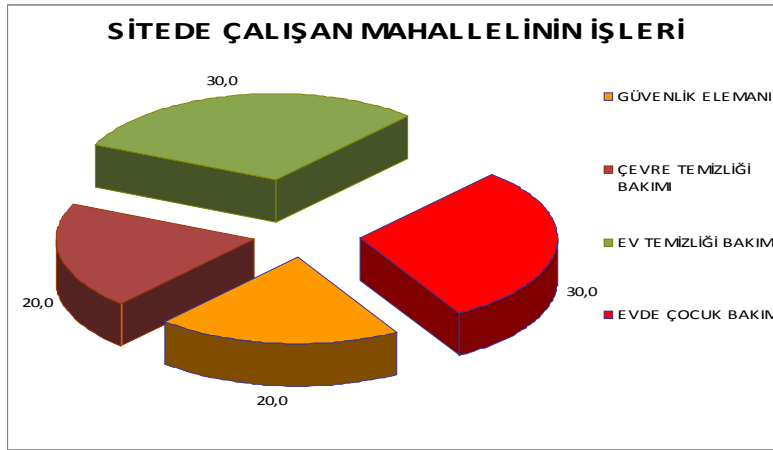
SİTEDE MAHALLEDEN ÇALIŞAN VARLIĞI	FREKANS	%
EVET	10	35,7
HAYIR	18	64,3
TOPLAM	28	100,00

Grafik: 4.3.3.3. Mavi Palmiye sitesi çevre mahallelerinden çalışanların varlığı

Tablo: 4.3.3.4. Mavi Palmiye sitesi çevre mahallelerden site içinde çalışanların iş dağılımı

SİTEDE ÇALIŞAN MAHALLELİNİN İŞLERİ	FREKANS	%
GÜVENLİK ELEMANI	2	20,0
ÇEVRE TEMİZLİĞİ BAKIMI	2	20,0
EV TEMİZLİĞİ BAKIMI	3	30,0
EVDE ÇOCUK BAKIMI	3	30,0
TOPLAM	10	100,00

Grafik.4.3.3.4. Mavi Palmiye sitesi çevre mahallelerden site içinde çalışanların iş dağılımı

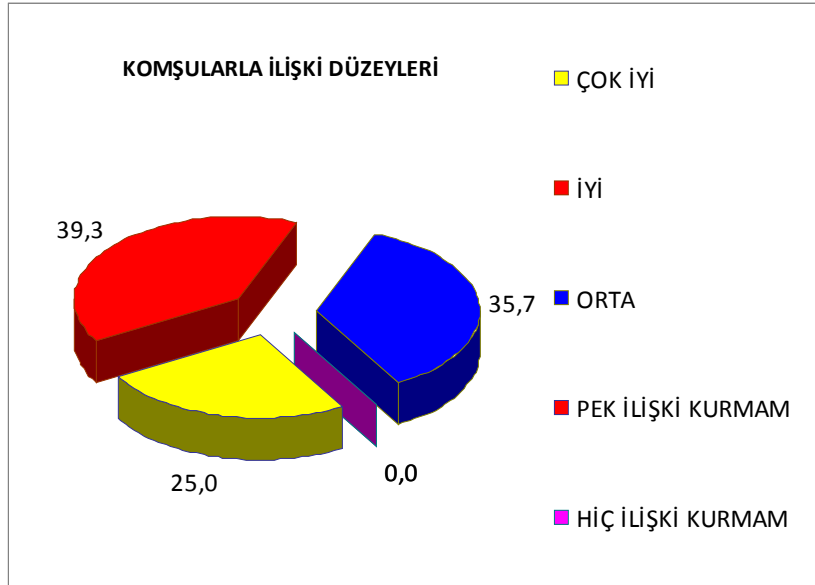
4.3.4. Mavi Palmiye sitesi site içi ilişkiler

Bu başlık altında Mavi Palmiye sitesinde yaşayanların komşuları ile olan ilişkileri, site içindeki ilişkileri, aktivitelere ve site yönetimine katılımları ölçülmüştür. Site yaşantısının kendi kendine yeterliliği, oluşturduğu “topluluk” duygusu ölçülmeye çalışılmıştır.

Tablo: 4.3.4.1, Grafik: 4.3.4.1’de görüldüğü üzere, Mavi Palmiye sitesinde yaşayanlar %25 oranda çok iyi, %39,3’lük oranda iyi olarak belirtilmiştir. Buna göre komşuluk ilişkileri yaklaşık %64,3 oranda iyi düzeydedir. %35,7 oranında ise orta olarak tanımlanmıştır.

Tablo: 4.3.4.1. Mavi Palmiye sitesi içinde komşularla ilişki düzeyleri dağılımı

KOMŞULARLA İLİŞKİ DÜZEYLERİ	FREKANS	%
ÇOK İYİ	7	25,0
İYİ	11	39,3
ORTA	10	35,7
PEK İLİŞKİ KURMAM	0	0,0
HİÇ İLİŞKİ KURMAM	0	0,0
TOPLAM	28	100,00

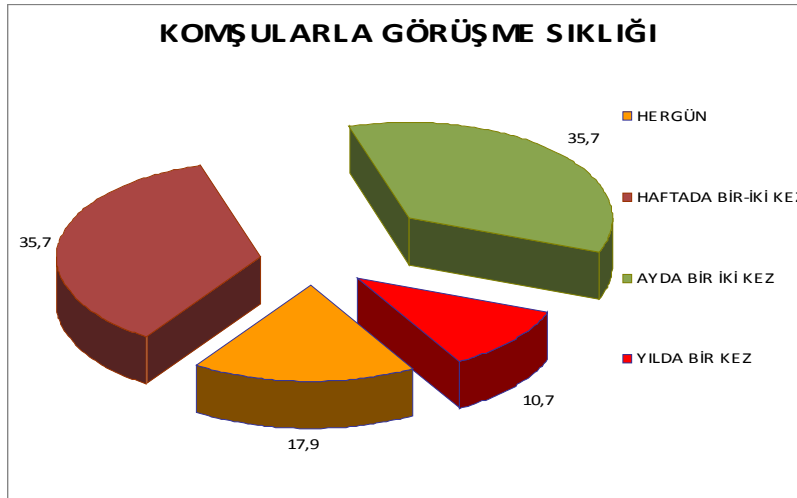

Grafik 4.3.4.1 Mavi Palmiye sitesi içinde komşularla ilişki düzeyleri dağılımı

Bu başlık altında komşularla görüşme sıklığı karşılaştırıldığında %35,7 oranındakilerin haftada bir iki kez, %35,7 oranındakilerin ayda bir-iki kez görüştüğü belirlenmiştir. Her gün görüştüklerini söyleyenlerin oranı %17,9'dur. Yılda bir kez görüştüğünü belirtenlerin oranı %10,7'dir. Bu oranlarda komşuluk ilişkilerinin çok iyi ve iyi olduğunu belirtenlerin oranıyla görüşme sıklıklarının yüzdelik dilimleri birbirini desteklemektedir (Tablo: 4.3.4.2, Grafik: 4.3.4.2.)

Tablo: 4.3.4.2 Mavi Palmiye sitesi içinde komşularla görüşme sıklığının dağılımı

KOMŞULARLA GÖRÜŞME SIKLIĞI	FREKANS	%
HERGÜN	5	17,9
HAFTADA BİR-İKİ KEZ	10	35,7
AYDA BİR İKİ KEZ	10	35,7
YILDA BİR KEZ	3	10,7
TOPLAM	28	100,00

Grafik: 4.3.4.2. Mavi Palmiye sitesi içinde komşularla görüşme sıklığının dağılımı

Site içindeki aktivitelere katılımın yüzdelik dağılımlarını belirten tablo ve grafik incelendiğinde, yaklaşık %86 oranda bireyin bu tür faaliyetlere katılırken, %14’de katılmadığı görülmektedir (Tablo: 4.3.4.3, Grafik: 4.3.4.3)

Tablo: 4.3.4.3 Mavi Palmiye sitesi içindeki ortak aktivitelere katılımın varlığı

SİTE İÇİNDEKİ ORTAK AKTİVİTELERE KATILIM	FREKANS	%
EVET	24	85,7
HAYIR	4	14,3
TOPLAM	28	100,00

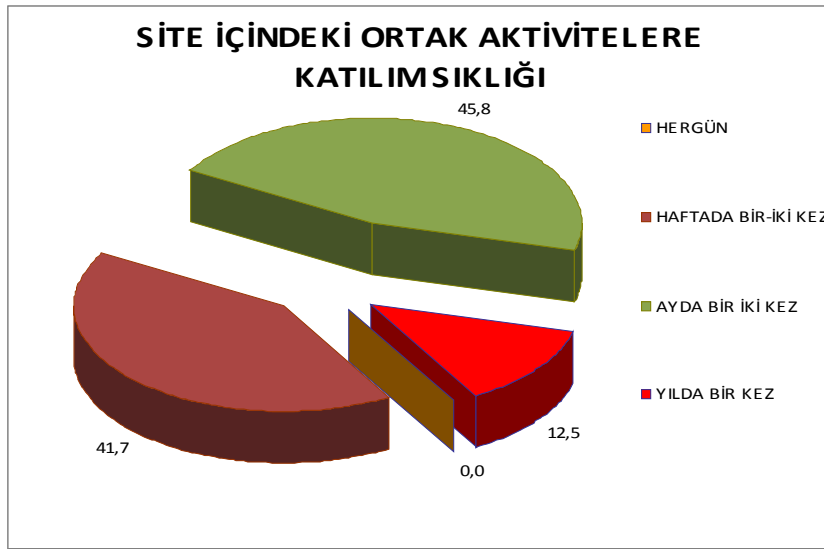

Grafik: 4.3.4.3 Mavi Palmiye sitesi içindeki ortak aktivitelere katılımın varlığı

Bu tür aktivitelere katılım sıklığına verilen cevapların ışığında; % 45,8 oranında ayda 1–2 kez katıldığı, %41,7’lik oranın haftada 1–2 kez katıldığı, %12,5’lik oranın da yılda bir kez katıldığı görülmektedir.

Tablo: 4.3.4.4 Mavi Palmiye sitesi içindeki ortak aktivitelere katılımın sıklığının dağılımı

SİTE İÇİNDEKİ ORTAK AKTİVİTELERE KATILIM SIKLIĞI	FREKANS	%
HERGÜN	0	0,0
HAFTADA BİR-İKİ KEZ	10	41,7
AYDA BİR İKİ KEZ	11	45,8
YILDA BİR KEZ	3	12,5
TOPLAM	24	100,00

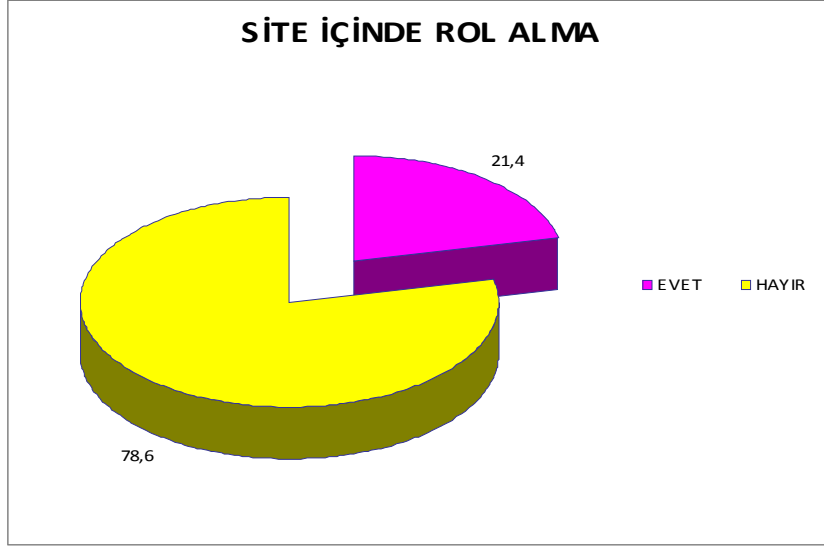

Grafik: 4.3.4.4 Mavi Palmiye sitesi içindeki ortak aktivitelere katılımın sıklığının dağılımı

Tablo: 4.3.4.5 ve Grafik 4.3.4.5'te görüleceği üzere, Mavi Palmiye sitesinde yaşayanların %21'i yönetime katılmaktadır. Katılmayanların oranı yaklaşık %79'dur. Katılamama sebepleri arasında zamanlarının olmaması ve bu görevi daha önceden yaptıkları belirtilmiştir.

Tablo: 4.3.4.5 Mavi Palmiye sitesi içindeki yönetimde rol alma

SİTE İÇİNDE ROL ALMA	FREKANS	%
EVET	6	21,4
HAYIR	22	78,6
TOPLAM	28	100,00

Grafik: 4.3.4.5 Mavi Palmiye sitesi içindeki yönetimde rol alma

Hangi belediye hizmetlerini aldıklarına dair soruya verilen yanıtlardan en büyük oranı yaklaşık %96,4 ile çöp toplama hizmeti almıştır. Bunu %3,6 ile yolların bakım ve onarımı izlemektedir. Çevre bakımı ve temizlik güvenlik, park bahçe bakımı, aydınlatma sistemleri hizmetleri site içinde site görevlileri tarafından yapılmaktadır. (Tablo: 4.3.5.6, Grafik: 4.3.5.6)

Tablo: 4.3.4.6 Mavi Palmiye sitesi içindeki alınan belediye hizmetlerinin dağılımı

ALINAN BELEDİYE HİZMETLERİ	FREKANS	%
ÇÖP TOPLAMA	27	96,4
ÇEVRE TEMİZLİK VE BAKIMI	0	0,0
YOLLARIN BAKIM VE ONARIMI	1	3,6
GÜVENLİK	0	0,0
PARK BAHÇE BAKIMI	0	0,0
AYDINLATMA SİSTEMLERİ	0	0,0
TOPLAM	49	100,0

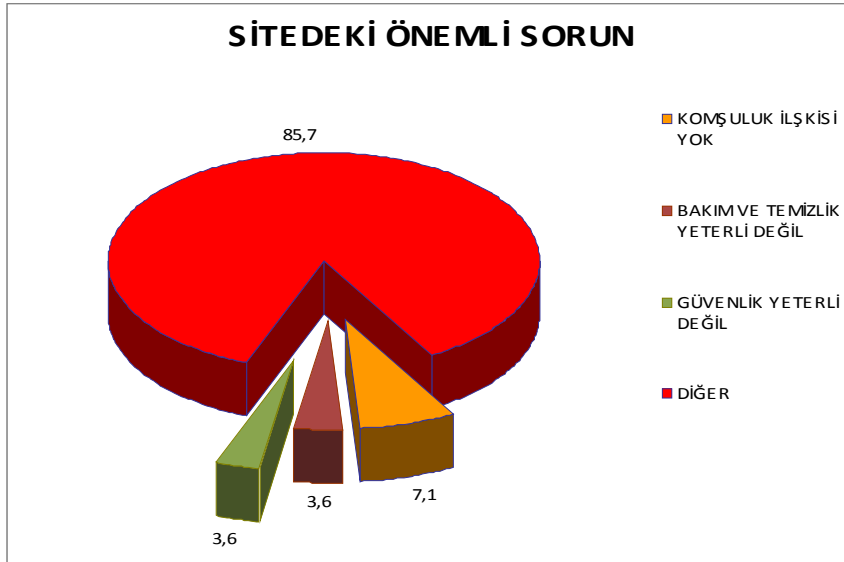

Grafik: 4.3.4.6 Mavi Palmiye sitesi içindeki alınan belediye hizmetlerinin dağılımı

Mavi Palmiye sitesinde yaşayanlara sitedeki önemli sorunların neler olduğu sorulmuştur. Bu soruya verilen cevaplara göre; önemli sorun %85,7 oranla diğer (Otopark yetersizliği, çocuklara ve gençlere yönelik alanların azlığı, sosyal aktivite azlığı) yer almaktadır. %7,1 oranla komşuluk ilişkisinin olmaması, %3,6 oranla güvenliğin yeterli görülmemesi ve %3,6 oranla bakım ve temizlik yeterli değil diye belirtilmiştir. (Tablo: 4.3.4.7, Grafik: 4.3.4.7)

Tablo: 4.3.4.7 Mavi Palmiye sitesi içindeki önemli sorunların dağılımı

SİTEDEKİ ÖNEMLİ SORUN	FREKANS	%
KOMŞULUK İLŞKİSİ YOK	2	7,1
BAKIM VE TEMİZLİK YETERLİ DEĞİL	1	3,6
GÜVENLİK YETERLİ DEĞİL	1	3,6
DİĞER	24	85,7
TOPLAM	28	100,00

Grafik: 4.3.4.7 Mavi Palmiye sitesi içindeki önemli sorunların dağılımı

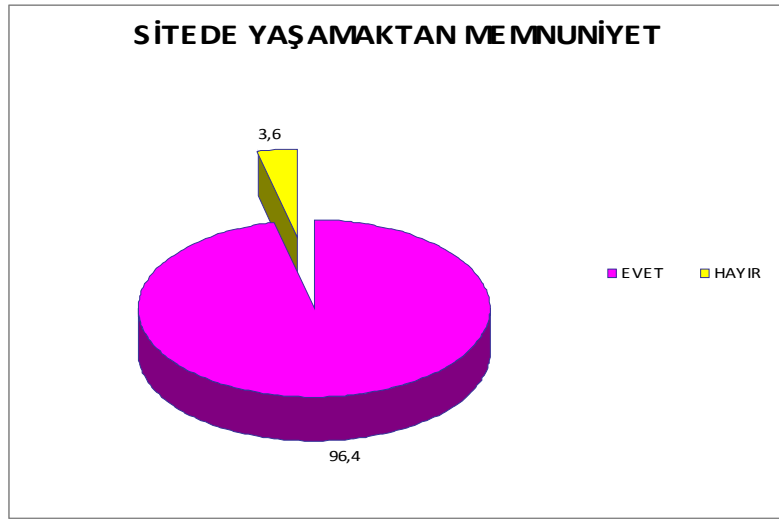
4.3.5 Site ile ilgili görüşler

Anketin en son bölümünde site hakkında görüşlerini sorgulayıcı sorular sorulmuştur. Bunların değerlendirilmesi sonucunda, Mavi Palmiye sitesinde

yaşamaktan memnuniyetlerini sorgulayıcı soruya cevap olarak %96,4 memnuniyet yanıtı alınmıştır. Bunu Tablo: 4.3.5.1 ile karşılaştırdığımızda da siteden ayrılmayı düşünen %3,6'lık oranı kiracıların oluşturduğu ve gerekçe olarak kent merkezine uzaklığını ve kira, aidat paralarının yüksekliğini göstermişlerdir.

Tablo: 4.3.5.1 Mavi Palmiye sitesinde yaşamaktan memnuniyet durumunun dağılımı

SİTEDE YAŞAMAKTAN MEMNUNİYET	FREKANS	%
EVET	27	96,4
HAYIR	1	3,6
TOPLAM	28	100,00

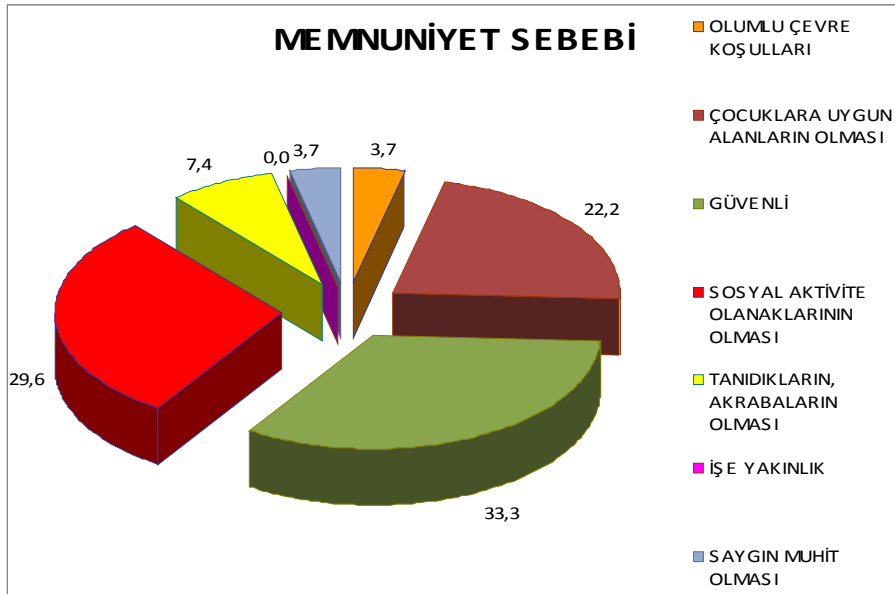
Grafik: 4.3.5.1 Mavi Palmiye sitesinde yaşamaktan memnuniyet durumunun dağılımı

Bununla bağlantılı olan memnuniyet sebebiniz sorusuna yanıt olarak %33,3'lük oran güvenli oluşunu, %29,6'lık oran sosyal aktivite olanaklarının olmasını, %22,2'lik oran çocuklara uygun alanların olması, %7,4'lik oran

akrabalarının olmasını, eşit oranı paylaşarak da %3,7'lik dilimler halinde ise saygın muhit olması, olumlu çevre koşulları yer almaktadır (Tablo: 4.3.5.2, Grafik: 4.3.5.2).

Tablo: 4.3.5.2 Mavi Palmiye sitesinde yaşamaktan memnuniyet sebebinin dağılımı

MEMNUNİYET SEBEBİ	FREKANS	%
OLUMLU ÇEVRE KOŞULLARI	1	3,7
ÇOCUKLARA UYGUN ALANLARIN OLMASI	6	22,2
GÜVENLİ	9	33,3
SOSYAL AKTİVİTE OLANAKLARININ OLMASI	8	29,6
TANIDIKLARIN, AKRABALARIN OLMASI	2	7,4
İŞE YAKINLIK	0	0,0
SAYGIN MUHİT OLMASI	1	3,7
TOPLAM	27	100,00

Grafik: 4.3.5.2 Mavi Palmiye sitesinde yaşamaktan memnuniyet sebebinin dağılımı

Sitede yaşamaktan memnuniyet sebepleri yüzdelik dilimlerinde de açıkça görülmektedir. Site içinde güvende hissetme oranı da tamamına eşittir (Tablo: 4.3.5.3.).

Tablo: 4.2.5.3 Mavi Palmiye Sitesinde Kendini Güvende Hissetme Durumu

SİTEDE GÜVENDE HİSSETME	FREKANS	%
EVET	28	100,0
HAYIR	0	0,0
TOPLAM	28	100,00

Sitedeki ortak kullanım alanlarının varlığı, kullanım sıklığı sorgulanmıştır. Bu sorularla sitede bulunan aktivitelerden gerçekten yararlanılıp yararlanılmadığı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Mavi Palmiye sitesinde; park (yeşil alan), çocuk bahçesi, oturma alanları, spor alanları bulunmaktadır. Site içinde alışveriş merkezi, sinema, havuz bulunmamaktadır

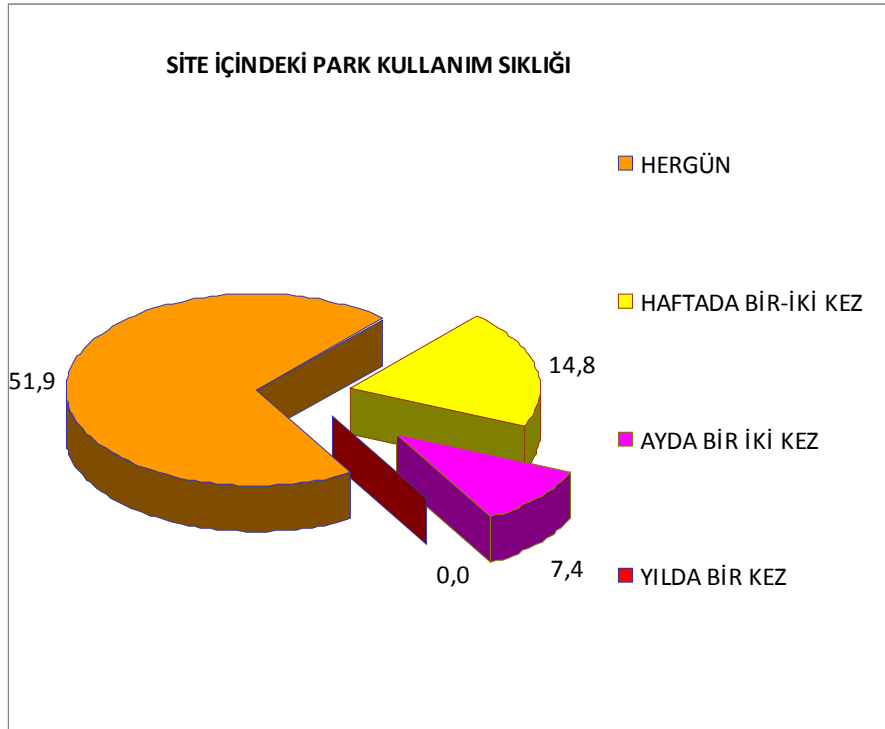
Site içindeki parkın kullanım sıklığına bakıldığında, yaşayan bireylerin yaklaşık %52'si her gün kullanmaktadır. Yaklaşık %26'sı ise hiç kullanmamaktadır. %15 oranında haftada 1-2 kez, %7 oranında ayda 1-2 kez kullandığını belirtmiştir. (Tablo: 4.3.5.4; Tablo: 4.3.5.5, Grafik: 4.3.5.3)

Tablo: 4.3.5.4. Mavi Palmiye sitesinde park varlığı durumu

SİTEDE PARK VARLIĞI	FREKANS	%
EVET	11	100,0
HAYIR	0	0,0
TOPLAM	11	100,00

Tablo: 4.3.5.5. Mavi Palmiye sitesinde park kullanım sıklığının durumu

SİTE İÇİNDEKİ PARK KULLANIM SIKLIĞI	FREKANS	%
HERGÜN	14	51,9
HAFTADA BİR-İKİ KEZ	4	14,8
AYDA BİR İKİ KEZ	2	7,4
YILDA BİR KEZ	0	0,0
HİÇ	7	25,9
TOPLAM	27	100,00

Grafik: 4.3.5.3 Mavi Palmiye sitesinde park kullanım sıklığının durumu

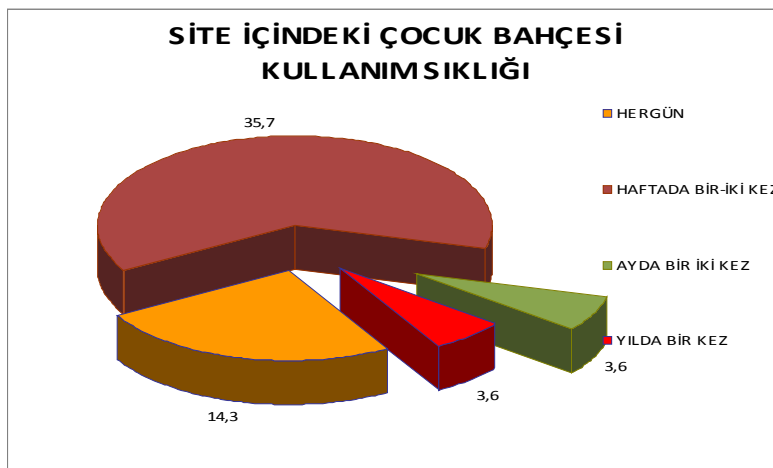
Site içindeki çocuk bahçesinin kullanım sıklığı yüzdelik dağılımı ise % 42,9 oranında hiç, %35,7 oranında haftada 1-2 kez, %14,3 oranında her gün, %3,6 oranında ayda 1-2 kez ve %3,6 oranında yılda 1-2 kez kullanım şeklindedir (Tablo 4.3.5.6; Tablo: 4.3.5.7, Grafik: 4.3.5.4).

Tablo 4.3.5.6. Mavi Palmiye sitesinde çocuk bahçesi varlığı durumu

SİTEDE ÇOCUK BAHÇESİ VARLIĞI	FREKANS	%
EVET	11	100,0
HAYIR	0	0,0
TOPLAM	11	100,00

Tablo: 4.3.5.7 Mavi Palmiye sitesi içindeki çocuk bahçesinin kullanım sıklığının durumu

SİTE İÇİNDEKİ ÇOCUK BAHÇESİ KULLANIM SIKLIĞI	FREKANS	%
HERGÜN	4	14,3
HAFTADA BİR-İKİ KEZ	10	35,7
AYDA BİR İKİ KEZ	1	3,6
YILDA BİR KEZ	1	3,6
HİÇ	12	42,9
TOPLAM	28	100,00

Grafik: 4.3.5.4 Mavi Palmiye sitesi içindeki çocuk bahçesinin kullanım sıklığının durumu

Site içindeki oturma alanları ise % 28,6 oranda haftada 1–2 kez kullanılmaktadır. Ayda 1–2 kez kullanımı %17,9 oranındadır ve bunu yine eşit olarak $\frac{1}{4}$ oranında yılda bir kez ve hiç kullanım sıklığı izlemektedir. Her gün kullanımı ise %3,6 oranındadır. Oturma alanının olmasına rağmen çok fazla kullanılmamaktadır.(Tablo: 4.3.5.8; Tablo: 4.3.5.9, Grafik: 4.3.5.5)

Tablo: 4.3.5.8 Mavi Palmiye sitesinde oturma alanı varlığı durumu

SİTEDE OTURMA ALANI VARLIĞI	FREKANS	%
EVET	28	100,0
HAYIR	0	0,0
TOPLAM	28	100,00

Tablo: 4.3.5.9. Mavi Palmiye sitesi içindeki oturma alanının kullanım sıklığının durumu

SİTE İÇİNDEKİ OTURMA ALANI KULLANIM SIKLIĞI	FREKANS	%
HERGÜN	1	3,6
HAFTADA BİR-İKİ KEZ	8	28,6
AYDA BİR İKİ KEZ	5	17,9
YILDA BİR KEZ	7	25,0
HİÇ	7	25,0
TOPLAM	28	100,00

Grafik: 4.3.5.5. Mavi Palmiye sitesi içindeki oturma alanının kullanım sıklığının durumu

Tablo: 4.3.5.10 ve Tablo: 4.3.5.11, Tablo: 4.3.5.12’de görüldüğü üzere Mavi Palmiye Sitesi içinde; sinema, havuz ve alışveriş merkezi bulunmamaktadır.

Tablo: 4.3.5.10 Mavi Palmiye sitesinde sinema varlığı durumu

SİTE İÇİNDE SİNEMA VARLIĞI	FREKANS	%
EVET	0	0,0
HAYIR	11	100,0
TOPLAM	11	100,00

Tablo: 4.3.5.11. Mavi Palmiye sitesinde havuz varlığı durumu

SİTE İÇİNDE HAVUZ VARLIĞI	FREKANS	%
EVET	0	0,0
HAYIR	11	100,0
TOPLAM	11	100,00

Tablo: 4.3.5.12. Mavi Palmiye sitesinde alışveriş merkezi varlığı durumu

SİTEDE ALIŞVERİŞ MERKEZİ VARLIĞI	FREKANS	%
EVET	0	0,0
HAYIR	28	100,0
TOPLAM	28	100,00

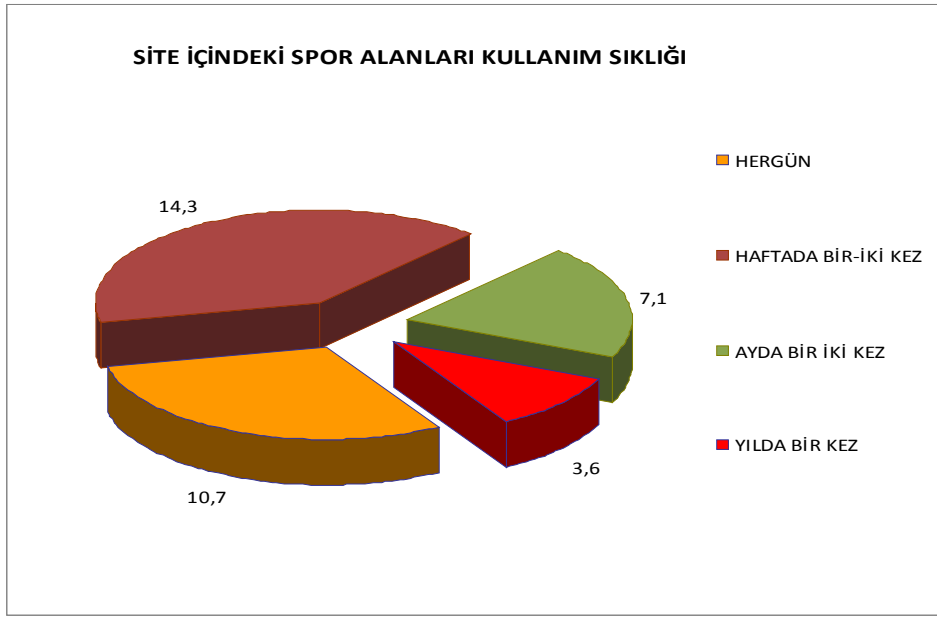
Site içindeki spor alanlarının kullanım sıklığı sorusuna verilen cevapların değerlendirilmesi Tablo: 4.3.5.15 ve Grafik 4.3.5.6’te belirtilmiştir. %64,3 oranda hiç kullanılmamaktadır. Haftada 1–2 kez kullanım %14,3 oranında, her gün kullanımı %10,7 oranında, ayda 1–2 kez %7,1 oranında ve %3,6 oranında yılda 1–2 kez kullanım şeklinde dağıldığı görülmektedir.

Tablo: 4.3.5.13. Mavi Palmiye Sitesinde Spor Alanları Varlığı Durumu

SİTE İÇİNDE SPOR ALANLARI VARLIĞI	FREKANS	%
EVET	28	100,0
HAYIR	0	0,0
TOPLAM	28	100,00

Tablo: 4.3.5.14. Mavi Palmiye sitesi içindeki spor alanının kullanım sıklığının durumu

SİTE İÇİNDEKİ SPOR ALANLARI KULLANIM SIKLIĞI	FREKANS	%
HERGÜN	3	10,7
HAFTADA BİR-İKİ KEZ	4	14,3
AYDA BİR İKİ KEZ	2	7,1
YILDA BİR KEZ	1	3,6
HİÇ	18	64,3
TOPLAM	28	100,00

Grafik: 4.3.5.6 Mavi Palmiye sitesi içindeki spor alanının kullanım sıklığının durumu

4.3.6. Mavi Palmiye sitesinde yapılan araştırmanın değerlendirilmesi

Mavi Palmiye sitesinde yaşayanlar, 35–44 yaş yaklaşık %22, 15–24 yaşta yaklaşık %23 oranındadır. Bu da genç nüfusa dâhil anne, baba 2 çocuklu aile profili çizmektedir. Sitede çalışanlar beyaz yakalılardan oluşmaktadır. Özel sektörde çalışan ve uzman mesleklerin toplamına bakıldığında yaklaşık %37’lik orandadır. Yaşayanların eğitim durumlarına bakıldığında, Mavi Palmiye Sitesi sakinlerinin yüksek eğitilmiş oldukları söylenebilir. Yaşayanların yüksek okul, üniversite, lisansüstü eğitim düzeyinde eğitim görmüşlerin toplamı yaklaşık %37’dir. Sitede yaşayanların refah durumuna ilişkin göstergelerin ortaya koyduğu üzere, site sakinlerinin %82’si oturduğu konuta sahip olduğu görülmektedir. Mavi Palmiye Sitesinde yaşayanların yaklaşık %29 oranında yazlık evi bulunmaktadır. Mavi Palmiye Sitesinde yaşayanların tamamına yakınının (%93) otomobili bulunmaktadır. Hatta 2–3 otomobile sahip olanlarda vardır. Özel garaja sahiptirler. Otopark sorunu

Beyzade sitesinde de önemli sorunlar arasında belirtildiği gibi burada da belirtilmiştir. Siteden ayrılmayı düşünenler %14 oranındadır.

Siteye taşınmada en büyük etkenler güvenliğin sağlanmış olması, çevrenin bakımlı olması, komşuluk ilişkilerinin olması en önemlileridir. Saygın muhit olması ikinci sırada yer almaktadır. Tanıdık ve akrabaların olması %28’lik oranda önemli gözükmektedir. Kapalı sitenin statüye bağlı gelişim göstermesi tezini doğrulamaktadır.

Mavi Palmiye Sitesinde yaşayanların profiline bakıldığında literatürde kapalı sitelerde yaşamayı tercih eden kesim tanımına uymaktadır; beyaz yakalı, orta-üst ve üst sınıf mensubu, yüksek eğitilmiş, aile odaklı yaşayan kişiler.

Olumlu çevre koşulları, sosyal aktivite olanaklarının olması, çocuklara uygun alanların olması, saygın muhit olması, güvenlik, tanıdıkların, akrabaların olması başlığı altında meslektaşların aynı sitede olma eğiliminin ağır basması nedeniyle buraya yerleşmişlerdir.

Boş zamanlarını nerde geçirdiklerine ilişkin soruya verilen yanıtlara göre Mavi Palmiye Sitesinde yaşayanların %46’sı evde %25’i kapalı alışveriş merkezlerinde, %21’i kent merkezinde geçirmektedir. Beyzade Sitesine nazaran kentle ilişkileri daha fazladır. En yakın arkadaşların oturduğu yerlere bakıldığında yarısı Selçuklu’da diğer yarısı ise Konya’da başka semtte oturmaktadır. %18’lik kısmı aynı site içinde oturmaktadır. Site çevresindeki yaşayanlarla hizmet karşılığı ilişki kurmaktadır. Bunlar ev temizliği, evde çocuk bakımı, çevre temizliği bakımı, güvenlik elemanı amacıyla istihdam edilen kişilerdir. Site çevresindeki yaşayanlarla ilişkilerine baktığımızda komşularıyla çok iyi olduklarını belirtenler %25, iyi olarak belirtenler %39,3, orta diyenler %35,7’dir. Bu da site içinde komşuluk ilişkilerinin iyi olduğunu göstermektedir. Site içindeki aktivitelere katılım %86’dır. Buna haftada bir-iki kez, ayda bir –iki kez katılımı toplamda %87’yi bulmaktadır. Kendi kendine yeterli olduğu düşünülen bir sosyal ortamın kurulabildiği sonucuna varılabilir. Mavi Palmiye Sitesinde yaşayanların %21’i yönetimde yer almaktadır. Alınan belediye hizmetlerine bakıldığında %96 oranla çöp toplama belirtilmektedir. %4 oranında da yol bakımı ve onarımı yer almaktadır.

Mavi Palmiye Sitesindeki yaşam hakkında en önemli sorun olarak belirtilen şey % 85 oranla diğer başlığı altında sunulan otopark yetersizliği, çocuklara gençlere

yönelik alanların azlığı sosyal aktivitelerin azlığıdır. Bunu komşuluk ilişkilerinin az olması %7,1’lik oran izlemektedir. Site içinde bulunan park oturma alanları sosyal tesis vb... donatıların yılda bir kez ya da hiç kullanılmadığı görülmektedir. Bu da bu donatıların evlerin satışında önemli unsur olarak görülse de gerçekte bu donatılar etkin şekilde kullanılmamaktadır.

5: TARTIŞMA-SONUÇ-ÖNERİLER

5.1 TARTIŞMA

Bu bölümde kapılı sitelere karşı üç bakış açısına yer verilecektir. Bunlar; dengeli bakış açısı, taraftar görüş, karşı görüş olmak üzere başlıklandırılmıştır. Farklı kişilerin yorumlarına yer verilerek incelenmiştir.

Dengeli Bakış Açısı

Kapılı siteler ve bunların Amerika üzerindeki etkilerini kapsamlı bir çalışma olarak anlatan “Fortress Amerika” Blakely ve Snyder tarafından 1997’de yazılmıştır. Duvarlar ve kapılar arkasında yaşamayı isteyenlere karşı sempati göstermekte olduklarını belirtmişlerdir. Diğer açıdan kapılı sitelerin tehlikelerine karşı uyarıda da bulunmuşlar aynı zamanda uyumlu ve birleşik toplumlar için kaleler, surlar, duvarlar inşa edilmeden daha güzel sitelerin yapılması gerekliliğini vurgulamışlardır (Landman 2000).

Yıldız Teknik Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Uğur Tanyeli, son yıllarda büyükşehirlerde mantar gibi biten lüks konut siteleri ve site hayatını, mimarlık tarihi açısından site tarzı konutların 1940’ların sonundan itibaren Türkiye’de yapılmaya başladığını bu sitelerin dışarıdaki halka açık siteler olduklarını, 1990’lardan sonra gelişen ve 2000’li yıllarda büyük bir ivme kazanan yeni site anlayışında ise içe kapanıklığın ön plana çıktığını belirtmiştir. Yeni Şafak gazetesine yaptığı röportajında ise: "Aslında bu sitelere talip olanlar, şehrin en mobil insanları ama kendilerine hiç de istemedikleri, toplumdan kopuk bir hayat sunuluyor; bu tür sitelerin ortak özellikleri aşağıda sıralanmıştır:

- Şehir merkezinden uzakta olurlar.
- Çok büyük ölçülerde bağımsız evlerden oluşurlar.
- Lüks apartman niteliğinde yapılar da mevcut.
- Evlerin dışında ekstra hizmet alanları olur.
- Jimnastik salonları, kapalı yüzme havuzları, site dışına çıkmadan her türlü ihtiyacını giderebileceği sosyal donatılar vardır.

Çoğu üst gelir grubuna hitap eden bu tür projelerden konut alan insanların şehrin mobilitesi en yüksek insanları olduklarına dikkat çeken Prof. Tanyeli, "Mobilitesi en yüksek demek şehir mekânını en fazla kullanan demek. Bu gruplar, bu tür kapalı yerleri tercih eder gibi görünürler ama aslında tercih etmezler. Bu bir çelişkidir. Talep edilen o değildir ama yapmazsanız satılmaz. Jimnastik sahası yoksa yüzme havuzu yoksa kimse almaz ama 'yüzme havuzunu kullanıyorlar mı?' dersiniz, çok küçük ölçekte kullanılır. Genellikle çocuklar kullanır" diye bu çelişkinin altını çizmiştir. Bunlara ek olarak yeni projelerdeki en önemli ortak özelliğin güvenlik olduğunu, "Hepsinin temel özellikleri vardır; yabancı biri içeriye giremez. Güvenlik görevlileri vardır. Monitörlerle izlenir. Mimarlıkta bir terim vardır; korku mimarisi diye. Bunlar korku mimarisidir. Bir anlamda içinde yaşayanlar kendilerini dış dünyaya kapatırlar" şeklinde yorumlamıştır. Yorumlarına devam ederek son dönemdeki binaların yüksekliğinin rant talebinin artmasından kaynaklanabileceğini ancak İstanbul'daki arsa azlığının da önemli bir neden olduğunu belirten Prof. Dr. Uğur Tanyeli, "İstanbul'da arsa, her çağda pahalı olmak zorunda. Bu tür sitelerin ilk örneklerinde 'Osmanlı mimarisini canlandırıyoruz' gibi tanıtım ifadeler vardı. Bu tür ifadeler azaldı ve son birkaç yıldır kimse Osmanlı mahallesinden bahsetmiyor. Şimdi İngilizce adlar veriyorlar. Ev, sitenin yerini şimdilerde rezidans aldı" şeklindeki ifadeleriyle mimarideki tek düzeliğe işaret etmektedir. Geleneksel mimari özellikleri yeni projelerin hepsinde aramanın mümkün olmadığını dile getiren Tanyeli, "Çünkü bunlar modern dünyanın formatları. Türkiye'ye özgü bir tarafları yok. Dünyanın hiçbir yerine özgü bir tarafı yok. Amerika'da da aynı, Dubai'de de aynı" diyerek küreselleşmenin etkisinin altını çizmiştir. (Yıldız 2007; Tanyeli 2003)

Karşı Görüş

Kent sosyolojisi üzerine çalışmaları ile bilinen Prof. Dr. Sema Erder'e (Sosyolog, Marmara Üniversitesi) göre: 'Şehirden gelecek saldırılara karşı' emniyet mekanizmaları gelişmiş, sterilize edilmiş siteler ise pazarlama stratejilerinde 'mahalle kültürünü geliştirmeyi vaat ediyor. Ancak ortak payda bir imajı satın alma imkânı olunca, ilişkilerin minimum düzeyde kalması da kaçınılmaz görünüyor. Bu alanlar üzerinde yapılan araştırmalar, kapalılığın daha çok çocuk ve kadınlar için geçerli olduğunu gösteriyor. İçinde okul, yuva ve kadınların günlerini geçirebilecekleri alanlara sahip olan sitelerde yetişen çocukların kenti fazla tanımadan yetişmeleri söz konusudur. Son dönemlerde, kentin kuzeyinde yoğunlaşmış kapalı sitelerde büyüyen çocukların eski kent merkezini, tarihi yarımadaı tanımadan büyüdüklerini görüyoruz. Bütün bunlar yeni bir orta sınıf kültürünün de habercisidir (Eren ve Dolmacı 2006)

Korhan Gümüş (Mimar, İnsan Yerleşimleri Derneği Başkanı): Kapılı yerleşmelerle İstanbul'daki gettolar da güvenliğin kristalleşip ön plana çıktığı öbekler olacağını belirtmektedir. O zaman bir kamusal ayrışma ortaya çıkacak. Bir bakıma orta çağa dönüş gibi. İnsanlar kalelerinin içinde yaşıyor ve o kaleden dışarı çıkınca risk altında kaldıklarını düşünüyor. İnsanların konut ihtiyacına yönelik hizmet üretmekten çok, yeni para edinmiş bir grubu tatmin etmek, imaj ihtiyaçlarına cevap vermektir. Bu steril konut alanlarını statü değişiminin nesneleri olarak algılamak lazım. (Eren ve Dolmacı 2006)

Yard. Doç. Dr. Kenan Çayır (*Sosyolog, Bilgi Üniversitesi*): İnsanların bu tür sitelerde oturma ihtiyacı hissetmesinin pek çok sebebi var. İlki güvenlik endişesidir. Basın bunu son derece abartıyor. İstanbul korku kentine dönüştü. Dolayısıyla bu güvenli sitelerde gidış artıyor. Belediye ve toplu konut idaresi de buna gidiyor. Ancak hem mekânsal hem de toplumsal parçalanma çıkıyor, toplumsal tabakalar arasındaki uçurumu büyütüyor. İstanbul'un kenarında sitede yaşayan bir insan arabasına biniyor, arabasından inip plazadaki işine çıkıyor. Bunlara gönüllü gettolar deniliyor. Bir nevi içe kapanma. Kemer Country'de 'kentten gelecek saldırılara

karşı' ifadesi geçiyor. Bu ifade ciddi bir gösterge olarak gösterilebilir. Oysa kent ortak karşılaşmaların, temasların olduğu, ortak kültürün oluşturulduğu bir mekândır. Güvenlikli sitelere baktığımızda kentteki kamusalık aza iniyor. Yan yana yaşayan yabancılar ortaya çıkıyor. (Eren ve Dolmacı 2006)

Prof. Dr. Musa Taşdelen (Sosyolog, Sakarya Üniversitesi) belirttiği gibi başta İstanbul olmak üzere, metropoliten kentlerimizin çevresinde, diğer dünya kentlerinde olduğu gibi, mesken banliyöleri oluşmaktadır. Yeni kent seçkinlerinin kendi aralarındaki yaşama tarzı tercihleri, mekânsal ayrılmaya da yansımakta, daha batılı yaşama tarzı ya da daha muhafazakâr yaşama tarzı tercihinine göre mesken alanlarında bir yoğunlaşma olmaktadır. İki önemli özellik göze çarpıyor: Kamuya kapalı oluş ve kendi oluşturdukları özel güvenlik sisteminin varlığı. Bu iki özellik bir ihtiyaçtan ziyade o mesken alanında oturanların statüsünü sembolize ettiği gibi, toplumsal ayrımlaşmanın da ifadesidir. Bu banliyöleşme eğilimi, gelecekte kentsel mekânda toplumsal ayrımlaşmayı daha da derinleştirecek. Ancak, orta ve üst toplum kesimleri açısından geleneksel dayanışmacı-diğer kamu davranış kodları devreye sokulabildiği takdirde, toplum katmanları arasında köprüler korunabilir ve kurulabilir, böylece toplumsal gerilim ürkütücü boyutlara ulaşmaz. (Eren ve Dolmacı 2006)

Mike Davis kitabında "City of Quartz 1992" kapılı sitelere çok uç noktada aleyhinde tutum göstermektedir. Los Angeles'teki mekânsal bölünmenin çağdaş sürecinde oluşan konulara sosyal perspektiften bakarak, yoksulların kent içinde karşılaştığı bölünmenin ve güçlü kuralların olduğu zalim sosyal gerçekliklere odaklanır. Kapılı siteler, kamusal mekânların askerileştirilmesi ve bölünmenin son biçimi olarak görülür. (Landman 2000).

Low (2001) belirtmektedir;

"Gözetim, kapılar, duvarlar ve korumalar çözüm sağlamamaktadır çünkü bunlar duygusal tepkiye hitap etmemektedir. Kapılı siteler; kapılı sitelerde dışarıdan ve diğerlerinden korkusuzca büyüyen çocuklar için çok zararlıdır."

Low'a (2001) göre kapılı sitelerin diğer sonuçları ise; ırksal mekân oluşumu, ikamet edenlere yetersiz sağlanan hizmet için üç misli vergilendirme, yasal hakların, konuşma özgürlüğünün kaybolması, ölçüsüz sınırlama ve ev sahipleri birliği tarafından kontrolü içermektedir. Mimar ve plancıların kapılı siteleri tasarlarken ve diğer alternatifleri araştırırken bir daha düşünmelerini istemektedir.

Taraftar Görüş

Fred Foldavry'in kitabı olan *Public Goods Private Communities* (1997) karşı görüş tartışmalarına zıt tutum almaktadır. Güncel toplulukların deneysel çalışmalarıyla desteklenen özel sitelerin ekonomikleri üzerine bir denemidir. Odak noktası mikro-iktisat dayanak alarak kapılı siteleri haklı çıkarmaktır, ekonomistlerin kullandığı "public good" kamusal mal (kolektif olarak tüketilen mal ve hizmetler) teriminden ortaya çıkan teknik tartışmadır (Webster 1999:1). Fred'in ana tartışmasına göre kapılı siteler kentsel gelişmenin daha verimli tarzıdır çünkü pazar tarafından ihtiyacını karşılayan kolektif tüketim mallarına (kentsel doğa) izin vermektedir. İnsanlara tamamen en güzel pazarı sağlamak, kentsel hizmetler sunmak, sırasıyla en iyi pazarı kendi taraflarından yaşam kalitesi terimiyle ve yatırım, para açısından değerli öneridir. Ona göre kapılar sadece bunlara izin vermektedir.

Firidin, Özgür'ün (2006) bilinen sonuçları vurguladığı üzere; küreselleşme sürecinin ve postmodern akımların yerelliğe yaptıkları vurgu ve ulusal kimlikleri aşındırmalarının, bu toplumsal birliği de çözdüğü, küresel tüketim kültürü, konut üretim ve tüketim süreçleri üzerinde de etkili olduğu, sınıfsal kimliklerin prestije eşitlenerek ön plana geçmesine yol açtığı, ideal ev, yaşam tarzı ile sınıfsal farklılaşma temaları çerçevesinde konut ve çevresi önem kazandığı bilinmektedir. Yaşam alışkanlıkları ve tüketim eğilimleri küreselleşmenin kültürleri benzeştirmesi /aynılaştırması sürecinden en fazla etkilenen alanlar olmuştur. Bu durum, dünyanın farklı yerlerindeki kapalı sitelerde kullanılan konut tiplerinin ve tanıtım broşürlerinde yer alan tanımlamaların, sahip oldukları boş zaman olanaklarının benzerliğini açıklar. Oluşturulan bu sitelerde "mahalle" kavramı Michael John'un (2004) belirttiği gibi, sahte bir vurgudur. Çünkü mahalle, sonradan kimlik verilmeye çalışılan bir yer değil, kuşaklar arası süreklilik ile oluşan kendi kimliği dolayısıyla "mahalle" bütünlüğüne

ulaşmış bir yerdir. Buna ek olarak, bu sitelerde yaşayanların zamanlarını burada geçirmediikleri, çalışma, eğlence, arkadaş ve eğitim çevresinin buraların dışında olduğu tespitidir. Dolayısıyla, bu alanlarda mahallede yer alan yüz yüze ilişki biçiminin gelişmediği belirtilmektedir. Bu yerlerde oturanların gittikçe daha homojen topluluklar olma eğiliminde olmalarıdır. Kapalı sitelerde yaşamayı seçenler, homojen ve tanımlı bir grup içinde toplumun geri kalan kısmından ayrı yaşamayı tercih ettiklerini baştan belirtmektedirler. Bu kriterler göz önünde bulundurularak kapalı siteler, belli bir ödeme gücüne sahip kesimin, kendini "dışarıda" bırakmaya çalıştıkları olası kötülüklerden (yankesicilik, hırsızlık, uyuşturucu satıcılığı vb.) koruması, sosyal olarak tanımlı bir alanın oluşturulması ve mülk değerlerinin korunması amacı ile kurulsun da; kendine ait özel bir yönetim birimi, kamusal kullanıma ilişkin servisleri, rekreasyon alanları, spor tesisleri hatta okulları olsa da kapalı siteler bir mahalle olma özelliği gösterememektedirler. Bir kapalı site hem kendi içinde bir komşuluk birimini, yani temel ögeyi oluşturmazken, hem de dışlayıcı yapısı ile mekândaki mevcut komşuluk birimlerini parçalamaktadır.

Yine bu bölüm altında Amerika Birleşik Devletleri, Latin Amerika, Çin'deki kapalı sitelerin karşılaştırılmasını anlatan tablo şeklinde verilmiştir.

Tablo: 5. 1: Amerika Birleşik Devletleri; kapılı siteler, Latin Amerika; “comunidades cerradas” Çin’de mahalle kapılılığının karşılaştırılması
<http://www.cybergeo.eu/index3207.html>

Boyutlar	Amerika Birleşik Devletleri	Latin Amerika	Çin
Yerel mimari	Tek aile konutu, belediye dairesi, apartman	Verandalarla çevrelenmiş geniş aile konutu, apartman	Avlulu konutlar, iş-birimi kompleksi
Kentsel-banliyö yerleşme modelleri	Kentsel yol ızgara sistemiyle birlikte cepheleri yollara açılır; banliyö konutları açık alanlara açılır; bahçeli apartmanlar	Kentsel yol ızgara sistemiyle birlikte bireysel konutlar duvarlarla çevrelenmiştir; apartman kompleksleri duvarlarla çevrelenmiştir.	Kentsel yol ızgara sistemiyle birlikte avlulu konutlar duvarlarla çevrelenmiştir; apartman kompleksleri duvarlarla çevrelenmiştir.
Devletin rolü	Kararsız, yerel yönetim kapılı siteleri belki mali yükü azaltmak için kullanmaktadır, federal hükümet ve vatandaşlar kapılaşmayla ayrımcılığa karşıdır.	‘Neoliberal hükümet’, kentsel hizmetler faydaların özellikle denetimin sağlanmasını devletten almıştır. Bu hizmetlerin yer değişmesi ihtiyacını doğurmaktadır.	Kontrolü yaygınlaştırmak, suç azaltmak ve istikrarı sürdürme politikası olarak devlet kapalı mahallenin binalarını cesaretlendirmektedir.
Yönetim	Community interest developments (CID’s) toplumsal iktisadi hayatta hâkim grup gelişmesi, (HOA) homeowners’ association ev sahipleri derneği	Kamusal yasalar uygulanır, yalnızca Buenos Aires ve San Juan’da yasalar vardır, resmi olmayan organizasyon fonksiyonu (HOA) ev sahipleri derneği gibi ama yasal emirleri yoktur.	Residents’ Committees, Community Building Committees, HOA; oturanlar derneği, kamusal bina komiteleri, ev sahipleri derneğini de içeren devlet yönetim grupları tarafından kontrol edilir.
Vatandaşlık hakkı	Yerel vatandaşlar dizisi, içyüzünü bilen kimseler ve dışarıdakileri desteklemek	Devletin içindeki vatandaşlık duygularının azalmasıyla terk edilmesi	Ülke çapında milliyetçi vatandaşlığı desteklemektedir.
Kültürel anlam	Sözleşmeyle topluluk kurma, devletin isteklerini istikrarını sağlama, içeridekileri ve dışarıdakileri vurgulama özlemi.	Açıklık ve kaliteli hayat için özlem, prestiji vermek statüyü arttırmak içindir.	Batılaşmayı sunmak, modern statüyü sağlamaktır.
Kimlik	Bireysel, yer kimliğinin biçimini meydana gelmesi, bireysellik	Sınıf kimliği destekleyerek, güçlendirilir.	Nesillerin kolektif kimliği ya da yaşam tarzı
Kentsel fayda ve hizmetlerin sağlanması	Bazı belediyeler ve Güney Afrika’da zenciler ve Avrupa kökenli olmayanlar için ayrılmış bölgelerin problemlerine uygun hizmetler sağlamaktır.	Neoliberal politikalar nedeniyle fayda ve hizmet sağlamanın bozulmaktadır.	Hükümet, kapılı sitelerde birçok hizmet ve bazı özel tedariklerin sağlanmalıdır.
Vergiler	Kuzeydoğuda vergilerin artışıyla ilgilenmektedir, devlet içinde vergi artışının yetersizliği hizmetlerin artışı güneş kuşağında yetersiz hizmetleri için vergilerinin ödenmesiyle ilgilenir.	Buenos Aires’te kamusal vergiler çok azdır ve az insan ödemektedir.	Vergilendirme bir konu değildir.
Özelleştirmenin derecesi	Bütün özelleştirme sözleşmeli kanunları ve tartışmalar için özel yönetimleri (HOA) içerir.	Genellikle konutlanma özeldir ama ülke genel yasalarla yönetilmesine rağmen ülke tarafından çeşitlenir	Karma model özel yapı, özel-kamusal yapı, ülke yapısı
Sosyal yapının kültürel modeli	Ahlakın minimize edilmesi, mükemmellik, (HOA) Homeowners’ Association ev sahipleri derneği kontrolü sağlamaktadır.	Dedikodu, mükemmellik, dâhili organizasyon sosyal kontrolün sağlanmasının geliştirilmektedir.	Oturanların komitesi, (HOA) Homeowners’ Association ev sahipleri derneği, konut birliği komitesi ve eyalet müdahalesi
Suç korkusu ve diğerleri	(70–90%) oranında taşınmada ana nedenlerden olmasına rağmen suç oranları düşüktür.	Yüksek oranda suç oranı, sokak insanların korkuları taşınmada ana sebepleri	Kapılaşmanın desteklenmesi için hükümet sebep olarak gösterilmektedir.

Kapılı sitelerin 3 türe ayrıldığı bilinmektedir. Kapılı sitelerin türlerini Türkiye'ye göre incelediğimizde birinci tür olan yaşam tarzı olan siteler; örneğin kapsamlı rekreasyonel donatıları temeli üzerine oluşturulmuş kent kulüpleri ve emekliler için inziva gelişmeler, güvenliğin yanı sıra içerdikleri belli boş zaman geçirme ve kültürel aktivitelerle belli yaşam tarzını simgeledikleri için bu şekilde adlandırılırlar. Bu tür siteler Türkiye'de belki sayfiye yerlerindeki yazlık sitelerle benzerlik gösterebilir. Prestijli siteler; daha çok üst gelir grubunun ve süper zenginlerin yaşadığı, prestij simgesi olan kapalı siteler olarak belirtilir. Türkiye en yaygın olarak bu türüne rastlanmaktadır. Büyük şehirlerde bu tarz yerleşimler hızla artmaktadır. Gelir ve statüye yani sınıfsal konuma bağlı ayrışma, eğitim ve istihdamla ilgilidir ve yaşam tarzından ortaya çıkmaktadır.

Konya'daki incelenen 2 kapılı sitesinin de kuruluş amacı budur. Kapalı sitelerin üçüncü türü ise tümüyle güvenliğe dayalı olarak kurulmuş olan ikincil bölge siteleri kurtarılmış bölgeler ya da güvenlik bölgeleri diye adlandırdıkları yerlerdir. Bunlar genellikle kent içi alanlarda belli sokak girişlerinin bariyerlerle kapatılması ile çevrilen ve kapatılan konut bloklarıdır. Daha çok sakinlerin tercihinden dolayı kendi kendilerine trafiği ve suçu kontrol etmeye çalışmak için kendi komşuluklarına kapılar ya da çitler eklemesidir. Amerika'da ve Güney Afrika'da yerel yönetimlerden alınan izinler çerçevesinde oluşturulabilmektedir. Türkiye'de bu türlü gelişimler görülmemektedir. Ama Konya, Karatay belediyesince 96 daireden oluşan geliri olmayan sokakta kalmış, yetim ve dul ihtiyaç sahibi 425 kişiyi barındıran Şefkat Evleri'nde, Karatay belediyesinin yaptığı son anketler sonucunda site sakinlerinin ilk sırada güvenlik istemesiyle, site içerisine aydınlatma, zemin kat pencerelerine ve site bahçe duvarına demir korkuluklar yapılması, site girişine de 24 saat güvenlik görevlisinin konulması gibi düzenlemelerle az da olsa benzerlik yakalamaktadır. Kapılı siteler apartman ve villa tipinde görülmektedir. Konya örneğinde Meram'da genellikle villa tipi, Selçuklu da ise apartman tarzında tasarımlar görülmektedir. Devlet tarafından kapılı sitelerin yapılması için politikalar yoktur ama İzmir, İstanbul, vb... büyük şehirlerde orman arazilerinde tarım alanlarında yanlış uygulamalar da görülmektedir. Kaliteli hayat, prestij, temiz bakımlı, steril alanlar, güvenlik, deprem kapılı sitelerin toplumda kültürel anlamının şifreleridir. Suç

korkusu kapılı sitelerin oluşumunda diğer ülkelerde çok önemli rol almaktadır ama Türkiye 'de aynı oranda önem taşımamaktadır.

5.2 SONUÇ

Tezde kapılı site tanımı, tarihsel gelişimi, çeşitleri, yurtiçi ve yurtdışı örnekleri ve bunun topluma çevreye yansımaları incelenmiştir. Tüm bunların ışığında postmodern planlamanın yansıması, yeni kentleşme hareketinin açılımı olması nedeniyle bu iki akımın ilkeleri bakımından irdelenecektir.

Postmodern planlama ilkelerini göz önünde bulundurarak yapılan karşılaştırma sonucu postmodernistlerin sloganı “Form, Finansı Takip Eder”le paralellik göstermektedir. Yapılı çevrenin kalitesi arttırılmaya çalışılmaktadır. Çeşitli alternatiflerle tüketiciye farklı formlarda, farklı kullanıcılara hitap edecek kapılı-güvenlikli siteler inşa edilmektedir. Bu tasarımlar postmodernizmin özelliği olan süs, renk gibi unsurları kullanır ve bunları da reklâm (pazarlama tuzağında) kullanılır. Az katlı binalar, meydanlar, kent sokaklarına geri dönüşü kendi içinde kapalı sistemde uygulamaya çalışır ama residence, condominium açılımlarıyla yüksek yapılaşmaya dönüşerek topraktan kopabilmektedir. Sosyal konuları ütopya olarak görmesini de şu açıdan değerlendirebiliriz. Etrafını çevreleyen duvarlarla, güvenlikli kapılarla dışarıdaki suç, tehlike gibi sosyal sorunlardan kendini soyutlamış gibi görülebilir. Ama bu güvenlik aldatıcıdır. Kent, her türlü bütünlüğünden koparılmış, parça parça algılanır. Bu parçalar bir bütünün parçaları değil, kendi başlarına anlamları olan birimlerdir prensibinden yola çıkarsak, küçük küçük kendi kendilerine yetebilen bir mantık çerçevesinde tasarlandığı için bu ilkeyle uygunluk gösterir. Diğer bir ilkesi olan “toplumsal ve doğal çeşitlilik korunmalı, beslenmelidir” ile çelişmektedir. Kapılı sitelerde genellikle homojenlik baskındır. Statü, aynı meslekten aynı gelir grubundan insanların beraber yaşadığı bir toplumdur. Doğal çeşitlilik korunmalıdır denildiği halde İstanbul’da yapılan Acarkent vb... yerleşim birimleri doğal çevreyi korumaya yönelik midir? Bu örnekler yine kentsel arazi aynı zamanda ekolojik kaynaktır prensibini çürütmektedir. Karma arazi kullanımını savunur. Dinamik

tüketici ve ticari beklentilerle (Pazar mekanizma) ile yönlendirilir. Bu da açıkça uygulamalarda görülmektedir. Rasyonellik çeşitlidir pratik/akla dayanan uzlaşmacı rasyonellik aranır ilkesiyle modernizmdeki gibi katı baskıcı tasarımlar yerini farklı gruplara hitap edecek farklı kapılı site açılımlarının olması postmodernizmle paralelliği göstermektedir.

Yeni kentleşmenin dinamiklerinden ortaya çıkan, kapılı sitelerin kuruluş amaçları arasında gösterilmelerine rağmen bunları yerine getirmediği görülmektedir:

- Günlük yaşam aktiviteleri yürüme mesafesinde oluşmalıdır, özellikle yaşlı ve gençler için taşıt kullanmayanlara özgürlük verilmelidir. Sokak ağları iç içe bağlanarak yürümeyi destekleyici tasarlanmalıdır. Otomobil yolculuk uzunluğunu ve sayısını azaltmalı, enerjileri korunmalıdır.
- Mahalleler içinde geniş çeşide sahip konut tipleri ve fiyat seviyeleriyle yaş, ırk, günlük etkileşimleri etkileyen gelir dağılımı çeşitliliği sağlanmalı. Doğru toplum için hayati gerekliliği olan özel ve şehre ait ilişkiler güçlendirilmesi gereklidir.

Kapılı sitelerin kenti nasıl etkilediğine baktığımızda: Belli bir grubun kendini toplumun geri kalanından soyutlamasıyla oluşan sosyal ayrışmanın mekâna yansımasıdır. Bu yansımanın etkisi; kapıların dışında kalanların 'ötekileştirilmesi' site içindeki kamusal alanların özelleştirilerek diğerlerine yasak konulmasıdır. Özellikle kent çevresindeki geniş arazilerin konut kullanımına açılması ile doğal değerlerin, özellikle İstanbul örneğinde kamuya ait olan orman alanları ve su havzalarının yanlış kullanımının ortaya çıkmasıdır. Kent merkezine uzak oluş nedeniyle otomobile bağımlı bir yaşam tarzı ile otomobil kullanamayan ev hanımları, çocuklar ve yaşlıların bu ortama hapsedilmesi söz konusudur. Bu sitelerin ortak servisleri özel sektörden karşılamasıyla yerel yönetimlerle olan bağlarının kopmasının, demokratik katılımı ve yurttaşlık bilincini azalttığı ve yerel yönetimlere vergi vermemek üzere şikâyetlerin başladığı ileri sürülmektedir. Bunu nedeni olarak da kamu alanının aşınması ve kamudan alınan hizmetlerin niteliğinin düşmesi gösterilmektedir (Wu, 2004; Blakely ve Snyder, 2003; Le Goix, 2003; Davis, 1992; Firidin Özgür 2006).

Firidin, Özgür'ün (2006) özetlediği üzere;

Kapalı Siteler kamusal alan açısından;

- Kamusal alanı parçalar ve özelleştirir.
- Toplumda homojen adacıklar oluşturarak toplumun geri kalanını dışlar.
- Küresel tüketim kültürü ile desteklenir.
- Sonradan, tek defada kurularak sahte bir topluluk kavramı etrafında örgütlenir.

Toplumsal açıdan;

- “Kendi gibi olanlar” ile birlikte olma eğilimi ile açıklanır.
- Mahallelerin toplumsal açıdan homojen parçalara ayrılmasına yol açar.
- Sahte mahalle kurgusuna dayanır.

Komşuluk birimi açısından;

- Banliyöleşmenin devamıdır.
- Topluluk oluşturmada esas emlak değerlerini korumak ve kendi gibilerle birlikte olmaktır.
- Kent dışında yayılmayı teşvik eder.
- Düşük yoğunluklu arazi kullanımını teşvik eder.
- Doğal değerler için tehdit oluşturur.

Mekânsal açıdan;

- Kent mekânındaki geçirgenliği engeller.

5.3.ÖNERİLER

- Mahalle kullanımda, nüfus çeşitliliği olmalıdır; toplum yaya ve transit geçecek arabalara göre tasarlanmalıdır.
- Kentler, şehirler fiziksel tanımlanmalı; evrensel erişebilir kamusal mekânlar, kamusal enstitüler olarak şekillenmelidir.
- Kentsel alanlar, mimari ve kentbiçim tasarımıyla birlikte yerel tarihi kullanmak için, klima, çevrebilim, konut pratikleriyle bütünleşerek çerçevelenmektedir.
- Çok disiplinli mesleklerden oluşan; toplumsal aktiviteler için kamusal ve özel sektör liderlerinin oluşturulması, geniş tabanlı vatandaşlık gösterilmelidir. Kent ve şehirlerin gelişim ve yeniden gelişimi tarihi dokuya, sınırlara emsallere saygı duyulmalıdır.
- Kent mimarları, kent biçim tasarımcılarının birincil görevi paylaşarak kullanılan kamusal alanlar ve sokakların fiziki tanımını yapmaktır.
- Kentsel yerlerde yeniden canlandırma güvenlik ve emniyete dayanmaktadır. Bina ve sokak tasarımlar güvenli çevreyi güçlendirmektedir. Ulaşılabilirlik ve açıklık harcamaları kuvvetlendirmez
- Sokak ve meydanlar güvenli, rahat ve yayalar için ilgi çekici olmalıdır. Yürümeyi ve komşuların birbirini tanımasını sağlayan, komşuluk ilişkilerin korumaya uygun olarak şekillenir.(Leccese ve McCormick 2000)

Sonuçlandırdığımızda kapılı siteler ileride şehirdeki geniş çağdaş ayrımcı eğilim olacaktır bu nedenle sosyal ayrılmanın barınak yaratımını azaltan politik tepkiler gerektirmektedir.(Atkinson ve Flint 2004)

Bu tarz yerleşimler planlanırken kapalı yerleşmelerin sosyal ayrıma etkisi, kentsel parçalanma, taşıtlara ait hareketlilik ve doğal kaynakların tüketimi analiz edilmeli, yerel yönetimlerin bu yerleşimlere uygunluğu tartışılmalıdır. Demokratik prensiplerin yeniden doğrularak başarılı kentlerde çaba göstererek, oturmaya daha elverişli ve gelecekte daha az dışlayıcı dünya için sağlanmaya çalışılmalıdır.(Barajas 2005)

Firidin, Özgür (2006):

“Kapalı sitelerin görünür hale getirdiği sosyal ve mekânsal ayrışma, tek başına kent planlama ya da kentsel tasarım disiplinleri tarafından çözüme kavuşturulabilecek olgular değildir. Bu sorun ancak refah devletinin uygulamalarının yeniden gözden geçirilmesi ve yerel düzeyde de eşitlikçi politikaların güdülmesi ile çözüme kavuşturulabilir. Ancak kent planlama ve kentsel tasarım disiplinleri, ellerinde bulundukları araçları eşitlikçi hedefler içerisinde, sosyal ve mekânsal dağıtım dengeli kılabilirdikleri zaman, sürece olumlu müdahalelerde bulunmuş olurlar. Bunlar da en genel hatları ile kentsel yayılmanın denetlenmesi, sosyal ve kültürel donatı alanları ve kentsel altyapının dengeli ve eşit dağılımının sağlanması, rant yaratacak etkilerin kamu ayağının doğru düzenlenmesi olarak ele alınabilir”

6.KAYNAKLAR

Atkinson R., Flint J. 2004, "Fortress UK Gated Communities, The Spatial Revolt of the Elites and Time-Space Trajectories of Segregation", <http://www.bristol.ac.uk/sps/cnrpapersword/cnr17pap.doc>, 30,09,2004

Aydemir Ş., Aydemir S., Şen Beyazlı D., Ökten, N., Öksüz A., M., Sancar C., Özyaba M., Aydın T., Y., 2004 "Kentsel Alanların Planlanması ve Tasarımı", , Trabzon

Barajas, C.F.L, 2006, "Gated Communities Are Not The Solution To Urban Insecurity" State Of The World's Cities 2006/7, The Millennium Development Goals And Urban Sustainability: 30 years Of Shaping The Habitat Agenda Un-Habitat

Bayramoğlu Adala Adalet, Osmanlı-Türk Mahallesi, Ankara Üniversitesi, Doktora Tezi, 1989, Ankara.

Blakely, E.J., and M.G. Snyder. 1997. Fortress America, Gated Communities in The United States Washington, D.C.Brookings Institution Press

Blakely, E.J., and M.G. Snyder. 1997b ".putting up the Gates" in the shelterforce online,nhi,may/june 1997,www.nhi.org/online/issues/93/Gates.html.

Blakely, E.J., and M.G. Snyder. 1998. "Separate places: Crime and security in gated communities." In: M. Felson and R.B. Peiser (eds.), Reducing crime through real estate development and management, pp. 53-70. Washington, D.C.: Urban Land Institute.))

Blakely, E. J.; Synder, M. G. 1999, Fortress America: Gated Communities in the United States, Brookings Institution Press, Washington D.C.

Blakely, E. J.; Synder, M. G. 2003, "Bölündükçe Yıkılıyor: Birleşik Devletlerde Kapalı ve Duvarlı Yerleşmeler", Arredamento Mimarlık, Kapalı Siteler, 112441, 2003/07-08, s.62-67

Blandy, S., Lister, D. 2003, Gated Communities: (Ne)gating Communities?, paper presented at 'Gated Communities: Building Social Division or Safer Communities' conference on 18-19 September 2003, Glasgow, <http://www.bristol.ac.uk/sps/cnrpapersword/gated/blandy.doc>, 20.09.2004

Çınar, C., Çizmeci F., Köksal A. 2006, "The New Address of Social Polarization in Istanbul: Gated Communities", paper presented at 42nd ISoCaRP Congress, Cities Between Integration and Disintegration, 14-18 September 2006, YTU, İstanbul

Çubukçu, A., 2001, "Kapitalizmin Değişen Derisi Postmodernizm" Özgürlük Dünyası Sayı : 110, Mayıs,<http://www.evrenselbasim.com/od/yazi.asp?id=318>

Davis, M. 1992, City of Quartz, Vintage Books, New York

Duany ve Plater-Zyberk 2003, "The Neighborhood, The district and the Corridor", The City Reader içinde, Richard T. LeGates, Frederick Stout (ed.s), 3rd ed., Routledge, New York

Dünder, Ö., Özcan, Z. 2003, An Example of a Gated Community From Ankara, Turkey, <http://www.bristol.ac.uk/sps/cnrpapersword/gated/dunder.doc>, 20.09.2004

Eren B., Dolmacı E., "Siteni Söyle, Statünü Söyleyelim" Sayı:197, 22 Ocak 2006, <http://turkuaz.zaman.com.tr/?bl=1&hn=883&sy=20060122>

Firidin Özgür E., 2006 "Sosyal Ve Mekansal Ayrışma Çerçevesinde Yeni Konutlaşma Eğilimleri: Kapalı Siteler İstanbul – Çekmeköy Örneği", Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehircilik Anabilim Dalı Doktora Programı, Doktora Tezi Danışman: Prof. Dr. Aykut Karaman Aralık, İstanbul

Giroir, Guillaume 2004, Gated Communities, clubs in a club system. The case of Beijing(China),<http://www.bristol.ac.uk/sps/cnrpapersword/gated/giroir.doc>,20.09.2004

Güner, D., İzmir’de Modern Konut Mimarlığı 1950-2006, Planlama TMMOB Şehir Plancıları Odası Yayını, 2006/3, Sayı:37

Güzey Ö., Development Of Gated Communities: Social and Spatial Segregation In Ankara, Turkey Gazi University, Faculty Of Engineering And Architecture, Department Of Urban And Regional Planning, Ankara Turkey odundar@gazi.edu.tr

<http://www.alphaville.com.br>

<http://www.cybergeogeo.eu/index3207.html>

<http://www.dainfern.com>

http://www.ekoayrinti.com/news_detail.php?id=247, 30 Aralık 2007 / 10:24, Yılmaz Yıldız, Yeni Şafak)

<http://www.earth.google.com>

http://www.gatedcomsa.co.za/conference/presentations/Session%201/billard_d_madore_%20.pdf

http://www.gatedcomsa.co.za/conference/presentations/Session%201/sheinbaum_%20.pdf

http://www.gatedcomsa.co.za/conference/presentations/Session%202/coetzer_c.pdf

http://www.gatedcomsa.co.za/conference/presentations/Session%203/ploger_j.pdf

- <http://www.izmimod.org.tr/egemim/60/42-47%20.pdf> sf 42
- <http://lagunawoodscity.org/images/lagunawoodscity/Zoning%20Map.pdf>
- <http://www.liaoning-gateway.com/>
- <http://www.medyatext.com/V1/Pg/NewsTownDetail/NewID/42535/CatID/1/TownName//TownID/514/CityCode/42/CityName/Konya/CountryID//sefkatevlerindeyenidenzenlemeler.html>
- <http://www.newcaledonianwharf.co.uk/>
- <http://www.nordelta.com>
- http://www.ocregister.com/best/places/page14_retirement
- http://www.realestate.com.au/doc/locality/au-qld_hopeislandsanctuarycove.htm - 35k
- <http://sonnevigolf.com/index.html>
- <http://www.thebowquarter.co.uk/pages/bowquarter.htm>
- <http://www.ugurluemlak.com.tr>
- <http://www.wikipedia.org>
- <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?p=735215>
- Kahraman, B., H., 2002 “Postmodernite Modernite Arasında Türkiye”, Everest Yayınları
- Kurtuluş, H. 2005, “Bir ‘ütopya’ olarak Bahçeşehir”, İstanbulda Kentsel Ayırışma içinde, Ed. (H. Kurtuluş), Bağlam Yayınları, İstanbul
- Kurtuluş, H. 2005b, “İstanbul’da Kapalı Yerleşmeler Beykoz Konakları Örneği”, İstanbulda Kentsel Ayırışma içinde, Ed. (H. Kurtuluş), Bağlam Yayınları, İstanbul
- Landman, K., 2000, An Overview Of Enclosed Neighbourhoods In South Afrika Pretoria:CSIR
- Landman, K., 2000b, Gated Communities:An International Review, Pretoria:CSIR
- Lagerfeld, S.,1998, “Steven Lagerfeld on gated communities and democracy”,civitas january-february 1998,vol2, no: 1
- Le Goix, R. 2003, “Gated Communities Sprawl in Southern California and Social Segregation”, <http://www.bristol.ac.uk/sps/cnrpapersword/gated/goix.doc>
- Leccese M, McCormick K., 2000, Charter of The New Urbanism, McGraw, Hill Professional
- "Low, S 2001 The Edge and the Center:gated communities and the Discourse of Urban Fear, American Anthropologist, March, Vol. 103, No. 1, pp. 45-58 Posted

online on December 10, 2004."
<http://www.anthrosource.net/doi/abs/10.1525/aa.2001.103.1.45>)

Low S. 2004, Behind The Gates, Life, Security and the Pursuit of Happiness in Fortress America, Routledge, NY

Low S. 2005, Systemic impacts and sustainability of gated enclaves in the City, Pretoria, South Africa, Feb.28-March 3, Towards a Theory of Urban Fragmentation: A Cross-Cultural Analysis of Fear, Privatization, and the State, Article 349
<http://www.cybergeo.eu/index3207.html?lang>

Madanipour, A., 1996, "Design Of Urban Space An Inquiry Into A Socio-Spatial Process, England

Miao, P. 2003, "Deserted Streets in a Jammed Town: The Gated Community in Chinese Cities and Its Solution", Journal of Urban Design, Vol. 8, no.1, Feb. 2003, s. 45-66

New European Architecture, Temmuz/Ağustos 2006, Sayı 10,s13

Özkan, E., Kozaman, S. (2006), "Gated Communities as Efficient Force in the Fragmentation Process of Istanbul", paper presented at 42nd ISoCaRP Congress, Cities Between Integration and Disintegration, 14-18 September 2006, YTU, İstanbul

Reville, N., and Wilson,H., 1999 "Why we oppose gated communities in Worcester"
<http://www.nindy.com/chw/oppose.html>

Şafak, E., E Dergisi, Sayı 21, Aralık 2000,
<http://www.elifsafak.us/yazilar.asp?islem=yazi&id=298>

Tanyeli U., 2003, " Kapalı Yerleşmeler Kapalı Banliyöler, Kapalı Siteler " Arredomento Mimarlık, July-August ,İstanbul,Boyut Yayınları

United Nations Centre For Human Settlements (Habitat), 1996 An Urbanizing World: Global Report On Human Settlements, Oxford University Press

Velibeyoğlu, K., 1999 "Urban Design İn The Postmodern Context", İzmir Institute Of Technology

Webster,C. 1999, "About gated communities international"
<http://www.cf.ac.uk/uwcc/cplan/chris/gatedabout.htm>

Wu, Fulong (2003), Rediscovering the 'gate' under market transition: from work-unit compound to commodity housing enclaves,
<http://www.bristol.ac.uk/sps/cnrpapersword/gated/wu.doc>, 30,09,2004

Yaşlıca, Prof. Dr., E., "Şehirciliğe Giriş Basılmamış Ders Notları"

7.EKLER

EK: 1 – Sitelerde kullanılan anket formu

Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü – Şehir ve Bölge Planlama Anabilim dalı Programı yüksek lisans tezi alan çalışması için üretilmiş anket formudur. Kişisel bilgi edinme amaçlı değildir. Bu anketle edinilen genel bilgiler yalnızca tez çalışması kapsamında kullanılacaktır. Anket sorularında Mimar Sinan Üniversitesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümünde Araştırma Görevlisi olan Şehir Plancısı Ebru Firdin Özgür’ün doktora tezinde kullandığı anket formundan yararlanılmıştır.

I. GRUP SORULAR: SOSYO-DEMOGRAFİK YAPI

(Ailedeki tüm bireyler için doldurulacaktır)

Anket Yapılan Kişi	Yaşı					
	Cinsiyeti	Kadın ()			Erkek ()	
	Hane Reisine Yakınlık	Kendisi ()	Eşi ()	Çocuğu ()	Yakını ()	
	Öğrenim Durumu	İlköğretim ()	Lise ()	Yüksekokul ()	Üniversite ()	Lisansüstü ()
	Mesleği					
Diğer	Yaşı					
	Cinsiyeti	Kadın ()			Erkek ()	
	Hane Reisine Yakınlık	Kendisi ()	Eşi ()	Çocuğu ()	Yakını ()	
	Öğrenim Durumu	İlköğretim ()	Lise ()	Yüksekokul ()	Üniversite ()	Lisansüstü ()
	Mesleği					
Diğer	Yaşı					
	Cinsiyeti	Kadın ()			Erkek ()	
	Hane Reisine Yakınlık	Kendisi ()	Eşi ()	Çocuğu ()	Yakını ()	
	Öğrenim Durumu	İlköğretim ()	Lise ()	Yüksekokul ()	Üniversite ()	Lisansüstü ()
	Mesleği					
Diğer	Yaşı					
	Cinsiyeti	Kadın ()			Erkek ()	
	Hane Reisine Yakınlık	Kendisi ()	Eşi ()	Çocuğu ()	Yakını ()	
	Öğrenim Durumu	İlköğretim ()	Lise ()	Yüksekokul ()	Üniversite ()	Lisansüstü ()
	Mesleği					
Diğer	Yaşı					
	Cinsiyeti	Kadın ()			Erkek ()	
	Hane Reisine Yakınlık	Kendisi ()	Eşi ()	Çocuğu ()	Yakını ()	
	Öğrenim Durumu	İlköğretim ()	Lise ()	Yüksekokul ()	Üniversite ()	Lisansüstü ()
	Mesleği					

II. GRUP SORULAR: TERCİHİ OLUŞTURAN NEDENLER, TOPLUMSAL STATÜ

1. Buraya nereden taşındınız? Ne zaman

2. Buraya taşınmanızda rol oynayan nedenleri değerlendiriniz?

a. Saygın bir muhit olması

Çok Önemli () Önemli () Fark Etmez () Önemsiz () Hiç Önemli Değil ()

b. Çevrenin temiz, düzenli ve bakımlı olması

Çok Önemli () Önemli () Fark Etmez () Önemsiz () Hiç Önemli Değil ()

c. Güvenlikli olması

Çok Önemli () Önemli () Fark Etmez () Önemsiz () Hiç Önemli Değil ()

d. Komşuluk ilişkilerinin olması

Çok Önemli () Önemli () Fark Etmez () Önemsiz () Hiç Önemli Değil ()

e. Tanıdıkların, akrabaların olması

Çok Önemli () Önemli () Fark Etmez () Önemsiz () Hiç Önemli Değil ()

3. Bu siteden ayrılmayı düşünür müsünüz?

a. Hayır ()

b. Evet () Neden?

Ayrırsanız nereye gitmek istersiniz ? Daha lüks siteye () Kent merkezine () Diğer.....

4. Eviniz kime ait? Mülk () Kira ()

5. İkinci konut (yazlık eviniz) var mı? Evet () Hayır () Nerede.....

6. Aile bireyleri hangi semtte çalışıyor?

Aile reisi..... Eşi Çocuk

7. Ailenizde otomobil var mı? Evet () Hayır () Evetse kaç tane

8. Özel garajınız var mı? Varsa kaç tane

9. Hangi ulaşım araçlarını kullanıyorsunuz?

Aile reisi: otomobil () taksi () otobüs () minibüs () servis () tramvay ()

Eşi: otomobil () taksi () otobüs () minibüs () servis () tramvay ()

Çocuk: otomobil () taksi () otobüs () minibüs () servis () tramvay ()

Çocuk: otomobil () taksi () otobüs () minibüs () servis () tramvay ()

Çocuk: otomobil () taksi () otobüs () minibüs () servis () tramvay ()

III. GRUP SORULAR: KENT İLE İLİŞKİ

1. Boş zamanlarınızı nerede geçirirsiniz?

a. Evde ()

b. Site içindeki açık alanlarda ()

c. Kapalı alışveriş merkezinde (Kulesite, Real, Kipa...vs.) ()

d. Kent merkezinde ()

e. Diğer

2. En yakın arkadaşlarınız nerede oturuyor?

a. Aynı site içinde () b. Selçuklu içinde başka bir sitede ()

c. Selçuklu dışında başka bir sitede () d. Selçuklu'daki mahallede ()

e. Konya'da başka bir semtte ()

3. Yakınınzdaki mahalleden sitenize çalışan var ise ne iş yaparlar? Hayır () Evet ()

evet ise;

- a. Güvenlik elemanı () b. Çevre temizliği ve bakımı ()
c. Ev temizliği ve bakımı () d. Evde çocuk bakımı ()
e. Diğer

IV. GRUP SORULAR: MAHALLE İÇİ İLİŞKİLER VE KATILIM

1. Komşularınızla ilişkileriniz ne düzeydedir?

Çok İyi () İyi () Orta () Pek İlişki Kurmam () Hiç İlişki Kurmam ()

2. Komşularınızla ne sıklıkta görüşürsünüz?

Hergün () Haftada bir-iki kez () Ayda bir iki kez () Yılda bir kez ()

3. Site içindeki ortak aktivitelere ve ortak alanlara (toplantı, kermes, parklar, spor alanları, vs.) gider misiniz?

a. Evet () ise hangi sıklıkta

Hergün () Haftada bir-iki kez () Ayda bir iki kez () Yılda bir kez ()

b. Hayır () Neden?

4. Site yönetiminde rol alıyor musunuz?

a. Evet () Nasıl ?

b. Hayır () Neden?

5. Ne tür belediye hizmetlerini alıyorsunuz?

- a. Çöp toplama () b. Çevre temizlik ve bakımı ()
c. Yolların bakım ve onarımı () d. Güvenlik ()
e. Park bahçe bakımı () f. Aydınlatma sistemleri ()

6. Sitenizin en önemli sorunları nelerdir?

- a. Komşuluk ilişkisi yok () b. Bakım ve temizlik yeterli değil ()
c. Güvenlik yeterli değil () d. Diğer

V. SİTE İLE İLGİLİ GÖRÜŞLER

1. Sitenizde yaşamaktan memnun musunuz? Evet () Hayır ()

Evetse memnuniyet sebepleriniz:

- a. Olumlu çevre koşulları ()
b. Çocuklara uygun alanların olması (park, kreş, çocuk oyun alanları... vb) ()
c. Güvenli ()
d. Sosyal aktivite olanaklarının olması ()
e. Tanıdıkların, akrabaların olması ()

- f. İşe yakınlık ()
g. Saygının muhit olması ()

Hayırsa sitenizde yaşamamanın olumsuz yönleri:

- a. Şehre uzaklık ()
b. Kira ve aidatların fazla olması ()
c. İşyerine uzaklık ()
d. Kent merkezindeki faaliyetlere uzaklık (alışveriş, eğlence) ()
e. Altyapı eksiklikleri (su, doğal gaz, yeşil alan eksikliği) ()
f. Ulaşım zor ()

2.Bu sitede gerçekten kendinizi güvende hissediyor musunuz? Evet () Hayır ()

Hayırsa neden

3.Aşağıdaki ortak kullanım alanlarından hangileri sitenizde var? Varsa hangi sıklıkta kullanıyorsunuz?

Alışveriş Merkezi - Market	Var()	Varsa Kullanım Sıklığınız Nedir?				
	Yok()	Hergün ()	Haftada Bir-İki Kez ()	Ayda Bir İki Kez ()	Yılda Bir Kez ()	Hiç ()
Park	Var()	Varsa Kullanım Sıklığınız Nedir?				
	Yok()	Hergün ()	Haftada Bir-İki Kez ()	Ayda Bir İki Kez ()	Yıldada Bir Kez ()	Hiç ()
Çocuk Bahçesi	Var()	Varsa Kullanım Sıklığınız Nedir?				
	Yok()	Hergün ()	Haftada Bir-İki Kez ()	Ayda Bir İki Kez ()	Yılda Bir Kez ()	Hiç ()
Oturma Alanları	Var()	Varsa Kullanım Sıklığınız Nedir?				
	Yok()	Hergün ()	Haftada Bir-İki Kez ()	Ayda Bir İki Kez ()	Yılda Bir Kez ()	Hiç ()
Sinema	Var()	Varsa Kullanım Sıklığınız Nedir?				
	Yok()	Hiç ()	Haftada Bir-İki Kez ()	Ayda Bir İki Kez ()	Yılda Bir Kez ()	Hiç ()
Yüzme Havuzu	Var()	Varsa Kullanım Sıklığınız Nedir?				
	Yok()	Hergün ()	Haftada Bir-İki Kez ()	Ayda Bir İki Kez ()	Yılda Bir Kez ()	Hiç ()
Spor Alanları (Futbol, Basketbol, Vb...)	Var()	Varsa Kullanım Sıklığınız Nedir?				
	Yok()	Hergün ()	Haftada Bir-İki Kez ()	Ayda Bir İki Kez ()	Yılda Bir Kez ()	Hiç ()